

การศึกษาและพัฒนารูปแบบประติมากรรมเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ทิ้งร้างในเมืองเชียงใหม่

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปกรรม

สิงหาคม 2559

การศึกษาและพัฒนารูปแบบประติมากรรมเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ทิ้งร้างในเมืองเชียงใหม่

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปกรรม

สิงหาคม 2559

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาและพัฒนารูปแบบประติมากรรมเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ทิ้งร้างในเมืองเชียงใหม่

บทคัดย่อ
ของ
รัชดาภรณ์ สารเงิน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปกรรม

สิงหาคม 2559

รัชดาภรณ์ สารเงิน. (2559). การศึกษาและพัฒนารูปแบบประติมากรรมเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ทิ้งร้างในเมืองเชียงใหม่. ปริญญาโท ศบ.ม. (นวัตกรรมการออกแบบ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: อาจารย์ ดร.อรุณวานิชกร, อาจารย์ ดร.ยศไกร ไทรทอง.

การวิจัยเรื่องการศึกษาและพัฒนารูปแบบประติมากรรมเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ทิ้งร้างในเมืองเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาแนวทางการใช้ประติมากรรมเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ทิ้งร้างในเมืองด้านต่างๆ ได้แก่ความปลอดภัย, การใช้สอย และการสร้างอัตลักษณ์ 2. เพื่อออกแบบประติมากรรมสำหรับแก้ปัญหาพื้นที่ทิ้งร้างในเมืองเชียงใหม่ และส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยมีกระบวนการวิจัยคือ 1. การลงพื้นที่สังเกตอัตลักษณ์ภูมิปัญญาในท้องถิ่น 2. สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 3. ทานประกอบด้วยด้านประติมากรรม ด้านสถาปัตยกรรม ด้านความปลอดภัย คือเจ้าหน้าที่ตำรวจ จากนั้นสรุปวิเคราะห์ข้อมูลภาคเอกสารและการสัมภาษณ์เพื่อสร้างอัตลักษณ์และข้อกำหนดการออกแบบจากนั้นทำการออกแบบประติมากรรมเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ทิ้งร้างในเมืองเชียงใหม่

ผลการศึกษาภาคเอกสารและการสอบถามผู้เชี่ยวชาญพบองค์ความรู้ 1. ข้อกำหนดการออกแบบ 3 ด้านได้แก่ ด้านความปลอดภัยควรมีการติดตั้งกล้องวงจรปิดและแสงสว่าง และประโยชน์ใช้สอย พบว่าควรใช้พลังงานธรรมชาติและแบตเตอรี่เพื่อประหยัดและไม่เกิดมลพิษ ควรมีกิจกรรมในพื้นที่เช่น นาฬิกา หรือ แก้วน้ำ และเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงไร้สายเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ใช้งาน ทางด้านอัตลักษณ์ทางด้านทัศนศิลป์พบว่าควรสร้างอัตลักษณ์ให้ตัวชิ้นงาน 2. การออกแบบร่างเป็นรูปแบบประติมากรรมทั้งหมด 3 ชิ้น โดยมีอัตราส่วน 1: 3 เพื่อนำมาติดตั้งงานต้นแบบในพื้นที่โดยนำมาให้ผู้เชี่ยวชาญทำการคัดเลือกและเสนอแนะเพื่อใช้ในการทำต้นแบบ 1 ชิ้น สร้างต้นแบบประติมากรรมกับพื้นที่ทิ้งร้าง

THE STUDY AND DEVELOPMENT OF SCULPTURE FOR SOLVING WASTELAND
PROBLEM IN CHIANG MAI

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Fine Arts Degree in Design Innovation
at Srinakharinwirot University
August 2016

RATCHADARPORN SANNGEON .(2016). *The Study and Development of Sculpture for Solving Wasteland Problem in Chiang Mai*. Master Thesis. M.F.A. (Design Innovation). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University.
Advisor Committee: Asst. Prof. Dr.Aran Wanichakorn , Dr. Yossakrai Saithong

The purpose of this study was the development of solving the wasteland problem in Chiang Mai with sculpture(1). This involves the study and the use of sculpture to solve the problem of abandoned urban areas, including aspects such as safety, living and creating identity;(2). to design a sculpture for the abandoned problem areas in the city and to promote tourism. The research processes involved (1). Exploring the areas in order to observe the local identity & local wisdom (2). Interview, involved took place with three persons professionals, including, a Sculptor, an Architect and security (police). Then, a summary of the analysis of documents and interviews were to establish identity and design specifications. After that, the sculptures used to solve the problems of abandoned areas in Chiang Mai city.

The study of documents and expert interviews found the body of knowledge thus (1). The design requirements , three fields ,including safety, should be install implemented throng the ation of CCTV, lighting and utilities found that natural energy and batteries should be used to save and conserve energy and avoit pollution. There should also should be activities in the area, such as clocks or chairs. The visual arts found that the identity of the product should be created. (2). The draft design in a sculptural form, all three pieces using a ratio of 3:1 should to be installed the prototype should be for professionally selected and it was recommended to make a one - piece prototype sculpture in an abandoned area.

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จไปด้วยดี ทั้งนี้เพราะได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก อาจารย์ ดร . อรัญ วาณิชกร อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ที่ได้ให้คำปรึกษาเพื่อปรึกษาเพื่อปรับปรุงให้คำแนะนำ ตลอดเวลาจนสำเร็จจุล่งที่ทำงานวิจัย รู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างสูงที่อาจารย์ให้ความกรุณา และขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ สุนทร สุวรรณแห่มหัวหน้าภาควิชาจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ อาจารย์ประจำสาขาประติมากรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญประเมินแบบสัมภาษณ์ในงานวิจัยนี้

ขอกราบขอบพระคุณ พันตำรวจตรี วชิระ ศรีนวลไชย สารวัตรอำนวยการ ที่ให้ความกรุณาอย่างสูงที่ได้เป็นผู้เชี่ยวชาญประเมินแบบสัมภาษณ์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ อำนวย กัณทะวงค์ อาจารย์ประจำ สาขา ประติมากรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่ทรงให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านประติมากรรม กรอกแบบประเมินแบบร่างของเครื่องมือการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณพ่อ วิรัตน์ และคุณแม่วนิดา และครอบครัวสารเงินทุกท่านที่ได้ให้โอกาสทางการศึกษาและคอยเป็นกำลังใจช่วยเหลือทุกความสำเร็จ

ขอขอบคุณเพื่อนคณะวิจิตรศิลป์ และเพื่อนศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมากที่ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือสนับสนุนให้แนวทางมาโดยตลอดที่จัดทำวิจัยครั้งนี้

คุณค่าของงานวิจัยปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ทั้งหมด ขอมอบให้แก่ บิดา มารดา อาจารย์ และครอบครัวสารเงินทุกท่าน ที่ได้อบรมชี้แนวทางทางการศึกษา จนตลอดสนับสนุนทางการศึกษาและเป็นที่กำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

รัชดาภรณ์ สารเงิน

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
สมมติฐานของการวิจัย	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
เอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่สำคัญของจังหวัดเชียงใหม่	8
เอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องความหมายของภูมิสถาปัตยกรรม	21
เอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงาน ประติมากรรม	45
เอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ Urban Art	60
เอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องความเป็นมาและความสำคัญของเฟอร์นิเจอร์	74
เอกสารข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับศิลปะ	78
เอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องแนวคิดด้านความหมายของศิลปะและทัศนศิลป์	89
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	95
3 วิธีดำเนินการวิจัย	97
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	97
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	97
การจัดกระทำ และการวิเคราะห์ข้อมูล	98
4 การวิเคราะห์ข้อมูล	99
วิเคราะห์ข้อมูลเอกสาร เก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร และการลงพื้นที่แบบ สัมภาษณ์วิเคราะห์แบบไม่มีโครงสร้าง	99
วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์แบบปลายเปิด	99

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 (ต่อ)	
วิเคราะห์อัตลักษณ์ที่นำมาออกแบบร่างประติมากรรมเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ทิ้งร้าง ในเมืองเชียงใหม่	105
แบบร่างการออกแบบประติมากรรมเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ทิ้งร้างในเมืองเชียงใหม่ 3 รูปแบบ	115
วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินแบบร่างจากผู้เชี่ยวชาญ	118
การผลิตรูปแบบที่ผู้เชี่ยวชาญวิเคราะห์ความเหมาะสม	121
วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินผลงานประติมากรรมต้นแบบโดยผู้ประเมิน 100 คน	125
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	127
ความมุ่งหมายของการวิจัย	127
ความสำคัญของการวิจัย	127
ขอบเขตของการวิจัย	127
สรุปผลการวิจัย	128
การอภิปรายผล	128
ข้อเสนอแนะ	131
บรรณานุกรม	132
ภาคผนวก	134
ภาคผนวก ก	135
ภาคผนวก ข	150
ภาคผนวก ค	154
ประวัติย่อผู้วิจัย	163

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 การประเมินความคิดเห็นด้านการออกแบบประติมากรรมเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ ทิ้งร้าง แบบร่างที่ 1	118
2 การประเมินความคิดเห็นด้านการออกแบบประติมากรรมเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ ทิ้งร้าง แบบร่างที่ 2	119
3 การประเมินความคิดเห็นด้านการออกแบบประติมากรรมเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ ทิ้งร้าง แบบร่างที่ 3	120
4 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินผลงานประติมากรรมต้นแบบโดยผู้ประเมิน 100 คน	125

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ถนนคนเดินใต้ทางรถไฟระดับชุมชนโอเวอร์ทาวน์	23
2 ถนนคนเดินใต้ทางรถไฟระดับชุมชนโอเวอร์ทาวน์	23
3 ทางเดินสีเขียวลอยฟ้า กรุงปารีส	25
4 บรรยากาศของแสงภายในโบสถ์ เซนต์ปีเตอร์แห่งนครวาติกัน บริเวณโดมกลางที่ แสงธรรมชาติเข้าทางด้านข้างของโดมทำให้เกิดบรรยากาศอันน่าอัศจรรย์ 1 ...	27
5 บรรยากาศของแสงภายในโบสถ์ เซนต์ปีเตอร์แห่งนครวาติกัน บริเวณโดมกลางที่ แสงธรรมชาติเข้าทางด้านข้างของโดมทำให้เกิดบรรยากาศอันน่าอัศจรรย์ 2 ...	28
6 บรรยากาศของแสงภายในโบสถ์ของวัดใหญ่สุวรรณาราม จังหวัดเพชรบุรี 1	28
7 บรรยากาศของแสงภายในโบสถ์ของวัดใหญ่สุวรรณาราม จังหวัดเพชรบุรี 2	29
8 บรรยากาศของแสงภายในบริเวณนั่งเล่นของคอนโดมิเนียมแห่งหนึ่งที่มีการให้ แสงแบบ indirect light จากหลอดไฟฟลูออเรสเซนต์ ที่เพียงพอกับการใช้งาน และมีแสงส่องเน้นจากหลอดฮาโลเจนบนผนังบางส่วน เพื่เน้นมิติทาง สถาปัตยกรรมภายใน	32
9 บรรยากาศของแสงภายในห้องน้ำของคอนโดมิเนียมแห่งเดียวกัน ความรู้สึกสะอาด สะอาดของห้องน้ำ ส่วนหนึ่งเกิดจากแสงจากหลอดไฟฟลูออเรสเซนต์ซ่อนไว้ที่ กระจกอ่างล้างหน้า และโคมไฟฝังฝ้าเพดานเหนือชักโครก	32
10 การให้แสงเพื่อส่องผลไม้ใน Villa Market โดยใช้แสงจากหลอดฮาโลเจนที่มีตัว สะท้อนแสงเฉพาะส่องผักและผลไม้เพื่อให้สีสดของทั้งผักและผลไม้ดูสดใส มากขึ้น	34
11 หน้าร้านของ Gucci บน 5th avenue กลางกรุงนิวยอร์ก	34
12 การให้ไฟสาดอาคารทั้งอาคารด้วยสีของแสง 1	35
13 การให้ไฟสาดอาคารทั้งอาคารด้วยสีของแสง 2	36
14 การให้ไฟสาดอาคารทั้งอาคารด้วยสีของแสง 3	36
15 การให้แสงที่พอเหมาะกับการใช้คอมพิวเตอร์ในศูนย์การเรียนรู้ Thailand Knowledge Park และการให้แสงที่พอเหมาะกับการอ่านหนังสือและ อ่านหนังสือในศูนย์การเรียนรู้ Thailand Knowledge Park	37
16 Daan Roosegaarde ศิลปินชาวดัตช์	43
17 ลูกหินโดย Daan Roosegaarde ในรีโอเดจาเนโร	43
18 ลูกหินโดย Daan Roosegaarde ในรีโอเดจาเนโร	44

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
19 ลูกหินเป็นวัตถุศิลปะที่สร้างขึ้นโดยศิลปินชาวดัตช์ Daan Roosegaarde ในช่วงเทศกาลศิลปะ "เส้นทาง du Nord" ในรอตเตอร์ดัมเหล่านี้มีการแสดงที่สถานีรถไฟที่ถูกทิ้งร้างในใจกลางเมือง	44
20 พระพุทธรูป	55
21 ประติมากรรม "The Kiss"	56
22 พื้นที่สาธารณะ	66
23 ถนน	67
24 อนุสาวรีย์ประติมากรรมทางอากาศ	68
25 Warde 1	69
26 Warde 2	70
27 Warde 3	70
28 Warde 4	70
29 เปลแบบ pop up! โฟล์กลังโคเปนเฮเกน สร้างพลวัตให้ชุมชน	71
30 เปลแบบ pop up! โฟล์กลังโคเปนเฮเกน สร้างพลวัตให้ชุมชน	72
31 เปลแบบ pop up! โฟล์กลังโคเปนเฮเกน สร้างพลวัตให้ชุมชน	72
32 เปลแบบ pop up! โฟล์กลังโคเปนเฮเกน สร้างพลวัตให้ชุมชน	72
33 Suaveciclos: สตรีทอาร์ตสุดเก๋ด้วยรถจักรยานหนึ่งอะนิเมชันสามล้อ	74
34 งานแกะสลักไม้	100
35 ผลิตภัณฑ์เงิน	101
36 กล้องวงจรปิด	102
37 หลอดไฟ LED	102
38 แก้ว	103
39 นาฬิกา	103
40 เครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง Wi-Fi	104
41 คนไทยเขีนอพยพมาจากเมืองสาต เชียงตุง ในรัฐชาน มีตระกูลใหญ่อยู่เจ็ดตระกูล	106
42 โคมตุงบ้านเมืองสาธ	107
43 โคมล้านนา	108
44 ร่มแม่วาง 1	109
45 ร่มแม่วาง 2.....	109
46 วัดศรีสุพรรณ	110

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
47 เครื่องเงินวัดศรีสุพรรณ	111
48 เครื่องเขินนันทาราม	112
49 ตุง	113
50 ฟ้อนเล็บ	114
51 แบบร่างที่ 1	115
52 แบบร่างที่ 2	116
53 แบบร่างที่ 3	117

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

เชียงใหม่ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์กว่า 700 ปี ผสมผสานกันของเชื้อสายวัฒนธรรม จนกลายเป็นล้านนา ด้านหัตถกรรมมีความเป็นรูปแบบพิเศษเฉพาะของล้านนาซึ่งมีทั้งงานไม้ งานปูนปั้น โดยเฉพาะงานไม้ เนื่องจากเชียงใหม่มีป่าไม้จำนวนมาก จึงเกิดงานฝีมือในเชิงช่างทางด้านงานศิลปหัตถกรรมเชียงใหม่ถือว่าได้มีความโดดเด่นเป็นอย่างมาก เครื่องเงินอันที่เป็นเอกลักษณ์ ด้วยการผสมผสานลวดลายทั้งแบบเชียงใหม่ ลายเมืองดอกฝ้ายหรือพวกทรงมาน ลายม่าน ที่สวยงามที่เฉพาะ นอกจากนี้ยังมีชาวไทยเขินได้นำเครื่องเขินเข้ามาจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของชาวเชียงใหม่ งานหัตถกรรมอื่นๆ เช่น การทอผ้า ทั้งผ้าฝ้ายและผ้าไหม ได้พัฒนารูปแบบเป็นเฉพาะตน อย่างผ้าขึ้นดินจกแม่แจ่ม หรือ ฝ้ายตอมือ ที่ทอใช้เป็นเครื่องนุ่งห่มทุกพื้นที่ งานจักสานเครื่องใช้ สอยผลิตจากไม้ไผ่ ใช้สอยในชีวิตประจำวัน ส่วนทางด้านการทำกระดาษสาได้นิยมนำไปทำร่มซึ่งทำกันมากที่บ้านบ่อสร้างสันกำแพงและบ้านแม่วางได้ทำเป็นจำนวนมากและมีลวดลายรูปแบบที่เฉพาะ หัตถกรรมด้านงานแกะสลักไม้ก็เป็นงานที่ ช่างชาวเชียงใหม่บ้านถวายเป็นแหล่งกำเนิดของงานแกะสลักไม้ในจังหวัดเชียงใหม่เป็นรูปแบบที่เฉพาะและมีฝีมือเป็นอย่างมากได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก เชียงใหม่นั้นแต่ละอำเภอประเพณีและวัฒนธรรมเป็นของตนเอง โดยเฉพาะชนกลุ่มใหญ่ที่เป็นชาวไทยโยน หรือไทยยวน มีประเพณีและวัฒนธรรมที่เป็นของตนเองในวันปีใหม่เมืองหรือสงกรานต์ การบูชาเสาอินทขิล ฟ้อนเล็บสิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นอัตลักษณ์ล้านนาทั้งสิ้นจึงได้นำแนวคิดนำอัตลักษณ์ล้านนามาใช้ในการออกแบบประติมากรรม ว่าด้วยงานประติมากรรมเป็นสร้างให้เกิดรูปทรง และพื้นที่ที่ทั้งร่างมาจากปัจจัยด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับประติมากรรมโดยตรง เช่น สถานที่ เวลา และบริบท รวมไปถึงบริบทแวดล้อมอื่นๆ ในปัจจุบันงานประติมากรรมมิได้ มีหน้าที่เพียงเพื่อสื่อสารถึงสภาพสังคม วัฒนธรรม รวมถึงจิตใจของมนุษย์โดยสื่อประติมากรรมเพื่อความงามเท่านั้น แต่ออกแบบประติมากรรมให้มีบริบทกับ ภูมิทัศน์ ช่องที่ว่าง พื้นที่ทั้งร่างเพื่อพื้นที่ฟูพื้นที่ รวมถึงเป็นกิจกรรม และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม และพฤติกรรมมนุษย์ให้มีกิจกรรมร่วมมากยิ่งขึ้น เพิ่มบทบาทระหว่างประติมากรรมกับพื้นที่ บริเวณพื้นที่ที่ทั้งร่างภายในเมืองเชียงใหม่ นำมาซึ่งแนวคิดในการออกแบบพื้นที่ทั้งร่างว่างเปล่า และภูมิทัศน์ และการจัดแสง (Lighting Design)การออกแบบแสงสว่าง มีบทบาทสร้างบรรยากาศของสถานที่ เพื่อให้เป็นพื้นที่สำหรับกิจกรรมสันตนาการ และให้ความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น ไม่เป็นเพียงพื้นที่ที่ทั้งร่าง แต่พัฒนาให้พื้นที่นั้นดูปลอดภัย ดังนั้นการออกแบบและคุณภาพในการปรับเปลี่ยนที่ทั้งร่างว่างเปล่า ปรับปรุงพื้นที่ ให้มีกิจกรรม และบริบทแวดล้อม จึงมีความเชื่อมโยงกับประติมากรรมในการมีปฏิสัมพันธ์กับพื้นที่ทั้งร่างและภูมิทัศน์ ดังที่กล่าวมานั้น ประติมากรรมและพื้นที่มิใช่เพียงการแทนความหมายในเชิงสัญลักษณ์ แต่รวมถึงการส่งสารข้อมูล และสะท้อนถึงวิวัฒนาการของการปรับเปลี่ยนพื้นที่ ตลอดจนสร้างกิจกรรมและ

พฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์ เห็นได้ว่าประติมากรรมมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับกิจกรรมในชีวิตประจำวันของมนุษย์ ดังนั้นการออกแบบประติมากรรมควรคำนึงถึงการใช้งานที่แตกต่างกันตามอัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต สถานที่ หรือความแตกต่างจากวัสดุในท้องถิ่นนั้นๆ ในจังหวัดเชียงใหม่จึงมีความเป็นเอกลักษณ์ที่แตกต่างจากจังหวัดอื่นๆ ประติมากรรมจึงถูกคิดออกแบบขึ้นเพื่อสอดคล้องกับสิ่งเหล่านี้ โดยปัจจุบันนักท่องเที่ยวได้มาเที่ยวเชียงใหม่จำนวนมาก โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวจีน อาจจะไม่เข้าใจความเป็นล้านนา ประเพณีวัฒนธรรมของท้องถิ่นซึ่งงานประติมากรรม ก็จะเป็นส่วนช่วยหนึ่งของตัวแทนทางวัฒนธรรมเพื่อสื่อสารแสดงวัฒนธรรมในท้องถิ่น และเป็นตัวแทนของคนในสังคมโดยทำให้ภาพลักษณ์จังหวัดเชียงใหม่ดีขึ้นนอกจากจะนำเสนอเกี่ยวกับอัตลักษณ์ภายในพื้นที่เมืองเชียงใหม่แล้วยังช่วยเรื่องความปลอดภัยเพื่อลดคดีอาชญากรรมในเวลากลางคืนแล้วกลายเป็นศูนย์กลางของคนในสังคมช่วยลดคดีอาชญากรรมเพราะถ้าคนชุมชนมีส่วนร่วมทำให้ผู้ที่ก่ออาชญากรรมเกิดคิดลดลงเพราะในชั้นงานจะมีกล้องวงจรปิดแสงจึงเป็นส่วนหนึ่งเพื่อช่วยให้สว่างยามกลางคืนทำให้เกิดกิจกรรมของคนในพื้นที่นั้นๆ อัตราเสี่ยงการเกิดอาชญากรรมก็จะลดน้อยลง

ตัวอย่างเช่นการพัฒนาพื้นที่พื้นที่ถนนคนเดินใต้ทางรถไฟยกระดับชุมชนโอเวอร์ทาว์น ถนนคนเดินตั้งอยู่ในพื้นที่ประวัติศาสตร์ของชุมชนอเมริกันเชื้อสายอัฟริกา ในเมืองไมอามี รัฐฟลอริดา แนวทางยาวทางรถไฟยกระดับไมอามี (Miami Metrorail) ก่อนที่จะก่อสร้างทางรถไฟเส้นนี้ ชุมชนโอเวอร์ทาว์นเป็นศูนย์กลางพาณิชยกรรมเก่าแก่ที่สำคัญของเมืองมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของชุมชนอเมริกันเชื้อสายอัฟริกา หลังการก่อสร้างทางรถไฟยกระดับขึ้น ค.ศ. 1963 ชุมชนโอเวอร์ทาว์นได้ถูกตัดออก อาคารประวัติศาสตร์ ร้านค้า ตลอดจนระบบทางเดินเท้าเดิมได้ถูกแทนที่ด้วยพื้นที่ว่างเปล่าใต้รางรถไฟ เกิดเป็นสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรม ร้านค้าหลายร้านเกิดการปิดกิจการ ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมโดยรวมของชุมชน ในปี ค.ศ. 1990 แผนฟื้นฟูชุมชนโอเวอร์ทาว์นเริ่มโดยรัฐบาลท้องถิ่น (Dade County Community Redevelopment Authority) เป้าหมายหลักคือฟื้นฟูความชุมชนประวัติศาสตร์โอเวอร์ทาว์นกับย่านใจกลางเมืองไมอามี โดยเปลี่ยนพื้นที่เพื่อสนับสนุนการและกิจกรรมทางวัฒนธรรม หน่วยงานท้องถิ่น ปี ค.ศ. 1994 ได้รับเงินช่วยเหลือจากสมาพันธรัฐ (Federal grant) ในการจัดทำโครงการถนนคนเดินชุมชนโอเวอร์ รัฐบาลท้องถิ่นได้เชิญหลายองค์กรมาร่วม เช่น Dade county Art in Public Place ศิลปินท้องถิ่น ภูมิสถาปนิกจากบริษัทเอกชน และองค์กรชุมชน ได้จัดให้มีการประชุม สิ่งที่ได้รับคือผลงานการออกแบบถนนคนเดินโอเวอร์ทาว์นที่สะท้อนถึงศิลปะอัฟริกา เช่น กระเบื้องพื้นที่มีความเป็นสีสันสดใสซึ่งได้แรงบันดาลใจจากการทำลวดลายของลายผ้าพื้นเมือง หลังจากการเปิดใช้ในปี ค.ศ. 1995 พื้นที่ถนนคนเดินโอเวอร์ทาว์นได้กลายเป็นพื้นที่สาธารณะสามารถรองรับกิจกรรมอเนกประสงค์ทั้งในระดับชุมชนและระดับเมืองมีชีวิตชีวามากยิ่งขึ้น และมีส่วนพลิกฟื้นสภาพเศรษฐกิจของชุมชนโอเวอร์ทาว์น ถนนคนเดินได้รับรางวัลการออกแบบมากมาย เช่น รางวัล Merit Award from National Endowment for the Arts ในปี ค.ศ. 1995 รางวัล Paver Module Awarde ในปี ค.ศ. 1996 และรางวัล Merit Award from the American Society of Landscape Architecture

(ASLA)ในปีค.ศ.1999 ปัจจุบันถนนคนเดินโอเวอร์ทาวน์จัดการดูแลโดยรัฐบาลท้องถิ่น(Dade County's Department of Public Work)

urban arts design ผลงาน buddy bear ถูกสร้างโดยนักธุรกิจชาวเยอรมันและอิตาลีและร่วมด้วยประติมากรโรมันที่ได้ออกแบบเป็นหมี่ กับพื้นที่สาธารณะตกแต่งในถนนของกรุงเบอร์ลิน สีการออกแบบหมี่ที่แตกต่าง หมี่ยื่นจับมือกันในวงกลมที่เจียบสบหนึ่งในเรื่องสำคัญจำเป็นสำหรับโครงการรวมกับต่างประเทศนี้คือการเลือกศิลปินจากแต่ละประเทศมาออกแบบลวดลายของแต่ละประเทศ สำหรับวงกลมที่จะสะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายของวัฒนธรรมของโลก สังเกตเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมประวัติศาสตร์ที่ผู้คนและภูมิทัศน์ของแต่ละประเทศแสดงออกจากลวดลายของหมี่แต่ละประเทศ กัน แนวคิดที่ดีของประเทศที่แตกต่างกันและวัฒนธรรมที่อาศัยอยู่ในสันติภาพและความสามัคคีหมี่บัดดี้ในเต็ด ส่งเสริมสันติภาพความรักความอดทนและความเข้าใจระหว่างประเทศ วงกลมการเปลี่ยนแปลงทุกครั้งที่จะถึงเมืองใหม่ นี้ไม่เพียง แต่เนื่องจากสภาพท้องถิ่น ผู้วิจัยจึงได้เห็นความสำคัญด้านความปลอดภัยโดยใช้แนวคิดบูรณาการศิลปกรรมเข้ามาช่วยซึ่งมีความสำคัญเข้ามาช่วยให้สภาพแวดล้อมและแสดงถึงประติมากรรมต่อวิถีชีวิตของคนในสังคม วัฒนธรรมเอกลักษณ์ ของท้องถิ่นเมืองให้เป็นสถานที่น่าจดจำ และดึงดูดให้คนเข้ามาใช้ประโยชน์มากขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาองค์ความรู้ด้านการออกแบบสร้างสรรค์ประติมากรรมเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ทิ้งร้างในเมืองเชียงใหม่
2. เพื่อออกแบบและนำเสนอต้นแบบประติมากรรมแก้ปัญหาพื้นที่ทิ้งร้างในเมืองเชียงใหม่ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว

ความสำคัญประโยชน์ของ

1. เพื่อศึกษาการสร้างสรรค์งานประติมากรรมในพื้นที่สาธารณะที่ทิ้งร้างโดยเลือกพื้นที่ในเมืองเชียงใหม่ เป็นที่สร้างสรรค์และกำหนดให้เป็นขอบเขตในเนื้อหาด้านความสัมพันธ์พื้นที่ปัญหาและเทคนิค
2. เพื่อส่งเสริมสร้างความสัมพันธ์ก่อให้เกิดความเข้าใจระหว่างประติมากรรมสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ทิ้งร้างกับประชาชน
3. เพื่อที่จะนำเสนอรูปแบบหนึ่งแก่สังคม โดยการสร้างสรรค์ประติมากรรมให้เข้าไปมีส่วนพื้นที่ทิ้งร้างในเมืองเชียงใหม่ ทางภูมิสถาปัตยกรรมเพื่อปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมให้แก่ชุมชนซึ่งมีอิทธิพลต่อ คนในพื้นที่และบุคคลทั่วไปที่จะได้รับประสบการณ์ใหม่ด้านงานประติมากรรม เพื่อส่งเสริมสุนทรียภาพต่อจิตใจและพัฒนาสังคมต่อไป

ขอบเขตในการวิจัย

การศึกษานี้มุ่งเน้นการศึกษา อัตลักษณ์ วัสดุท้องถิ่นในพื้นที่ ทางด้านต่างๆ เพื่อหาแนวทางการออกแบบต้นแบบประติมากรรม ขอบเขตพื้นที่การติดตั้งผลงาน บริเวณ ในเมืองเชียงใหม่ หน้าบริเวณวัดร้างในตัวเมืองเชียงใหม่ ฯลฯ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ รูปแบบอัตลักษณ์ ภายในท้องถิ่นเมืองเชียงใหม่ วัฒนธรรมต่างๆ ที่สอดคล้องกับประติมากรรมในปัจจุบัน และพฤติกรรมมนุษย์ บทบาทระหว่างประติมากรรมกับพื้นที่ว่าง นำมาซึ่งแนวคิดในการออกแบบพื้นที่ว่าง และภูมิทัศน์ เมืองเชียงใหม่

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจากเอกสารทางการวิจัยและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ภายในเมืองเชียงใหม่ด้านต่างๆ

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาการออกแบบและพัฒนาต้นแบบประติมากรรมสำหรับผู้คนทั้งในและนอกประเทศที่มาเชียงใหม่ แล้วนำมาร่างแบบเพื่อนำไปสู่ผลงานการออกแบบต่อไป

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างผู้เชี่ยวชาญทางด้านประติมากรรม 3 ท่าน เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างเหล่านี้จึงจะมาดำเนินการ โดยการทำแบบประเมินรูปแบบประติมากรรมครั้งนี้ อันได้แก่ผู้เชี่ยวชาญทางด้านประติมากรรม อาจารย์ผู้สอนในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ภายในพื้นที่ในเมืองเชียงใหม่จะได้นำไปสู่หารูปแบบที่นำไปผลิตผลงานต้นแบบจำลองที่จะได้นำไปสร้างผลงานการออกแบบที่ดียิ่งขึ้น

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็นดังนี้

1.1 รูปแบบผลงานประติมากรรมสามารถใช้งานได้ มีประโยชน์ใช้สอย ความปลอดภัยและอัตลักษณ์

1.2 รูปแบบอัตลักษณ์เมืองเชียงใหม่ครบ ทุกด้านทั้งทางด้าน กายภาพ และศิลปวัฒนธรรม ที่สามารถ นำไปใช้ในการทำวิจัย

1.3 รูปแบบวัสดุ Craft

2. ตัวแปรกลาง ได้แก่ ใช้วิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ผู้เชี่ยวชาญทางด้านประติมากรรมภายในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

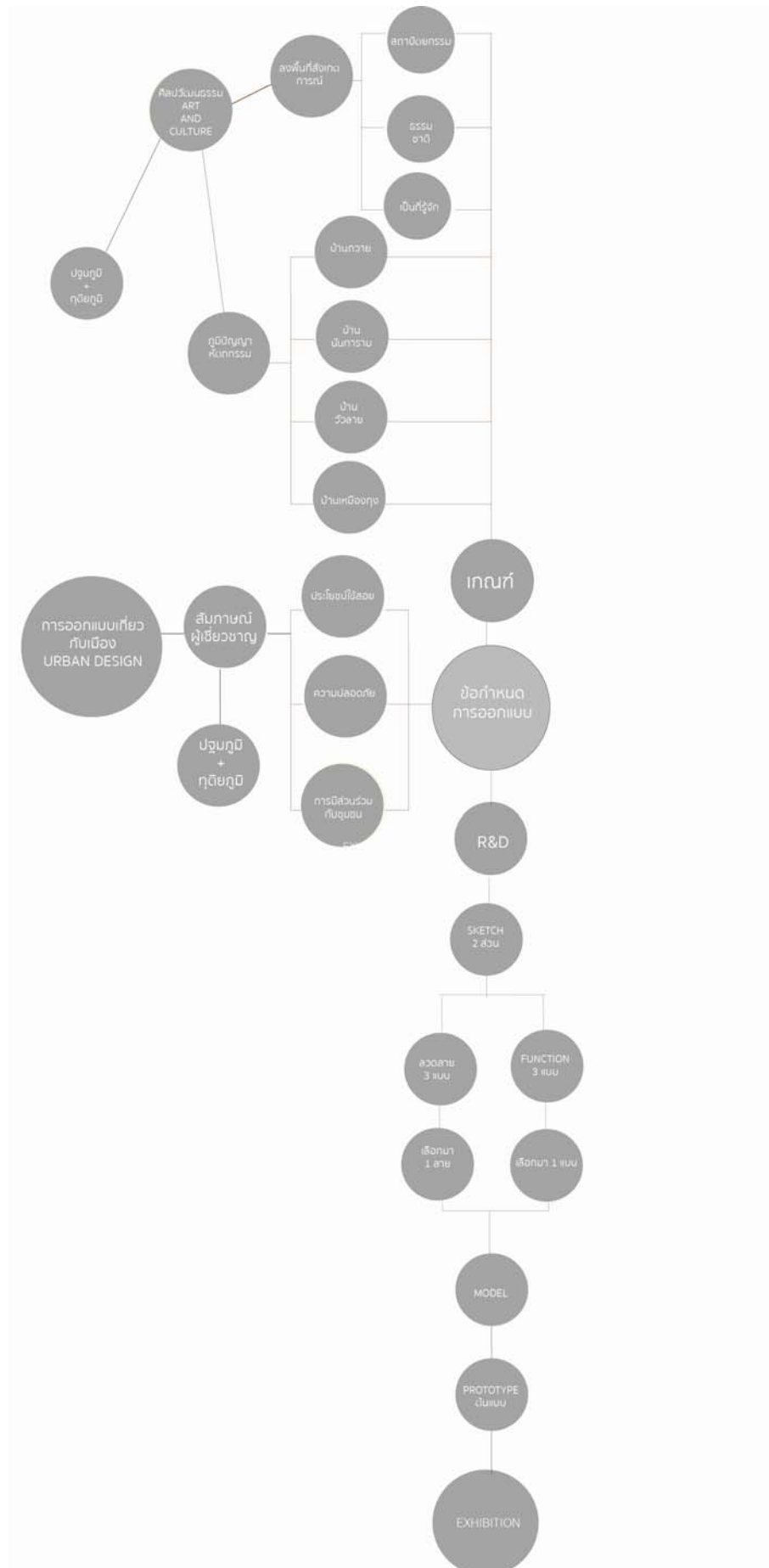
3. ตัวแปรตาม ได้แก่ การออกแบบประติมากรรมที่มีอัตลักษณ์ภายในพื้นที่ อายุการใช้ งานและมีประโยชน์การใช้งาน ให้สอดคล้องกับความร่วมมือผ่านผลงานการออกแบบ ประติมากรรมที่มีอัตลักษณ์พื้นที่เมืองเชียงใหม่

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. อัตลักษณ์ (Identity) หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะตัว ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ของลักษณะเฉพาะ ของบุคคล สังคม ชุมชน หรือประเทศนั้นๆ เช่น เชื้อชาติ ภาษา วัฒนธรรมท้องถิ่น และศาสนา ฯลฯ ซึ่งมีคุณลักษณะที่ไม่ ห้วนไปหรือสากลกับ สังคม อื่นๆ
2. ประติมากรรม (Sculpture) หมายถึง เป็นงานศิลปะที่แสดงออกด้วยการปั้น แกะสลัก หล่อ และการจัด องค์ประกอบความงามอื่น ลงบนสื่อต่างๆ เช่น ไม้ แกะสลักจากบ้านถวายเป็น เครื่องเงินบ้านวัวลาย เครื่องเงิน บ้านสันกำแพง ฯลฯ เพื่อให้ เกิดรูปทรง 3 มิติ มีความลึกหรือหนา หนา สามารถสื่อถึงสิ่งต่างๆ สภาพสังคม วัฒนธรรมรวมถึงจิตใจของมนุษย์โดยชิ้นงาน
3. พื้นที่ว่าง (space) หมายถึง พื้นที่ว่าง ให้สอดคล้องสัมพันธ์กัน โดยเฉพาะคุณภาพของ ที่ว่างที่อยู่ ระหว่างกลาง บริเวณรอยต่อระหว่างสถาปัตยกรรมกับบริบท ที่ สัมพันธ์กับกิจกรรม และ พฤติกรรมมนุษย์ ซึ่งนำไปสู่แนวทางการ พัฒนารูปแบบและแนวคิดในการออกแบบ
4. Urban Art หมายถึง งานศิลปะที่สร้างขึ้นบนตำแหน่งที่เฉพาะเจาะจง ที่ศิลปินจะ คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมที่จะสร้างงานศิลปะประกอบกับการออกแบบและการสร้างตัวงานศิลปะเองด้วย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ออกแบบประติมากรรมเพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์ภายในพื้นที่เมืองเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาและต่อยอดการแก้ปัญหา โดยการออกแบบมานั้นเน้นรูปแบบที่มีความสมมาตร เพื่อช่วย แก่การผลิตและลดต้นทุนในการสร้างต้นแบบ ในที่นี้มีแนวคิดที่จะให้ตัวงานนี้สามารถปรับเปลี่ยน รูปแบบเพื่อใช้ในการตกแต่งได้ การเลือกใช้วัสดุที่ใช้ในการผลิต ได้ง่ายโดยสอบถามผู้คนภายใน พื้นที่ ได้กล่าวถึงพฤติกรรมมนุษย์กับ สภาพแวดล้อมในเรื่องการออกแบบและวางแผนกับ กระบวนการทางพฤติกรรมว่า พฤติกรรมมนุษย์ย่อมเกิดขึ้น ในสภาพแวดล้อมกายภาพ และ สภาพแวดล้อมกายภาพมี ส่วนในการส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อพฤติกรรมที่เกิดขึ้น งานออกแบบ และวางแผนซึ่งเป็นงานที่เกี่ยวกับการจัด ระเบียบสภาพแวดล้อมกายภาพ จึงเกี่ยวข้องกับ พฤติกรรม มนุษย์อย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ โดยเป้าหมายของการ ออกแบบและวางแผนกับ กระบวนการทางพฤติกรรม ได้แก่ การก่อให้เกิดสุนทรียภาพของรูปทรง การก่อให้เกิดการสื่อ ความหมายทางสัญลักษณ์ อัตลักษณ์ภายในพื้นที่ และการก่อให้เกิดการตอบสนอง ความต้องการ ทางหน้าที่ใช้สอย

สมมุติฐานในการวิจัย

ผลจากการวิจัยจะได้รับนวัตกรรมในส่วนของการนำเสนออัตลักษณ์เมืองเชียงใหม่เรื่องใหม่ในช่วงเวลากลางคืนและผานประโยชน์ใช้สอยที่เหมาะสมกับนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวทางด้านอัตลักษณ์จะส่งเสริมก่อให้เกิดการทำบุญแลพัฒนาสู่เทศกาลงานประเพณีงานต่างให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมและสืบทอดกันต่อไป ทางด้านความปลอดภัยจะมีระบบสนับสนุนได้แก่ กล้องวงจรปิด และแสงสว่างให้พื้นที่ให้ดูปลอดภัยมากยิ่งขึ้น และด้านประโยชน์การใช้สอย ทำให้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของคนในพื้นที่ และนักท่องเที่ยว เป็นที่สร้างกิจกรรมของคนในพื้นที่พบปะพูดคุยกัน ประติมากรรมแก้ไขปัญหพื้นที่ที่ร้างจะเป็นประโยชน์แก่คนรุ่นหลังได้ศึกษาต่อไปและอาจจะเป็นต้นแบบแก่จังหวัดอื่นได้อีกด้วย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่สำคัญของจังหวัดเชียงใหม่
2. เอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องความหมายของภูมิสถาปัตยกรรม
3. เอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงาน ประติมากรรม
4. เอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ Urban Art
5. เอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องความเป็นมาและความสำคัญของเฟอร์นิเจอร์
6. เอกสารข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับศิลปะ
7. เอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องแนวคิดด้านความหมายของศิลปะและทัศนศิลป์
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่สำคัญของจังหวัดเชียงใหม่

ประวัติความเป็นมาจังหวัดเชียงใหม่

เชียงใหม่ได้เริ่มสร้างโดยพญาเม็งราย ที่เชิญสหายทั้งสองได้แก่ พญาเจ้าเมือง และพระร่วง แห่ง มาช่วยร่วมวางผังเมืองเชียงใหม่ให้สอดคล้องกับชัยภูมิที่มีชัยมงคล 7 ประการตามคัมภีร์มหาทักษา ความเชื่อทางโหราศาสตร์ ตามทิศแผนภูมินคร อายุเมือง เดชเมือง มุลเมือง อุตสาหะเมือง มนตรีเมืองและกาลกิณีเมือง โดยการขุดคูน้ำกว้าง 9 วา เอาดินมาถมเป็นแนวเมือง โดยขุดจากมุมเมืองด้านตะวันออก (แจ้งศรีภูมิ) อันเป็นทิศมงคลแล้วก่ออิฐชนาบสองข้าง ข้างบนกำแพงปูลูแล้ว นำเสมาไว้บนกำแพงเมืองทั้ง 4 ด้าน ขนาดกว้าง 900 วา ยาว 1000 วา เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า และสามกษัตริย์ทรงสถาปนานามว่า นพบุรีศรีนครพิงค์เชียงใหม่

สภาพภูมิศาสตร์

จังหวัดเชียงใหม่เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่มากที่สุดในภาคเหนือ สูงกว่าระดับน้ำทะเลถึง 310 เมตร ส่วนกว้างทิศตะวันออกถึงตะวันตก138 กิโลเมตร ส่วนยาวทิศเหนือจรดทิศใต้ประมาณ 320 กิโลเมตร ซึ่งยาวมากที่สุดในประเทศไทย ทิศเหนือติดกับรัฐฉาน โดยมีเส้นพรมแดนธรรมชาติกัน คือ สันปันน้ำดอยคะ ดอยปกเกล้า ดอยหลักแต่ง ดอยถ้ำป่อง ดอยถ้อย ดอยผาออก ดอยอ่างขาง เป็นส่วนหนึ่งของดินแดนลาวเป็นเส้นกันอาณาเขต ทิศใต้ติดกับอำเภอสามเงา จังหวัดตาก โดยมีร่องน้ำแม่ตื่น และสันปันน้ำ ดอยเหลี่ยม ดอยหลวง เป็นเส้นกันอาณาเขต ทิศตะวันตกติดต่อกับป่าอำเภอขุนยวม และอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีสันปันน้ำของดอยแก้วแดง ดอยแปรมี้ง ดอยแม่ยะ ดอยอังกะต ดอยสุรินทร์ ดอยขุนยวม ดอยหลวง ร่องน้ำลี้กแม่ริดเป็นเส้นชั้นอาณาเขต

ลักษณะภูมิอากาศ

เชียงใหม่มีสภาพอากาศเฉลี่ยอุณหภูมิทั้งปี 25.4 องศาเซลเซียส ซึ่งถือว่าเป็นจังหวัดที่มีสภาพอากาศค่อนข้างหนาวเย็นตลอดทั้งปี อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 20.1 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยตลอดปี 72% เชียงใหม่อยู่ภายใต้มรสุม 2 ชนิดคือมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งสามารถแบ่งภูมิอากาศออกได้เป็น 3 ฤดู ได้แก่

1. ฤดูฝน ได้รับอิทธิพลลมมาจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ เริ่มต้นตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ไปถึงเดือนตุลาคม
2. ฤดูหนาว ได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งพัดพาเอาความหนาวเย็นจากประเทศจีนลงมาปกคลุม ประเทศไทยตอนบน เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ไปจนถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์
3. ฤดูร้อน อยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และลมฝ่ายใต้ เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ไปจนถึงกลางเดือนพฤษภาคม

ลักษณะภูมิประเทศ

ภูมิประเทศโดยทั่วไปของจังหวัดเชียงใหม่เป็นป่าละเมาะและภูเขา สามารถแบ่งออกได้เป็นสองลักษณะ ได้แก่

1. พื้นที่ภูเขาที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเลเกินกว่า 500 เมตร ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ทางทิศเหนือทิศตะวันตกของจังหวัด คิดเป็นพื้นที่ประมาณ 80% ของพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัด มีภูเขาที่สูงที่สุดในประเทศไทย คือ ดอยอินทนนท์ อยู่ในเขตอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่
2. พื้นที่ราบลุ่มน้ำและที่ราบเชิงเขาได้แก่ที่ราบลุ่มน้ำปิง ลุ่มน้ำฝาง และลุ่มน้ำแม่งัด ซึ่งอยู่ทั่วไประหว่างหุบเขา มีรูปร่างยาวรีทอดตัวในแนวเหนือใต้เป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะสมต่อการเกษตร

ประชากร

จังหวัดเชียงใหม่ มีประชากรที่มีความหลากหลาย ทั้งทางด้านเชื้อชาติ วัฒนธรรมและเผ่าพันธุ์สมัยราชวงศ์มังราย คนเชียงใหม่จะเรียกตนเองว่า คนไท หรือคนไต คนไทโยนก คนโยนก คนไทยวน ณ จุดที่ตั้งเมืองปัจจุบันก่อนที่พญามังรายจะมาตั้งเมืองจะมีชุมชนลัวะ และพวกเม็งหรือมอญตั้งอยู่ก่อนแล้ว เมื่อยวน หรือไทยวน และคนเมืองเข้ามาตั้งถิ่นฐาน ก็มีการผสมผสานจนกลืนกลายเป็นคนเมืองในที่สุด สันนิษฐานว่าพญามังรายอาจสืบเชื้อสายมาจากชาวลัวะซึ่งเป็นคนละเผ่าพันธุ์กับมอญที่ทริภุญไชย โดยพิจารณาจากพระนามของพระเจ้าลาวจักรราช พญามังราย อาจจะไม่ประสงค์ที่จะประทับในเมืองมอญ จึงทรงมีพระประสงค์จะสร้างเมืองใหม่ ทรงสร้างเวียงกุมกามในเวลาต่อมาพระองค์ทรงสำรวจชัยภูมิสร้างเมืองบริเวณเชิงดอยสุเทพซึ่งเคยเป็นดินแดนของพวกลัวะมาก่อนมีเมืองหลายเมืองบริเวณรอบๆ เมืองเชียงใหม่ ได้แก่ เวียงนพบุรี เวียงสวนดอก เวียงเจ็ทริน

เวียงร้างนาง และเชียงโถมในที่นี้ขอเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับการสร้างเมืองเชียงใหม่ด้วยกายภาพและคติความเชื่อของเมือง รวมทั้งนิเวศวิทยาในสมัยโบราณดังนี้

สภาพภูมิศาสตร์และผังเมือง

เมืองเชียงใหม่มีผังเมืองคล้ายกับเมืองสุโขทัย ตั้งอยู่ที่ลาดจากทิศตะวันตกสู่ทิศตะวันออก ระหว่างดอยสุเทพกับแม่น้ำปิง ประมาณ 1 กิโลเมตร ไม่ให้เกิดปัญหาน้ำท่วมในฤดูฝน เชียงใหม่ทิศตะวันตกมีดอยสุเทพซึ่งมีน้ำมาจากห้วยแก้วไหลไปเลี้ยงคูเมือง ติดกับกำแพงเมืองด้านตะวันตกแม่น้ำแม่ปิงซึ่งไหลไปบรรจบแม่น้ำปิง พ่อขุนรามคำแหง ปรากฏเมืองและพญามังราย ได้วางแบบรักษาหรือกันว่าจะไม่สร้างเมืองเชียงใหม่ให้ติดกับแม่น้ำใหญ่ อย่างเช่นเดียวกับที่เมืองเชียงของติดกับแม่น้ำโขงเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาน้ำท่วมเป็นต้น

พญามังรายและพระสหายทรงสร้างเมืองเชียงใหม่เป็นรูปเกือบสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีกำแพงล้อมทั้ง 4 ด้าน ขนาดกว้าง 900 วา ยาว 1000 วา ภายในมีสิ่งที่สะท้อนโลกทัศน์และความเชื่อของชาวเมือง เช่น เมืองเชียงใหม่มีแม่น้ำไหลผ่านทั้งหมด 3 สาย ได้แก่แม่น้ำปิงหรือแม่ละมิง คือแม่น้ำที่พวกมอญอาศัยอยู่ แม่น้ำปิงมีต้นกำเนิดมาจากดอยอ่างสลอง หรือเชียงดาว อำเภอเชียงดาว ซึ่งอยู่ห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ไปทางทิศเหนือประมาณ 70 กิโลเมตร

ภาษาและวรรณกรรม

ภาษาเชียงใหม่ส่วนมากเรียกว่า ภาษาคำเมือง ภาษาโยนก ภาษาไทยวัน หรือภาษาไทยวัน ซึ่งใช้พูด มีตัวเมือง เป็นตัวอักษรเป็นของตนเองที่ใช้เขียนตามภาษาพูด

การเขียนภาษาคำเมืองได้แพร่หลายเข้ามาในอาณาจักรหริภุญชัย พ.ศ. 1600 ซึ่งเป็นที่ยอมรับและนำมาใช้ในเชียงใหม่ตั้งแต่เริ่มต้น นั้นสามารถเขียนได้ทั้งตัวเมือง, อักษรธรรม หรืออักษรยวน อักษรมอญโบราณดังกล่าวนี้มีต้นเค้ามาจากอักษรปัลลวะ อาณาจักรไทยวนในลุ่มแม่น้ำปิง ภาษาล้านนาเชียงใหม่ในสมัยโบราณ บุคคลที่สามารถจะเข้าศึกษาได้มีอยู่ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มชนชั้นสูง กลุ่มขุนนางฝ่ายเหนือ และกลุ่มอาชีพเช่น กลุ่มช่างต่างๆ เป็นต้นกลุ่มศึกษาในวัด พระภิกษุสามเณร ก่อนเข้าอุปสมบทหรือบรรพชา

การศึกษาภาษาล้านนา หรือตัวเมืองนั้น จะได้จากใบลาด รู้จักวิธีการจาร (เขียน) อักษรเมืองลงบนใบลาน ในช่วงที่พระภิกษุสามเณรที่บวชเรียนนั้นจำเป็นต้องเรียนโหราศาสตร์ แพทย์แผนไทย หรือช่างเชิงวิจิตรศิลป์ เป็นต้น ต่อไปถ้าพระภิกษุที่ลาสิกขาไปแล้วจะมีชื่อว่า หานาน ถ้าเคยเป็นสามเณรเมื่อลาสิกขาบเรียกว่าน้อย เป็นต้น

วัดสวนดอก

manager.com, (ออนไลน์) วัดสวนดอก หรือ วัดบุพผาราม ตั้งอยู่ถนนสุเทพ อำเภอเมือง วัดนี้พระเจ้ากือนาทรงสร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ.1914 (ศักราชนี้ถือตามหนังสือชินกาลมาลีปกรณ์ ของพระรัตนปัญญาเกตุ)เพื่อให้เป็นที่จำพรรษาของพระมหาเถระสุนน ผู้ประดิษฐาน พระพุทธศาสนาแลทธิลังกาวงศ์ในแผ่นดินล้านนาไทย วัดนี้แต่เดิมเป็นพระราชอุทยาน ของกษัตริย์ล้านนาไทย สมัย

แรกเริ่มมีสถาปัตยกรรมสำคัญ คือ เจดีย์ประธานเป็นเจดีย์ทรงกลม กุบระจุฬารัตนเจดีย์ทรงกลม ๗ ชั้นใหม่ และวิหารโถง นอกจากนี้ยังเป็นທີ່ประดิษฐานพระเจ้าแก้วตอซึ่งพญาเมืองแก้วโปรดให้หล่อขึ้นเป็น พระพุทธรูปสำริดขนาดใหญ่ ศิลปะล้านนาผสมกับศิลปะสุโขทัย <http://www.thai-tour.com/attractions/index.php?pic=692&id=461> <http://www.thai-tour.com/attractions/index.php?pic=693&id=461>

เสาอินทขิล หรือเสาหลักเมือง

เสาอินทขิล หรือเสาหลักเมือง อ.เมืองเป็นหลักเมืองเมื่อครั้งพ่อขุนเม็งรายมหาราชสร้างเมืองเชียงใหม่ เมื่อปี พ.ศ. 1839 ปัจจุบันนี้อยู่ตรงหน้าวัดเจดีย์หลวงเสาอินทขิลนี้ประดิษฐานอยู่ในวิหารจตุรมุขทรงไทยหลังเล็ก ๆ หลักอินทขิลนี้สร้างด้วยไม้ซุงต้นใหญ่ ฝังอยู่ใต้ดินทุกปีในเดือน พฤษภาคมจะมีงานเรียกว่า เข้าอินทขิลเป็นการฉลองหลักเมือง

วัดพระสิงห์วรมหาวิหาร

วัดพระสิงห์ หรือมีชื่อเต็มว่า วัดพระสิงห์วรมหาวิหาร ซึ่งตั้งอยู่ที่ถนนสามล้านต.พระสิงห์ เป็นวัดที่มีนักท่องเที่ยวรู้จักคุ้นชื่อกันดี พญาผายุกษัตริย์เชียงใหม่โปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้น เพื่อบรรจุพระอัฐิของพญาคำฟูซึ่งเป็นพระราชบิดา เดิมชื่อว่า วัดลีเชียงพระบริเวณหน้าวัดแห่งนี้เคยเป็นกาดมาก่อน ชาวบ้านเรียกว่า กาดลี้วัดพระสิงห์มีสิ่งที่น่าสนใจได้แก่ หอไตร สร้างเป็นครั้งตึกครั้งแรกที่ตัวผนังตึกด้านนอกประดับด้วยทวยเทพปูนปั้นแต่งองค์ทรงเครื่องสวยงามเป็นฝีมือช่างสมัยพระเมืองแก้ว ต่อมาในสมัยเจ้าแก้วนารัฐได้มีการซ่อมแซมขึ้นใหม่ประมาณ พ.ศ. 2467 ที่ฐานหอไตรนี้เป็นลายลูกฟักดบัวภายในประดับด้วยรูปสัตว์หิมพานต์ และประจำยามที่มีลักษณะละม้ายลายสมัยราชวงศ์หมิงของจีน

นอกจากนี้ยังมีวิหารลายคำ เป็นวิหารทรงพื้นเมืองล้านนาขนาดเล็กกระทัดรัดภายในวิหารเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปสี่องค์ ที่ผนังวิหารมีภาพจิตรกรรมโดยรอบด้านเหนือเขียนเป็นเรื่องสังข์ทอง ด้านใต้เป็นเรื่องสุวรรณหงส์ภาพจิตรกรรมดังกล่าวมีความน่าสนใจมากทีเดียวโดยเฉพาะเรื่องสังข์ทองพบเพียงแห่งเดียวที่นี้ลักษณะเด่นของภาพจิตรกรรมที่พบในล้านนา อาจารย์ศิลป์ พีระศรี ได้สรุปไว้ว่า "จิตรกรรมในภาคเหนือนิยมเขียนภาพชีวิตประจำวัน เป็นภาพเหมือนชีวิตจริงถ้าเรามองดูภาพประกอบงดงามเรื่องสังข์ทองในวิหารลายคำ วัดพระสิงห์ จ.เชียงใหม่เราจะรู้สึกคล้ายกับว่า เราเข้าไปอยู่ในสภาพการณ์ที่เป็นจริงตามความเป็นอยู่เมื่อ 100 ปีก่อน "

วัดเจดีย์หลวง

ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 บ้านท่าใน ตำบลควนทอง เป็นชุมชนโบราณ ซึ่งมีร่องรอยของเนินดิน สระน้ำ หินชั้นส่วนของเทวสถาน แท่นเทวรูป แท่นศิวิลิ่งที่กระจัดกระจายอยู่เป็นจำนวนมากเป็นวัดที่มีเจดีย์ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของ จ. เชียงใหม่ปัจจุบันยอดเจดีย์ได้หักพังลงมาเมื่อคราวเกิดแผ่นดินไหว

ครั้งใหญ่ในปี พ.ศ. 2088 วัดเจดีย์หลวงจึงเป็นโบราณสถานอันเก่าแก่อีกแห่งหนึ่งที่นักท่องเที่ยวไม่ควรพลาด

วัดเชียงมั่น

อยู่ถนนราชภาคินัย อำเภอเมือง เป็นวัดที่เก่าแก่ที่สุดในตัวเมืองเชียงใหม่เมื่อพญามังรายสร้างเมืองเชียงใหม่เมื่อ พ.ศ. ๑๘๓๙ พระองค์ทรงยกพระตำหนักเชียงมั่นถวายเป็นพระอารามให้ชื่อว่า วัดเชียงมั่นวัดนี้เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปสำคัญของเชียงใหม่ "พระเสด็จกมณี" หรือ "พระแก้วขาว" ซึ่งเป็นที่เคารพสักการะของประชาชนชาวเชียงใหม่มีสถาปัตยกรรมสำคัญได้แก่ พระอุโบสถ หอไตร และที่สำคัญคือเจดีย์ทรงระฆังฐานสี่เหลี่ยมและมีช้างล้อมที่ฐานหมายความว่าคำจูประพุทธศาสนาไว้

วัดกู่เต้า

ตั้งอยู่ในเขตตำบลศรีภูมิ อำเภอเมืองวัดนี้ปรากฏชื่อครั้งแรกในสมัยพระยอดเชียงราย เมื่อปี พ.ศ. ๒๐๓๕มีปรากฏชื่อวัดเวฬุวันกู่เต้า ในตำนานพื้นเมืองเชียงใหม่ครั้งพม่ายกมาล้อมเมืองเชียงใหม่ เมื่อปี พ.ศ. ๒๓๐๕ พม่าได้มาตั้งทัพ ณ วัดแห่งนี้เจดีย์ เดิมคงมีรูปแบบคล้ายเจดีย์ป่องแต่คงได้มีการบูรณะอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นมีรูปร่างคล้ายบาตรพระหรือผลน้ำเต้าซ้อนลดหลั่นขึ้นไป ๕ ชั้นประดับด้วยเครื่องดินเผาเคลือบประดับกระจกจีนสีเงิน และทอง สันนิษฐานว่าคงจะบูรณะเมื่อประมาณพุทธศตวรรษที่ ๒๔ พระพุทธรูปปูนปั้นปางมารวิชัย ศิลปแบบมณฑลเป็นพระประธานในวิหาร วัดกู่เต้าได้ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถาน เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๘และได้ประกาศกำหนดขอบเขตวัด เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๒

วัดเจ็ดยอด

วัดเจ็ดยอด หรือ วัดโพธารามมหาวิหาร(พระอารามหลวง) จ.เชียงใหม่เป็นวัดพระอารามหลวง ชั้นสามัญ ตั้งอยู่ที่ตำบลช้างเผือก อำเภอเมืองเชียงใหม่จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 1998 พระเจ้าติโลกราช กษัตริย์องค์ที่ 11 แห่งราชวงศ์เม็งรายทรงสร้างวัดโพธารามมหาวิหาร สร้างด้วยศิลาแลงประดับลวดลายปูนปั้น เป็นเจดีย์พุทธคยาประเทศอินเดีย พ.ศ. 2020 วัดโพธารามมหาวิหารเป็นที่สังคายนาพระไตรปิฎกครั้งที่ 8 ของโลก ปัจจุบันเจดีย์เจ็ดยอดหักพังไปเกือบหมด

วัดแสนฝาง

วัดแสนฝาง ตั้งอยู่ที่ถนนท่าแพ ไม่ปรากฏหลักฐานว่าวัดนี้สร้างในสมัยใดทราบแต่เพียงว่าเป็นวัดเก่าแก่วัดหนึ่งเท่านั้น วัดแสนฝางเป็นวัดที่มีศิลปะพม่ามีการก่อสร้างแบบพม่า พระเจ้าอินทวิชยานนท์ เจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่ องค์ที่ 7 โปรดฯให้หรือที่ประทับของพระเจ้ากาวิโรรสสุริวงศ์ (เจ้าชีวิตอ่าว)เจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่ องค์ที่ 6 มาสร้างเมื่อปี พ.ศ.2420 ครั้นสร้างเสร็จแล้วจึงโปรดฯให้มีการฉลองวัดแสนฝางในปีพ.ศ.2421

เวียงกุมกาม

Thai-tour.com, (ออนไลน์) เรื่องราวของผู้คนและบ้านเมืองในภาคเหนือตอนบนนั้นโดยส่วนใหญ่แล้วจะปรากฏอยู่ในหนังสือพงศาวดารหรือตำนานทางพุทธศาสนาหรือไม่ก็เป็นนิทานพื้นบ้านปรัมปรา แฝงอิทธิทธิปาฏิหารย์ความศักดิ์สิทธิ์ของผู้มีบุญมาเกิดเพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ทวยราษฎร์ให้เล่าขานสืบต่อกันมาเรื่องราวที่จะกล่าวต่อไปนี้จะเกี่ยวข้องกับประวัติความเป็นมาของพญามังราย ซึ่งมีมูลเหตุที่น่าเชื่อคือได้ว่าเป็นเหตุการณ์ในยุครสร้างบ้านแปงเมืองในดินแดนแถบนี้ เรื่องราวของผู้คนและบ้านเมืองในภาคเหนือตอนบนนั้นโดยส่วนใหญ่แล้วจะปรากฏอยู่ในหนังสือพงศาวดารหรือตำนานทางพุทธศาสนาหรือไม่ก็เป็นนิทานพื้นบ้านปรัมปรา แฝงอิทธิทธิปาฏิหารย์ความศักดิ์สิทธิ์ของผู้มีบุญมาเกิดเพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ทวยราษฎร์ให้เล่าขานสืบต่อกันมา เรื่องราวที่จะกล่าวต่อไปนี้จะเกี่ยวข้องกับประวัติความเป็นมาของ พญามังราย ซึ่งมีมูลเหตุที่น่าเชื่อคือได้ว่าเป็นเหตุการณ์ในยุครสร้างบ้านแปงเมืองในดินแดนแถบนี้เชื่อกันว่า พญามังราย บรรพชนษัตริย์ผู้ครอบครอง และสืบทอดราชวงศ์ลวะจักรราชเหนือราชบัลลังก์เมืองหิรัญนครเงินยาง แห่งแคว้นโยนโบราณอันกว้างใหญ่แถบลุ่มแม่น้ำโขง แม่น้ำสาย และแม่น้ำกก ได้เสด็จพร้อมด้วยไพร่พลมาที่จอมทองซึ่งตั้งอยู่ตรงทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ริมแม่น้ำกกที่ไหลมาแต่เทือกเขาสูงทางทิศเหนือ ณ ดอยแห่งนี้ พระองค์โปรดให้ สร้างเวียง แห่งใหม่ขึ้น เมื่อประมาณปี พ.ศ. 1806 มีนามว่า เชียงราย หรือ เวียงแห่งพญามังราย เพื่อเป็นการแสดงแสนยานุภาพและขยายอาณาเขตพระองค์จึงเสด็จขึ้นไปทางเหนือไปรวบรวมรีพลและสร้างเวียงฝางไว้เป็นเมืองหน้าด่าน อีกทั้งยังได้สำรวจเส้นทางในลุ่มน้ำแม่ระมิงค์หรือสายน้ำแห่งชาวรามัญเพื่อขยายดินแดนลงมาทางใต้เพราะทรงทราบถึงเกียรติศัพอันร่ำลือว่าหริภุญไชยเป็นแคว้นใหญ่ร่มเย็นด้วยพุทธศาสนา บ้านเมืองสงบสุขมั่งคั่งมีศิลปวิทยาการเจริญรุ่งเรืองแต่อดีตกาลครั้งพระนางจามเทวีจึงทรงปรารถนาที่จะรวมแคว้นหริภุญไชยให้อยู่ในเขตขัณฑสีมาแห่งพระองค์ ในที่สุดพระองค์ก็ยกกำลังเข้ายึดครองหริภุญไชยได้เป็นผลสำเร็จเมื่อปี พ.ศ. 1824 อีก 2 ปีต่อมา ทรงดำริว่า หริภุญไชยเป็นเวียงศูนย์กลางทางพุทธศาสนามีความคับแคบเกินไป การจะขยายเวียงเพื่อรองรับชุมชนจำนวนมากทำได้ยากจึงทรงมอบเวียงหริภุญไชยให้อ้ายฟ้าดูแลแล้วนำกำลังรีพลพร้อมด้วยราษฎรไปตั้งมั่นอยู่ที่ บ้านแซว หรือ เพื่อพิจารณาทำเลที่เหมาะสมสำหรับสร้างบ้านแปงเมืองขึ้นใหม่ให้เป็นศูนย์กลางการปกครองและการค้าขาย ตลอดจนมีพื้นที่เหมาะสมกับการเกษตรกรรมทางเลือกพื้นที่บ้านกลาง บ้านลุ่ม และบ้านห่ม โปรดให้สร้างเวียงใหม่ขึ้นในปี พ.ศ.1829ณ บริเวณที่แม่น้ำปิงหรือน้ำแม่ระมิงค์ไหลผ่านทางด้านทิศเหนือ และทิศตะวันออกด้วยพิเคราะห์ว่าแม่น้ำปิงสายนี้จะเส้นทางคมนาคมที่สำคัญระหว่างดินแดนทางทิศเหนือและทิศใต้ทรงให้ขุดคูเวียง 3 ด้าน ใช้น้ำแม่ระมิงค์เป็นคูเวียงธรรมชาติด้านทิศเหนือ ก่อกำแพง 4 ด้าน มีสัณฐานรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าพร้อมสร้างที่ประทับเรือนหลวงภายในเวียงด้วยฐานะที่เป็นเมืองหลวงควบคุมดูแลการเมืองการปกครองหัวเมืองน้อยใหญ่ตลอดจนเป็นศูนย์กลางการค้าที่สำคัญ เวียงนี้จึงได้ชื่อเรียกขานกันทั่วไปว่า “เวียงกุ่มกวม” หรือ “เวียงกุมกาม” ในเวลาต่อมาอาจด้วยเพราะเวียงกุมกามตั้งอยู่ในที่ราบลุ่มบริเวณค้ำน้ำเมืออย่างเข้าหน้าฝนพื้นที่โดยรอบก็จะชุ่มฉะ คราวใดที่

แม่น้ำปิงมีปริมาณน้ำสูงมากก็จะถาโถมเข้าท่วมเวียงได้ง่ายหลักฐานจากชั้นดินในการขุดค้นทางโบราณคดีและการขุดแต่งโบราณสถานในเวียงกุมกามยืนยันความจริงว่าเวียงกุมกามประสบปัญหาเรื่องนี้ท่วม ทั้งนี้เห็นได้จาก โบราณสถานวัดร้างหลายแห่งพบอยู่ทั้งในเวียงและนอกเวียงนั้นถูกดินเหนียวร่วนปนกรวดทราย ซึ่งเป็นตะกอนน้ำพัดพา กลบฝังอยู่ลึกประมาณ 1.50-2.00 เมตร ส่งผลเสียหายแก่บ้านเมืองอยู่เป็นประจำ เป็นเหตุให้พญามังรายทรงย้ายมาสร้างเวียงใหม่ ณ บริเวณที่พระองค์พร้อมด้วยพระสหาย คือ พ่อขุนรามคำแหง แห่งเมืองสุโขทัย และพญางำเมือง แห่งเมืองพะเยา พิจารณาร่วมกันว่าบริเวณพื้นที่ราบลุ่มมีความลาดเอียงไปทางทิศตะวันออกอยู่ระหว่างอุสจฺจบรรพตหรือดอยสุเทพทางด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือ กับแม่น้ำปิงซึ่งไหลผ่านมาทางด้านทิศตะวันออกนั้นเป็นชัยภูมิที่เหมาะสม จึงโปรดให้สร้างเวียงแห่งใหม่ มีชื่อว่า “นพบุรีศรีนครพิงค์เชียงใหม่” ขึ้นเป็นเมืองหลวงแห่งอาณาจักรล้านนาแทนเวียงกุมกาม เมื่อปี พ.ศ. 1839 แม้ศูนย์กลางการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ การปกครอง เศรษฐกิจ ศิลปะและวิทยาการต่างๆ จะย้ายมาอยู่ที่เชียงใหม่แล้ว ในเวลานั้นเวียงกุมกามก็ยังคงความสำคัญโดยเฉพาะกับราชวงศ์มังราย มีผู้คนอยู่อาศัยสืบต่อกันมาเห็นได้จากเมื่อครั้งที่ มีงานอภิเษกแต่งงานตั้งพระนางปายโคขึ้นเป็นราชเทวีและงานฉลองยศอุปราชเจ้าพญาไชยสงครามราชโอรสพญามังรายโปรดให้มีการเฉลิมฉลองทั้งเวียงเชียงใหม่และเวียงกุมกามถึงเจ็ดวันเจ็ดคืน เมื่อครั้งประจักษ์โปรดที่จะเสด็จมาประทับพักผ่อนที่เวียงกุมกาม เมื่อครั้งสิ้นสมัยของพญามังรายแล้ว มีเรื่องเล่ากันว่า นางจิมคำ พระราชเทวีของพญาแสนภู ได้เสด็จเยี่ยมเวียงกุมกามโดยข้ามน้ำแม่โทอยู่บ่อยครั้งจนได้เรียกบริเวณนี้ว่า ขัวจิมคำ หรือสะพานจิมคำ ล่วงมาถึงสมัยพญาเกือนาซึ่งมีความกล่าวไว้ในศิลาจารึกพบที่วัดพระยืนว่า มีผู้คนจำนวนมากจากหริภุญไชยเชียงใหม่ และเวียงกุมกาม ร่วมกันเป็นศรัทธาทำบุญถวายทาน แต่พระสมณเถระที่พญาเกือนาอาราธนามาแต่เมืองสุโขทัย เพื่อเผยแผ่พุทธศาสนา จนถือได้ว่าเป็นการเริ่มยุคทองของพุทธศาสนาในอาณาจักรล้านนา ต่อมาในสมัยพญาแสนเมืองมา พระองค์เสด็จมาเวียงกุมกามเพื่อหล่อพระพุทธรูปเจ้าสิริขี 1 พระองค์ แล้วให้อัญเชิญไปประดิษฐานไว้ ณ วัดการโถมช้างค้ำกลางเวียงเวียงกุมกาม เริ่มประสบปัญหาความยุ่งยาก เมื่อท้าวมหาพรหมเจ้าเมืองเชียงราย ได้นำกำลังพลจำนวนหนึ่งเข้ามากวาดต้อนผู้คนทั้งเวียงกุมกาม เพื่อเข้าตีเวียงเชียงใหม่ แต่ไม่สามารถต้านทานกำลังรบของพญาแสนเมืองมาได้ จึงยกทัพกลับไป เวียงกุมกาม ไซ้จะมีความสำคัญเพราะเป็นเมืองหน้าด่านทางทิศใต้ของเวียงเชียงใหม่เท่านั้น แต่ชื่อกุมกามดูเหมือนจะเป็นชื่อที่คุ้นเคย ถูกนำมาตั้งเป็นชื่อราชบุตรของพญาแสนเมืองมาคือ ท้ายยี่กุมกามด้วย อย่างไรก็ตามในสมัยพญาติโลกราช เวียงกุมกามมีฐานะเป็นเพียงพื้นที่หนึ่งของเวียงเชียงใหม่ โดยมี หมื่นกุมกาม เป็นผู้ปกครองดูแลต่อมา ในสมัยพระเมืองแก้ว พระองค์เสด็จมาบำเพ็ญกุศลสร้างวิหาร และอัญเชิญพระประติมาทองสำริด มาประดิษฐานบนแท่นชุกชีที่วัดกุมกามที่ปาราม หรือ วัดเกาะกุมกามด้วย

ในปี พ.ศ.2501 เชียงใหม่เสียแก่พม่าผลของสงครามและฐานะของควมไร้อิสรภาพ ประกอบกับอุทกภัยทางธรรมชาติหลายครั้งหลายหน อาจมีส่วนทำให้บทบาทของเวียงกุมกามหมดความสำคัญสูญหายไปจากหน้าประวัติศาสตร์ตลอดสมัยการปกครองของพม่าที่ยึดครองล้านนาอยู่ 216 ปี แม้ในตอนต้นพุทธศตวรรษที่ 24 เวียงกุมกามคงเป็นแค่ตำนานของผู้คนในเวียงเชียงใหม่ ครั้ง

เมื่อพระเจ้าตากสินมหาราชพร้อมด้วยพระยาจำบ้าน ได้ยกทัพมาต่อสู้กับพม่าที่ท่าวังตาล ยังไม่ปรากฏว่ามีการกล่าวถึงชื่อ กุมกาม ทราบจนตอนต้นกรุงรัตนโกสินทร์ พระเจ้ากาวิละ เจ้าผู้ครองเวียงเชียงใหม่พระองค์แรกได้ฟื้นฟูบ้านเมืองโดยใช้นโยบาย “เก็บผักใส่ซ้า เก็บข้าใส่เมือง” ทำให้ผู้คนมาตั้งถิ่นฐานในเวียงเชียงใหม่มากขึ้น ซึ่งอาจรวมถึงบริเวณเวียงกุมกามด้วย ในสมัยรัชการที่ 5 มีบันทึกชัดเจนว่า ผู้คนเข้าไปอยู่อาศัยเป็นชุมชนขนาดเล็กที่ “บ้านข้างค้ำท่าวังตาล” กระทั่งปี พ.ศ. 2527 เป็นต้นมา กรมศิลปากร สำรวจและขุดค้น พบโบราณสถาน วัดร้างหลายแห่งมีติของเมืองในตำนานเริ่มฉายภาพเด่นชัดขึ้น จนกระทั่งเป็นข้อยุติว่า ท่าวังตาล คือ ที่ตั้งแห่ง “เวียงกุมกาม รุ่งอรุณแห่งนพบุรีศรีนครพิงค์เชียงใหม่” เวียงที่สูญหายและหวนคืนเวียงกุมกามปัจจุบัน อยู่ในเขตการปกครองท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าวังตาลองค์การบริหารส่วนตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี และองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหอย อำเภอเมือง ห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ประมาณ 5 กิโลเมตร

จากการศึกษาภาพถ่ายทางอากาศ และการสำรวจทางโบราณคดี มีร่องรอยแนวกำแพงเวียงทางทิศใต้คูเวียงทางทิศเหนือและทิศตะวันออก สันนิษฐานตามสภาพว่า เวียงมีลักษณะสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาดกว้าง 600 เมตร ยาว 850 เมตร โดยประมาณ สำนักงานศิลปากรที่ 8 เชียงใหม่ กรมศิลปากร ดำเนินการขุดค้นขุดแต่งและอนุรักษ์โบราณสถาน ที่อยู่ทั้งภายใน และภายนอกเวียงแล้ว จำนวน 42 แห่ง ยืนยันว่าฐานโบราณสถานทุกแห่งถูกทับถมด้วยตะกอนน้ำท่วมในระดับ 1-2 เมตร เวียงกุมกามในปัจจุบัน จึงมีสภาพดังเช่น “นครโบราณใต้พิภพ” ที่ถูกเปิดเผยออกมาให้สาธารณชนได้รับรู้ศิลปกรรมในเวียงกุมกาม โบราณสถานที่โดดเด่นทางด้านสถาปัตยกรรมล้วนเป็นศาสนาสถานเนื่องในพุทธศาสนา ได้แก่ เจดีย์เหลี่ยมที่พญามังรายโปรดให้สร้างขึ้นในพุทธศตวรรษที่ 19 โดยถ่ายแบบสถาปัตยกรรมมาจากเจดีย์กู่กุดวัดจามเทวี จังหวัดลำพูน องค์เจดีย์มีฐานสี่เหลี่ยมประดับซุ้มพระโดยรอบ ซ้อนชั้นลดหลั่นกันขึ้นไป อย่างไรก็ตามในปี พ.ศ. 2451 มีการบูรณะซ่อมแซมใหญ่ โดยช่างชาวพม่า ทำให้ลวดลายปูนปั้นและประติมากรรมพระพุทธรูปในซุ้มเป็นศิลปะแบบพม่า เจดีย์ที่วัดหัวหนองมีซุ้มหมอบคู้หาหน้าล้อมรอบฐานเจดีย์ลักษณะเดียวกันกับซุ้มล้อมที่เจดีย์รุ้งวันเวลีในประเทศศรีลังกา เป็นอิทธิพลศิลปะสุโขทัย ประมาณพุทธศตวรรษที่ 19- 20 ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 20-21 ศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมในเวียงกุมกามได้พัฒนาเป็นศิลปะล้านนาอย่างแท้จริง โดยสร้างเจดีย์ฐานสี่เหลี่ยมย่อมุมมีเรือนธาตุสูง ประดับลูกแก้วอกไก่และชุดมัลลย์เถามียอดเป็นองค์ระฆังขนาดเล็ก เช่นเจดีย์ที่วัดกุฎีไก่อ้มช้าง วัดธาตุขาว วัดอีกก่าง วัดกู่ขาว เป็นต้นเจดีย์บางองค์มีเรือนธาตุสูง และประดับซุ้มพระ 4 ด้านโดยมีชุดมัลลย์เถาองค์ระฆังขนาดเล็ก เช่น เจดีย์ที่วัดปู่เปี้ยวัดวาอารามบางแห่งที่เพิ่งถูกค้นพบในปี พ.ศ. 2544 เป็นต้นมา ไม่ปรากฏยอดเจดีย์แต่มีฐานเจดีย์ วิหาร กำแพงแก้ว ผังจมอยู่ใต้พื้นดิน 1-2 เมตรยังคงรักษางานลวดลายปูนปั้นที่วิจิตรงดงามไว้เป็นอย่างดี เช่น หัวบันไดมกรคายนาคลายประดับสิงห์ เหมราช กิเลน ที่วัดหนานช้าง หงส์ที่วัดหัวหนองเทวดาปูนปั้นแบบนูนสูงและลวดลายปูนปั้นมกรคายมังกร ที่วัดกู่ป่าด้อม เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบโบราณวัตถุ เช่น พระพิมพ์ดินเผาสกุลช่างหริภุญไชยเครื่องถ้วยจีนสมัยราชวงศ์หมิง - ชิง และชิ้นส่วนพระพุทธรูป ซึ่งข้อมูลโดยละเอียดรับทราบได้จาก “ศูนย์ข้อมูลเวียงกุมกาม”

วิถีชีวิตของผู้คนในเวียงกุมกามย่อมหนีไม่พ้นกระแสโลกาภิวัตน์ แต่ด้วยจารีตประเพณีอันสืบเนื่องมาจากข้อกฎหมายโบราณที่เรียกว่า “มังรายศาสตร์” ซึ่งเป็นหลักยึดเหนี่ยวเกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของประชาชนมาแต่โบราณกาลทำให้กลิ่นอายของล้านนายังคงบอวลอยู่ทั่วไป โดยเฉพาะจากกลุ่มผู้คนที่เรียกตนเองว่า “คนเมือง” ประจักษ์พยานเห็นได้จาก งานรื่นเริง และงานบุญในเทศกาล สำคัญทางพุทธศาสนาที่ประกอบด้วยพิธีกรรม การแต่งกาย ศิลปะการแสดง และอื่นๆ อีกมากมายที่คงความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นอย่างแท้จริง กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรมโดยความร่วมมือของฝ่ายการเมือง หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ที่เกี่ยวข้องหลายฝ่ายโดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น กำลังดำเนินการฟื้นฟูและอนุรักษ์เวียงกุมกาม ให้คืนสู่บรรยากาศในอดีตที่รุ่งเรืองของรุ่งอรุณแห่งนพบุรีศรีนครพิงค์เชียงใหม่ เป็น “เมืองประวัติศาสตร์” ที่มีวิถีชีวิตของผู้คนอยู่ร่วมกันกับโบราณสถานอย่างเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน

วัดเจดีย์เหลี่ยม (เจดีย์กู่คำ)

wikipedia.org, (ออนไลน์) วัดเจดีย์เหลี่ยม หรือ วัดกู่คำ ตั้งอยู่บนถนน สายเกาะกลาง อ. เมือง จ.เชียงใหม่สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 1831 ในสมัยของพระเจ้าเม็งรายหลังจากที่พระองค์ยกทัพมาตีเมืองลำพูนแล้ว ในขณะที่พระองค์ยกทัพไปสร้างเมืองใหม่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนืออยู่ได้ 5 ปีต่อมาปี พ.ศ. 1820 จึงยกทัพมาสร้างเมืองใหม่ริมแม่น้ำปิง และได้ตั้งชื่อเมืองว่า เวียงกุมกาม จนในปีพ.ศ. 1830 ทรงให้ช่างไปถ่ายแบบพระเจดีย์ จากวัดจามเทวีลำพูน มาเป็นต้นแบบเพื่อนำมาสร้างสักการะ โดยสร้างเจดีย์วัดมีขนาดฐานกว้าง 8 วา 1 คอก สูง 22 วาแต่หลังจากนั้นวัดถูกทอดทิ้ง รกร้างอยู่นานหลายร้อยปี จนเมื่อปี พ.ศ. 2451 มีคหบดีชาวพม่าคนหนึ่งได้มาเห็นเข้า เกิดศรัทธา จึงบูรณะขึ้นใหม่ โดยใช้ช่างจากพม่าลักษณะสถาปัตยกรรมจึงมีรูปแบบศิลปะแบบพม่าแทนที่ศิลปะขอมที่เป็นแบบดั้งเดิม

วัดอุโมงค์

ตั้งอยู่ที่ถนนสุเทพ ในตัวเมืองเชียงใหม่สร้างขึ้นในสมัยพระเจ้าเม็งรายเมื่อราวปี พ.ศ. 1839 และได้บูรณะเพิ่มเติมในสมัยพระเจ้ากือนา เป็นวัดที่มีอาณาเขตกว้างขวางมีโบราณสถานที่สำคัญ คือ สิ่งก่อสร้างขนาดใหญ่เป็นแนวยาวคล้ายกำแพงมีเจดีย์ก่ออิฐถือปูนขนาดใหญ่ปัจจุบันปรับปรุงบริเวณเป็นสวนพุทธธรรมร่มรื่นด้วยแมกไม้نانาพันธุ์

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเชียงใหม่

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เชียงใหม่เป็นพิพิธภัณฑสถานระดับภาคที่กรมศิลปากรจัดตั้งขึ้น เพื่อเป็นศูนย์กลางการศึกษาการอนุรักษ์ และการให้บริการข้อมูลทางศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดเชียงใหม่และของภาคเหนือตอนบน หรือที่เรียกมาแต่โบราณว่า ล้านนา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดอาคารพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เชียงใหม่ ซึ่งเป็นอาคารจตุรมุขทรงไทย

ประยุกต์ สองชั้นประดับยอดจั่วด้วยกาแลแบบศิลปะ พื้นเมืองพร้อมทอดพระเนตรนิทรรศการถาวร ภายในอาคารเมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๑๖

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๙ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติเชียงใหม่ได้รับการซ่อมแซมและต่อเติมตัวอาคารให้เต็มรูปแบบพร้อมทั้งปรับปรุงนิทรรศการถาวรให้มีเนื้อหาวิชาการและเทคนิคการจัดแสดงที่หลากหลายยิ่งขึ้นทั้งในด้านธรรมชาติวิทยา โบราณคดีก่อนประวัติศาสตร์ ประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ วิทยาและศิลปกรรมของล้านนา เพื่อให้เป็นพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติประจำภาคอย่างแท้จริงและสามารถอำนวยความสะดวก อย่างกว้างขวาง ต่อนักเรียน นักศึกษา ประชาชนตลอดจนนักท่องเที่ยวที่มาเข้าชม

วัดพันเตา

วัดพันเตา ตั้งอยู่บนถนนพระปกเกล้า ติดกับวัดเจติยหลวงวิหารเดิมเป็นหอคำหรือท้องพระโรงหน้าของพระเจ้ามโหตรประเทศเป็นอาคารเครื่องไม้แบบพื้นเมืองชั้นประดับไม้แกะสลักรูปนกยูงอันเป็นสัญลักษณ์ของเจ้านายฝ่ายเหนือซึ่งมองคูวิจิตรและสง่างาม อยู่ในเขตตำบลพระสิงห์ อำเภอเมือง ไม่ปรากฏว่าสร้างขึ้นเมื่อใด มีเรื่องเล่าสืบต่อกันมาว่าได้ใช้เป็นที่ตั้งเตาหลอมในการหล่อพระอัฐจารสในวิหารวัดเจติยหลวง จึงได้ชื่อว่าวัดพันเตา ต่อมาประมาณปีพ.ศ. 2348 สาธุคัมภีระวัดพันเตาได้ถูกยกขึ้นเป็นสวามีสังฆราชาตั้งแต่นั้นมาวัดพันเตาคงมีความสำคัญมาก จนได้เป็นหัวหน้าหมวดอุโบสถ แม้แต่วัดเจติยหลวงซึ่งเป็นวัดใหญ่ก็ยังขึ้นอุโบสถวัดพันเตาด้วย

วัดมหายาน

เป็นวัดเก่าแก่วัดหนึ่งในเชียงใหม่ที่สร้างขึ้นด้วยแรงศรัทธาของคนเชียงใหม่ในสมัยก่อนตำนานเกี่ยวกับการสร้างวัดมหายานว่าเป็นวัดที่สร้างในสมัยของพระเจ้ากาวิละเมื่อครั้งที่พระองค์ได้ทรงกอบกู้เอกราชคืนหลังจากที่เชียงใหม่ตกเป็นเมืองขึ้นของพม่ามายาวนานถึง 200 ปี สิ่งที่น่าสนใจพระเจ้าโต หรือ วิหารหลวง ที่ภายในประดิษฐานพระพุทธรูปปฏิมากรเป็นพระพุทธรูปที่สร้างด้วยศิลปกรรมแบบพม่า

Art in Paradise Chiang Mai

Art in Paradise พิพิธภัณฑ์ภาพวาด 3 มิติ แห่งแรกในเชียงใหม่ ก่อตั้งโดย คุณ จางคยูชอก (Mr.Jang Kyu Suk) ชาวเกาหลีได้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะโดยจิตรกรชาวเกาหลีมีอาชีพที่มีผลงานชนะเลิศระดับประเทศกว่า 10 ท่าน ร่วมกันเนรมิตพิพิธภัณฑ์แห่งจินตนาการ สร้างจิตรกรรมบนฝาผนังเสมือนจริงที่ต้องใช้เทคนิคการวาดภาพให้สามารถลวงตาผู้ชมได้ (Illustion Art) สามารถทำให้ผู้ชมสัมผัส และมีส่วนร่วม กับผลงานศิลปะได้อย่างใกล้ชิด (Interactive Art) ให้ความรู้ที่เหมือนจริง ประหนึ่งว่าผู้ชมเป็นส่วนหนึ่งของภาพจิตรกรรม (Realistic Art) เปิดให้บริการทุกวัน ตั้งแต่เวลา 09.00-21.00 น. ส่วนบัตรเข้าชมนั้น ผู้ใหญ่ราคา 180 บาท เด็ก (สูงไม่เกิน 120 เซนติเมตร) ราคา 120 บาท (ปิดเคาน์เตอร์จำหน่ายตั๋ว 19.30 น.) ติดต่อสอบถาม 053-274100

วัดตำหนัก

วัดตำหนัก(วัดศิริมั่งคณาจารย์ หรือ วัดสวนขวัญ) สร้างขึ้นเมื่อประมาณปีพ.ศ.2050 ในสมัยพระเจ้าศิริธรรมจักรพรรดิราช(พระ เมืองแก้ว)กษัตริย์องค์ที่ 13 แห่งราชวงศ์เม็งรายอาศรมแห่งนี้เป็นที่จำพรรษาของพระศิริมั่งคณาจารย์ผู้นิพนธ์พระคัมภีร์มั่งคัลลัตถที่ปนี ปัจจุบันนี้ชำรุดทรุดโทรมปรักหักพังลงแล้ว

ถนนคนเดินเชียงใหม่ ประตู่ท่าแพ

ถนนคนเดินเชียงใหม่ ประตู่ท่าแพ เป็น ตลาดแผงลอย ย่านการค้า ริมน้ำประตู่ท่าแพริมฟุตบาท ถนนคนเดินเชียงใหม่ มี สองที่ อีกที่คือ ถนนวัวลาย เปิดเฉพาะวันเสาร์อยู่แถววัดพระสิงห์ (อ.เมือง) ส่วน ถนนคนเดินเชียงใหม่ ประตู่ท่าแพเปิดเฉพาะวันอาทิตย์สำหรับถนนคนเดินวันอาทิตย์ ถ.ท่าแพนี้ลูกค้าส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติมากกว่าคนไทย สินค้า ได้แก่เครื่องหัตถกรรม แกะสลัก ภาพวาดสี เสื้อผ้า ของประดับตกแต่งบ้าน เครื่องเงินกำไลข้อมือ สร้อยคอ เพอร์นิเจอร์ไม่มีอาหารแผงลอยปนอยู่อีกทางด้านของตลาด

วัดพระธาตุดอยคำ

พระธาตุดอยคำ ตั้งอยู่บนเกาะเทือกเขาเล็กๆทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของเมืองเชียงใหม่ ห่างจากตัวเมืองประมาณ 10 กม.ภูเขาที่ตั้งของพระธาตุดอยคำ เป็นป่าเขียวขจีมีทัศนียภาพประกอบสวยงามด้านล่างเป็นสวนราชพฤกษ์ 2549 (พืชสวนโลก) และอยู่ใกล้เคียงกับเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี (สวนสัตว์กลางคืน) มีอายุมากกว่า 1,300 ปีเป็นปูชนียสถานสำคัญและเก่าแก่แห่งหนึ่งของเชียงใหม่

หมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้ง ดอยปุย

หมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้งนี้ ห่างจากพระตำหนักฯ 3 กม. ตั้งอยู่บนดอยปุยเป็นทางลาดยางตลอด หมู่บ้านม้งดอยปุยนี้ เป็นหมู่บ้านที่น่าสนใจยิ่งนอกจากเราจะเห็นสภาพ ความเป็นอยู่อย่างง่าย ๆ แล้ว และยังสามารถมองเห็นดอยอินทนนท์เบื้องหน้า ได้อย่างชัดเจนอีกด้วย บริเวณรอบๆ หมู่บ้านยังมีทิวทัศน์ที่สวยงามอย่างยิ่งหมู่บ้านม้งดอยปุยเป็นสถานที่ที่นักท่องเที่ยวสามารถไปเยี่ยมชมได้สะดวกทั้งนี้เพราะอยู่ใกล้ตัวเมือง โดยใช้เวลาในการเดินทางจากตัวเมืองประมาณ 1 ชม. เท่านั้น จึงมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศนิยมเดินทางไปชมกันเป็นจำนวนมาก อีกทั้งภายในหมู่บ้านยังมีร้านขายของที่ระลึก ซึ่งผลิตภายในหมู่บ้านและนำมาจากที่อื่นวางขายให้นักท่องเที่ยวด้วย

ดอยปุย

ดอยปุย เป็นส่วนหนึ่งของ อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย จังหวัดเชียงใหม่ยอดเขาที่สูง 1,658 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง เป็นอุทยานแห่งชาติลำดับที่ 24 ของประเทศ มีลักษณะ

ของพื้นที่เป็นภูเขาสูงสลับซับซ้อนอยู่ในแนวเทือกเขาถนนธงไชยนอกจากนี้ ยังเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญของตัวเมืองเชียงใหม่และพื้นที่บางส่วนของอำเภอรอบๆ สภาพภูมิอากาศส่วนใหญ่จะหนาวเย็นและชุ่มชื้นเนื่องจากได้รับไอน้ำจากเมฆหมอกที่ปกคลุมอยู่เกือบตลอดปีอุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุดพื้นที่อยู่ระหว่าง 10-12 องศาเซลเซียส

ขุนช่างเคี่ยน

สถานีวิจัยและศูนย์ฝึกอบรมเกษตรที่สูงขุนช่างเคี่ยน หรือ ขุนช่างเคี่ยนตั้งอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ตั้งอยู่ในเส้นทางเดียวกับพระธาตุดอยสุเทพพระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์ และบ้านม้งดอยปุย เป็นสถานีวิจัยเกี่ยวกับไม้ผลเมืองหนาว เมล็ด พันธุ์กาแฟ เช่น ท้อ พลับ บ๊วย พลัม อะโวคาโด มะคาเดเมียและไม้ผลกิ่งร้อน

น้ำตกห้วยแก้ว

น้ำตกห้วยแก้ว อยู่ห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ประมาณ 6 กม. เป็นน้ำตกเล็กๆสูงประมาณ 10 ม. น้ำตกห้วยแก้วมีน้ำไหลตลอดปี รอบๆบริเวณก็สวยงามด้วยทิวทัศน์และร่มรื่นด้วยพันธุ์ไม้นอกจากนี้ยังมีที่พักผ่อนนำอาหารไปนั่งรับประทานกันที่ ผาเงิบและวังบัวบาน อันเป็นสถานที่แห่งความรักของสาวบัวบานผู้ถือรักเป็นสรณะ

ริมแม่น้ำปิง

ริมแม่น้ำปิง ในบริเวณใกล้ๆกับสะพานริมแม่น้ำปิง ประตูท่าแพ วัดพระสิงห์เทศบาลลอยยี่เป็งล้านนาประจำปีในบรรยากาศคืนวันลอยยี่เป็ง 3 คืนซ้อน หรือจุดจัดงานลอยกระทงเชียงใหม่

วัดศรีสุพรรณ

วัดศรีสุพรรณ เป็นวัดเก่าที่สร้างขึ้นในสมัย พระเมืองแก้วกษัตริย์แห่งราชวงศ์มังราย จุดที่น่าสนใจภายในวัดได้แก่ พระอุโบสถเงินทรงล้านนาเป็นพระอุโบสถหลังแรกทีสร้างด้วยโลหะเงินและตีบุกด้วยฝีมือและภูมิปัญญาของช่างบ้านศรีสุพรรณ ที่มีชื่อเสียงทางด้านเครื่องเงินซึ่งเป็นชุมชนที่อยู่ใกล้วัด ได้มีจิตศรัทธาในการร่วมสร้างพระอุโบสถขึ้นแทนหลังเก่าที่ชำรุดลงไป

พิพิธภัณฑ์แมลงโลกและสิ่งมีชีวิตจรรยธรรมชาติ

พิพิธภัณฑ์แมลงโลกและสิ่งมีชีวิตจรรยธรรมชาติเป็นพิพิธภัณฑ์ขนาดเล็กของนักสะสมเอกชน ด้านในประกอบด้วยสิ่งที่น่าสนใจมากมายโดยเฉพาะผู้ที่สนใจเรื่องแมลง และซากแมลงต่างๆ ภายในสถานที่นี้รวบรวมแมลงชนิดต่างๆจากทั้งในประเทศและต่างประเทศ เช่น ผีเสื้อ แมลงปอ แมลงน้ำ ตั๊กแตนชนิดต่างๆนอกจากแมลงแล้วยังมีหินสะสมสวยงาม พืชและสัตว์ดึกดำบรรพ์ต่างๆไว้ด้วย โดยแมลงต่างๆจัดเก็บอย่างถูกวิธีตามหลักอนุกรมวิธาน ไฮไลท์ของที่นี่ คือเป็นแหล่งรวมยุงในประเทศไทยสัร้อยกว่าชนิดที่ใช้เวลาสี่สิบกว่าปีในการรวบรวมเพื่องานวิจัยทางการแพทย์

หอศิลปวัฒนธรรม

หอศิลปวัฒนธรรม เชียงใหม่ เป็นอาคารเก่าแก่ที่มีลักษณะสถาปัตยกรรมอันงดงามสร้างขึ้นในสมัยรัชการที่ 6 เคยเป็นศาลว่าการรัฐบาลมณฑลพายัพและเป็นศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่ อาคารแห่งนี้ตั้งอยู่บริเวณที่เรียกว่ากลางเวียงในปัจจุบัน หรือก็คือสะดือเมืองในอดีตซึ่งมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์เพราะเคยเป็นที่ตั้งเสาอินทขิลหรือเสาหลักเมืองก่อนที่จะย้ายเสาอินทขิลไปไว้ที่วัดเจดีย์หลวงภายในพิพิธภัณฑสถานจัดแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของเมืองเชียงใหม่และวิถีชีวิตวัฒนธรรมท้องถิ่น นับตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์มาและที่อาคารส่วนหลังจัดแบ่งเป็นห้องแสดงนิทรรศการหมุนเวียน

พระบรมราชานุสาวรีย์สามกษัตริย์

อนุสาวรีย์สามกษัตริย์ จ.เชียงใหม่ ตั้งอยู่ด้านหน้า หอศิลปวัฒนธรรมเชียงใหม่ใกล้กับ วัดอินทขิลสะดือเมืองสร้างขึ้นตามพงศาวดารโยนกที่กล่าวถึงกษัตริย์สามพระองค์ คือพระสหายทั้งสองคือพญางำเมือง เจ้าเมืองพะเยา และ พญาร่วง (พ่อขุนรามคำแหง) เจ้าเมืองสุโขทัย และพญามังราย โดยสร้างเป็นพระรูปสามกษัตริย์ประทับเคียงกันขณะพิจารณาทำเลเมืองเชียงใหม่อนุสาวรีย์นี้ถือเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์และเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวเมืองเชียงใหม่มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 484 ตารางกิโลเมตร หรือ 302,500 ไร่ครอบคลุมพื้นที่อำเภอต่างๆ ในจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ สะเมิง หางดง แม่วางและสันป่าตอง ลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาหินปูนและหินอัคนี ประกอบด้วยป่าประเภทต่างๆ ได้แก่ ดิบเขา สนเขา ดิบแล้ง เบญจพรรณและ เต็งรัง เป็นต้นกำเนิดน้ำแม่วางน้ำแม่วินและน้ำขานและที่นี่เป็นแหล่งที่พบเอื้องมณีไตรรงค์แห่งเดียวในประเทศไทยซึ่งจะบานในช่วงเดือนมกราคม สถานที่ที่น่าสนใจในอุทยานฯ ได้แก่ถ้ำอบขานมีลักษณะคล้ายถ้ำลอด เป็นช่องหน้าผาชั้นแต่มีขนาดเล็กกว่าสูงประมาณ 30 เมตรซึ่งมีแม่น้ำขานไหลผ่านกลาง และมีลักษณะเว้าแหว่งเป็นรูปทรงต่างๆ ซึ่งเกิดจากการกัดเซาะของกระแสน้ำ การเดินทาง จากเมืองเชียงใหม่ใช้ถนนเลียบคลองชลประทานทางหลวงหมายเลข 121 เป็นทางลาดยาง ไปทางอำเภอหางดงประมาณ 15 กม. แล้วเลี้ยวขวาตามถนน รพช. สายน้ำแพร่-อบขานไปอีก 10 กม.(เป็นทางลาดยางสลับทางลูกรังมีความชันและโค้ง) ถึงที่ทำการอุทยานแห่งชาติอบขานจากนั้นเดินต่อไปอีกประมาณ 450 เมตร จะถึงถ้ำอบขาน ห้วยหญ้าไซมีระดับน้ำค่อนข้างตื้น เหมาะสำหรับลงเล่นน้ำบริเวณริมฝั่งมีหญ้าไซขึ้นปกคลุมเขียวชอุ่ม ออกดอกสวยงาม ถัดจากห้วยหญ้าไซไปเพียง 500 เมตร มีผาเดี่ยวๆ เรียกว่า ผาตูปลักษณะเป็นชะง่อนหินใหญ่ที่ถูกสายน้ำกัดเซาะจนมีรูปร่างแปลกตาน่าชมห้วยหญ้าไซอยู่ห่างจากที่ทำการอุทยานแห่งชาติประมาณ 1 กม. สถานที่ที่น่าสนใจอื่นๆเช่น ห้วยโป่ง ที่อยู่ห่างจากที่ทำการไปประมาณ 2 กม. สามารถลงเล่นน้ำได้ ผาถายน้ำตกขุนป้วย น้ำตกแม่เตียน ถ้ำตอยโตน น้ำพร่อนแม่โต น้ำตกแม่มุดน้ำตกขุนวิน น้ำตกแม่วาง และ ถ้ำตักเตนและมีเส้นทางศึกษาธรรมชาติที่จัดไว้สำหรับพาเด็กนักเรียนมาเข้าค่ายธรรมชาติ ที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวก มีจุดพักแรมและบ้านพักบริการแต่ต้องติดต่อล่วงหน้า ที่ อุทยานแห่งชาติอบขาน ต.น้ำแพร่ อ.หางดง จ.เชียงใหม่

50230 หรือ ศูนย์ประสานงานอุทยานแห่งชาติกลุ่มนครพิงค์ สำนักงานป่าไม้เขตเชียงใหม่โทร. 053-818348 มีร้านค้าสวัสดิการให้บริการระหว่างเวลา 08.00-18.00 น.

บ้านเหมืองกุง

หมู่บ้านเหมืองกุง เป็นหมู่บ้านที่ผลิตเครื่องปั้นดินเผาชนิดต่างๆ ที่นี้มีการทำเครื่องปั้นดินเผาทั้งแบบทุกหลังคาเรือนจนสามารถพูดได้ว่าเป็นหมู่บ้านแห่งภูมิปัญญาไทยโดยแท้จริงโดยออกสู่ตลาดตั้งแต่สมัยโบราณ มีการทำน้ำตัน (คนโทใส่น้ำ) และหม้อน้ำไปขายในเมืองเชียงใหม่ ปัจจุบันมีการทำเครื่องปั้นดินเผาหลายรูปแบบตามความต้องการของตลาดชาวบ้านเหมือนกุงพัฒนาฝีมือและสร้างสรรค์รูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ มากขึ้นมีทั้งอ่างบัว หม้อน้ำขนาดใหญ่ แจกัน ตั้งแต่ขนาดเล็กและขนาดใหญ่มีการเขียนลวดลายต่างๆ อย่างสวยงาม

2. เอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องความหมายของภูมิสถาปัตยกรรม

John L. Motloch ได้กล่าวว่าความหมายของภูมิทัศน์และสถาปัตยกรรมไว้ในหนังสือ Introduction to landscape design โดยสามารถสรุปออกมาได้ว่า ภูมิทัศน์ เป็นสิ่งที่ประกอบขึ้นจากสภาพแวดล้อมต่างๆ ไม่ใช่เพียงแค่ที่เราสามารถรับรู้ได้ทางสายตาเท่านั้น แต่รวมทุกอย่างที่เรารับรู้ได้ โดยมุมมองภูมิทัศน์นั้น แตกต่างกันตามมุมมองของผู้รับรู้ ในขณะที่ภูมิสถาปัตยกรรม คือศาสตร์ของการผสมผสานระหว่างศิลปะและวิทยาศาสตร์สำหรับการวางแผนและออกแบบทั้งภูมิสถาปัตยกรรมทางกายภาพ และวัฒนธรรมวงจรชีวิตทางธรรมชาติ ป่าไม้ การเจริญเติบโตของเมือง รวมไปถึง ระบบนิเวศ คุณภาพชีวิตและความยั่งยืนด้วย (ณัฐวีร์ ตันติเลิศพันธ์, 2554)

พื้นที่ที่ทิ้งร้างกับการฟื้นฟูเมือง

นิรมล กุลศรีสมบัติ, ยุติ ศิริ ได้กล่าวว่า ตั้งแต่ยุคคริสต์ทศวรรษ 1960 มีการศึกษาจำนวนมากที่พูดถึงปรากฏการณ์ของพื้นที่ที่ทิ้งร้างในเมืองสมัยใหม่ รวมทั้งบัญญัติคำศัพท์และนิยามไว้หลากหลาย เช่น พื้นที่ที่ถูกกลืน (lost space) พื้นที่ไร้ประโยชน์ (wastespace) พื้นที่ตาย (dead space) ช่องว่างเมือง (urban void) (Mumford, 1961; Transik, 1986; Lynch and Southworth, 1990; Perera, 1994) อย่างไรก็ตามพื้นที่ที่ทิ้งร้างเหล่านี้ร่วมกันบางประการกล่าวคือเป็นเศษพื้นที่ของเมืองที่ถูกกลืน ไม่มีประโยชน์ใช้สอยหรือการใช้งาน มีเพียงลักษณะทางกายภาพแปลกแยกจากสภาพแวดล้อมโดยรอบและเนื้อเมืองในภาพรวม พื้นที่ที่ทิ้งร้างเหล่านี้มีลักษณะแตกต่างจากพื้นที่ว่างสาธารณะ (public open space) เช่น สวนสาธารณะ ถนนคนเดิน ทางเท้า ซึ่งเป็นที่ว่างนอกขอบเขตปกคลุมอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างและมีการประโยชน์เพื่อกิจกรรมของคนที่หลากหลายประเภทในเมือง

สาเหตุสำคัญประการของการที่เกิดพื้นที่ที่ทิ้งร้างเหล่านี้ คือ การแผ่ขยายโครงข่ายการคมนาคมที่เชิงปริมาณและคุณภาพซึ่งเป็นผลจากการเจริญเติบโตของเมือง (Transik, 1986; น. 4-7) ยิ่ง

เมืองมีการขยายตัวมากขึ้นเท่าใด ระบบคมนาคมจะมีแนวโน้มที่แยกตัวออกจากพื้นเมืองเดิมมากขึ้นเท่านั้นไม่ว่าจะลอยเหนือพื้นดิน เช่น ทางยกระดับ หรือทางมุดลงใต้ดิน เช่น อุโมงค์ เพื่อให้การเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่ส่วนต่างๆของเมืองหรือระหว่างเมืองเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

อย่างไรก็ตามโครงสร้างคมนาคมยกระดับเหล่านี้ได้พัดทาบไปบนเนื้อเมืองเดิมซึ่งบ่อยครั้งเป็นพื้นที่สาธารณะของเมือง ย่านประวัติศาสตร์หรือย่านพาณิชยกรรมชุมชนส่งผลให้พื้นที่ด้านล่างกลายเป็นพื้นที่ทิ้งร้างไร้ประโยชน์ และมักนำมาซึ่งปัญหา เช่น ปัญหามลพิษและความเสื่อมโทรมของพื้นที่ การรुकล้ำจบบนโดยคนจร ความปลอดภัยต่อผู้สัญจรผ่านไปมา ซึ่งลิวอิสมันฟอร์ด(Lewis Mumford) ได้กล่าวเปรียบเทียบปรากฏการณ์นี้ว่า การทำลายล้างเมือง (urban devastation)

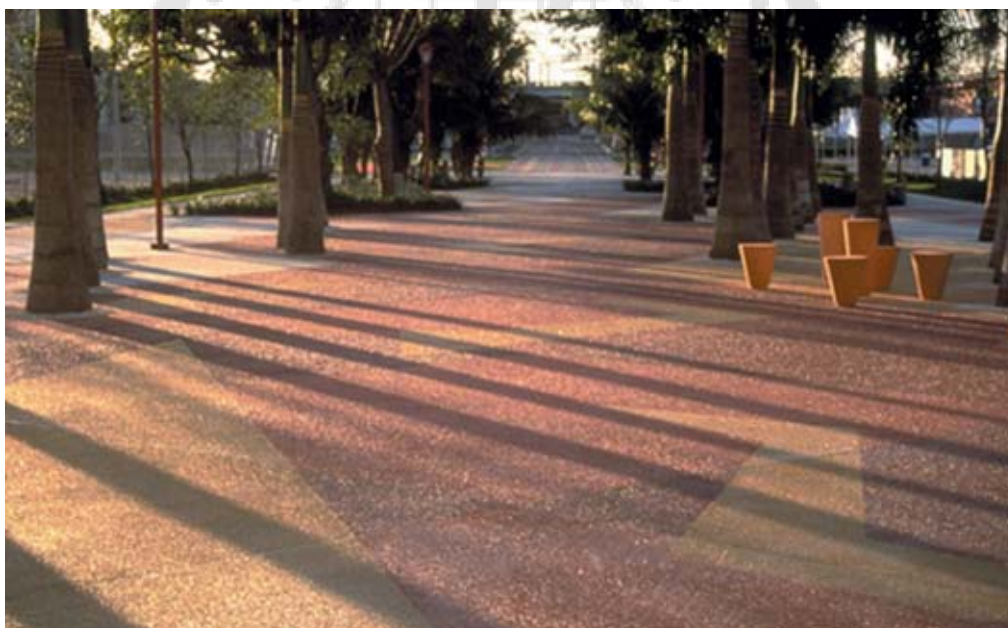
อย่างไรก็ตาม เมื่อบริบททางเศรษฐกิจสังคมและการเมืองได้เปลี่ยนไป ประกอบกระแสแนวความคิดการฟื้นฟูเมือง(urban regeneration)ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการวางแผนผังเมืองพัฒนาเมืองตั้งแต่ช่วงต้นยุคคริสต์ศตวรรษที่1990 ได้ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อพื้นที่ทิ้งร้างเหล่านี้แนวความคิดพื้นฐานของดาร์ฟฟูเมือง คือ การปรับปรุงสภาพทางกายภาพของเมืองหรือส่วนของเมืองที่เสื่อมโทรม ให้มีสภาพเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของสังคมร่วมสมัย โดยการเพิ่มหนาแน่นของประชากรและกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่เมืองเดิม คือ เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการขยายตัวของเมืองในแนวราบอย่างไรการควบคุม (urban sprawl) ได้แก่ การลดจำนวนของประชากรที่อาศัยในเมือง ภาวะถดถอยของเศรษฐกิจของพื้นที่ในเมือง การสูญเสียพื้นที่การเกษตรกรรมชานเมือง ตลอดจนการแบกรับภาระการลงทุนสาธารณูปโภคของภาครัฐ เป็นต้น ซึ่งฟื้นฟูเมืองนี้เน้นการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์และการดำเนินการแบบประสานงานองค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งในแนวราบและแนวตั้ง (Roberts; & Sykes, 2000) จากกระแสแนวคิดดังกล่าว พื้นที่ทิ้งร้างใต้โครงสร้างคมนาคมยกระดับได้ยกระดับได้กลายเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและใช้เป็นกลยุทธ์สำคัญในการฟื้นฟูเมืองของหลายประเทศ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ถนนคนเดินใต้ทางรถไฟยกระดับชุมชนโอเวอร์ทาวน์ (Overtown Pedestrian Mall Miami)

ถนนคนเดินใต้ทางรถไฟยกระดับชุมชนโอเวอร์ทาวน์ตั้งอยู่ในพื้นที่ประวัติศาสตร์ของชุมชนอเมริกันเชื้อสายอาฟริกา ในเมืองไมอามี รัฐฟลอริดา มีความยาวประมาณ 2 บล็อก เกะตัวต่อเนื่องไปตามแนวยาวของทางรถไฟยกระดับไมอามี (Miami Metrorail)ก่อนที่จะก่อสร้างทางรถไฟยกระดับเส้นนี้ ชุมชนโอเวอร์ทาวน์เป็นศูนย์กลางพาณิชยกรรมเก่าแก่ที่สำคัญของเมืองมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1896 รวมทั้งเป็นที่ตั้งของอาคารที่มรดกค่าทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของชุมชนอเมริกันเชื้อสายอาฟริกา หลังจากการก่อสร้างทางรถไฟยกระดับขึ้น ค.ศ. 1963 ชุมชนโอเวอร์ทาวน์ได้ถูกตัดแบ่งเป็นสองส่วน อาคารประวัติศาสตร์หลายหลังร้านค้า ตลอดจนระบบทางเดินเท้าเดิมได้ถูกแทนที่ด้วยพื้นที่ว่างเปล่าใต้รางรถไฟ เกิดเป็นสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรม ร้านค้าหลายแห่งทยอยปิดกิจการ ซึ่งส่งผลกระทบต่อนเศรษฐกิจและสังคมโดยรวมของชุมชน

ภาพประกอบ 1 ถนนคนเดินใต้ทางรถไฟระดับชุมชนโอเวอร์ทาวน์

ภาพประกอบ 2 ถนนคนเดินใต้ทางรถไฟระดับชุมชนโอเวอร์ทาวน์

แนวคิดของการเดินห้างสรรพสินค้า Overtown เป็นสูตรในตะวันออกเฉียงใต้ของ WRT Overtown / Park West ปรับปรุงแผน เดอะมอลล์เดินเท้ากว้างกระดูกล้นหลังของแนวคิดการปรับปรุงรวมถึงพลาซ่าหลักที่มีดวงอาทิตย์ขึ้นเป็นสัญลักษณ์ของแสง, ชีวิต, และพลังงานถูกพุ่งตรงไปที่ Overtown ตะวันออกเฉียงใต้ สร้างด้วยหินขัดที่เรียบง่ายในส้มสดใส, สีเหลือง, บลูส์และกรีนพ

ลาซาจะถูกค้นด้วยกลุ่มของกล่องที่นิ่งและเหรียญทองแดงที่ระลึกการจัดเก็บเอกสารเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ในชุมชน Overtown วิธีเดินป่วนด้วยชีวิตชีวาสีรถป่วนหน่วยคอนกรีตในรูปแบบนามธรรม ขึ้นอยู่กับผ้า Kente โครงการนี้ยังรวมถึงการขยายพลาซ่าไปยังโรงละคร Lyric ประวัติศาสตร์กำแพง ประติมากรรมหน่วยความจำและการพัฒนา streetscape ในประวัติศาสตร์ Overtown Folklife วิลเลจ

ในปี ค.ศ.1990 แผนฟื้นฟูชุมชนโอเวอร์ทาวน์ได้ริเริ่มโดยรัฐบาลท้องถิ่น(Dade County Community Redevelopment Authority) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาใหม่ของเมืองไมอามี (The Miami Redevelopment Plan of 1984) เป้าหมายหลักคือรื้อฟื้นความเชื่อมโยงของชุมชนประวัติศาสตร์โอเวอร์ทาวน์กับย่านใจกลางเมืองไมอามี โดยการปรับเปลี่ยนพื้นที่ได้วางรถไฟยกระดับให้เป็นถนนคนเดินเพื่อสันถนาการและกิจกรรมทางวัฒนธรรมอื่นๆต่อมาในปี ค.ศ. 1994 หน่วยงานท้องถิ่นได้รับเงินช่วยเหลือจาก

สมาพันธรัฐ (Federal grant) ในการจัดทำโครงการถนนคนเดินชุมชนเวอร์ทาวน์ ซึ่งมีครอบคลุมเนื้อที่ประมาณ 24,000 ตารางฟุต ในขั้นตอนการจัดทำแผน รัฐบาลท้องถิ่นได้เชิญหลายองค์กรมีส่วนร่วม เช่น Dade county Art in Public Place ศิลปินท้องถิ่น ภูมิสถาปนิกจากบริษัทเอกชน และองค์กรชุมชน ได้จัดให้มีการประชุมสาธารณะหลายครั้ง ผลลัพธ์ที่ได้รับคือ ผลงานการออกแบบถนนคนเดินโอเวอร์ทาวน์ที่สะท้อนถึงศิลปะแอฟริกา เช่น กระเบื้องพื้นที่มีความเป็นสีสันสดใสซึ่งได้แรงบันดาลใจจากการทำลวดลายของลายผ้าพื้นเมือง หลังจากการเปิดใช้ในปีค.ศ. 1995 พื้นที่ถนนคนเดินโอเวอร์ทาวน์ได้กลายเป็นพื้นที่สาธารณะมีชีวิตชีวารองรับกิจกรรมอเนกประสงค์ทั้งในระดับชุมชนและระดับเมือง และมีส่วนช่วยพลิกฟื้นสภาพเศรษฐกิจของชุมชนเวอร์ทาวน์ ถนนคนเดินได้รับรางวัลการออกแบบมากมาย เช่น รางวัล Merit Award from National Endowment for the Arts ในปี ค.ศ 1995 รางวัล Paver Module Awarde ในปีค.ศ 1996 และรางวัล Merit Award from the American Society of Landscape Architecture (ASLA) ในปีค.ศ.1999 ปัจจุบันถนนคนเดินโอเวอร์ทาวน์จัดการดูแลโดยรัฐบาลท้องถิ่น (Dade County's Department of Public Work)

ทางเดินสีเขียวลอยฟ้า กรุงปารีส (The Promenade Plantee, Paris)

ภาพประกอบ 3 ทางเดินสีเขียวลอยฟ้า กรุงปารีส

ทางเดินสีเขียวลอยฟ้านี้ตั้งอยู่ในเขตที่ 12 ของกรุงปารีส เป็นโครงการปรับปรุงทางรถไฟสายเก่าบาสติลล์-วารีอง ให้เป็นสวนสาธารณะและย่านศิลปะแห่งใหม่ของเมืองซึ่งมีความยาวทั้งสิ้น 4.5 กิโลเมตร โครงการนี้เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายการสวนสาธารณะจากพื้นที่โรงงานอุตสาหกรรมหรือสาธารณูปโภคเก่าซึ่งเป็นหนึ่งในนโยบายหลักของการพัฒนาเมือง

ในอดีตทางรถไฟสายนี้เปิดใช้ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1859 เริ่มต้นจากจัตุรัสบาสติลล์มุ่งหน้าทิศตะวันออกและเชื่อมกับทางรถไฟรอบเมือง ต่อมาในปี ค.ศ. 1969 ทางรถไฟสายนี้ถูกปิดลงเมื่อมีการเปิดใช้รถไฟใต้ดินกรุงปารีสและปริมณฑล (RAR) พื้นที่ใต้ทางรถไฟได้ถูกทิ้งร้างให้ทรุดโทรมในปี ค.ศ. 1979 รัฐบาลกรุงปารีส ได้มีแนวคิดที่จะพัฒนาพัฒนาพื้นที่บริเวณดังกล่าวและได้ปรึกษากับบริษัท SNCF ซึ่งเป็นผู้เข้าสัมปทานรถไฟ ทั้งสองฝ่ายให้ข้อสรุปในการปรับปรุงฟื้นฟูพื้นที่ทางรถไฟสายนี้ให้เป็นพื้นที่สาธารณะแห่งใหม่ของเมือง และจัดการออกแบบขึ้นในปี ค.ศ. 1982 โครงการที่ออกแบบได้รับการคัดเลือกคือ แนวคิดให้อนุรักษ์โครงสร้างรางรถไฟยกระดับเดิมไว้ซึ่งมีขนาดกว้าง 12 เมตร และปรับพื้นที่รางเป็นสวนลอยฟ้า พร้อมสร้างทางเดินโดยสร้างจุดขึ้นลงเชื่อมต่อกับที่ขึ้นรถสาธารณะเป็นระยะในส่วนพื้นที่ใช้สอยด้านล่างรางรถไฟเป็นโครงสร้างคานโค้ง ทำจากหินและอิฐจำนวน 65 ก้อน ได้รับการปรับปรุงซ่อมแซมเป็นร้านค้าเครื่องดนตรีที่ใช้ไม้ เครื่องดนตรีที่ใช้เป่า เป็นต้น โครงการสีเขียวลอยฟ้าได้สร้างบรรยากาศใหม่แก่พื้นที่ คือ ระดับถนนที่คนมาดูงานศิลปะบนทางเท้ากว้างขวางร่มรื่นและด้านบนเป็นสวนสาธารณะที่ทอดยาวไปเชื่อมสวนสาธารณะอีก 2 แห่งทางตะวันออกของเมือง ซึ่งสามารถรองรับกิจกรรมของคนหลากหลายกลุ่ม โครงการนี้ยังกระตุ้นให้นักพัฒนาอสังหาริมทรัพย์เอกชนมาลงทุนในพื้นที่ เช่น สำนักงาน ร้านอาหาร อพาร์ทเมนต์ เป็นต้น นอกจากจะเป็นไปตามกรอบแผนนโยบายพัฒนาโครงการเมืองของกรุงปารีสแล้ว โครงการสีเขียวของกรุงปารีสยังเป็นสวนสาธารณะลอยฟ้าแห่งแรกของโลก ซึ่งได้เป็นต้นแบบของการฟื้นฟูพื้นที่ทิ้งร้างใต้โครงสร้างคมนาคมยกระดับในหลายประเทศ เช่น โครงการไฮท์ไลน์ ในย่านเชลซี กรุง

นวยอร์ค โครงการบลูมิงเดิลส์ เทรล (Bloomingdale Trail Project) ในเมืองชิคาโกและโครงการฟรีเวย์ พาร์ค (Freeway park Project) ในเมืองซีแอตเติล วอชิงตัน เป็นต้น

พื้นที่อเนกประโยชน์ใต้รางรถไฟยกระดับ กรุงโตเกียว (Multi – purpose urban spaces under elevated railways ,Tokyo)

การปรับปรุงพื้นที่โครงสร้างคมนาคมยกระดับเพื่อประโยชน์การใช้สอยที่หลากหลายไม่ใช่แนวคิดใหม่ หากแต่เป็นปรากฏที่เกิดขึ้นมานานแล้วในประเทศญี่ปุ่น โดยเฉพาะในเขตพื้นที่เมืองซึ่งที่ดินมีราคาแพงและประชากรที่หนาแน่น บริษัทพัฒนาเอกชนได้ริเริ่มและพัฒนาพื้นที่เหล่านี้ โดยเฉพาะใต้รางรถไฟในบริเวณสถานีหลักเพื่อประโยชน์ใช้สอยในเชิงพาณิชย์ เช่นร้านสะดวกซื้อ ร้านอาหาร บาร์ โชห่วย หรือแม้กระทั่งพิพิธภัณฑ์ พื้นที่เหล่านี้จึงไม่เคยถูกปล่อยทิ้งร้าง หากเป็นพื้นที่ที่มีกิจกรรมตลอดทั้งวัน ในปี ค.ศ 2002 แนวคิดและแนวปฏิบัติได้รับการสนับสนุนอย่างเป็นทางการของรัฐบาลญี่ปุ่น โดยผ่านกฎหมายมาตรการพิเศษเพื่อการฟื้นฟูเมือง (The Urban Renaissance Special Measure Law of 2002) ซึ่งประกอบไปด้วยสองนโยบายหลัก ได้แก่ (1) สนับสนุนฟื้นฟูพัฒนาเมืองใหม่พื้นที่ในเมือง เพื่อแก้ไขปัญหาพื้นที่ชานเมืองและขยายเมืองในแนวราบอย่างเฝ้าระวังการควบคุม ตลอดจนตอบสนองกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงพัฒนาเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ การลดอัตราการเกิดและการเข้าสู่สังคมสูงอายุ (2) ส่งเสริมให้ภาคเอกชนมีการวางแผนและดำเนินการโครงการฟื้นฟูและพัฒนาใหม่พื้นที่ในเมือง โดยภาครัฐจะปรับเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้ให้การสนับสนุน และประสานงานนอกจากนี้กฎหมายฉบับดังกล่าวได้กำหนดพื้นที่เร่งด่วนเพื่อการฟื้นฟู (priority urban redevelopment area) ซึ่งพื้นที่บริเวณพื้นที่จุดตัดของโครงข่ายคมนาคมขนส่ง ได้แก่ สถานีรถไฟและพื้นที่โดยรอบ ก็เป็นหนึ่งในพื้นที่เป้าหมาย (Urban Renaissance Headquarters. 2002: 6)

จากนโยบายดังกล่าว ทำให้การฟื้นฟูเมืองโดยภาคเอกชนเป็นไปอย่างคึกคัก ยกตัวอย่าง เช่น บริษัทอาร์เออีส (JR east) ซึ่งเป็นบริษัทรถไฟเอกชนที่ริเริ่มโครงการปรับปรุงพื้นที่บริเวณสถานีรถไฟหลักหลายแห่ง เช่น โครงการปรับปรุงพื้นที่โดยรอบสถานีรถไฟยุระคุโซ โดยเพิ่มพื้นที่ให้เข้าใต้รางรถไฟเพื่อพัฒนาเป็นย่านกินดื่มและสังสรรค์ของพนักงานบริษัทและนักท่องเที่ยว โดยโครงการนี้เป็นแผนแม่บทฟื้นฟูย่านศูนย์กลางธุรกิจของโตเกียว (The Otemachi Marunouchi –Yurakucho Redevelopment Master Plan) ซึ่งจัดทำโดยบริษัทมิทซูบิชิเอตเตท (Mitsubishi Estate) และบริษัทเจอาร์อีส ร่วมกับรัฐบาลโตเกียวและสำนักงานเขตชิโยดะ (Chiyoda District Office) นอกจากนั้นทางบริษัทเจอาร์อีสได้มีโครงการพัฒนาพื้นที่ใต้รางรถไฟเป็นโรงแรมและอพาร์ทเมนต์ระดับกลาง โดยทางบริษัทได้มีการคิดค้นระบบโครงสร้างแขวนแบบพิเศษ เพื่อลดการสั่นสะเทือนจากรถไฟ ซึ่งเป็นการค้นคว้าวิจัยร่วมกับบริษัทก่อสร้างทาเคนาเค (Takenaka Corporation) ตัวอย่างโครงการที่ก่อสร้างเสร็จ เช่น โรงแรมดรีมเกต ที่สถานีไมฮามะ (Hotel Dream Gate Maihama) ซึ่งเปิดทำการแล้วตั้งแต่ปี ค.ศ. 2004 (Japan Railways East. 2005)

ความหมายและบทบาท: ศาสตร์การออกแบบแสงสว่างในสถาปัตยกรรม แสงกับคุณค่าของสถาปัตยกรรมในอดีต

อาจารย์ ดร.วรรณภา พิมพิริยะกุล ได้กล่าวว่า เรื่องราวของการออกแบบแสงสว่างเพื่อ งานสถาปัตยกรรม คงสามารถย้อนกลับไปได้ไกลเท่ากับประวัติศาสตร์ของสถาปัตยกรรมเอง เพราะ มนุษย์จากทุกอารยธรรมต่างก็ใช้ประโยชน์จากแสงธรรมชาติและแสงจากเทียนหรือน้ำมันเพื่ วัตถุประสงค์หลายอย่างด้วยกัน ความเข้าใจของสถาปนิกในอดีต เกี่ยวกับมิติต่างๆ ของแสง ที่เอื้อ กับพฤติกรรมการใช้งานที่เหมาะสม ที่มีผลกับการรับรู้อารมณ์ความรู้สึกของมนุษย์และความงามใน การออกแบบสถาปัตยกรรม ทำให้เกิดการรังสรรค์สถาปัตยกรรมที่มีคุณค่า ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจน ที่สุด คือการใช้แสงที่แสงในสถาปัตยกรรมเพื่อศาสนา เช่น แสงที่แสดงออกในโบสถ์ในคริสต์ศาสนา เพื่อเป็นตัวแทนพระเจ้า (ภาพประกอบ1,2)หรือแสงในโบสถ์ของพุทธศาสนาในสมัยก่อน ที่มี บรรยากาสลัวช่วยทำให้เกิดความรู้สึกสงบและมั่นคง (ภาพประกอบ3, 4)

แสงกับคุณค่าของสถาปัตยกรรมในปัจจุบัน

ในโลกปัจจุบันที่ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีพัฒนาอย่างรวดเร็วความรู้ และเทคโนโลยีด้านวิศวกรรมไฟฟ้าแสงสว่าง (illumination engineering)

ภาพประกอบ 4 บรรยากาศของแสงภายในโบสถ์ เซนต์ปีเตอร์แห่งนครวาติกัน บริเวณโดมกลางที่ แสงธรรมชาติเข้าทางด้านข้างของโดมทำให้เกิดบรรยากาศอันน่าศรัทธา 1

ภาพประกอบ 5 บรรยากาศของแสงภายในโบสถ์ เซนต์ปีเตอร์แห่งนครวาติกัน บริเวณโดมกลางที่แสงธรรมชาติเข้าทางด้านข้างของโดมทำให้เกิดบรรยากาศอันน่าศรัทธา 2

ภาพประกอบ 6 บรรยากาศของแสงภายในโบสถ์ของวัดใหญ่สุวรรณาราม จังหวัดเพชรบุรี 1

ภาพประกอบ 7 บรรยากาศของแสงภายในโบสถ์ของวัดใหญ่สุวรรณาราม จังหวัดเพชรบุรี 2

โบสถ์นี้ถูกสร้างขึ้นในสมัยอยุธยาตอนปลายบรรยากาศของแสงภายในโบสถ์ที่สลัว ช่วยสร้างความรู้สึกลึกลับ (ภาพโดย สมคิด เปี่ยมปิยะชาติ)

ก็ถูกพัฒนาไปมากเช่นกัน ทั้งในเรื่องของประสิทธิภาพและชนิดของหลอดไฟฟ้าดวงโคม และอุปกรณ์ประกอบทางไฟฟ้าอื่นๆ ทั้งหมดนี้เอื้ออำนวยให้สถาปนิกสถาปนิกภายใน และนักออกแบบในสาขาต่างๆ สามารถสร้างสรรค์งานออกแบบที่ตอบสนองความต้องการในการใช้งานที่หลากหลายได้มากขึ้น แต่การนำเอาแสงสว่างมาตอบสนองกิจกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย หรือการใช้งานที่คำนึงถึงความแตกต่างของกลุ่มผู้ใช้ ในงานสถาปัตยกรรมหลากหลายประเภท ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่เพื่อการอยู่อาศัย พื้นที่เพื่อการพาณิชย์ต่างๆ พื้นที่เพื่อการศึกษา พื้นที่สันทนาการ พื้นที่เพื่อการรักษาพยาบาล และยังรวมถึงพื้นที่สำหรับกิจกรรมทางศาสนา ก็มีรายละเอียดและความซับซ้อนมากขึ้นไปด้วย เพราะพื้นที่แต่ละประเภทที่มีขนาดความกว้างยาวสูงของที่ว่าง และรายละเอียดทางสถาปัตยกรรมภายในและความต้องการทางกายภาพ และจิตใจ อารมณ์ ที่แตกต่างกัน ย่อมต้องการระบบแสงสว่างที่แตกต่างกันถึงเราจะตระหนักว่าแสงเป็นสื่อที่สำคัญในการสรรค์สร้างสถาปัตยกรรม เพราะศักยภาพของแสงที่มีผลต่อการรับรู้และอารมณ์ของมนุษย์ ทำให้การให้แสงสว่างในที่ว่างอย่างมีศิลปะ กลายเป็นส่วนที่เติมเต็มให้กับงานสถาปัตยกรรม ในขณะเดียวกันแสงก็เป็นสื่อที่ยากต่อการใช้ เพราะแสงเป็นสิ่งที่จับต้องไม่ได้ การออกแบบแสงสว่างในที่ว่างทางสถาปัตยกรรม จึงต้องอาศัยการจินตนาการเป็นสำคัญ ไม่ว่าในปัจจุบันจะมีเครื่องมือคอมพิวเตอร์ ในการช่วยสร้างภาพบรรยากาศของแสงสว่างให้ดูเหมือนจริงได้ก็ตาม แต่จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของผู้ออกแบบเท่านั้นที่เป็นสิ่งกำหนดว่าบรรยากาศของแสงควรเป็นอย่างไร

ส่วนความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการออกแบบระบบแสงสว่าง ที่อธิบายในเชิงวิศวกรรม เพียงอย่างเดียว เช่น การคำนวณค่าการส่องสว่าง หรือค่าประสิทธิภาพของหลอดไฟฟ้า ก็ไม่เพียงพอที่จะช่วยให้สถาปนิก สถาปนิกภายใน หรือนักออกแบบนำไปประยุกต์ใช้เพื่อการสร้างสรรค์ที่ดี เพราะผู้ออกแบบต้องมีความเข้าใจมิติของแสงอย่างเป็นองค์รวม นั้นหมายถึงการสามารถจินตนาการภาพรวมของที่ว่างในบรรยากาศของแสงที่ต้องการได้ ดังนั้นการออกแบบแสงสว่างที่เน้นเฉพาะการเลือกใช้ดวงโคม หรือหลอดไฟเพื่อให้มีประสิทธิภาพ ประหยัดพลังงาน หรือเพียงแค่ว่าสามารถให้ค่าความสว่างบนระนาบพื้นที่ใช้งานในแนวระนาบนอนตามมาตรฐานทางวิศวกรรม ก็อาจจะไม่สามารถสนองตอบความต้องการ ของการสร้างบรรยากาศของงานสถาปัตยกรรม และสถาปัตยกรรมภายใน รวมถึงความต้องการทางด้านจิตวิทยา หรือช่วยพัฒนาการออกแบบงานสถาปัตยกรรม และงานสถาปัตยกรรมภายในให้มีความสมบูรณ์และตอบสนองต่อพฤติกรรมของผู้ใช้ได้ดีขึ้นได้ ซึ่งความละเอียดอ่อนในการใช้ความรู้ทั้งด้านวิทยาศาสตร์และศิลปะของแสงและแสงสว่างในการออกแบบนี้อาจมากเกินกว่าที่สถาปนิก สถาปนิกภายใน หรือนักออกแบบทั่วไป จะทำได้ ในข้อจำกัดของการปฏิบัติวิชาชีพในปัจจุบัน ที่ต้องทำงานแข่งกับเวลาเสมอ

อดีตและปัจจุบัน-ศาสตร์ของการออกแบบแสงสว่าง

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น architectural lighting design¹ ศาสตร์เฉพาะทางด้านการออกแบบแสงสว่างในงานสถาปัตยกรรม จึงถือกำเนิดขึ้นเมื่อกว่า 50 ปีที่แล้วกลุ่มผู้ทำงานด้านนี้ทั้งสถาปนิก นักออกแบบ นักวิจัย และวิศวกร ได้ทำหน้าที่ผสมผสานองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับแสงและแสงสว่างในเชิงวิทยาศาสตร์และศิลปะ เพื่อจุดประสงค์หลักคือการใช้แสงสว่างอย่างมีประสิทธิภาพ และสนองตอบต่อความต้องการของมนุษย์รวมไปถึงการช่วยประหยัดพลังงาน และรักษาทรัพยากรโลกและที่สำคัญเพื่อเปิดช่องว่างที่เป็นอุปสรรคต่อการสร้างสรรค์งานสถาปัตยกรรมที่ดีสำหรับในประเทศไทยนั้น ได้เริ่มมีกลุ่มนักออกแบบที่ทำงานทางด้านการออกแบบแสงสว่างโดยเฉพาะราว 25 ปีเท่านั้น บทบาทและหน้าที่ของนักออกแบบแสงอาจจะยังดูคลุมเครือในสายตาของคนหลายคนและอาจรวมถึงนักออกแบบด้วยกันเอง คำจำกัดความด้านล่างนี้ น่าจะอธิบายได้ดีเกี่ยวกับศาสตร์การออกแบบแสงสว่างในสถาปัตยกรรม

“A more creative dimension to lighting design has only recently been explored, in which functional needs have become integrated with architectural, expressive and creative objectives. In other words, light is becoming increasingly more used as a material at the disposal of architects for defining a space, emphasising volume, creating atmosphere, transmitting a message and communication sensations. This has contributed to the birth of a new profession, which is no longer strictly connected to the cold application of predefined rules, but which integrates technical and creative competencies and, above all, interacts, alongside other professionals involved in the design process.”

กล่าวโดยรวม ศาสตร์ของการออกแบบแสงสว่างในงานสถาปัตยกรรม เป็นการผสมผสานระหว่างวิทยาศาสตร์และศิลปะของการใช้แสง การออกแบบแสงในสถาปัตยกรรมต้องเป็นมากกว่า การให้การส่องสว่างที่เพียงพอตามกฎหมายหรือมาตรฐานใดๆ แต่จำเป็นต้องส่งเสริมคุณค่าของงานสถาปัตยกรรมนั้นๆ ด้วยคำจำกัดความของงานการออกแบบแสงสว่างที่ให้ไว้โดย Craig DiLouie และ Eric Strandberg ช่วยอธิบายงานของนักออกแบบแสง ให้เห็นเป็นรูปธรรมมากขึ้นดังนี้

“ Lighting design is both an art and a science. The science of lighting is found in calculating lighting levels, determining numbers of fixtures, placing and spacing them, and choosing the right combination of lighting products that will accomplish the design goals. The art of lighting design is found in thinking of light in three dimensions—how it will portray and entire space in addition to providing suitable light levels.”

วิทยาศาสตร์ของการออกแบบแสงสว่างในที่นี้ คือการคำนวณค่าการส่องสว่างตามมาตรฐาน เพื่อที่จะกำหนดจำนวนดวงโคม และจัดวางดวงโคม รวมไปถึงที่รวมถึงการเลือกใช้ดวงโคม อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม การควบคุมการเปิดปิดของดวงโคม และรวมถึงการใช้แสงธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพอย่างไรก็ตามการพิจารณาว่าตำแหน่งดวงโคม บนฝ้าเพดานในงานสถาปัตยกรรมภายในนั้น ยังคงต้องมีการพิจารณาเรื่องมุมมอง หรือความงามควบคู่ไปด้วยกันเสมอเพราะฝ้าเพดานเป็นระนาบทางงานสถาปัตยกรรมภายในที่เป็นที่รวมของงานระบบอาคารต่างๆ รวมทั้งงานระบบไฟฟ้าแสงสว่างด้วย การจัดวางตำแหน่งดวงโคม จึงต้องพิจารณาอย่างถี่ถ้วนเพื่อความงามของฝ้าเพดาน

ในส่วนศิลปะของการออกแบบแสงสว่างนั้น เป็นการพิจารณาแสงสว่างในลักษณะที่เป็นสามมิติที่มีปฏิสัมพันธ์กับระนาบต่างๆ ในสถาปัตยกรรมภายใน เพื่อนำเสนอที่ว่างทางสถาปัตยกรรมให้ประจักษ์และเพื่อที่จะชี้แนะอารมณ์ของมนุษย์ และทั้งนี้จะต้องอยู่บนพื้นฐานของการใช้งานอย่างเหมาะสม ซึ่งต้องอาศัยความรู้ทางด้านเทคนิควิศวกรรมไฟฟ้าแสงสว่าง ควบคู่กับความรู้และเข้าใจศักยภาพของแสงทางด้านจิตวิทยา อย่างไรก็ดี ตามที่ได้กล่าวไปแล้วในตอนต้น ทักษะในการจินตนาการภาพสามมิติของแสงนั้น จำเป็นต้องมีการฝึกฝน

บทบาทของงานออกแบบแสงสว่างในสถาปัตยกรรม

ในส่วนต่อไปนี้จะกล่าวถึง บทบาทของงานออกแบบแสงสว่างในสถาปัตยกรรมและสถาปัตยกรรมภายในประเภทต่างๆ เพื่อให้เห็นความสำคัญของแสงในสถาปัตยกรรมในปัจจุบันมากยิ่งขึ้น ประเด็นแรกก็คือเรื่องความรู้ความเข้าใจทางวิทยาศาสตร์ ที่เกี่ยวกับผลกระทบทางด้านจิตวิทยาของแสงต่อมนุษย์ในสภาพการณ์ต่างๆ ที่เพิ่มมากขึ้น ยิ่งทำให้การออกแบบแสงสว่าง มีบทบาทมากในการสร้างบรรยากาศของสถานที่ ตัวอย่างเช่น การออกแบบแสงสว่างในที่พำนักพักอาศัยบรรยากาศของแสงสว่าง (lighting atmosphere) นั้น ต้องสนองตอบต่อพฤติกรรมที่อยู่ และทำให้เกิดความรู้สึกสบาย เพื่อการพักผ่อนที่แท้จริง (ภาพประกอบ 5, 6)

ภาพประกอบ 8 บรรยากาศของแสงภายในบริเวณนั่งเล่นของคอนโดมิเนียมแห่งหนึ่งที่มีการให้แสงแบบ indirect light จากหลอดไฟลูออเรสเซนต์ ที่เพียงพอกับการใช้งานและมีแสงส่องเน้นจากหลอดฮาโลเจนบนผนังบางส่วน เพื่อเน้นมิติทางสถาปัตยกรรมภายใน

ภาพประกอบ 9 บรรยากาศของแสงภายในห้องน้ำของคอนโดมิเนียมแห่งเดียวกัน ความรู้สึกสะอาด สะอ้านของห้องน้ำ ส่วนหนึ่งเกิดจากแสงจากหลอดไฟลูออเรสเซนต์ซ่อนไว้กับกระจกอ่างล้างหน้า และโคมไฟฝังฝ้าเพดานเหนือชักโครก

นอกจากนี้ เรายังได้เห็นความสำคัญของการใช้แสงสว่างในเชิงพาณิชย์มากขึ้นอย่างการให้แสงสว่างในสถานที่ทำงาน ที่นอกเหนือจากการเตรียมปริมาณของแสง (lighting quantity) ให้พอเพียงในการใช้งานแล้ว ยังมุ่งหวังให้แสงส่งเสริมประสิทธิภาพการทำงานของพนักงาน (light and productivity) โดยการใช้แสงธรรมชาติเข้ามาเป็นองค์ประกอบสำคัญ (ภาพประกอบ 7) หรือการทำให้เกิดการเปลี่ยนระดับความสว่างและสีของแสงจากหลอดไฟฟ้าให้คล้ายแสงธรรมชาติเพื่อกระตุ้น

ให้เกิดความตื่นตัวในชั่วโมงการทำงานที่ยาวนาน ในสภาพแวดล้อมที่ขาดแสงธรรมชาติหรือสำนักงานที่ต้องใช้งานตลอด 24 ชั่วโมง

ภาพบรรยากาศของแสงธรรมชาติใน atrium สูง 3 ชั้นของ Genzyme Headquarters, Cambridge MA ที่ถูกล้อมรอบด้วยพื้นที่สำนักงาน

แนวคิดหลักของการออกแบบ atrium นี้คือการพยายามนำเอาแสงธรรมชาติมาใช้ประโยชน์กับพื้นที่สำนักงานให้มากที่สุดโดยใช้ heliostats 4 ช่วยในการนำพาแสงธรรมชาติจากภายนอกอาคารเข้าสู่ภายในอาคาร (ภาพโดย Genzyme Headquarters, Cambridge)

ตัวอย่างอื่นๆ ของการออกแบบแสงเพื่อการพาณิชย์ คือการใช้แสงในการส่งเสริมการขาย นอกจากจะต้องสร้างบรรยากาศรวมของแสงสว่างให้สอดคล้องกับงานสถาปัตยกรรมภายใน เพื่อให้เกิดบรรยากาศที่ดีภายในร้านค้า ทั้งทำให้เกิดความรู้สึกเชื่อเชิญ สว่างหรือสะอาด เอื้อให้การจับจ่ายซื้อสินค้าเป็นไปโดยง่าย

ภาพประกอบ 10 การให้แสงเพื่อส่องผลไม้ใน Villa Market โดยใช้แสงจากหลอดฮาโลเจนที่มีตัวสะท้อนแสงเฉพาะส่องผักและผลไม้เพื่อให้สีส้มของทั้งผักและผลไม้ดูสดใสมากขึ้น

ภาพประกอบ 11 หน้าร้านของ Gucci บน 5th avenue กลางกรุงนิวยอร์ก

มีการใช้สีของแสงที่แตกต่างและเทคนิคการให้แสงที่ส่งเสริมลักษณะทางสถาปัตยกรรม และสร้างความโดดเด่นให้กับช่องโชว์สินค้าไปพร้อมกัน (ภาพโดย ชนรรต โชติษฐยางกูร) ใช้เทคนิคการให้แสงสว่างส่องเน้นสินค้าให้ดูดีสวยงาม หรือสินค้าประเภทที่เป็นของสดให้ดูสดมากขึ้น (ภาพประกอบ 8) หรือแม้กระทั่งใช้แสงเพื่อการส่งเสริมภาพลักษณ์ของสินค้า และบริการหรือองค์กร (brand image) ด้วยการออกแบบแสงที่มีลักษณะเฉพาะ ให้จดจำได้ง่ายกับป้ายร้านค้า หรือชั้นโชว์หน้าร้าน (ภาพประกอบ 9,10) ทั้งนี้ยังอาจรวมไปถึงการใช้ไฟส่องอาคารทั้งหลัง (facade lighting) เพื่อให้สามารถเห็นและจดจำได้จากระยะไกล (ภาพประกอบ 11, 12) จะเห็นได้ว่าในกรณีนี้แสงสว่างกลายเป็นสื่อที่สำคัญในการประชาสัมพันธ์องค์กร ซึ่งเมื่อพิจารณาในภาพใหญ่แล้วการใช้แสงส่องอาคาร หรือกลุ่มอาคาร ยังสามารถกลายเป็นสัญลักษณ์ของย่านหรือเมืองในยามค่ำคืน นอกจากจ

ช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยวแล้ว ยังช่วยสร้างลักษณะเฉพาะของเมืองที่สร้างความประทับใจและภูมิใจให้ผู้อยู่อาศัยในพื้นที่อีกด้วย (ภาพประกอบ 13) การใช้แสงเพื่อกำหนดอารมณ์ของสถานที่ในงานสถาปัตยกรรมภายในนั้น ยิ่งเห็นได้เด่นชัดมากขึ้นในโครงการประเภทภัตตาคาร หรือโรงแรมและรีสอร์ท ที่การให้แสงต้องผสมผสานอย่างกลมกลืนกับงานสถาปัตยกรรม และสถาปัตยกรรมภายในต้องสร้างบุคลิกที่น่าจดจำให้กับสถานที่นั้นๆ ในภัตตาคารบรรยากาศของแสงไม่ว่าจะสว่างหรือสลัว การทำให้เกิดความรู้สึกเชื่อเชิญ นำเข้าไปใช้บริการเป็นสิ่งจำเป็น การเพิ่มเติมบรรยากาศของแสงสลัว หรือแสงเฉพาะที่ ยังเป็นการช่วยทำให้เกิดความเป็นส่วนตัว ซึ่งมีความจำเป็นในการสร้างบรรยากาศในร้านอาหาร รวมไปถึงการใช้แสงส่องเน้นอาหารให้น่ารับประทาน หรือส่องเน้นผนังประดับหรืองานศิลปะภายในร้าน (ภาพประกอบ 14, 15) ความรู้ด้านจิตวิทยาของแสงกับมนุษย์นี้ยังสามารถนำไปพัฒนาการจัดการความรู้ด้านจิตวิทยาของแสงกับมนุษย์นี้ยังสามารถนำไปพัฒนาการจัดการสภาพแวดล้อมที่ดีสำหรับการเรียนรู้ด้วย ตัวอย่างเช่น การจัดแสงสำหรับห้องเรียน หรือห้องสมุดที่ต้องมีปริมาณแสงมากและสบายตา ในขณะเดียวกัน ก็ควรทำให้เกิดความรู้สึกกระตือรือร้น ด้วย (ภาพประกอบ 16, 17) ความเข้าใจเรื่องผลกระทบทางด้านจิตวิทยาของแสงต่อมนุษย์ยังสามารถช่วยลดปัญหาในเรื่องของความรู้สึกไม่ปลอดภัยของผู้ใช้ได้ เช่น ในบริเวณลานโล่ง หรือสวนสาธารณะ โดยการกำหนดระดับของแสงสว่างที่พอเหมาะ และทิศทางของแสงที่จะช่วยให้สามารถเห็นสภาพแวดล้อมโดยรอบ หรือบุคคลอื่นภายในบริเวณ (การเลือกโคมที่ไม่สามารถป้องกันแสงบาดตาได้ดีทำให้เกิดปัญหาที่ไม่สามารถเห็นหน้าของคนที่เดินสวนมาได้และอาจก่อให้เกิดความหวาดระแวง เป็นต้น) ตัวอย่างเหล่านี้ล้วนแสดงให้เห็นว่า การออกแบบแสงสว่างในสภาพแวดล้อมทางกายภาพมีความสำคัญในหลายมิติทั้งในแง่ประโยชน์ใช้สอย จิตวิทยา สังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ

ภาพประกอบ 12 การให้ไฟสาดอาคารทั้งอาคารด้วยสีของแสง 1

ภาพประกอบ 13 การให้ไฟสาดอาคารทั้งอาคารด้วยสีของแสง 2

ภาพประกอบ 14 การให้ไฟสาดอาคารทั้งอาคารด้วยสีของแสง 3

ภาพประกอบ 12 และ 13 การให้ไฟสาดอาคารทั้งอาคารด้วยสีของแสง (แสงสีฟ้า สัญลักษณ์ของบริษัทไทยประกันชีวิต บณถนนพระราม 4 เพื่อเน้นภาพลักษณ์ขององค์กรของอาคาร จากสวนลุมพินีส่วนภาพประกอบ 12 แสดงมุมมองจากทางเข้าด้านหน้าอาคารภาพประกอบ 13: อาคาร Empire State เป็นอาคารที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ของนิวยอร์กอาคารหนึ่งอาคารนี้จึงกลายเป็นสัญลักษณ์ของเมือง การให้แสงสว่างสาดอาคาร ยิ่งทำให้อาคารดูโดดเด่นเป็นจุดสังเกตที่ดี เมื่อสัญจรอยู่ภายในเมืองภาพประกอบ 14: การให้แสงสลัวและแสงส่องเน้นลงบนโต๊ะอาหารภายในภัตตาคาร Mantra พักยานนอกจากช่วยสร้างบรรยากาศที่น่าสนใจให้กับสถาปัตยกรรมภายในแล้วยังช่วยสร้างความรู้สึกเป็นส่วนตัวสำหรับโต๊ะอาหารแต่ละโต๊ะด้วยภาพประกอบ 15:เคาน์เตอร์บาร์ของภัตตาคารเดียวกัน แสงที่ได้จากผนังด้านหลังเคาน์เตอร์ สร้างจุดสนใจทางสายตา และให้ความสว่างพอประมาณที่จะทำกิจกรรมได้รวมทั้งยังคงให้ความรู้สึก 13 เป็นส่วนตัวอีกด้วย

ภาพประกอบ 15 การให้แสงที่พอเหมาะกับการใช้คอมพิวเตอร์ในศูนย์การเรียนรู้ Thailand Knowledge Park และการให้แสงที่พอเหมาะกับการอ่านหนังสือและอ่านหนังสือในศูนย์การเรียนรู้ Thailand Knowledge Park

ในยุคที่โลกให้ความใส่ใจในการพลังงานอย่างระมัดระวัง ความสำคัญประเด็นที่สองที่ทำให้บทบาทของผู้ออกแบบแสงสว่างมีมากขึ้น คือการออกแบบแสงสว่างที่คำนึงถึงการประหยัดพลังงาน เพราะผลกระทบของการใช้พลังงานไฟฟ้าที่มากเกินไป และสร้างความร้อนสะสมในพื้นที่ใช้งาน เท่ากับเป็นการเร่งทำลายธรรมชาติและสภาพแวดล้อมของโลก ความรับผิดชอบของผู้ออกแบบจึงอยู่ที่การสร้างสรรค์สภาพแวดล้อมของแสงที่ทั้งใช้ประโยชน์ได้ดีมีความงาม และลดการใช้พลังงานที่ไม่จำเป็น ความรู้ความเข้าใจในคุณสมบัติพื้นฐานของหลอดไฟ และดวงโคมประเภทต่างๆ คุณสมบัติทางแสงที่ได้ (ปริมาณและคุณภาพ) อายุการใช้งาน จะช่วยให้สามารถตัดสินใจเลือกใช้หลอดไฟ และอุปกรณ์ไฟฟ้าที่เหมาะสมกับสถานที่แต่ละแห่งนอกจากนี้การนำเอาระบบควบคุมการปิดเปิด หรือหรี่ดวงโคม (dimming control system) หรือการใช้อุปกรณ์ที่เรียกว่า daylight sensor (อุปกรณ์ที่ไว้วัดค่าความสว่างของแสงธรรมชาติที่เข้ามาในอาคาร)หรืออุปกรณ์ที่เรียกว่าdimming control system เพื่อหรี่ดวงโคมให้ส่องแสงตามความจำเป็นในการใช้งานแต่ละช่วงเวลาก็เป็นการลดภาระการใช้พลังงานโดยรวมได้เช่นกัน(วรรณภา พิมพ์วิริยะกุล,2558)

ledsignanddecor.com (ออนไลน์) Lighting design จะเข้ามามีบทบาทตั้งแต่เรื่องการวาง Concept ของแสง อารมณ์บรรยากาศที่ต้องการ การเลือกใช้หลอดและโคมให้เหมาะกับการใช้งานแต่ละประเภท ซึ่งก่อนที่จะเราสามารถเลือกใช้งานได้ถูกต้องเหมาะสมนั้น เราต้องมารู้จักความรู้พื้นฐานด้านแสงสว่างกันก่อน เนื่องจากแสงสว่างเป็นพลังงานอย่างหนึ่งที่สามารถวัดปริมาณได้เหมือนพลังงานอื่นๆ แต่มีชื่อหน่วยที่แตกต่างกันออกไปตามวัตถุประสงค์ของการใช้งาน ดังนี้

หน่วยที่ใช้ในการวัดแสงสว่าง ความสว่าง (Illuminance level)[หน่วย SI: ลักซ์(lux)]

หมายถึง ปริมาณแสงที่กระทบลงวัตถุต่อพื้นที่ มีหน่วยเป็น ลูเมนต่อตารางเมตรหรือ ลักซ์ (ถ้าหน่วยเป็นลูเมนต่อตารางฟุต ความส่องสว่างก็เป็นฟุตแคนเดิล) สำหรับ ค่าความสว่าง จะใช้อุปกรณ์ที่เรียกว่า ลักซ์มิเตอร์ เป็นเครื่องมือวัดค่าความสว่างนั้นๆ

ปริมาณแสง (Luminous Flux)[หน่วย SI: ลูเมน (lumen)]

ฟลักซ์ส่องสว่าง หมายถึง หน่วยการวัดปริมาณแสงที่นิยมใช้ในงานวิศวกรรม เป็นการวัดในรูปของเส้นแรงของแสง โดยการบอกค่าปริมาณแสงที่ออกมาจากหลอดใดๆ มีหน่วยเป็น ลูเมน

ความเข้มของการส่องสว่าง (Candlepower)[หน่วย SI: แคนเดลา (Candela)]

อาจเรียกว่ากำลังส่องสว่าง โดยวัดเป็น “แรงเทียน” สามารถวัดค่าได้ตามความมากน้อยของพลังงานที่ออกมาจากแหล่งกำเนิดแสงสว่างโดยกำลังการส่องสว่างหรือความเข้มของการส่องสว่าง 1 Cd เท่ากับ 1 แรงเทียน

กำลังไฟฟ้า [หน่วย SI: วัตต์ (Watt)]

หมายถึง อัตราการกินไฟของอุปกรณ์ไฟฟ้า ซึ่งในที่นี้ก็คือ หลอดไฟ อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ บัลลัสต์หรือทรานส์ฟอร์เมอร์

อุณหภูมิแสง [หน่วย SI: เคลวิน(Kelvin)]

สีของแสงไฟ เป็นการบอกสีทางด้านการส่องสว่างมักบอกด้วยอุณหภูมิสีซึ่งหมายถึงสีที่เกิดจากการเผาไหม้วัสดุสีดำซึ่งมีการดูดซับความร้อนได้สมบูรณ์ด้วยอุณหภูมิที่กำหนด เช่น หลอด LED daylight มีอุณหภูมิสี 6500K หมายถึง เมื่อเผาวัสดุสีดำให้ร้อนถึงอุณหภูมิ 6500K วัตถุนั้นจะเปล่งแสงออกมาเป็นสี Daylight เป็นต้น

อุณหภูมิแสง 5000K Day Light) เรียกว่า สีเดย์ไลท์ สีของแสงจะออกไปในโทนสีขาวอมฟ้า

อุณหภูมิแสง 2700K และ 3000K (Warm White) เรียกว่า สีวอร์มไวท์ สีของแสงจะออกไปในโทนส้มเหลือง ให้ความรู้สึกอบอุ่น โดยอุณหภูมิแสง 2700K จะให้แสงสีเหลืองมากกว่า 3000K อุณหภูมิแสง 4000K (Cool White) เรียกว่า สีคูลไวท์ สีของแสงจะออกไปในโทนสีเหลืองค่อนข้างขาว

ค่าประสิทธิภาพ (Efficacy)

หมายถึง ปริมาณแสงที่ออกมาต่อวัตต์ที่ใช้ (ลูเมนต่อวัตต์) หลอดที่มีค่าประสิทธิภาพสูงหมายความว่าหลอดนี้ให้ปริมาณแสงออกมามากแต่ใช้วัตต์ต่ำ

ความถูกต้องของสี (Color rendering)

หมายถึง สีที่ส่องไปถูกวัตถุให้ความถูกต้องของสีมาน้อยเพียงใด มีหน่วยเป็น เปอร์เซนต์ หลอดที่มีค่าความถูกต้อง 100% หมายความว่าเมื่อใช้หลอดนี้ส่องวัตถุชนิดหนึ่งแล้ว สีของวัตถุที่เห็นไม่มีความเพี้ยนของสี

นอกจากความรู้พื้นฐานแล้ว การจะเลือกใช้หลอดให้เหมาะสมนั้น ยังต้องรู้จักประเภทของหลอดกันอีกด้วย

ประเภทหลอดไฟ

หลอดไส้ (Incandescent Bulb)

ให้แสงสว่างโดยการให้ความร้อนแก่ไส้หลอดที่เป็นลวดโลหะกระทั้งมีอุณหภูมิสูงและเปล่งแสง ให้แสงสีส้มเหลือง (2500-2700K) ที่นุ่มนวล อบอุ่น สบายตา มักใช้กับโคมตกแต่ง ข้อเสียคือกินพลังงานไฟฟ้าสูง เมื่อเทียบกับความสว่างที่ได้และมีอายุการใช้งานสั้นประมาณ 1,000 ชั่วโมง

หลอดฮาโลเจน(Halogen Bulb)

พัฒนามาจากหลอดไส้ ให้อุณหภูมิแสงที่3000K แสงขาวอมเหลืองหรือวอร์มไวท์ ดูสดใสและอบอุ่น ให้ความสว่างและมีอายุการใช้งานที่มากกว่าหลอดไส้ประมาณ 2,000-5,000 ชั่วโมง

หลอดคอมแพ็คท์ฟลูออเรสเซนต์(Compact Fluorescent Bulb)

หลอดประหยัดพลังงาน ที่เราเรียกว่า หลอดตะเกียบ หรือ หลอดเกลียว เป็นหลอดฟลูออเรสเซนต์ขนาดเล็กกะทัดรัด มีกำลังส่องสว่างสูง เป็นหลอดไฟที่พัฒนาขึ้นเพื่อให้ประหยัดพลังงาน เพราะเมื่อเทียบกับหลอดไส้แบบเดิม แม้ให้ค่าความสว่างที่เท่ากัน แต่หลอดไฟฟลูออเรสเซนต์ กินพลังงานไฟฟ้าต่ำกว่าถึง 4 เท่า มีอายุการใช้งานโดยเฉลี่ยประมาณ 6,000-15,000 ชั่วโมง ให้อุณหภูมิแสงตั้งแต่ 2500-5000K

หลอดฟลูออเรสเซนต์(Linear Fluorescent Bulb)

มี 2 ขนาดคือ หลอดฟลูออเรสเซนต์T8 และ T5 ซึ่งปัจจุบันนิยมใช้หลอด T5 มากกว่า เพราะช่วยประหยัดพลังงานได้มากกว่า ให้อุณหภูมิแสงตั้งแต่ 2700-8000K มีอายุการใช้งานประมาณ 4,000-25,000 ชั่วโมง

หลอดพาร์(PAR Light Bulb)

คำว่า PAR ย่อมาจาก Parabolic Aluminium Reflector หมายถึง หลอดไฟที่มีตัวสะท้อนแสงอยู่ภายในตัวหลอด สามารถกำหนดองศาของแสงให้แคบหรือกว้างตามการใช้งานที่แตกต่างกัน

ออกไป ในปัจจุบันหลอดพาร์ที่นิยมใช้ส่วนใหญ่คือ PAR 20, PAR 30, PAR 38 ส่วนไส้หลอด มีทั้งแบบที่เป็น ฮาโลเจน คอมแพ็คฟลูออเรสเซนต์และ LED โดยหลอด PAR ที่มีไส้เป็น Halogen จะกินไฟสูงกว่าหลอด PAR ที่มีไส้เป็น Compact Fluorescent และ LED ส่วนอายุการใช้งานขึ้นกับประเภทของหลอดนั้นๆ

หลอดเมทัลฮาไลด์(Metal Halide Lamp)

เป็นหลอดไฟในกลุ่มของหลอด HID (High Intensity Discharge) แรงแดันสูง ที่ให้ความสว่างมาก และให้ค่าความถูกต้องของสีได้ดีที่สุด มีขนาดเล็กเมื่อเทียบกับหลอดไฟประเภทอื่นที่ให้ค่าความสว่างเท่ากัน มีอุณหภูมิแสงตั้งแต่ 3000-20000K โดยสีของแสงที่ได้อาจแตกต่างกันเล็กน้อยจากบัลลาสต์ที่ใช้ มีอายุการใช้งานโดยเฉลี่ย 8,000-15,000 ชั่วโมง และสีของแสงมักเปลี่ยนไปตามช่วงอายุของหลอด เช่น ในช่วงแรกสีของแสงจะสว่าง ดูสดใส หากเปิดใช้งานทุกวัน พอผ่านไปสักปี สีของแสงจะเริ่มเปลี่ยนเป็นสีชาวมืดเขียว แสดงว่าหลอดใกล้เสื่อม สามารถเปลี่ยนหลอดใหม่ได้เลย ข้อเสียของหลอดชนิดนี้คือ ไม่สามารถหรี่แสงได้เหมือนหลอดประเภทอื่น และหากเกิดไฟฟ้าดับ หลอดจะไม่สามารถกลับมาสว่างได้ในทันที ต้องรอจนกว่าไส้หลอดจะเย็นลง ซึ่งใช้เวลาประมาณ 3-5 นาที จึงจะเปิดไฟได้สว่างตามเดิม

หลอด LED (Light Emitting Diode)

หลอด LED ได้ถูกพัฒนาขึ้น เพื่อใช้แทนที่หลอดไส้และหลอดฮาโลเจน เพราะกินไฟน้อยมาก ให้ความร้อนต่ำ ช่วยประหยัดไฟได้กว่าหนึ่งในห้า ทั้งยังให้ความสว่างและมีอุณหภูมิสีของแสงให้เลือกได้เช่นเดียวกับหลอด Compact fluorescent สำหรับอายุการใช้งานจะอยู่ที่ประมาณ 30,000-50,000 ชั่วโมงหลอด LED แบบต่างๆมาพร้อมกับขั้วหลอดที่ใช้เปลี่ยนแทนหลอดไส้ที่มีอยู่เดิมได้เลย สามารถประหยัดไฟได้ถึง 80% (ledsignanddecor)

ศิลปะแสง

ศิลปะแสงสามารถประติมากรรมติดตั้งไฟที่เฉพาะเจาะจงโดยใช้สภาพแวดล้อมของเมืองและเป็นธรรมชาติบรรเทาแรงกดดันพื้นดินชั่วคราวหรือถาวร มีสองประเภทที่โดดเด่นของศิลปะแสงทำงานจัดแสดงในแกลเลอรีศิลปะในบ้านและนอกบ้านแสงแสดง ความสัมพันธ์ใกล้ชิดรูปแบบศิลปะ 3 มิติหลายสื่อศิลปะและการถ่ายภาพวิดีโอที่ภาพโครงการเทคโนโลยีแสง มากกว่าแสงเป็นสื่อ แสงถูกนำมาใช้เพื่อให้เกิดผลทางสถาปัตยกรรมตลอดประวัติศาสตร์ของมนุษย์ อย่างไรก็ตามแนวคิดที่ทันสมัยของศิลปะไฟโผล่ออกมาด้วยการพัฒนาของไฟไฟฟ้าเทียมแหล่งกำเนิดแสงและการทดลองโดยศิลปินที่ทันสมัยของ Constructivist และการเคลื่อนไหว Bauhaus. "Prounenraum (ห้อง Proun) (1923) โดยเอล Lissitzky ถือโดย ประวัติศาสตร์ศิลปะมากจะเป็นครั้งแรกที่ศิลปินรวมอยู่องค์ประกอบแสงสถาปัตยกรรมเป็นองค์ประกอบสำคัญในการทำงานของเขา ครั้งแรกประติมากรรม

แสงวัตถุที่ใช้เป็นตัวคุมกระแสไฟฟ้าอากาศ (1922-1930) โดยLászló Moholy-Nagy (1895-1946) การทดลองและนวัตกรรมในการแสดงละครแสงมักจะมีอิทธิพลต่อพื้นที่อื่นๆ ของการใช้แสงเช่นศิลปะแสง การพัฒนาของสมัยและแสงไฟฟ้าไปมือในมือ; ความคิดของเมืองที่ทันสมัยที่มีเพิ่มขึ้นสูงและแสงไฟฟ้าคตินกรรมการพัฒนานี้

นักวิจารณ์ศิลปะ Hilarie แพนเอ็มอธิบายว่า "กันและกันของความมืดและแสงสว่างที่ได้รับรูปแบบที่วิ่งออกมาจากรูปปั้นกรีกและโรมันกับภาพวาดยุคฟื้นฟูศิลปวิทยาการภาพยนตร์ทดลอง. แต่เทคโนโลยีเป็นขั้นสูงจากการเรืองแสงของหลอดไฟไฟฟ้าจอตอมพิวเตอร์, ศิลปิน ได้รับการทดสอบกับแสงที่เกิดขึ้นจริงเป็นวัสดุและอาจมี. (Weibel ปีเตอร์. 2006)

ประติมากรรม

ธีรชต์ บุญญานันต์ ได้กล่าวว่า ประติมากรรมเป็นศาสตร์ทางด้านศิลปกรรมแขนงหนึ่ง มนุษย์ได้นำประติมากรรมใช้เป็นเครื่องมือในการบันทึกเรื่องราวต่างๆ ที่มนุษย์ได้พบเห็นให้ชีวิตประจำวันไม่ว่าจะเป็นลักษณะของการบันทึก การสร้างทางรูปแบบทางศิลปะงานประติมากรรมที่มีหลายรูปแบบ เช่น รูปแบบ ลอยตัว หนุนสูง หนุนต่ำ ขึ้นอยู่กับเรื่องราวกับมนุษย์มีจุดประสงค์จะบันทึก ซึ่งส่วนใหญ่มักนิยมสร้างสรรค์ในรูปแบบของงานประติมากรรมลอยตัว เพราะสามารถมองเห็นได้รอบด้าน สามารถสัมผัสได้และเป็นรูปแบบสามมิติ ยุคแรกเริ่มมนุษย์ได้มีการสร้างสรรค์งานในลักษณะของการลอกเลียนแบบธรรมชาติ มีการบันทึกเรื่องราวผ่านสื่อ เช่น การนำ วัสดุทางดิน หิน เปลือกหอย กระดูก งา ของสัตว์โดยใช้การขุดขีด ให้เป็นร่องหรือการแกะสลักเพื่อเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ และอาวุธ จึงกล่าวได้ว่ามนุษย์ได้นำสิ่งใกล้ตัวมาสร้างสรรค์งานรูปแบบของความเป็นจริง และเป็นการสร้างงานประติมากรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์

แสงนีออน

นีออนค้นพบโดย Sir William Ramsay และ M.W. Travers ในปี ค.ศ. 1898 เป็นเศษส่วนที่ระเหยง่ายจากอาร์กอนเหลว) ณ อุณหภูมิที่อากาศกลายเป็นของเหลว ส่วนอาร์กอนนั้นเป็นแก๊สเล็กน้อยที่เหลืออยู่เมื่อนำแก๊สไนโตรเจนจากอากาศมาทำปฏิกิริยากับแมกนีเซียมที่เผาจนร้อนแดง คำว่า Neon มาจากคำกรีก neos ตรงกับคำอังกฤษ new แปลว่าใหม่

การใช้ประโยชน์ของนีออนในเชิงพาณิชย์ที่สำคัญที่สุดได้แก่ กลไกการทำให้เกิดแสงสว่าง และที่เราคุ้นเคยมากที่สุดคือหลอดนีออนที่ใช้เป็นไฟโฆษณา หลอดเรืองแสง (fluorescence lamp) หลอดนำแก๊ส (gaseous conduction lamp) ฯลฯ หลอดไฟที่บรรจุด้วยนีออนที่ความดันต่ำมาก (เพียงไม่กี่ mm Hg) ให้แสงส้มแดงที่สว่าง ส่วนหลอดไฟนีออนที่ใช้เป็นไฟโฆษณาอาจบรรจุด้วยแก๊สอื่นด้วย เช่น ฮีเลียม อาร์กอนหรือปรอท และสีของแสงไฟขึ้นกับชนิดของแก๊สผสมและสีของแก้วของหลอดไฟ นอกจากนี้แล้วหลอด Geiger-Muller ที่ใช้ในการจับและนับอนุภาคนิวเคลียร์ ก็บรรจุด้วยของผสมของนีออนและโบรมีน หรือของผสมของนีออนและคลอรีน Ionization chambers,

proportional counters, neutron fission counter, scintillation counters และ cosmic ray counters ก็อาจใช้นีออน อาร์กอน ฮีเลียม หรือของผสมของแก๊สเหล่านี้กับไฮโดรคาร์บอน เฮโลเจนและคาร์บอนไดออกไซด์ แก๊สเลเซอร์ (gas lasers) ก็ใช้ของผสมของฮีเลียมและนีออน(ชัยวัฒน์ เจนวณิชย์ ,2558)

ประติมากรรมแสง

ประติมากรรมแสงสามมิติที่ใช้หลอดไฟดวงอาทิตย์หรือแหล่งกำเนิดแสงอื่นเป็นสื่อหลักในการแสดงออกเป็นรูปแบบศิลปะตามเวลาที่ประติมากรรมและวัตถุผลิตแสงหรือย้อนกลับ ในความหมายว่าแสงที่มีการจัดการในลักษณะที่จะสื่อกลางในการแสดงออกทางศิลปะที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นและสดใสมากขึ้น ในความเป็นจริงหลายศิลปินใช้ประโยชน์จากมันในการสร้างผลงานที่น่าประทับใจมากของศิลปะสร้าง kinetic หรือประติมากรรมคง ความสำคัญของมันคือการฟื้นฟูเมืองหรือย้าย คิดเกี่ยวกับสถานที่ที่มีสภาพแวดล้อมของเมือง แสงและเงากันและกันและอยู่ด้วยกันมีความละเอียดอ่อนของใช้ทั้งในการจัดการกับพื้นที่และความคิดการติดตั้งศิลปะสาธารณะมีโอกาที่ดีในการเจรจาเปิดระหว่างศิลปินและประชาชนในงานศิลปะสาธารณะของศิลปินมุ่งมั่นที่จะสร้างการติดตั้งซึ่งไม่เพียง แต่มีอยู่เป็นงานศิลปะของตนเอง แต่ยังอยู่ในสภาพแวดล้อมโดยตรง คำนี้ถึงชุมชนจะให้บริการพื้นที่ที่จะครอบครองและวัตถุประสงค์ของสิ่งอำนวยความสะดวก มันเป็นจากมุมมองนี้ที่ฉันสร้างขึ้นส่วนที่สื่อสารความคิดผ่านมานของความลึกลับเพื่อให้จินตนาการของผู้ชมแต่ละคนจะถูกกระตุ้น

ศิลปินและผู้ริเริ่มความสนใจในการพัฒนาจากนวัตกรรมทางเทคโนโลยี

Roosegaard ประสบความสำเร็จโดยการสร้างภูมิทัศน์แบบโต้ตอบที่สัญญาตญาณตอบสนองต่อเสียงและสิ่งแวดล้อม เช่นศิลปะ Roosegaarde ของฟังก์ชันการทำงานที่เป็นเอกสารของความสัมพันธ์ระหว่างสถาปัตยกรรมแบบไดนามิกที่ผู้คนและเทคโนโลยีสตูดิโอ Roosegaarde เป็นห้องปฏิบัติการออกแบบ Roosegaarde กับทีมงานของนักออกแบบและวิศวกรที่อยู่ในทั้งเตอร์ดัมและเซี่ยงไฮ้ นี่คือการออกแบบการโต้ตอบเช่นทรายและความใกล้ชิดที่มีสภาพแวดล้อมที่มีเทคโนโลยีสูงสัมผัสที่ผู้ชมและกลายเป็นหนึ่งในพื้นที่ การเชื่อมต่อนี้ก่อตั้งขึ้นระหว่างอุดมการณ์และเทคโนโลยีส่งผลให้ในสิ่งที่ Roosegaarde เรียกว่า เทคโนโลยี Rooosegaard ได้รับรางวัลการออกแบบดีดซ์, การออกแบบสำหรับรางวัลเอเชียและเงินที่ประสบความสำเร็จมากที่สุดของรางวัลการออกแบบ เขาได้รับความสนใจของการจัดนิทรรศการที่ Tate Modern ที่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติในโตเกียวพิพิธภัณฑ์ Victoria and Albert ในกรุงลอนดอนและพื้นที่สาธารณะต่างๆ ในรีโอเดอเนโรและฮ่องกง(design indaba. 2018)

ภาพประกอบ 16 Daan Roosegaarde ศิลปินชาวดัตช์

ลูกหินเป็นวัตถุศิลปะที่สร้างขึ้นโดยศิลปินชาวดัตช์ Daan Roosegaarde ในช่วงเทศกาลศิลปะ "เส้นทาง du Nord" ในร็อตเตอร์ดัมแห่งนี้มีการแสดงที่สถานีรถไฟที่ถูกทิ้งร้างในใจกลางเมืองเกี่ยวกับลูกหินอ่อนเป็นรูปทรงเรืองแสงขนาดใหญ่ที่โต้ตอบกับผู้คนผ่านทางเสียงแสงและสีแต่ละหินอ่อนมีไฟ LED และเซ็นเซอร์มาร์กที่สัญญาณตอบสนองต่อการสัมผัสของมนุษย์เปลี่ยนอารมณ์ของพวกเขาจาก 'เบื่อ' เป็น 'ตื่นเต้น' หินอ่อนยังสามารถที่จะเพิ่มจำนวนการโต้ตอบเหล่านี้ระหว่างตัวเองสื่อสารกับแต่ละอื่นๆหินอ่อนเปลี่ยนภูมิทัศน์ให้เป็นสถานที่จัดประชุมแบบโต้ตอบของแสง

ภาพประกอบ 17 ลูกหินโดย Daan Roosegaarde ในร็อตเตอร์

ภาพประกอบ 18 ลูกหินโดย Daan Roosegaarde ในรีอตเตอร์

ภาพประกอบ 19 ลูกหินเป็นวัตถุศิลปะที่สร้างขึ้นโดยศิลปินชาวดัตช์ Daan Roosegaarde ในช่วงเทศกาลศิลปะ "เส้นทาง du Nord" ในรีอตเตอร์ด์เหล่านี้มีการแสดงที่สถานีรถไฟที่ถูกทิ้งร้างในใจกลางเมือง

3. เอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงาน ประติมากรรม

ความเป็นมาของงานประติมากรรม

ยุคหินเก่า ประติมากรรมของมนุษย์ยุคหินเก่าที่ถูกค้นพบมีอยู่มากมาย ส่วนใหญ่สร้างช่วงประมาณ 30,000 -10,000 ปีก่อน ค.ศ.เป็นประเภทยูนต์และลอยตัว สันนิษฐานว่าก่อนที่มนุษย์จะได้ออกแบบสิ่งของบนผนังถ้ำ “มนุษย์รู้จักการแกะสลักและการปั้นมาก่อน” การขีดยกขูดลงบนดินเหนียวเป็นการกระตุ้นให้เกิดงานประติมากรรมในถ้ำของมนุษย์ยุคหินเก่า การขีดยกขูดนี้เกิดขึ้นจากความบังเอิญ แต่มนุษย์ก็ได้พัฒนาฝีมือมาจนกระทั่งสามารถเข้าเซาะร่องเป็นรูปสัตว์ต่าง ๆ ได้ นักโบราณคดีได้พบประติมากรรมแบบต่าง ๆ ของมนุษย์ถ้ำในยุคหินเก่าปะปนอยู่กับภาพเขียนมีทั้งรูแกะสลักบนผนังถ้ำ ปั้นด้วยดิน และแกะบนวัสดุต่าง ๆ มีทั้งหิน ไม้ งาช้างกระดูก และเขี้ยวของสัตว์ เครื่องมือที่ใช้แกะคงเป็นสะเก็ดหินที่มีความแหลมคมขูดขีดด้วยความชำนาญและแม่นยำ ประติมากรยุคหินเก่ามีความสามารถในการจำอันดีเลิศ มีความเข้าใจในรูปทรงที่จะประกอบลงบนผนังถ้ำหรือ บนเขาสัตว์โค้งงอได้อย่างเหมาะสมเจาะ พวกเขามีความชำนาญพิเศษในการขุดเซาะให้ลึกเป็นต่าง ๆ การเซาะร่องให้เกิดภาพบนผนังถ้ำค่อย ๆ เปลี่ยนไปจากความเข้าใจในการลบเหลี่ยมรูปให้กลมในวิถีนูนต่ำในอียิปต์สมัยปัจจุบัน เช่น เริ่มต้นการเซาะร่องบนหินปูน หรือเขาสัตว์เป็นรูปร่าง เช่น รูปวัว จากนั้นค่อย ๆ ขุดบริเวณรอบนอกให้เรียบต่ำลง จนทำให้รูปร่างของวัวนูนเด่นขึ้นมา เป็นต้น

ยุคหินใหม่ ยุคช่วงเวลาระหว่าง 10,000-8,000 ปี ก่อน ค.ศ. ลักษณะรูปแบบของงานประติมากรรมในช่วงนี้ไม่มีอะไรโดดเด่นมากนัก จุดมุ่งหมายและความต้องการสร้างงานในระยะแรกคงจะเกี่ยวข้องกับเครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องประดับต่าง ๆ เป็นยุคเชื่อมต่อระหว่างยุคเก่าและยุคใหม่ ชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ดีขึ้นกว่าเดิม มีการปลูกสร้างที่อยู่อาศัย ริเริ่มการเกษตรกรรม เลี้ยงสัตว์ ลักษณะอันบริสุทธิ์จริงใจต่อผลงานที่เคยมีในยุคหินเก่าที่เริ่มเลื่อมความนิยมลง ทำให้ผลงานด้อยคุณค่ากว่ายุคหินเก่า ฝีมือการโดดเด่นในผลงานที่น้อยลงเพราะใช้เวลาไปทำงานอื่นที่จำเป็นมากกว่า ทำให้ประติมากรรมที่น่าสนใจมีเพียงเครื่องมือและเครื่องประดับเล็กน้อยเท่านั้น อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาเชิงเปรียบเทียบลักษณะรูปแบบผลงานโดยรวมแล้ว จะพบว่ามียุคค่าด้อยกว่ายุคหินเก่าทั้งฝีมือและการแสดงออก อีกทั้งผลงานที่ปรากฏหลงเหลือก็มีจำนวนจำกัดอีกด้วย

ยุคหินใหม่ ช่วงยุคสุดท้ายของยุคหินระหว่าง 8,000-3,000 ปี ก่อน ค.ศ มนุษย์ได้พัฒนาตนเองจากผู้เคยดำรงชีวิตให้กลมกลืนกับธรรมชาติ หรือที่เคยดำรงอยู่แบบนายพรานล่าสัตว์ และเร่ร่อน มาสู่ก้าวใหม่ทางวิวัฒนาการ คือ ได้พัฒนาตนเองมาสู่สังคมเกษตร ในยุคนี้ศิลปินไม่มีเวลาและจิตใจว่างหลงเหลือมาจดจำสภาพชีวิต หรือธรรมชาติรอบ ๆ ตัวเหมือนสมัยยุคหินเก่าทำให้การแสดงออกทางศิลปกรรมหันมานิยมแสดงเป็นลวดลายและรูปแบบๆ มีการแกะสลักรูปเคารพบูชาต่างๆ พิธีกรรมตามความเชื่อถือในสิ่งเร้นลับในอำนาจเหนือมนุษย์ การสร้างงานประติมากรรมน้อยลง นิยมทำภาชนะไว้ใส่ของเท่านั้นและมีคุณค่าไม่เปรียบเทียบกับยุคหินเก่าสิ่งดีเด่นกับพวกเครื่องประดับตกแต่ง เครื่องปั้นดินเผา และประติมากรรมกึ่งสถาปัตยกรรม คือ อนุสาวรีย์หิน

(Megalithic) ซึ่งมีการมวีการสร้างได้ด้อย่าเป็นระเบียบเรียบร้อยยำนามหัตจรรย์ ถือกันว่าเป็นบ่อเกิดของงานสถาปัตยกรรมในยุคต่อมาเราแบ่งลักษณะแกเป็น 4 แบบคือ

-หินตั้ง (Menhirs or Standing Stone) ทำเป็นหินแท่งเดี่ยวตั้งวางอยู่อย่างโดดเดี่ยวมีชื่อเรียกว่า เมนเฮอร์ (MENhir)

-โต๊ะหิน(Dolmen)มีชื่อที่เรียกว่า โตเมน มีลักษณะเป็นหินอันมหึมา สามแท่ง หรือมากกว่านั้นวางพาดทับ มองดูจะคล้ายกับโต๊ะขนาดยักษ์ หรือคล้ายประตู กรรมวิธีและความสามารถในการก่อสร้างโต๊ะหินมีวิธีการที่ซับซ้อนยิ่งกว่าการตั้งหินความยากลำบากอยู่ตรงที่ต้องยกหินขนาดมหึมาขึ้นพาดบนแท่งหินทำหน้าที่คล้ายขาโต๊ะ

-หินตั้งเรียงแถว (Alignment)มีชื่อเรียกว่า อะไลน์เมนต์ มีลักษณะเป็นแบบหินตั้งแต่ตั้งเรียงเป็นแถวยาว

-หินล้อมเป็นวงกลม(Stonehenge or Cromlech) มีชื่อเรียกว่า สโตนเฮนจ์ หรือครอมเลค มีการมวีการประดิษฐ์และก้าวหน้ามาก รู้จักใช้ระบบเสาและคานเช่นเดียวกับที่เคยใช้กับโต๊ะหินมาใช้และบางแห่งพบว่ามีารเต็อยและเข้าประกอบด้วยเพื่อให้เกิดความแนบสนิทไม่เคลื่อนไปมาอีกด้วย

แนวความคิดของความเชื่อ

ประติมากรรมยุคหิน เป็นเพียงส่วนประกอบของความเชื่อถือนในสิ่งเร้นลับเหนือมนุษย์และการทำพิธีกรรมต่างๆของมนุษย์ อภินิหารเกี่ยวกับความตาย แสดงภาพสัตว์ที่กำลังได้รับบาดเจ็บ อภินิหารเกี่ยวกับความอุดมสมบูรณ์ สัญลักษณ์ทางกามรมณ์ของเพศชายต่อเพศหญิง แสดงให้เห็นอวัยวะสืบพันธุ์และส่วนประกอบเพศเด่นชัด และอภินิหารเกี่ยวกับความสำนึกบาปแสดงเป็นภาพงดงามชัดเจนประติมากรรมมีความงามตามลักษณะศิลปะเริ่มแรก มีพลังและถ่ายทอดชีวิตจิตใจของมนุษย์หินเก่าผู้ทำประติมากรรมยุคนี้้อย่างสมบูรณ์ดีกว่ายุคหินกลางและยุคหินใหม่ แนวความคิดในการทำงานของมนุษย์ยุคหิน นักโบราณคดีให้ความเห็นว่าจะน่าจะเป็นเพราะ

1. มนุษย์มีความเชื่อเกี่ยวกับอภินิหารในความตาย
2. มนุษย์มีความเชื่อเกี่ยวกับอภินิหารในความอุดมสมบูรณ์
3. มนุษย์มีความเกี่ยวกับอภินิหารในความสำนึกบาป

ประติมากรรมวินัส แห่งวิลเลนดอร์ฟ (Venus of Willendorf) มีลักษณะอวอวนพอให้รู้ว่าเป็นศีรษะไม่มีการแสดง หูตา จมูก ปาก มีแขนอันลีบเล็ก เต้านมใหญ่ ท้องใหญ่คล้ายกำลังตั้งครรภ์ มีการเน้นอวัยวะค่อนข้างใหญ่ รูปแบบของผลงานโดยส่วนรวมจะมีลักษณะง่าย ๆ การสร้างรูปผู้หญิงในทำนองนี้อาจเพื่อเหตุผลหลายประการเช่น เป็นเครื่องรางของขลังหรือเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจ โดยเชื่อว่าจะให้ความคุ้มครองหรือขจัดภัยอันตรายได้ และนอกจากนั้นอาจเป็นไปได้ว่ารูปผู้หญิงมิใช่คุณค่าเพียงแต่แสดงออกสิ่งที่สนองความต้องการทางกามรมณ์ของชายเท่านั้น หากแสดงถึงการเกิดของสิ่งมีชีวิตใหม่เป็นเรื่องราวความเชื่อเกี่ยวกับอภินิหารในความอุดมสมบูรณ์ของมนุษย์ ว่า

ผู้หญิงมีลักษณะเช่นนั้นเหมาะสมจะเป็นแม่พันธุ์ เพื่อขยายเผ่าพันธุ์ของคนให้มากเพื่อจะได้มีคนมากขึ้น ช่วยกันทำมาหากินและปกป้องที่อยู่อาศัยและเผ่าพันธุ์ของตนไว้

รูปแบบ เรื่องราว เนื้อหา

ผลงานของมนุษย์ในสมัยหิน ประติมากรรมพยายามถ่ายทอดภาพประกอบเขาเห็นออกมาอย่างซื่อสัตย์และเต็มไปด้วยความมั่นใจ ไม่ว่าจะเป็นกิริยาท่าทาง รูปร่าง สัตว์ส่วน และกายวิภาคของสัตว์ต่างๆ แต่ละภาพจะเห็นความเฉลียวฉลาดในการช่างสังเกตและความจำที่ดีเยี่ยม การขุดขี้ดลวดลายมิได้ทำขึ้นเพื่อความงามอย่างเดียว หากแต่เป็นสัญลักษณ์ที่นับเนื่องในระบบความเชื่ออย่างใดอย่างหนึ่งหรือมีฉะนั้นจะต้องเกี่ยวกับการแสดงฐานะทางทางสังคมของกลุ่มต่างๆ ในชุมชนนั้น คติความเชื่อลักษณะนี้จะปรากฏในผลงานทั่วไปในแหล่งก่อนประวัติศาสตร์โลกนักโบราณคดีได้พบประติมากรรมต่างๆ ของมนุษย์ถ้ำในยุคหินเก่าปะปนอยู่กับภาพเขียนทั้งรูปแกะสลักและปั้นด้วยดิน เช่น รูปประติมากรรมหุ่นต่ำ และภาพประติมากรรมที่มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักทั่วโลกคือวีเนสแห่งวิลเลนดอร์ฟ (Venus of Willendorf) พบในออสเตรีย และยังมีประติมากรรมวันส์อีกมาก เช่น วีเนสแห่งเวสโทนิค (Venus of Vwstonic) พบในถ้ำเซโกรโลวาเกีย และวีเนสแห่งลอเซล (Venus of Laussel) พบในฝรั่งเศส เป็นต้น

ประติมากรรมสมัยประวัติศาสตร์โบราณ

สมัยอียิปต์ (Egypt) ประเทศอียิปต์ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของทวีปแอฟริกา และแม่น้ำไนล์ยาว 5,000 ไมล์ไหลผ่านกลางประเทศ สภาพอากาศค่อนข้างร้อนและแห้งแล้ง แต่อาศัยความชุ่มชื้นที่ได้จากแม่น้ำไนล์มาทดแทน หากขาดแม่น้ำไนล์ก็ไม่ต่างจากทะเลทรายทั่วไป อารยธรรมของอียิปต์จึงเกิดจากแม่น้ำไนล์โดยแท้นักประวัติศาสตร์ชาวกรีกผู้หนึ่งกล่าวว่า อียิปต์คือของขวัญของแม่น้ำไนล์ ชาวอียิปต์ถือว่าเป็นนักสังเกตที่ฉลาด ดสังเกตการขึ้นลงของแม่น้ำอันเป็นกฎของธรรมชาติแล้วเรียบเรียงการสร้างเป็นปฏิทินจกขิดเขียนบันทึกภาพต่างๆ จัดแปลงให้เป็นอักษรรูปภาพประกอบมีชื่อ "Hieroglyphic" นักประวัติศาสตร์ได้ถือเอาประเทศอียิปต์เป็นประเทศที่มีอารยธรรมที่เก่าแก่ที่สุดของฝ่ายตะวันตก และนับเป็นยุคเริ่มต้นของประวัติศาสตร์ ประติมากรรมของอียิปต์เกิดขึ้นและวิวัฒนาการไปพร้อมกันกับสถาปัตยกรรม เป็นชนชาติแรกที่ได้รู้จัก และพัฒนาการสร้างรูปคนตั้งแต่ขนาดเล็กไปจนถึงขนาดใหญ่สูงเกือบร้อยฟุต อียิปต์นิยมแกะสลักทั้งหุ่นต่ำและหุ่นสูงลอยตัว นอกจากสลักหินแล้วชาวอียิปต์ยังรู้จักการหล่อโลหะเช่น สำริด เงิน และทองคำเป็นอย่างดี

ประติมากรรมอียิปต์แบ่งยุคสมัยได้ 3 ยุค

1. สมัยอาณาจักรเก่า 3,200-2,300 ปีก่อน ค.ศ
2. สมัยอาณาจักรกลาง 2,000-1,586 ปีก่อนค.ศ
3. สมัยอาณาจักรใหม่ (สมัยจักรวรรดิ 1,580-1,090 ปีก่อนค.ศ)

ยุคโบราณ (Ancient Age) ประมาณ 1,400 ปีก่อน ค.ศ. - ค.ศ. 100

ศิลปะตะวันออกใกล้ (Ancient Near Eastern Art)

อียิปต์พัฒนาอารยธรรมเจริญรุ่งเรืองสุดขีดในลุ่มแม่น้ำไนล์ส่วนทางฝั่งตะวันออกของทะเลเมดิเตอร์เรเนียน ดินแดนแถบแม่น้ำไทกริส และยูเฟรทีสได้แก่ดินแดนบางส่วนของประเทศอิหร่าน ซีเรีย จอร์แดน และซาอุดีอาระเบียในปัจจุบันเรียกว่าแคว้นเมโสโปเตเมีย (Mesopotamia) หมายถึง ดินแดนในลุ่มแม่น้ำสองสายชนชาติดังกล่าวมีอารยธรรมที่เจริญรุ่งเรืองเช่นเดียวกันประเทศที่อยู่ใวัฒนธรรมนี้ได้แก่ สุเมเรียน บาบิโลเนียน อัสซีเรียน เปอร์เซีย

ลักษณะศิลปกรรมของสุเมเรียนมีความแตกต่างจากศิลปกรรมอียิปต์ คืออียิปต์ใช้หินเป็นวัสดุก่อสร้าง ส่วนสุเมเรียนใช้อิฐเผาก้อนใหญ่ๆ มาเรียงกันตั้งนั้นสถาปัตยกรรมส่วนใหญ่จึงมีอิฐเป็นโครงสร้างหลักสถาปัตยกรรมของสุเมเรียนที่รู้จักกันมากที่สุดคือวิหารใหญ่เรียกว่า ซิกูรัต (Zigurat) เป็นหอสูงแบบตึกระฟ้า มีทางเดินเป็นบันไดวนเป็นสถานที่สำหรับทำพิธีทางศาสนา ศิลปะบาบิโลน อยู่ช่วง 700 ปี ก่อน ค.ศ.

มีสิ่งก่อสร้างที่มีชื่อเสียงมากและเป็นที่รู้จักโดยทั่วไปคือสวนลอยแห่งบาบิโลน โดยสร้างสวนให้สูงจากพื้นดินใช้อิฐซ้อนกันขึ้นไป วางผังลดหลั่นกันและมีความสลับซับซ้อน ตามซุ้มประตูต่างๆประดับด้วย ภาพสลักขนาดมหึมา ปัจจุบันสวนแห่งนี้ถูกทับถมปรักหักพังไปหมดแล้วเหลือเฉพาะฐานรากบางส่วนเท่านั้น

ศิลปะอัสซีเรียน อยู่ในช่วง 900 ปี ก่อน ค.ศ.

ศิลปกรรมงานแกะสลักที่มีชื่อเสียงเป็นรูปสิงโตกำลังกัดเด็กหนุ่มพบในพระราชวังเมืองนิมรูดในอัสซีเรียนงานชิ้นนี้ปัจจุบันอยู่ในพิพิธภัณฑสถานบริติชกรุงลอนดอนประเทศอังกฤษประติมากรรมลอยตัวชิ้นสำคัญที่ติดตั้งตามทางเข้าพระราชวังมีขนาดใหญ่โตเป็นรูปสิงโตมีปีก (Winged Lion) ส่วนงานสถาปัตยกรรมของอัสซีเรียนมีอาคารก่ออิฐเป็นโครงสร้างหลัก เป็นรูปโค้งรับน้ำหนักและใช้อิฐและหินก่อเป็นกำแพงตกแต่งภายในด้วยภาพจิตรกรรมฝาผนัง และกระเบื้องเคลือบเป็นรูปสิงโต ศิลปะเปอร์เซีย อยู่ในช่วง 1,000 ปีก่อน ค.ศ.

อารยธรรมของเปอร์เซียมีชื่อเสียงโดดเด่นในด้านสถาปัตยกรรมที่มีการตกแต่งภายในอย่างสวยงามมีงานประติมากรรมใช้ในการตกแต่งสถาปัตยกรรม ได้แก่ เสาหินวัวคู่ประดับพระราชวังที่เมืองเปอร์เซโพลิส (Persepolis)

ศิลปะกรีก (Greek Art)

ชาวกรีกเป็นมนุษยย์เผ่าพันธุ์อินโด-ยูโรเปียนที่อพยพเคลื่อนย้ายลงสู่แหลมบอลข่านตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ จนกระทั่ง 2,000 ปี ก่อน ค.ศ.จึงได้ตั้งหลักที่เป็นประเทศกรีซในปัจจุบัน ประกอบด้วย 2 รัฐใหญ่ที่สำคัญคือเอเธนส์และสปาร์ตา ชาวกรีกมีการศึกษาศิลปวิทยาจนมีความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์ อักษรศาสตร์ปรัชญา และการปกครอง ศิลปกรรมกรีกมีความเจริญสูงสุดเป็นแบบฉบับในทางศิลปะของมนุษยชาติตั้งแต่ยุคโบราณจนถึงปัจจุบัน

ศิลปกรรมของกรีกที่สำคัญได้แก่ งานสถาปัตยกรรม อาทิ วิหาร สนาทมกีฬา หอประชุมและ

สถานที่แสดงอุปรากร วิหารที่มีชื่อเสียงที่สุดคือวิหารพาร์เธนอน (Parthenon) สร้างด้วยหินอ่อนสีขาว มีความงดงามมากแม้จะสร้างมาแล้วเป็นเวลานานกว่า 2,000 ปี ก็ไม่มีที่ติว่าควรจะ แกะไขข้อบกพร่องส่วนใดส่วนหนึ่งของวิหารพาร์เธนอนภายในวิหารตกแต่งด้วยภาพแกะสลักอย่างวิจิตรงดงาม

งานสถาปัตยกรรมกรีกแบ่งตามลักษณะหัวเสา 3 แบบใหญ่ๆ คือ 1. แบบดอริก (Doric) 2. แบบไอโอนิก (Ionic) 3. แบบคอร์ินเทียน (Corinthian)งานทางด้านประติมากรรมของกรีกนิยมสร้างสรรค์แนวเหมือนจริง (Realistic) โดยเฉพาะสรีระของคนเราชาวกรีกถือว่ามีความงดงามยิ่ง ชาวกรีกจึงนิยมปั้นและแกะสลักรูปคนเปลือยกายไว้มากมายงานประติมากรรมลอยตัวที่มีชื่อเสียงได้แก่ เทพีธิดาวีนัส (Venus) รูปเทพเจ้าอพอลโล (Apollo) รูปนักกีฬาไมรอน (Myron) ประติมากรรมโลหะสัมฤทธิ์รูปเด็กหนุ่มเป็นรูปเปลือยที่มีส่วนสัดของร่างกาย ตลอดจนการจัดวางท่วงท่าได้อย่างงดงาม

ศิลปะโรมัน (Roman Art)

ศิลปะโรมันส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลจากกรีกซึ่งมีองค์ประกอบที่ประณีต งดงาม แต่ศิลปะของโรมันเน้นความใหญ่โตมโหฬารมีความหรูหรา สง่างาม มั่นคงแข็งแรง สถาปัตยกรรมโรมันมีชื่อเสียงมากโรมันเป็นชาติแรกๆ ที่คิดค้นสร้างคอนกรีตได้สามารถใช้คอนกรีตหล่อขึ้นเป็นโครงสร้างรูปโดมช่วยทำให้การก่อสร้างอาคารมีขนาดใหญ่ขึ้นสถาปัตยกรรมของโรมันที่มีชื่อเสียงได้แก่ วิหารแพนเธออน (Pantheon) โคลอสเซียม (Colosseum) เป็นสนามกีฬารูปกลมรีขนาดใหญ่ห้อมล้อมสามารถจุคนดูได้ถึง 50,000 คนนอกจากงานสถาปัตยกรรมดังกล่าวแล้วชาวโรมันยังสร้างสะพานโค้งข้ามแม่น้ำและส่งน้ำข้ามหุบเขาต่างๆ เป็นจำนวนมากสิ่งก่อสร้างที่มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักกันทั่วโลก คือ ประตูชัย (Arch of Triumph) สร้างขึ้นเพื่อสรรเสริญ และฉลองชัยของทหารโรมันโดยสร้างเป็นประตูโค้งขนาดใหญ่สำหรับให้ทหารเดินทัพผ่านเมื่อออกสงครามหรือภายหลังได้รับชัยชนะประดับด้วยภาพประติมากรรมนูนสูงอย่างสง่างาม

งานประติมากรรมของโรมันมีไม่มากส่วนใหญ่ขนย้ายมาจากกรีกมีการสร้างสรรค์ขึ้นเองบ้างแต่เป็นส่วนน้อยนอกนั้นทำเลียนแบบกรีกทั้งหมดผลงานที่พบในกรุงโรมได้แก่ ภาพเลาคุนกับบุตรชายกำลังถูกงูกัดเป็นผลงานที่นำมาจากกรีก นอกนั้นได้แก่ภาพประติมากรรมของบุคคลสำคัญในยุคหนึ่ง เช่นรูปจูเลียสซีซาร์ รูปจักรพรรดิออกัสตัส รูปจักรพรรดิคาราคัลลา รูปจักรพรรดิเนโรเป็นต้น

งานจิตรกรรมของโรมันมีการค้นพบภาพเขียนจิตรกรรมฝาผนังที่ยังอยู่ในสภาพดีมากมายส่วนใหญ่เป็นภาพประกอบแสดงถึงเรื่องราวในชีวิตประจำวันของชาวโรมันนอกนั้นเป็นภาพในเทพนิยายเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ลักษณะของภาพยังมีความงามที่สมบูรณ์เป็นภาพเขียนสีและประดับด้วยหินสี (Mosaic) อย่างประณีต สวยงาม

ศิลปะไบแซนไทน์ (Byzantine Art) ประมาณ ค.ศ. 455

ศิลปะไบแซนไทน์เป็นศิลปะที่มีลักษณะเชื่อมโยงความคิดและรูปแบบระหว่างตะวันตกกับตะวันออกเข้าด้วยกันมีศูนย์กลางอยู่ที่กรุงคอนสแตนติโนเปิล ศิลปะมีลักษณะใหญ่โต คงทนถาวร ประดับตกแต่งด้วยการใช้พื้นผิว (Texture) อย่างหลากหลาย งานสถาปัตยกรรมที่โดดเด่นที่สุดของไบแซนไทน์ คือการทำหลังคาเป็นรูปกลม (Cupula) ต่างจากหลังคาของศิลปะโรมัน ที่ทำเป็นรูปโค้ง (Arch) หลังคากลมแบบไบแซนไทน์ ภายนอกเรียกว่าโดม (Dome) หลังคากลมช่วยให้สามารถสร้างอาคารได้ใหญ่โตมากขึ้นสิ่งก่อสร้างที่เป็นแบบฉบับของศิลปะดังกล่าว ได้แก่ โบสถ์เซนต์โซเฟียในกรุงคอนสแตนติโนเปิล โบสถ์เซนต์มาร์โค ที่เมืองเวนิส ประเทศอิตาลี

ยุคกลาง (Middle Age) ประมาณ ค.ศ. 300 – ค.ศ. 1300

ความเจริญทางด้านศิลปะในยุคกลางเป็นการสร้างสรรค์โดยวัดและคริสต์ศาสนิกชน ซึ่งมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและศิลปวิทยาศิลปะของคริสต์ศาสนาจึงเจริญรุ่งเรือง โดยเฉพาะสิ่งก่อสร้างที่เกี่ยวกับวัดคาทอลิกมีลักษณะแตกต่างกันออกไปตามแต่ละท้องถิ่น แต่ส่วนใหญ่สิ่งก่อสร้างจะมีขนาดเล็กลงนิยมสร้างด้วยหินและปูนด้วยอิฐ สร้างสุสานด้วยการเจาะหินหน้าผากลุ่มศิลปะที่อยู่ในยุคกลางได้แก่ ศิลปะโกธิก สมัยฟื้นฟูศิลปวิทยา ศิลปะบารอกและรอกโกโก ศิลปะโกธิก (Gothic Art)

ศิลปะโกธิกนิยมแสดงเรื่องราวทางศาสนาในแนวเหมือนจริง (Realistic Art) ไม่ใช้สัญลักษณ์เหมือนศิลปะยุคก่อนงานสถาปัตยกรรมมีโครงสร้างทรงสูง มียอดหอคอยรูปทรงแหลมอยู่ข้างบนทำให้ตัวอาคารมีรูปร่างสูงระหงขึ้นสู่เพดาน ชุ่มประตูด่านหน้าต่าง ช่องลมมีส่วนโค้งแปลกกว่าศิลปะแบบใดๆ

ศิลปะสมัยฟื้นฟูศิลปวิทยา (Renaissance Art)

สงครามครูเสดนำความเปลี่ยนแปลงมาสู่ยุโรปตะวันตกอย่างใหญ่หลวงระบอบการปกครองแบบศักดินาหมดสิ้นไป แคว้นแคว้นต่างๆ เริ่มมีความเป็นอิสระศิลปินได้นำเอาแบบอย่างศิลปะชั้นสูงในสมัยกรีกและโรมันมาสร้างสรรค์ได้อย่างอิสระเต็มที่จะงานสถาปัตยกรรมมีการก่อสร้างแบบกรีกและโรมันเป็นจำนวนมากลักษณะอาคารมีประตูหน้าต่างเพิ่มมากขึ้นประดับตกแต่งภายในด้วยภาพจิตรกรรมและประติมากรรมอย่างหรูหรา ส่งาามงานสถาปัตยกรรมที่ ยิ่งใหญ่ในสมัยนั้นฟื้นฟูศิลปวิทยา ได้แก่มหาวิหารเซนต์ปีเตอร์ (St. Peter) ในกรุงโรมเป็นศูนย์กลางของคริสต์ศาสนาโรมันคาทอลิกวิหารนี้มีศิลปินผู้ออกแบบควบคุมงานก่อสร้างและลงมือตกแต่งด้วยตนเองต่อเนื่องกันหลายคน เช่น โดนาโต บรามันโต (Donato Bramante ค.ศ. 1440 – 1514) ราฟาเอล (Raphel ค.ศ. 1483 – 1520) ไมเคิล แองเจโล (Michel Angelo ค.ศ. 1475 – 1564) และโจวันนี เบร์นินี (Giovanni Bernini ค.ศ. 1598 – 1680)

โครงการพัฒนาบทเรียน e-learning ,(ออนไลน์) งานจิตรกรรมและประติมากรรมในสมัยฟื้นฟูศิลปวิทยาศิลปินสร้างสรรค์ในรูปความงามตามธรรมชาติและ ความงามที่เป็นศิลปะแบบคลาสสิกที่เจริญสูงสุดซึ่งพัฒนาแบบใหม่จากศิลปะกรีกและโรมัน ความสำคัญของศิลปะสมัยฟื้นฟูศิลปวิทยาต่อการสร้างสรรค์ศิลปะเกือบทุกสาขา โดยเฉพาะเทคนิคการเขียนภาพการใช้องค์ประกอบทางศิลปะ (Composition) หลักกายวิภาค (Anatomy) การเขียนภาพทัศนียวิทยา (Perspective Drawing) การแสดงออกทางศิลปะมีความสำคัญในการพัฒนาชีวิต สังคม ศาสนาและวัฒนธรรมจัดองค์ประกอบภาพให้มีความงาม มีความเป็นมิติ มีความสัมพันธ์กับการมองเห็นใช้เทคนิคการเน้นแสงเงาให้เกิดดุลยภาพ มีระยะตื้นลึก ตัดกันและความกลมกลืนเน้นรายละเอียดได้อย่างสวยงามศิลปินที่สำคัญในสมัยฟื้นฟูศิลปวิทยาที่สร้างสรรค์งานไว้เป็นอมตะเป็นที่รู้จักกันทั่วโลกได้แก่เลโอนาร์โดดา วินชี (Leonardo da Vinci) ผู้เป็นอัจฉริยะทั้งในด้านวิทยาศาสตร์ แพทย์ กวี ดนตรีจิตรกรรม ประติมากรรม และสถาปัตยกรรม ผลงานที่มีชื่อเสียงของดา วินชี ได้แก่ภาพอาหารมื้อสุดท้ายของพระเยซู (The last Supper) ภาพพระแม่มารกบนก้อนหิน (The Virgin on the Rock) ภาพพระแม่กับเซนต์แอน (The Virgin and St. Anne) และภาพหญิงสาวผู้มีรอยยิ้มอันลึกลับ (mystic smile) ที่โด่งดังไปทั่วโลก คือภาพโมนาลิซา (Mona Lisa)

ไมเคิล แองเจโลโล (Michel Angelo) เป็นศิลปินผู้มีความสามารถ และรอบรู้ในวิทยาการแทบทุกแขนงโดยเฉพาะรอบรู้ในด้านจิตรกรรม ประติมากรรม และสถาปัตยกรรมเป็นสถาปนิกผู้ร่วมออกแบบและควบคุมการก่อสร้างมหาวิหารเซนต์ปีเตอร์งานประติมากรรมสลักหินอ่อนที่มีชื่อเสียงและเป็นผลงานชิ้นเอก ได้แก่ รูปโมเสส (Moses) ผู้รับบัญญัติสิบประการจากพระเจ้า รูปเดวิด (David) หนุ่มผู้มีเรือนร่างที่งดงาม รูปพิเอตตา (Pietta) แม่พระอุ้มศพพระเยซูอยู่บนตัก ภาพเขียนของไมเคิล แองเจโลโลชิ้นสำคัญที่สุด เป็นภาพบนเพดานและฝาผนังของโบสถ์ซิสติน (Sistine) ในพระราชวังวาติกัน ประเทศอิตาลีในปัจจุบัน

ราฟาเอล (Raphael) เป็นผู้หนึ่งที่ร่วมออกแบบ ควบคุมการก่อสร้างและตกแต่งมหาวิหารเซนต์ปีเตอร์ มีผลงานจิตรกรรมที่สำคัญเป็นจำนวนมากที่มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักโดยทั่วไป ได้แก่ ภาพแม่พระอุ้มพระเยซู (Sistine Madonna) ภาพงานรีนเร้งของทวยเทพ (Galatea) ศิลปะสมัยฟื้นฟูศิลปวิทยาแพร่หลายออกไปจากประเทศอิตาลีสู่ประเทศต่างๆในยุโรปตะวันตกอย่างรวดเร็วและมีอิทธิพลต่อศิลปะในประเทศนั้นๆ อย่างมากมายทำให้เกิดสกุลศิลปะ และศิลปินที่สำคัญในท้องถิ่นนั้นๆ เป็นจำนวนมากผลงานอันยิ่งใหญ่เหล่านี้เรากล่าวได้ว่ามนุษยชาติเป็นหนี้บุญคุณบรรพชนแห่งสมัยฟื้นฟูศิลปวิทยาอยู่จนปัจจุบันนี้

ศิลปะบารอกและรอกโกโก (Baroque and Rococo Art)

คำว่า Baroque และ Rococo ในปัจจุบัน หมายถึงสิ่งที่มีการตกแต่งประดับประดาด้วยเครื่องอสังการวิจิตรพิสดารจนเกินงามเป็นศิลปะตอนปลายสมัยฟื้นฟูศิลปวิทยาเชื่อมต่อกับศิลปะยุคใหม่ศิลปะแบบบารอกและรอกโกโกเป็นลักษณะการจัดองค์ประกอบของศิลปะที่เน้นรายละเอียดส่วนย่อยอย่างฟุ่มเฟือยโดยเฉพาะการใช้ส่วนโค้ง ส่วนเว้า งานจิตรกรรม และประติมากรรม ยังคงเน้นรูปร่างรูปทรงธรรมชาติ (Realistic) แต่ใช้สีรุนแรงขึ้นงานสถาปัตยกรรมประกอบด้วยเส้นโค้งมนตกแต่งโครงสร้างเดิม มีวดลายอ่อนช้อย งดงามอาคารที่ถือเป็นแบบฉบับของศิลปะบารอก และรอกโกโก ได้แก่ โบสถ์เซนต์แอกเนส (Church of St. Agnese) โบสถ์เซนต์คาร์โล (Church of St. Carlo) ที่กรุงโรมพระราชวังแวร์ซาย (Versailles palace) ในประเทศฝรั่งเศส โบสถ์ทั่วไปในยุโรปตอนเหนือเช่นในประเทศเนเธอร์แลนด์และประเทศเยอรมนี เป็นต้น

ยุคใหม่ (Modern Age) ค.ศ. 1800 - ปัจจุบัน

ศิลปะสมัยใหม่ (Modern Art) เริ่มขึ้นตอนปลายศตวรรษที่ 18 ในประเทศฝรั่งเศสสืบเนื่องจากความเจริญทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางศิลปะอย่างขนานใหญ่ ทั้งรูปแบบและจุดประสงค์โดยเฉพาะสร้างสรรค์งานจิตรกรรมศิลปะยุคใหม่ต่างพากันปลีกตัวออกจากการยึดหลักวิชาการ (Academic) ซึ่งเป็นกฎเกณฑ์ที่มีรากฐานมาจากศิลปะกรีกและโรมันมาใช้ความรู้สึกนึกคิดและความคิดสร้างสรรค์ของแต่ละคนอย่างอิสระแยกศิลปะออกจากศาสนาโดยสิ้นเชิง ศิลปะจึงเป็นเรื่องส่วนตัวของบุคคลอย่างแท้จริงใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงออกอย่างเต็มที่จึงทำให้เกิดรูปแบบศิลปะใหม่ๆ ขึ้นมากมายทั้งในยุโรปและสหรัฐอเมริกา ดังจะได้กล่าวพอสังเขปดังนี้

ศิลปะแบบนีโอคลาสสิก (Neo-Classical)

นีโอคลาสสิกเป็นรูปแบบศิลปะที่อยู่ในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างสมัยใหม่กับสมัยเก่า ภาพเขียนจะสะท้อนเรื่องราวทางอารยธรรมเน้นความสง่างามของรูปร่างทรวดทรงของคนและส่วนประกอบของภาพ มีขนาดใหญ่โต แข็งแรงมั่นคง ใช้สีกลมกลืน มีดุลยภาพของแสง และเงาที่งดงามศิลปินที่สำคัญของศิลปะแบบนีโอคลาสสิก ได้แก่ ซาก - ลุย ดาวิด (ค.ศ. 1748-1825) ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้วางรากฐานของศิลปะแบบนีโอคลาสสิกผลงานจิตรกรรมที่มีชื่อเสียง เช่น การสาบานของโฮราตี (The Oath of Horatij) การตายของมาราต (The Death of Marat) การตีกระหนาบโรมันกับซาไบน์ (Battle of the Roman and Sabines) เป็นต้น

ศิลปะแบบโรแมนติก (Romanticism)

ศิลปะแบบโรแมนติกเป็นศิลปะรอยต่อจากแบบนีโอคลาสสิก แสดงถึงเรื่องราวที่ตื่นเต้นเร้าใจสะท้อนอารมณ์แก่ผู้พบเห็นศิลปินโรแมนติกมีความเชื่อว่าศิลปะจะสร้างสรรค์ตัวของมันเองขึ้นได้ด้วยคุณค่าทางอารมณ์ของผู้ดูและผู้สร้างสรรค์ ศิลปินที่สำคัญของศิลปะโรแมนติก ได้แก่ เจริโคต์

(Gericault) ผลงานจิตรกรรมที่มีชื่อเสียงมาก คือ การอัปปางของเรือเมดูซา (Raft of the Medusa) เดอลาครัว (Delacroix) ชอบเขียนภาพประกอบแสดงความตื่นเต้น เช่น ภาพการประหารที่ ทิซโ ความตายของซาดาร์นาปาล การฉุดคร่าของนางรีเบกกา เป็นต้น ฟรานซิสโก โกยา (Francisco Goya) ชอบเขียนภาพแสดงการทรมาน การฆ่ากันในสงครามคนบ้า ตลอดจนภาพเปลือย เช่น ภาพเปลือยของมายา (Maya the nude) เป็นต้น

ศิลปะแบบเรียลลิสม์ (Realism)

ศิลปินกลุ่มเรียลลิสม์มีความเชื่อว่าความจริงทั้งหลายคือความเป็นอยู่จริง ๆ ของชีวิตมนุษย์ ดังนั้น ศิลปินกลุ่มนี้จึงเขียนภาพประกอบเป็นประสบการณ์ตรงของชีวิตเช่น ความยากจน การปฏิวัติ ความเหลื่อมล้ำในสังคมโดยการเน้นรายละเอียดเหมือนจริงมากที่สุด ศิลปินสำคัญในกลุ่มนี้ได้แก่ โตเมียร์ (Daumier) ขอบวาดรูปชีวิตจริงของความยากจนคูร์เบต (Courbet) ขอบวาดรูปชีวิตประจำวันและประชดสังคม มาเนต์ (Manet) ขอบวาดรูปชีวิตในสังคมเช่นการประกอบอาชีพ ศิลปะแบบอิมเพรสชันนิสม์ (Impressionism)

กลุ่มศิลปินอิมเพรสชันนิสม์เริ่มเป็นรูปแบบที่มีหลักความงามแบบเหมือนจริงตามธรรมชาติ เปลี่ยนเป็นสิ่งเชื่อมโยง เน้นด้วยแสง สี บรรยากาศศิลปินที่สำคัญของกลุ่มอิมเพรสชันนิสม์ ได้แก่ โคลด โมเนต์ (Claude Monet) ซิสเลย์ (Sisley) เดกาส์ (Degas) ปิซาโร (Pissarro) มาเนต์ (Manet) เรอโนว (Renoir)

ศิลปะแบบโพสต์ – อิมเพรสชันนิสม์ (Post-Impressionism)

ศิลปะแบบโพสต์-อิมเพรสชันนิสม์จะไม่เลียนแบบจากสิ่งที่เห็นจริงโดยการสร้างรูปทรงใหม่ แต่นำวิธีการทางวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ เช่น การระบายสีด้วยเทคนิคขีด ๆ จุด ๆ เน้นสี แสง เงา ให้เกิดมิติ บรรยากาศ ความงามและความประทับใจ ศิลปินในกลุ่มนี้ได้แก่ แวนโก๊ะ (Van Gogh) มาติส (Matisse) บงนาร์ต (Bonnard) เซซาน (Cezanne) โกแกง (Gauguin) เซอราต (Seurat) ศิลปะสมัยใหม่ในศตวรรษที่ 20

ลัทธิโฟวิซซิมเป็นศิลปะที่แสดงออกในเรื่องสีที่สดใสรุนแรงศิลปินที่สำคัญในลัทธินี้ได้แก่ อองรี มาติส

ศิลปะนามธรรมเป็นศิลปะที่ไม่แสดงรูปทรงเหมือนจริงแต่แสดงเรื่องสีและพลังทางอารมณ์และความรู้สึก

ศิลปะคิวบิสม์ เป็นศิลปะกึ่งนามธรรมแสดงออกด้วยการเชื่อมโยงความสัมพันธ์กันของปริมาตรมีความงามตามหลักของสุนทรียศาสตร์อย่างแท้จริง ศิลปินผู้นำศิลปะคิวบิสม์ ได้แก่ ปิกาสโซ (maechai.ac.th,ออนไลน์)

ประติมากรรมร่วมสมัย

ศิลปะร่วมสมัย (Contemporary Art) พื้นฐานศิลปะร่วมสมัย สภาพศิลปินในสังคมตะวันตก นับว่าเป็นไปอย่างถอนรากถอนโคนในช่วงร้อยปีหลังสุดนี้ จากสังคมสมัยกลางของศิลปินมีฐานะเป็นช่างฝีมือที่ทำงานอยู่ในสมาคมช่าง ซึ่งได้รับการฝึกสืบต่อกันในระบบลูกมือช่าง ศิลปินในราชสำนัก ไม่ได้มีหน้าที่เพียงเขียนและปั้นภาพเหมือนของผู้มีอำนาจราชศักดิ์เท่านั้น แต่ก็ยังทำหน้าที่เป็นช่างฝีมืองานตกแต่งตามความต้องการของเบื้องบนอีกด้วย ตั้งแต่องานออกแบบเหรียญตราไปถึงงานพิธีกรรมต่าง ๆ มีฐานะประหนึ่งผู้สร้างและวิศวกรด้วยศาสนาก็เป็นผู้อุปถัมภ์และมีอำนาจครอบคลุมการทำงานของศิลปินเป็นอย่างมาก

ในแง่การสร้างงานนับได้ว่าศิลปินได้ผลิตงานของเขาได้อย่างน่าชื่นชมยินดี เป็นผู้ผลิตงานของเขาอย่างชื่นชมยินดี เป็นผู้ผลิตงานศิลปะที่เปี่ยมประโยชน์ต่อสังคม ศิลปินเป็นผู้ยิ่งใหญ่หลายต่อหลายคนก็สามารถทำลายขีดจำกัดของวังและวัดลงได้ด้วยเสรีภาพและสติปัญญาของตน กุญแจดอกสำคัญอีกดอกหนึ่งที่จะทำความเข้าใจต่อศิลปะร่วมสมัยก็คือการยอมรับในความเป็นตัวเองในงาน ศิลปะยอมรับตัวของมันเองก่อนที่จะถึงปัญหาของรูปแบบและการแสดงออก รวมถึงวิถีทางซึ่งศิลปินจะสื่อสารด้วยการแสดงออกของเขา ความยิ่งใหญ่ของศิลปินจะปรากฏให้เห็นได้บนผลงานศิลปะ ในรูปแบบของศิลปะสมัยใหม่ ต่างก็มีการสร้างให้สะดุดตาและมีการเร้าอารมณ์รับรู้อย่างแรงทันทีทันใด เพื่อเรียกร้องให้เกิดความสนใจอย่างรวดเร็วจากผู้ชม ศิลปินต่างเสาะหาสิ่งสะดุดตาสั่งสะดุดใจใหม่ๆ แปลกๆ นำมาเป็นแหล่งก่อความสนใจในการสร้างงานเพื่อให้งานนั้นมีผลต่ออารมณ์ของผู้ชม

ศิลปะร่วมสมัย (Contemporary Art) ตามรูปศัพท์หมายถึง ศิลปะที่เกิดร่วมยุคร่วมสมัยเดียวกันเพราะสร้างขึ้นร่วมสมัยกันหรือศิลปะร่วมยุคเดียวกัน ความหมายทางประวัติศาสตร์ศิลป์และความเข้าใจของศิลปินและนักวิชาการศิลปะนั้นเห็นว่า ศิลปะร่วมสมัยเป็นศิลปะของคนปัจจุบันที่มีชีวิตอยู่และเสียไปแล้วก็ตาม แต่ผลงานศิลปะนั้นยังแสดงแนวคิดร่วมยุคร่วมสมัยกับสังคมปัจจุบันเป็นศิลปะของปัจจุบัน ศิลปะร่วมสมัยนี้อาจจะมีความสัมพันธ์กับสังคมในกลุ่มเดียวกันประเทศเดียวกัน หรือจะเป็นความสัมพันธ์ระดับนานาชาติก็ตาม สรุปความก็คือศิลปะร่วมสมัยหมายถึง ศิลปะในปัจจุบัน ซึ่งเริ่มต้นมาตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 19

อย่างไรก็ตามศิลปะก็คงจะพัฒนาต่อไปอีกไม่รู้จบ ส่วนจะมีแนวโน้มไปทางใด ลักษณะใดนั้น ก็เป็นพันธะผูกพันระหว่างศิลปะกับวิถีทางของสังคม ปัจจัยรอบด้านในสังคมไม่ว่าจะเป็นระบบทางการเมือง สภาพความเป็นอยู่ ปรัชญาในการดำรงชีวิต ฯลฯ เหตุมูลฐานเหล่านี้จะเป็นตัวชี้วิถีทางของศิลปะ และศิลปะทางสังคมได้รับการยอมรับ ได้รับการต่อต้าน หรือได้รับการวางเฉยมากน้อยเพียงใดนั้น ก็เป็นปัญหาซับซ้อนที่ต้องพิจารณากันอย่างรอบคอบ แต่อย่างไรศิลปะก็ยังคงอยู่สืบไป

ความงามในงานประติมากรรม

เนื้ออ่อน ขร้าวทองเขียว ได้กล่าวว่าลักษณะความงามในงานประติมากรรมไทยอยู่ที่ความประณีตและอ่อนหวาน ในที่นี้จะยกตัวอย่างการเข้าถึงความงามในงานพระพุทธรูปแบบสุโขทัย

ภาพประกอบ 20 พระพุทธรูป

พระพุทธรูปลักษณะเช่นนี้จัดอยู่ในศิลปะสุโขทัยที่เจริญอยู่ในบริเวณภาคเหนือตอนล่างของ ไทยราวพุทธศตวรรษที่ 19 – 20 และเป็นพุทธศิลป์ที่ได้รับการยกย่องว่างามที่สุดสมัยหนึ่ง เทคนิคการสร้างคือการหล่อสำริดและเป็นเทคนิคการหล่อกลวง กล่าวคือเนื้อวัสดุที่เป็นโลหะจะปรากฏเป็น รูปทรงที่มองเห็นภายนอก ปริมาตรภายในไม่ทึบตัน เริ่มแรกช่างจะต้องเตรียมต้นแบบขึ้นโคลน พระพุทธรูป จากนั้นนำขี้ผึ้งมาปั้นโดยเก็บรายละเอียดอย่างประณีตบรรจง ขั้นตอนนี้มีความละเอียด อย่างมากเนื่องจากส่วนที่เป็นขี้ผึ้งจะถูกแทนที่ด้วยเนื้อโลหะ เมื่อเสร็จแล้วจึงทำพิมพ์ครอบและยัด พิมพ์ชั้นนอกกับต้นแบบข้างในไม่ให้เคลื่อนที่หลุดออกจากกัน จากนั้นจึงเตรียมฉนวนสำหรับการเท เนื้อโลหะ เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการดังกล่าวจึงนำไปสุ่มไฟเพื่อสํารอกให้ขี้ผึ้งละลายออกมาแล้วจึง ค่อยเทเนื้อโลหะที่หลอมเหลวเข้าไปแทนที่ ทิ้งไว้จนแห้งจึงค่อยแกะพิมพ์และขัดตกแต่งผิวหน้าให้ เรียบเสมอกัน จากนั้นจึงมีการทาสีด้วยน้ำรักและปิดทองให้สวยงาม

จากขั้นตอนดังกล่าวเห็นได้ว่ามีความซับซ้อนยิ่งช่างผู้สร้างต้องมีความอดุสาหะประกอบ กับฝีมือ ความชำนาญและความศรัทธาอย่างมาก จึงจะสามารถสร้างงานศิลปะเช่นนี้ให้สำเร็จได้

เมื่อพิจารณาความงามทางด้านองค์ประกอบศิลปะพบว่าช่างผู้สร้างได้ใช้เส้นโค้งได้อย่าง เหมาะเจาะลงตัว ปริมาตรของประติมากรรมไม่ดูทึบตันแต่มีรูปทรงโค้งรับกันไปมาไม่ว่าจะเป็นเส้น โค้งที่ประกอบกันเป็นพระพักตร์รูปไข่ เส้นไรพระศกที่โค้งจรดกันเป็นมุมแหลมที่กลางพระนลาฏ เส้นพระขนงโค้งล่อไปตามเส้นไรพระศกและวาดต่อลงมาที่พระนาสิกซึ่งโค้งรับกับวงพระพักตร์

ลักษณะของพระเนตรหลุบต่ำแสดงอาการสงบนิ่ง มุมพระโอษฐ์ยกขึ้นเล็กน้อยเพื่อแสดงถึงความเมตตากรุณาที่มีต่อสรรพสัตว์ทั้งหลาย

เมื่อเราพิจารณาถึงสาระหรือแนวคิดทางพุทธศาสนาที่สะท้อนอยู่ในงานประติมากรรมเราจะพบว่าช่างผู้สร้างได้ถ่ายทอดแนวคิดของพุทธศาสนาแบบเถรวาทได้เป็นอย่างดี เนื่องจากหลักสำคัญสูงสุดคือการประกอบกรรมดีเพื่อให้บรรลุถึงนิพพานซึ่งก็คือการหลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิด กรรมดีดังกล่าวผู้กระทำได้ต้องประพฤติปฏิบัติด้วยตนเอง มิใช่การกราบไหว้บูชาหรืออ่อนน้อมสิ่งใด แนวคิดนี้สะท้อนให้เห็นในงานประติมากรรมคือความงามที่สงบเรียบง่าย ไร้การตกแต่งใดๆ ส่งเสริมให้จิตใจเกิดความสงบและมีสมาธิ ความสงบเรียบง่ายนี้ยังสะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคมของสุโขทัยว่าเป็นสังคมที่สงบสุขร่มเย็นตามลักษณะการปกครองแบบพ่อปกครองลูกได้เป็นอย่างดี

ปัจจุบันนี้หากเราได้มีโอกาสเดินตามแหล่งเจ้าพระพุทธรูปแหล่งใหญ่ๆ ในกรุงเทพฯ เช่น ตรอกวัดสุทัศน์ ฯลฯ เราจะพบว่าพระพุทธรูปที่ได้รับการสร้างขึ้นใหม่ส่วนใหญ่จะเลียนแบบความงามของศิลปะแบบสุโขทัยทั้งสิ้นเนื่องจากความงามดังกล่าวเป็นความงามที่ลงตัวและสะท้อนสาระทางพุทธศาสนาได้อย่างเหมาะสมที่สุดนั่นเอง (สมชาติ มณีโชติ. 2529)

ต่อไปจะยกตัวอย่างประติมากรรมตะวันตก ได้แก่งาน “The Kiss” ของ โอกุสต์ โรแดง (Auguste Rodin)

ภาพประกอบ 21 ประติมากรรม “The Kiss”

โอกุสต์ โรแดงเป็นศิลปินชาวฝรั่งเศส เกิดในกรุงปารีสช่วงกลางคริสต์ศตวรรษที่ 19 เขาได้สร้างประติมากรรม “The Kiss” ขึ้นในปี ค.ศ. 1886 ด้วยเทคนิคการแกะสลักจากหินอ่อน ผลงานดังกล่าวมีขนาดราว 75 X 47 X 45 นิ้ว กล่าวกันว่าประติมากรรมของโรแดงส่วนใหญ่ได้รับแรงบันดาลใจจากไมเคิล แองเจโล ศิลปินผู้ยิ่งใหญ่ในสมัยเรอเนซอง (วิบูลย์ ลี้สุวรรณ, 2538: 177)

เมื่อศึกษาความงามทางด้านองค์ประกอบศิลปะพบว่าศิลปินได้มีการจัดวางรูปทรง 2 รูปทรงและท่าทางของประติมากรรมได้อย่างสอดคล้องประสานกลมกลืน มีการแสดงลักษณะทางกาย

วิภาคของมนุษย์เพศชายและหญิงได้อย่างสมส่วนโดยปราศจากความรู้สึกทางโลกีย์ มีการใช้เส้นแสดงความเคลื่อนไหวไปมาทำให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างรูปทรง รูปทรงทั้ง 2 โนม้เข้าหากันและต่างรับน้ำหนักซึ่งกันและกันอย่างอ่อนนุ่ม สีขาวของงานประติมากรรมเมื่อสัมผัสกับแสงทำให้เกิดน้ำหนักเข้ม – อ่อนที่ไล่ระดับกันอย่างชัดเจน ประกอบกับพื้นผิวขององค์ประกอบหลักในภาพได้รับการขัดแต่งอย่างเรียบเนียนยิ่งส่งผลให้เกิดความรู้สึกนุ่มนวล ละมุนละไม สอดคล้องกับเนื้อหาที่ศิลปินต้องการถ่ายทอดความรู้สึกของคู่รักชาย – หญิงที่กำลังจูบกันอย่างสุดเต็ม

อย่างไรก็ดีศิลปินได้ควบคุมความนุ่มนวลอ่อนหวานที่อาจมีมากเกินไปในงานประติมากรรมด้วยการจัดวางท่าทางของบุคคลบนแท่งหินหรือก้อนหินที่มีขนาดกว้างดูเเทอะเทะและมีพื้นผิวที่ขรุขระหยาบกระด้างทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างรูปทรงชายหญิงทั้ง 2 ที่ได้รับการขัดแต่งอย่างประณีต แต่ความขัดแย้งดังกล่าวยังเป็นตัวเสริมให้เกิดจุดเด่นที่องค์ประกอบหลักของงานและส่งผลให้งานชิ้นนี้มีเอกภาพในการจัดวางองค์ประกอบทางศิลปะได้อย่างสมบูรณ์แบบที่สดชื่นหนึ่ง

เมื่อพิจารณาถึงความงามในแง่ของคุณค่าทางสังคมและวัฒนธรรมนับว่ามีค่าสูงยิ่งเนื่องจากเป็นตัวแทนของโลกยุคใหม่ในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 ซึ่งเป็นช่วงสำคัญของการเปลี่ยนแปลงในวงการศิลปะของยุโรปที่กำลังก้าวเข้าสู่การทดลองและการแสวงหาแนวทางในการนำเสนอสิ่งใหม่ๆ ต่อสังคม มีการให้ความสำคัญกับความคิดและจิตวิญญาณของมนุษย์มากขึ้นจนเกิดเป็นลัทธิทางศิลปะแบบอิมเพรสชันนิสม์ที่เป็นภาพสะท้อนถึงความคิดและความประทับใจของศิลปินที่มีต่อสรรพสิ่งรอบกาย

งานของโรแดงเป็นการผสมผสานเอกลักษณ์บางประการของศิลปะสมัยเรอเนซองส์ที่สมบูรณ์แบบในเรื่องการถ่ายทอดลักษณะทางกายวิภาคของมนุษย์ บวกกับแนวคิดที่สะท้อนถึงความรู้สึกอันแสนธรรมดาของปุถุชนทั่วไป เช่น ความรู้สึกรักแบบหนุ่มสาว ความรู้สึกรักชาติ ความไม่สมบูรณ์แบบของร่างกายมนุษย์ ฯลฯ ผลงานของเขาแสดงถึงโลกที่เปิดเสรีทางความคิดและสะท้อนลักษณะเฉพาะตัวซึ่งเป็นหัวใจในการนำเสนอผลงานในวงการศิลปะสมัยใหม่สืบมา (Adams, Laurie Schneider, 2001)

ประติมากรรมกับสภาพแวดล้อม

อดัม จิมภักดี ได้กล่าวว่าประติมากรรมกับสภาพแวดล้อม (THE SCULPTURE IN ENCIRONMENTAL) เป็นมรดกทางศิลปกรรมที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรมของมนุษยชาติมาหลายยุคหลายสมัย งานประติมากรรมคือ ผลงานที่มีลักษณะ 3 มิติกินพื้นที่ในอากาศ ดังเช่น พระพุทธรูปขนาดเล็กๆ ที่เรียกว่า พระพิมพ์เรื่อยไปจนถึงอนุสาวรีย์ขนาดมหึมา หรือพระพุทธรูปขนาดใหญ่ที่เป็นพระประธานที่ พุทธมณฑล ศาลายานครปฐม เป็นต้น และสามารถรับรู้ได้ด้วยการมองเห็น อีกทั้งประติมากรรม ยังมีคุณลักษณะพิเศษ คือสามารถรับรู้ได้ด้วยการสัมผัส ด้วยการจับต้อง จึงมีชื่อเรียกว่า วัสดุศิลปะหรือศิลปะทรงรูป (Plastic Arts) ซึ่งคนตาบอดก็สามารถสัมผัสได้เมื่อผลงานประติมากรรม 3 มิติได้ออกไปอยู่ภายนอกตัวอาคาร (Out Door) ย่อมส่งผลให้สภาพแวดล้อม

บริเวณนั้นๆ เปลี่ยนไป และมีความน่าสนใจมากขึ้นเพราะเรื่องราวของรูปทรงที่ถูกสร้างขึ้นมีความแตกต่างกันออกไปตามแนวความคิดของประติมากรรมหรืออาจถูกกำหนด ร่วมกัน ระหว่างประติมากรกับเจ้าของพื้นที่ จากผลงานที่ประดับอยู่ ตามอาคารสถาปัตยกรรมออกมาสู่สวนสาธารณะ (PARK) ภูมิทัศน์ (Land Art) โดยใช้พื้นที่ ของโลกที่มีอยู่แล้วประสานเชื่อมโยงกัน เช่น พื้นดิน + น้ำ+ อากาศ ซึ่งผลงานเหล่านี้นอกจากจะมีคุณค่าทางวัฒนธรรมและจิตใจแล้ว ยังเป็นที่รวมคนที่มาพักผ่อนหย่อนใจในวันหยุดสุดสัปดาห์ในบางประเทศใช้ผลงานประติมากรรมกับสภาพแวดล้อมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้คนในชุมชนที่เป็นปัญหา เช่น ปัญหาเด็กเสพยาเสพติด ปัญหาโสเภณี การปรับเปลี่ยน สภาพแวดล้อมโดยใช้ศิลปะบำบัด (Art Therapies) จึงเป็นตัวอย่างผลงานประติมากรรมกับสภาพแวดล้อมที่มีหลากหลายรูปแบบมากขึ้น ซึ่งสามารถนำมาพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไปได้(อุดม จิมภักดี,2547)

ประติมากรรมกับสภาพแวดล้อมในเมือง

บุญพาด ชังคะมะโน ได้กล่าวว่าสภาพแวดล้อมในเมืองมีส่วนประกอบของสถาปัตยกรรมตั้งแต่อาคารสูงระฟ้ารูปแบบต่างๆจนถึงสลัมสลัมปะปนกัน ปลุกสร้างอยู่อย่างหนาแน่นและเบาบางแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่กับส่วนประกอบของผู้คนพื้นถิ่นและที่มาจากต่างถิ่นอาศัยอยู่อย่างแออัดเยียดแทรกตัวอยู่ตามช่องว่างของอาคารและที่นั่นแคบๆในตัวรถบนท้องถนน การดำรงชีวิตของคนในเมืองอาศัยเงินเป็นหลักในการแลกปัจจัยต่างๆที่จำเป็น สิ่งต่างๆที่ได้มาด้วยการซื้อเพราะแต่ละคนไม่ผลิตสิ่งที่จำเป็นต่อตนเองแต่จะผลิตสิ่งๆ หนึ่งขายเพื่อให้ได้เงินมาแล้วนำเงินไปซื้อสิ่งที่ตนต้องการ บางคนทำลัดขั้นตอนไม่ต้องผลิตไม่ต้องขายเมื่อต้องการเงินหรือสิ่งของก็ไปปล้นไปขโมยของผู้อื่น

ความวุ่นวายของสังคมเมืองเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้คนเมินเฉยต่อความงามของสภาพแวดล้อมไม่ใช่ไม่เห็นคุณค่าแต่ไม่มีเวลาคิดหรือไม่เคยคิดถึงความสำคัญของสภาพแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสภาพแวดล้อมภายนอกพื้นที่ของตน ส่วนใหญ่สนใจแต่สภาพแวดล้อมภายในบ้านหรืออาคารที่ตนอยู่เท่านั้น อาจเป็นไปได้ที่แต่ละคนเห็นว่าภายนอกบ้านหรือนอกอาคารของตนไม่ใช่พื้นที่ของตน จึงไม่ได้ให้ความสนใจกับสภาพแวดล้อมภายนอก สาเหตุสำคัญประการหนึ่งของเรื่องนี้คือการขาดมิตรภาพประกอบดีต่อบุคคลที่อยู่ข้างเคียงหรือเพื่อนบ้านความคิดที่จะร่วมมือร่วมใจกันดูแลปรับปรุงพัฒนาสภาพแวดล้อมของกันและกันจึงไม่มีต่างคนต่างถือว่าไม่ใช่ธุระของตน ใช้เวลากับการทำมาหากินและอยู่กับครอบครัวดีกว่าเสียเวลากับเรื่องสภาพแวดล้อมที่เป็นเรื่องไร้สาระช่องว่างระหว่างมิตรภาพทำให้คนเห็นแก่ตัว ไม่รับผิดชอบประโยชน์ของผู้อื่น มีหน้าซำยังสร้างปัญหาและภาระให้กับผู้อื่น เช่นกรณีของการทิ้งขยะหรือสิ่งปฏิกูลบริเวณที่รกร้าง ซอกอาคารคลอง ใต้สะพานเป็นต้น รวมไปถึงการทำลายทรัพย์สินสาธารณะด้วย โดยปกติคนจะไม่ทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือขยะลงบนพื้นที่ของตน ที่ทิ้งเพราะไม่ใช่พื้นที่ของตน ไม่ต้องรับผิดชอบ ถึงแม้ว่าในระยะยาวจะมีผลกระทบมาถึงตนก็ตาม อย่างกรณีของผู้ที่อาศัยอยู่ตามริมคลองในกรุงเทพฯ เขาจะทิ้งขยะและสิ่ง

ปฏิภูลงใต้ถุนบ้านซึ่งเป็นคูคลองหรือทิ้งออกไปนอกบ้าน เพราะพื้นที่ของเขาคือในบ้านเท่านั้น แม้สภาพแวดล้อมจะสกปรกและเน่าเหม็นเพียงใด แต่ยังมีการทิ้งขยะและสิ่งปฏิกูลต่างๆลงในแม่น้ำใต้ถุนบ้านและข้างๆบ้านทุกวันเขาไม่เคยคิดว่าจะไม่ทิ้ง แต่จะคิดว่าทำไมผู้รับผิดชอบจึงไม่มาเก็บไปให้พ้นตาพ้นจมูกหากถูกเก็บไปแล้วผู้อื่นจะต้องรับกลิ่นเน่าเหม็นก็ช่างประไรตนเองไม่ต้องเดือดร้อนกับกลิ่นเน่าเหม็นก็พอแล้วที่เขียนมายืดยาวเพื่อจะชี้ให้เห็นว่าความมีจิตสำนึกของทุกคนเป็นเรื่องสำคัญที่น่าจะนำพาสภาพแวดล้อมไปในทางที่ดีภูมิทัศน์ของเมืองๆ หนึ่งจะงดงามได้จะต้องได้รับการดูแลตั้งแต่ผังเมืองที่ลงตัวในรูปแบบ และสัดส่วนเหมาะสมกับการเติบโตของเมือง เป็นสัดส่วนกับจำนวนประชากร สิ่งก่อสร้างทางสถาปัตยกรรม เส้นทางจราจร ระบบสาธารณูปโภคอื่นๆ รวมถึงประโยชน์ใช้สอยเป็นที่พักผ่อนและเกิดคุณค่าทางจิตใจการสร้างสภาพแวดล้อมให้มีระเบียบ สะอาดและสวยงามนั้น นอกจากการจัดการทางด้านการสร้างการปรับปรุงพัฒนาและดูแลสภาพแวดล้อมแล้ว การสร้างประติมากรรมติดตั้งและประกอบในสถานที่หรือสภาพแวดล้อมต่างๆ เป็นอีกส่วนหนึ่งควรจะให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งประติมากรรมจะเข้ามามีบทบาทอย่างมากต่อภูมิทัศน์ที่จะทำให้เกิดคุณค่าทางความงามและความหมายทางด้านศิลปะรวมทั้งคุณค่าทางประวัติศาสตร์ของสถานที่รวมไปถึงการแก้ปัญหาทัศนียภาพในบางพื้นที่ของเมืองด้วยการสร้างประติมากรรม เพื่อจุดประสงค์ในการแก้ปัญหาทัศนียภาพนั้นว่าเป็นเรื่องสำคัญที่จะทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีของเมืองและสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรต่างๆของสังคมกับศิลปิน ตัวอย่างเช่นภายนอกอาคารต่างๆ มักมีเครื่องปรับอากาศติดตั้งอยู่ เป็นภาพหนึ่งที่ถึงแม้ว่าจะไม่น่าเกลียดนักแต่ไม่มีใครบอกว่าเครื่องปรับอากาศสวย มองกันแต่คุณภาพของเครื่องปรับอากาศในการให้ความเย็น นอกจากนี้ยังมีทั้งเสียงกลิ่น และความร้อนที่ถ่ายเทออกนอกอาคารล้วนแต่เป็นสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ศิลปินสามารถสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมให้สามารถปิดบังเครื่องปรับอากาศ และอาศัยเสียงจากเครื่องปรับอากาศเป็นเสียงของประติมากรรม สามารถเปลี่ยนจากสิ่งที่ไม่น่ามองให้เป็นสิ่งที่น่าสนใจได้ส่วนความเหมาะสมของขนาด วัสดุ ในการสร้างประติมากรรมและระบบการกำจัดกลิ่นและความร้อนจากเครื่องปรับอากาศที่อยู่ภายในประติมากรรมศิลปินจะได้ประสานงานกับบุคคลและองค์กรต่างๆ ในการช่วยแก้ปัญหา ทำให้เกิดความร่วมมือกันทุกๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยกันแก้ปัญหาสภาพแวดล้อมของเมืองในแถบ TACHIGAWA ประเทศญี่ปุ่นเป็นตัวอย่างที่ดีที่ใช้ประติมากรรมแก้ปัญหาสภาพแวดล้อมและสร้างความงามของภูมิทัศน์เป็นสถานที่ ที่เต็มไปด้วยประติมากรรม ทั้งผลงานติดตั้งโดดเด่นเป็นสง่าและผลงานที่กลมกลืนไปกับรูปแบบและสภาพของสิ่งก่อสร้างทางสถาปัตยกรรมและชีวิตของผู้คนที่ได้มีโอกาสเข้าไปสัมผัสและมีส่วนกับสถานที่ผลงานประติมากรรมเกิดจากกิจกรรมการจัดโครงการในลักษณะของ Sculpture Symposium ศิลปินญี่ปุ่นและศิลปินต่างชาติที่รับเชิญเข้ามาสร้างผลงานประติมากรรมของแต่ละคนจำนวนนับร้อยชิ้น ติดตั้งตามจุดต่างๆทั้งในอาคาร นอกอาคาร ทางเดิน และพื้นที่ว่างที่ในอดีตมีปัญหาไม่น่ามองรวมทั้งพื้นที่ใช้สอยบางส่วนที่สภาพและรูปแบบธรรมดาๆ จะใช้ประติมากรรมในการแก้ปัญหาให้เกิดความงามแปลกใหม่ที่น่าสนใจ ชักชวนผู้คนให้เข้ามาใช้สอยพักผ่อนหย่อนใจและชมความงามของประติมากรรมและความงามของพื้นที่เนื่องจากผลงานประติมากรรมที่ติดตั้งไว้มีจำนวนมากและกระจายกันอยู่ทั่วไป การที่จะชมผลงานให้ครบถ้วนจึงเป็น

ยาก เขาจึงได้ทำแผ่นพับที่มีรายละเอียดของแผนที่ตำแหน่งที่ตั้งเป็นหมายเลข ทิศทางการเดินชม ผลงานอย่างต่อเนื่องและครบถ้วน รวมทั้งรายละเอียดของศิลปินและผลงานที่มีทั้งภาพศิลปนิพนธ์ ผลงานและคำอธิบายรายละเอียดต่างๆ ที่สะดวกในการค้นหา ทำให้สามารถชมผลงานได้สะดวก เข้าใจง่ายและเกิดความพอใจและความสุขเมื่อได้ชมทั้งภูมิทัศน์งดงามและประติมากรรมนานา รูปแบบ หลากหลายเนื้อหา มีคุณค่าทางความงามและมีบทบาทในการสร้างภูมิทัศน์ของเมืองเป็นอย่างมากความมีจิตสำนึกในการร่วมใจกันดูแลสภาพแวดล้อมของเมืองให้มีความงามของภูมิทัศน์ได้นั้น ต้องเป็นการร่วมประสานกันอย่างจริงจังของทุกฝ่ายในทุกๆ ด้าน ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชนทั่วไป สิ่งสำคัญที่สุดคือรัฐบาลจะต้องให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ในการส่งเสริมให้เกิดกิจกรรม และสนับสนุนงบประมาณ เพื่อสภาพแวดล้อมโดยมีศิลปะเป็นส่วนร่วมให้สิ่งแวดล้อมงดงามด้วยศิลปะและศิลปะงดงามอยู่คู่กับสภาพแวดล้อมเพื่อให้เมืองเป็นแดนศิวิลซ์อย่างแท้จริง(บุญพาด ฆังคะมะโน,2558)

4. เอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ Urban Art

ความหมายของคำว่า ศิลปะ

ดนยา เชียววัฒน์ ได้กล่าวว่า มีผู้ให้คำนิยามเกี่ยวกับความหมายของศิลปะไว้มากมาย ทั้งนักปรัชญา นักวิจารณ์ และนักศึกษาศิลปะ เนื่องจากศิลปะเป็นกิจกรรมที่มนุษย์เป็นผู้สร้างสรรค์ แสดงออกจากความรู้สึกนึกคิดและอารมณ์ จาก มโนภาพประกอบได้จากความจริงหรือจากจินตนาการที่คิดค้นขึ้น โดยใช้ภาษาของศิลปะเป็นสื่อกลางให้ผู้อื่นสามารถเข้าใจในอุดมการณ์นั้นงานศิลปะที่มีคุณค่าจึงสร้างสรรค์ขึ้นจากการแก้ปัญหาที่ต้องใช้สติปัญญาอันสูงส่งจนเชื่อกันว่ามนุษย์เท่านั้นที่มีสติปัญญาจนถึงขั้นที่สามารถจะแก้ปัญหาสร้างสรรค์งานศิลปะได้ ทำให้ผลงานมีวิวัฒนาการเจริญต่อเนื่องเป็นลำดับความหมายของคำว่า “ศิลปะ” นั้นมีความหลากหลายตามการนิยามต่างๆ กันดังนี้พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2541 ให้คำจำกัดความว่า ศิลปะ หมายถึง ผลแห่งพลังความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ที่แสดงออกมาในรูปลักษณะต่างๆ ให้ปรากฏซึ่งสุนทรีย์ภาพ ความประทับใจ หรือ ความสะเทือนอารมณ์ ตามอัจฉริยภาพ พุทธิปัญญา รสนิยมและทักษะของแต่ละคน เพื่อความพอใจ ความรื่นรมย์ หรือเพื่อสนองตอบขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี หรือความเชื่อในลัทธิศาสนา

ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี กล่าวว่า iva ศิลปะ คือ งานอันเป็นความพากเพียรของมนุษย์ ที่ต้องใช้ความพยายามด้วยมือและความคิดของศิลปิน

เกอเต (Goethe: 1749 – 1836) กวีชาวเยอรมัน กล่าวว่า “ศิลปะเป็นศิลปะได้ เพราะว่าเป็นศิลปะไม่ใช่ธรรมชาติ (Art is art only because it is not nature)”

เซอร์ เฮร์เบิร์ต รีด (Sir Herbert Read, 1893 – 1968) กวี นักปรัชญา นักเขียน และนักวิจารณ์ชาวอังกฤษ กล่าวว่า “ศิลปะจึงได้มีคำจำกัดความอย่างง่ายและเป็นธรรมดาที่สุด คือ พยายามที่จะสร้างสรรค์รูปลักษณ์ความพึงพอใจขึ้นมา และรูปลักษณ์นั้นก่อให้เกิดอารมณ์ความรู้สึก

ในความงามนั้น จะเป็นที่พึงพอใจได้ก็ต่อเมื่อประสาทสัมผัสของเรารู้สึกชื่นชมในเอกภาพหรือความประสานกลมกลืนกัน ในความสัมพันธ์อันมีระเบียบแบบแผน”

อย่างไรก็ตามสิ่งหนึ่งที่นักปราชญ์ให้ความเห็นที่ตรงกันคือ ศิลปะเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น (Artifact) เป็นสิ่งที่มิได้เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ดังนั้น ถึงธรรมชาติจะมีความสวยงามเพียงไรก็ไม่ใช่ว่าศิลปะ เช่น ดอกไม้ ต้นไม้ต่างๆ ป่าเขา ทะเล ทิวทัศน์ ฯลฯ อาจมีคุณค่าทางความงาม แต่เป็นเพียงปรากฏการณ์ธรรมชาติ เนื่องจากธรรมชาติเป็นแหล่งทรัพยากรอันสำคัญของศิลปะ เป็นแหล่งกระตุ้นให้มนุษย์เกิดแรงดลใจในการสร้างสรรค์ศิลปวัตถุของมนุษย์ทุกแขนง เป็นแหล่งรวมความรู้สาขาต่างๆ ศิลปินเชื่อว่าธรรมชาติรอบตัวนั้น เป็นวัตถุแห่งความรื่นรมย์ยินดี (Objects of Delight) สร้างความเบิกบานให้แก่ตนเองและผู้อื่นนานัปการ ศิลปินจึงพยายามถ่ายทอดความรู้สึกต่างๆ ดังกล่าว บันทึกเป็นงานศิลปะ เพื่อเป็นหลักฐานไว้ตามความสามารถและด้วยวัสดุที่เห็นว่าเหมาะสม หลักการทำงานของศิลปินในการทำงานศิลปะ จึงแตกต่างกันตามยุคสมัย เช่น สมัยหนึ่งเชื่อว่าศิลปะจะต้องเลียนแบบธรรมชาติ สร้างให้เหมือนธรรมชาติ ผลงานจะปรากฏเป็นเรื่องของธรรมชาติตามสิ่งที่ตาเห็นมากที่สุด ต่อมามีความเข้าใจว่า การเลียนแบบความเหมือนตามธรรมชาตินั้น ไม่มีความแน่นอน ไม่มีศิลปินคนใดสามารถถ่ายทอดความเหมือนนั้นได้ แนวโน้มการถ่ายทอดก็เปลี่ยนไป

ศิลปะเป็นผลงานที่เกิดจากการแสดงออกของอารมณ์ ปัญญา และทัศนคติ รวมทั้งลักษณะความชำนาญของมนุษย์ ศิลปะจึงเป็นฝีมือทางการช่าง การแสดงออกมาให้ปรากฏขึ้นได้อย่างงดงาม น่าพิงชม และเกิดอารมณ์สะเทือนใจ การสร้างสรรค์งานศิลปะในปัจจุบันมีแนวโน้มไปในทางเทคนิค ในการสร้างสรรค์และการแสดงออกของความคิดศิลปะจึงมีความหมายถึงการทำให้จิตรพิสดารต่างๆ รวมทั้งการใช้วัสดุและเครื่องมือในการสร้างสรรค์ให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีในปัจจุบัน

ศิลปะในความหมายเฉพาะ

จิตรศิลป์ (Fine Arts หรือ Beaux' Art) เป็นคำที่บัญญัติขึ้นในคริสต์ศตวรรษที่ 18 เพื่อใช้เรียกงานศิลปะที่ทำขึ้นเพื่อประเทืองปัญญาและอารมณ์ แยกออกจากประยุกต์ศิลป์ (Applied Arts) ซึ่งเป็นศิลปะที่ทำขึ้นเพื่อประโยชน์ใช้สอย และนับตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 19 เป็นต้นมา เริ่มมีแนวโน้มที่จะไม่เรียกสิ่งที่สร้างขึ้น เพื่อประโยชน์ใช้สอยเพียงอย่างเดียวว่าศิลปะอีกต่อไป จะใช้คำว่าอุตสาหกรรม วิศวกรรม เทคโนโลยี หรือวิทยาศาสตร์ประยุกต์แทน แต่คำว่าประยุกต์ศิลป์ก็ยังคงใช้อยู่ตลอดมา เพื่อเรียกงานศิลปะที่ผสมประโยชน์ใช้สอยเข้าไปด้วย เช่น เครื่องตกแต่งบ้าน สิ่งทอ เครื่องเคลือบดินเผา เครื่องถักทอพิมพ์ภาพกรรณ เป็นต้น

ในปัจจุบันนี้ เมื่อพูดถึงศิลปะคำเดียว จะหมายถึงเฉพาะศิลปะที่เป็นจิตรศิลป์เท่านั้น ส่วนงานศิลปะที่ทำขึ้นเพื่อจุดประสงค์อย่างอื่นจะเรียกว่า ประยุกต์ศิลป์ หรือเรียกจำแนกออกไปตามสาขา เช่น อุตสาหกรรมศิลป์ (Industrial Art) นิเทศศิลป์ (communication Art) มัณฑนศิลป์ (Decorative Art) เป็นต้น ซึ่งหมายความว่าได้ประยุกต์ศิลปะหรือสุนทรียภาพเข้าไปในงานอุตสาหกรรม งานสื่อสารมวลชน หรืองานตกแต่งบ้านเรือนแล้ว

การศึกษาประวัติศาสตร์และความเป็นมาของงานศิลปะ

จากแนวโน้มการศึกษาในปัจจุบัน นักการศึกษาพยายามเน้นให้ผู้เรียนมีความคิดรวบยอด (Concept) หมายถึง ความคิดที่มนุษย์ใช้เป็นองค์ประกอบในการเรียนรู้ ศึกษาทำความเข้าใจชีวิต สภาพแวดล้อม เพื่อใช้เป็นเครื่องมือช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจในสรรพสิ่งรอบตัว หลักการอยู่ที่ความสามารถในการจำแนกและการจัดหมวดหมู่ของสรรพสิ่งต่างๆ ซึ่งมนุษย์ต้องเรียนรู้ทำความเข้าใจตลอดชีวิต เพื่อปรับตัวให้เข้ากับกฎเกณฑ์ทางสังคมและธรรมชาติต่างๆ ได้ ดังคำกล่าวที่ว่า “รู้ปราศจากคิด เป็นอันตราย” การตระหนักถึงความสำคัญของความคิด และมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับวิชาที่ศึกษานั้นอย่างลึกซึ้งเป็นสิ่งจำเป็น การเน้นความรู้ทางความจำไม่เป็นการเพียงพอ ต้องรู้จักคิดหรือคิดเป็นด้วย การศึกษาในวิชานั้นจึงจะสมบูรณ์ โดยเฉพาะการศึกษาความเป็นมา และประวัติศาสตร์ศิลปะ ซึ่งจะเชื่อมโยงให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในลักษณะขององค์รวม (Holistic) เกี่ยวกับความเชื่อ เรื่องราว รูปแบบ เหตุการณ์ แรงบันดาลใจ สภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสาเหตุต่างๆ ที่ทำให้สามารถแยกแยะประเด็นสำคัญเกี่ยวกับรูปแบบศิลปกรรม โดยมีองค์ประกอบต่างๆ ดังนี้ (อารี สุทธิพันธ์. 2531: 29)

1. ต้นกำเนิด (Origin) การศึกษาเรื่องราวของศิลปกรรมต้องมีความเข้าใจว่าสิ่งทั้งหลายเกิดขึ้นได้ย่อมมีรากฐานที่มา สิ่งนั้นเริ่มสร้างเมื่อไหร่ มีเหตุผลของลัทธิในการสร้างอย่างไร วัสดุอะไร มีเทคนิควิธีก่อสร้างอย่างไร มีรูปแบบอย่างไรเป็นอย่างไร เป็นต้น
2. การวิวัฒนาการ (Evolution) เพื่อให้เข้าใจถึงการคลี่คลายหรือความเปลี่ยนแปลงของศิลปะแต่ละยุคสมัยว่าได้มีการเปลี่ยนแปลงรูปทรง หรือวิธีการในการสร้างสรรค์ศิลปะ ความเปลี่ยนแปลงทางสภาพแวดล้อม ได้แก่ ความเจริญ หรือความเสื่อมของมนุษย์แต่ละยุคสมัย ย่อมทำให้ศิลปะเปลี่ยนแปลงได้เสมอ
3. การพัฒนา (Development) เพื่อให้เข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงแก้ไขให้เกิดความก้าวหน้าทางศิลปะ ศิลปินจึงนำเอาแบบวิธีการเดิมมาดัดแปลงแก้ไขให้เหมาะสมกับวัสดุหรือประโยชน์ใช้สอยตามยุคนั้นๆ หรือการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบและวิธีการให้ก้าวหน้าขึ้น ซึ่งเป็นการแสดงความเจริญทางศิลปะของมนุษย์ยุคหนึ่ง โดยจะสังเกตเห็นได้ชัดเมื่อนำวัตถุต่างๆ มาเปรียบเทียบ
4. อิทธิพล (Influence) เพื่อให้เข้าใจถึงการนำเอาแบบอย่างหรือเลียนแบบ ซึ่งมีอิทธิพลในการสร้างศิลปะ โดยปกติช่างสกุลหนึ่งหรือชนชาติหนึ่งย่อมมีวัฒนธรรมทางศิลปะเป็นของตนเอง โดยเฉพาะ หากแต่มนุษย์ได้ติดต่อสัมพันธ์กันโดยทางต่างๆ ทำให้รับเอาแบบอย่างศิลปะของชาติอื่นปะปนเข้าไปในงานศิลปะของตัวเอง การรับอิทธิพลมี 2 ประการ คือ อิทธิพลที่มองเห็น (Visible Influence) ได้แก่ การลอกเลียนแบบที่เห็นได้อย่างชัดเจน และอิทธิพลที่มองไม่เห็น (Invisible Influence) ได้แก่ การที่ศิลปินเห็นความดีงามในการสร้างสรรค์งานของศิลปินสกุลอื่นหรือชาติอื่น แล้วกลั่นกรองเอาแบบอย่างผสมผสานลงในงานของตน ซึ่งอาจทำให้เกิดศิลปะแบบใหม่ขึ้น

5. การสืบเนื่อง (Transition) เพื่อให้รู้จักการสืบเนื่องและการถ่ายทอดศิลปกรรม เพราะเป็นวิธีการหนึ่งที่จะรักษาศิลปะไว้มิให้สูญหาย การมีความรู้ความเข้าใจในความเป็นมาของศิลปะแขนงต่างๆ ทำให้สามารถรักษาแบบอย่างและวิธีการสร้างศิลปะนั้นได้อย่างถูกต้อง เป็นการรักษามรดกทางสังคมของมนุษยชาติที่ตกทอดมาถึงปัจจุบัน และเป็นมรดกสืบทอดไปในอนาคต

6. การประยุกต์ (Application) เพื่อให้รู้จักปรับปรุงสร้างสรรค์งานศิลปะขึ้นในปัจจุบัน และสนองธรรมชาติความต้องการสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ ของมนุษย์ เมื่อได้ศึกษาจนเข้าใจรากฐานการวิวัฒนาการ การพัฒนาการ การรับอิทธิพล และได้ฝึกฝนฝีมือจนมีความชำนาญ สามารถประกอบงานได้ตามความนึกคิดของตนแล้ว ยังสามารถนำมาสร้างสรรค์ศิลปกรรมใหม่โดยอาศัยความรู้ที่กล่าวมาข้างต้น (จีรพันธ์ สมประสงค์. 2524: 10 – 11) จอห์น รัสกิน (John Ruskin) นักวิจารณ์และครูที่มีชื่อเสียงชาวอังกฤษ ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของประวัติศาสตร์ศิลปะไว้ว่า ชาตที่ยิ่งใหญ่สามารถเขียนประวัติศาสตร์ของชาติตนเป็นหนังสือได้ 3 เล่ม คือ หนังสือแห่งคำพูด หนังสือแห่งการกระทำ และหนังสือศิลปะ (Book of speech, Book of doing, Book of art) หนังสือทั้งสามเล่มนี้ เล่มแรกเป็นหนังสือเกี่ยวกับวรรณคดี เล่มที่สองเป็นหนังสือเกี่ยวกับสงครามและเล่มที่สามเป็นหนังสือเกี่ยวกับศิลปะหนังสือเกี่ยวกับศิลปะมีลักษณะเป็น 2 มิติ และ 3 มิติ มีเนื้อหาสาระแตกต่างจากเล่มอื่น นอกจากนี้ยังเป็นรูปทรงกินเนื้อที่ในบริเวณว่าง (Volume in space) เปิดโอกาสให้ผู้พบเห็นแสดงความรู้สึกตอบสนองวิพากษ์วิจารณ์ได้ตามภูมิหลังของตนอย่างเสรี โดยไม่จำกัดเชื้อชาติ ศาสนา หรือฐานะทางเศรษฐกิจแต่อย่างใด แต่อาจมีบางกระแสที่มองว่าศิลปกรรมบางประเภทในอดีต สร้างขึ้นภายใต้เงื่อนไขและแวดวงอันเข้มงวดของศาสนา ได้รับการบัญญัติมาจากเบื้องบน หรือเป็นสุนทรียศาสตร์จากเบื้องบน (Aesthetic from above) ซึ่งผู้ดูไม่สามารถแสดงความคิดเห็นทั้งทางตรง คือ ขัดต่อผู้มีอำนาจ และทางอ้อมคือ ขัดต่อความเชื่อส่วนรวม จึงอาจกล่าวได้ว่างานศิลปกรรมวิพากษ์วิจารณ์ได้ยังมีข้อยกเว้น (อารี สุทธิพันธ์ 2532: 47 – 48)

รูปแบบงานศิลปกรรม

รูปแบบงานศิลปะ หมายถึง ลักษณะเด่นที่มองเห็นในศิลปกรรมแขนงใดแขนงหนึ่ง มีความสัมพันธ์กับความศรัทธาของมนุษย์ และเกี่ยวโยงอย่างแนบแน่นกับคุณค่าของวัสดุ ด้วยการสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะของมนุษย์นั้น มิได้เป็นไปในแนวทางหรือรูปแบบเดียวกันหมด มนุษย์มีความแตกต่างกับสัตว์อื่นอีกประการหนึ่งตรงที่รู้จักเลือกการกระทำ ทำให้แนวความคิด ทศนคติ พื้นฐานประสบการณ์และเงื่อนไขอื่นที่ต่างต่างกัน ดังนั้นรูปแบบการถ่ายทอดศิลปะจึงปรากฏอย่างมากมาย และกฎเกณฑ์ทางศิลปะก็ได้กำหนดแน่นอนตายตัวเหมือนวิทยาศาสตร์หรือคณิตศาสตร์ อาจจะมีการตกลงร่วมกันในบางข้อ เพื่อตีกรอบแนวทางดำเนินไปสู่จุดหมายเดียวกัน และถึงแม้ผลงานทางศิลปะจะมีแนวทางหรือรูปแบบมากมายก็ตาม ในบรรดางานที่แตกต่างเหล่านี้ สามารถที่จะแยกรูปแบบตามแนวทางการถ่ายทอดได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ดังนี้คือ

1. รูปแบบในลักษณะที่เหมือนจริงตามธรรมชาติ (Realistic)

การถ่ายทอดลักษณะนี้ เป็นการถ่ายทอดโดยใช้สื่อรูปแบบตามธรรมชาติ เช่น ภาพคน สัตว์ ทิวทัศน์ ดอกไม้ ต้นไม้ ฯลฯ ซึ่งผู้ดูส่วนใหญ่สามารถเข้าใจได้ด้วยเคยมีพื้นฐานประสบการณ์เกี่ยวกับรูปแบบเหล่านั้นมาแล้ว ศิลปินอาจถ่ายทอดตามตาเห็น หรือนำเอาวัสดุมาจัดวางใหม่ ตามความคิดเห็นที่คิดว่าเหมาะสมโดยศิลปินมีโอกาสเลือกมุม การจัดวางรูปแบบ การตัดทอนบางส่วน นำมาแสดงเฉพาะบางส่วน ซึ่งศิลปะลักษณะนี้ดูเหมือนเลียนแบบธรรมชาติก็จริง แต่การเลียนแบบธรรมชาติของศิลปิน ไม่ใช่เป็นกระจกเงาที่ต้องสะท้อนทุกสิ่งตรงหน้าให้ปรากฏ ศิลปิน จะสอดแทรกความคิดเห็น ความรู้สึก ประสบการณ์ ความรู้ความชำนาญในการใช้สื่อเครื่องมือ เทคนิค วิธีการ ฯลฯ ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญในตัวศิลปิน ส่วนผู้ดูจะอาศัยประสบการณ์เดิมมาประกอบในการตีความ โดยการเปรียบเทียบว่าเหมือน คล้าย สวย ไม่เหมือน หรือสิ่งอื่นๆ โดยนำเอาธรรมชาติมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ และศึกษาเทคนิค วิธีการ ซึ่งเป็นผลสะท้อนให้เกิดการเรียนรู้ในผลงานนั้น

2. รูปแบบในลักษณะกึ่งนามธรรม (Semi abstract)

เป็นการถ่ายทอดโดยให้ความสำคัญแก่ธรรมชาติน้อยลง และเพิ่มสำคัญที่ตัวบุคคลผู้สร้างศิลปกรรมมากขึ้น โดยรูปแบบของธรรมชาติที่นำมาเป็นสื่อ นั้นถูกลด สกัด ตัดทอน การจัดวางมีได้คำนึงถึงกฎเกณฑ์ความเป็นจริงตามธรรมชาติ โดยศิลปินตัดทอนเอารูปแบบจากธรรมชาติมาเป็นสื่อแสดงความรู้สึกนึกคิดของตน บางครั้งนำเอาลักษณะเด่นๆ ของธรรมชาติมาประกอบกัน จัดเป็นเรื่องราวขึ้นใหม่ เป็นการสะท้อนความรู้สึกภายในของศิลปินออกมา โดยอาศัยรูปแบบทางธรรมชาติเป็นสะพานมายังผู้ดูศิลปินต้องแสวงหาข้อมูลที่มีอยู่ในธรรมชาติ แล้วตัดทอนเอาแต่ลักษณะเด่นๆ ของรูปแบบในธรรมชาติมาผูกเป็นเรื่องราวขึ้นใหม่ โดยมีการจัดวางตำแหน่งข้อมูล ซึ่งเรียกว่าการจัดองค์ประกอบ (Composition) การดูงานศิลปะกึ่งนามธรรม ผู้ดูต้องสร้างจินตนาการขึ้นมาโดยอาศัยข้อมูลคือรูปแบบที่ปรากฏในผลงานส่วนจินตนาการจะตรงกับจุดประสงค์ของผู้สร้างหรือไม่นั้น ไม่ใช่สิ่งสำคัญ เพราะงานศิลปะให้อิสระในความคิดแก่ผู้ดู สุนทรียรสที่ผู้ดูจำได้คือจินตนาการของตนเอง โดยอาศัยศิลปกรรม เป็นแรงผลักดัน และอาศัยข้อมูลอื่น เช่น การตั้งชื่อภาพ ซึ่งเป็นการสรุปครอบคลุมเรื่องราวทั้งหมดภายในชื่อนั้น การอธิบายเป็นข้อความ เทคนิคกรรมวิธีในการสร้าง เป็นส่วนของการทำความเข้าใจในตัวของผู้สร้างงานศิลปกรรม

3. รูปแบบในลักษณะนามธรรม (Abstract)

เป็นการถ่ายทอดที่ผู้สร้างงานศิลปกรรมไม่คำนึงถึงรูปแบบหรือกฎเกณฑ์ของธรรมชาติเลยแต่จะคำนึงถึงรูปแบบอันเป็นลักษณะที่ตนจะต้องแก้ปัญหา ให้สามารถนำมาใช้เป็นสื่อถ่ายทอดความรู้สึกของตนเองไปยังผู้ดู โดยมีกฎเกณฑ์ทางศิลปะเป็นแนวประกอบในการสร้างงาน (ทัศนธาตุ ได้แก่ เส้น สี พื้นผิว รูปทรง น้ำหนัก) ความชำนาญในการถ่ายทอด ความสามารถในการใช้สื่อวัสดุ ทักษะและความชำนาญในด้านเทคนิควิธีการ สื่อที่ใช้เป็นตัวกลางการถ่ายทอดความรู้สึกภายในไม่มี การจำกัด จึงมีอิสระในการค้นหาวัสดุ อุปกรณ์ประเภทต่างๆ มาดัดแปลงประยุกต์ ประกอบรวมกันออกมาเป็นผลงาน

การดูศิลปกรรมลักษณะนามธรรม ถ้าผู้ดูตั้งใจดูให้รู้ว่าเป็นรูปร่างหรือรูปทรงอะไรที่เคยเห็นจากธรรมชาติ จะกล่าวว่าดูไม่รู้เรื่อง เนื่องจากไม่สามารถใช้พื้นฐานประสบการณ์เดิมที่เคยพบเห็นธรรมชาติเข้ามาตีความ การดูศิลปกรรมประเภทนี้ไม่ควรติดอยู่ที่พยายามจะให้อธิบายรูปร่างอะไร แต่เป็นการดูที่ใช้การตีความตามจินตนาการหรือความรู้สึกของผู้ดู เมื่อผู้สร้างไม่คำนึงถึงรูปแบบหรือกฎเกณฑ์ตามธรรมชาติ ผู้ดูก็ไม่ต้องคำนึงถึงรูปแบบหรือกฎเกณฑ์ของธรรมชาติเช่นกัน เมื่อผู้สร้างใช้กฎเกณฑ์ทางศิลปะเป็นแนวทางประกอบ ผู้ดูก็ควรใช้กฎเกณฑ์ทางศิลปะเข้ามาประกอบการตีความเช่นกัน จึงอาจนับได้ว่าเดินอยู่บนเส้นทางเดียวกันทั้งผู้สร้างและ ผู้ดูงานศิลปกรรมประเภทนามธรรมจัดว่าเป็นการเปิดโลกแห่งจินตนาการอย่างไร้ขอบเขตเป็นการเปิดกว้างในการตีความ ซึ่งจะเห็นพ้องต้องกันหรือแตกต่างกันนั้นไม่เป็นสิ่งสำคัญ เพราะในโลกแห่งจินตนาการเป็นอาณาจักรเฉพาะของแต่ละบุคคลโดยมีเงื่อนไขประสบการณ์เดิมเป็นฐาน แต่เพื่อความเข้าใจในตัวผู้สร้างถึงแนวคิดและแรงผลักดันในการสร้างผลงาน ก็ต้องอาศัยข้อมูลจากข้อภาพ ซึ่งเป็นพื้นฐานการเรียนรู้เบื้องต้นผู้ดูจะได้รับแรงกระตุ้นก่อให้เกิดเรื่องราวปรากฏขึ้นในความรู้สึกที่ออกมาในลักษณะต้นลึก ไกล ไกล หยิบ ละเอียดยิ่งกว้าง หนักแน่น ทึบ ดัน โปร่งใส ตื่นเต้น ยุ่งเหยิง สดใส หดหู่ เบิกบาน เศร้าสร้อย ฯลฯ ซึ่งความรู้สึกที่ปรากฏเหล่านี้ไม่สามารถแปลค่าให้ออกมาเป็นรูปแบบธรรมชาติได้เลย สิ่งที่ได้ช่วงแรกจากการดูคือความเพลิดเพลินไปกับจินตนาการที่ไม่หยุดนิ่ง ลึกลงไปดูโดยใช้หลักเกณฑ์เกี่ยวกับศิลปะ เช่น คุณลักษณะการจัดภาพ การใช้สีที่เหมาะสม การแสดงออก ลักษณะเฉพาะของบุคคลเป็นแนวทางในการประกอบการประเมินตีค่าผลงาน (ประเสริฐ ศิลรัตน 2525: 25 – 33)

ความหมายของเมือง

นัฐพล ลำพระเวทย์ ได้กล่าวว่า เมือง (Urban) คือบริเวณที่มีประชากรตั้งถิ่นฐานอย่างหนาแน่น เป็นศูนย์กลางทางด้านกิจกรรมที่หลากหลาย เศรษฐกิจ การบริหารและการปกครอง มีโครงข่ายเส้นทางคมนาคมถนนหนทาง ทั้งภายในและภายนอกเมืองและระหว่างเมืองสู่เมือง เกิดเป็นลักษณะเฉพาะทางทางด้านกายภาพประกอบมีความแตกต่างจากชนบท มีเอกลักษณ์ที่เด่นชัด บ่งบอกความเฉพาะตัว ด้วยองค์ประกอบทางกายภาพของเมือง มีขอบเขตที่แน่ชัด ไม่ว่าจะเป็นด้วยวัตถุ ลักษณะสิ่งปลูกสร้างหรือสัญลักษณ์ ซึ่งจะบ่งบอกความเป็นเมืองได้อย่างชัดเจน ลักษณะประชากรมีความแตกต่างของระดับฐานะของเศรษฐกิจ นอกจากนี้ ยังมีเรื่องของแตกต่างกับเชื้อชาติ ศาสนา เผ่าพันธุ์อีกด้วย

ความหมายของภูมิทัศน์เมือง

การ์ดอน คัลเลน (Gordon Cullen, 1961, หน้า 8) สถาปนิกผู้ศึกษาภูมิทัศน์เมือง ได้ให้ความหมายภูมิทัศน์เมืองว่า สิ่งแวดล้อม ตามเส้นทางและพื้นที่นอกอาคารที่สามารถมองเห็นและรับรู้ได้ในเมืองไม่ว่า เป็นลักษณะและรูปทรงที่โอบล้อมจุดที่เราอยู่โดยจะมีการเปลี่ยนแปลงการรับรู้

ภูมิทัศน์เมืองจากการเคลื่อนที่จากจุดหนึ่งไปยังจุดหนึ่งภายในเมือง หรือศิลปะการสร้างเมืองที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้สายสัมพันธ์ทางสายตาระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมในเมือง ที่เน้นการรับรู้สภาพแวดล้อมโดยการมองเห็น และการสร้างสรรค์สภาพแวดล้อมที่ตอบรับและสอดคล้องกับการรับรู้ของผู้คนโดยผ่านทาง การจัดวางองค์ประกอบทางกายภาพในสภาพแวดล้อมของเมือง เป็นศูนย์กลางของกิจกรรมในเมืองและในบางครั้งจุดสังเกตและจุดศูนย์รวมก็รวมอยู่ในสถานที่เดียวกัน

องค์ประกอบของการออกแบบชุมชนเมือง

ออกแบบชุมชนเมืองที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบและการประสานงานของทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นองค์ประกอบที่เด่นชัดที่สุดของการออกแบบชุมชนเมือง - พวกเขาสร้างรูปร่างและพื้นที่ชัดเจนโดยการสร้าง streetwalls ของเมือง อาคารออกแบบมาอย่างดีและกลุ่มของอาคารที่ทำงานร่วมกันเพื่อสร้างความรู้สึกของสถานที่

ภาพประกอบ 22 พื้นที่สาธารณะ

พื้นที่สาธารณะที่ดีในห้วงหนึ่งเล่นของเมือง - สถานที่ที่คนมารวมสนุกกับเมืองและคนอื่น ๆ พื้นที่สาธารณะที่ทำให้ชีวิตที่มีคุณภาพสูงในเมืองที่เป็นไปได้ - พวกเขาในรูปแบบเวทีและฉากหลังละครของชีวิต พื้นที่สาธารณะช่วงจากศูนย์การค้าที่ยิ่งใหญ่และสี่เหลี่ยมเล็กบริเวณสวนสาธารณะในท้องถิ่น

ถนน

ถนนที่มีการเชื่อมต่อระหว่างช่องว่างและสถานที่เช่นเดียวกับช่องว่างที่เป็นตัวเอง พวกเขาจะถูกกำหนดโดยมิติทางกายภาพของพวกเขาและตัวอักษรเช่นเดียวกับขนาดขนาดและลักษณะของอาคารที่สายพวกเขา ช่วงจากถนนหนทางที่ยิ่งใหญ่เช่นชองป์เซลีเซในปารีสที่มีขนาดเล็ก, ถนนคนเดินที่ใกล้ชิด รูปแบบของเครือข่ายถนนที่เป็นส่วนหนึ่งของสิ่งที่กำหนดเป็นเมืองและสิ่งที่ทำให้แต่ละเมืองที่ไม่ซ้ำกัน

ภาพประกอบ 23 ถนน

สรุปได้ว่าศิลปะเมือง Urban Art ศิลปะเมือง เป็นรูปแบบของศิลปะที่เกี่ยวข้องกับเมืองและชีวิตภายในเมืองที่มักจะทำโดยศิลปินที่อาศัยอยู่ในหรือมีความชื่นชอบชีวิตในเมืองที่ ในทางที่รวมศิลปะเมืองถนนศิลปะและมักจะใช้เพื่อสรุปทั้งหมดทัศนศิลป์รูปแบบต่างๆเกิดขึ้นในพื้นที่เขตเมืองถูกแรงบันดาลใจจากสถาปัตยกรรมในเมืองหรือ thematizing สไตล์ชีวิตอยู่ในเมืองเพราะศิลปะในเมืองมีลักษณะที่มีอยู่ในพื้นที่สาธารณะที่พวกเขาจะถูกมองว่าเป็นความป่าเถื่อนและทำลายทรัพย์สินส่วนตัว ถึงแม้ว่าบางครั้งรูปแบบของศิลปะก็นำไปสู่ความป่าเถื่อนที่ผู้สร้างไม่เห็นว่าเป็นจอม แม้ว่าศิลปะเมืองเริ่มต้นในระดับพื้นที่ใกล้เคียงที่มีจำนวนมากของผู้คนในวัฒนธรรมที่แตกต่างอยู่ด้วยกันมันเป็นรูปแบบศิลปะนานาชาติที่มีจำนวน จำกัด ของการใช้งานในปัจจุบัน ศิลปินเมืองจำนวนมากกำลังเดินทางจากเมืองไปยังเมืองและมีการติดต่อทางสังคมทั่วทุกมุมโลกความคิดของศิลปะเมือง 'ที่พัฒนามาจากถนนศิลปะซึ่งเป็นส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับกราฟฟิตีวัฒนธรรม ศิลปะเมืองหมายถึงการตัดขวางที่กว้างขึ้นของศิลปินที่เช่นเดียวกับศิลปินที่ครอบคลุมถนนแบบดั้งเดิมทำงานในพื้นที่แกลเลอรี่อย่างเป็นทางการยังครอบคลุมถึงศิลปินใช้สื่อแบบดั้งเดิมมากขึ้น แต่มีเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมเมืองร่วมสมัยและประเด็นทางการเมือง ในปารีสเลอโอঁบ้าเป็นสาธารณะพิพิธภัณฑ์ศิลปะเมือง

ภาพประกอบ 24 อนุสาวรีย์ประติมากรรมทางอากาศ

ศิลปิน เจเน็ต Echelman อนุสาวรีย์ประติมากรรมทางอากาศเป็นที่แขวนอยู่เหนือบอสตัน โรสเคนเนดีกรีนเวย์ตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงตุลาคม 2015 ในขณะที่การติดตั้งงานศิลปะร่วมสมัย ลายเซ็นในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติโครงการศิลปะสาธารณะประติมากรรมบอสตันช่วงที่เป็นโมฆะทางหลวงยกระดับครั้งแรกเดียวแยกจากเมืองริมน้ำของตน ร่วมกันถักผ้าเมืองมันบิน 600 ฟุต ผ่านอากาศเหนือการจราจรถนนและสวนทางทำรูปแบบของ "ราวกับว่ามันเป็นอยู่แล้วนี้" สะท้อนประวัติศาสตร์ของสถานที่ตั้งของ ทั้งสามช่องว่างจำ "Tri-ภูเขา" ซึ่งถูกรื้อถอนในศตวรรษที่ 18 เพื่อสร้างที่ดินจากท่าเรือ แอ็บสฟยักหน้าให้การจราจรถนนหกที่เคยจมพื้นที่ใกล้เคียงก่อนที่บิกซุดฝังไว้ และเปิดใช้งานพื้นที่ที่จะถูกยึดสำหรับชีวิตคนเดินเท้าในเมืองที่ทำจากเชือกมือประกอบและเส้นใหญ่ knotting เป็นตาข่ายที่เชื่อมต่อกันมากกว่าไหนดครั้งล้านเมื่อคนใดคนหนึ่งขององค์ประกอบของย้าย ทุกองค์ประกอบอื่นๆ ที่ได้รับผลกระทบ อนุสาวรีย์ขนาดและความแข็งแรงยังละเอียดอ่อนเป็นลูกไม้ก็ คล่องตัวตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาลมและสภาพอากาศเส้นใยของมันเป็น 15 ครั้ง ดีกว่าเหล็กยังมีน้ำหนักเบาอย่างไม่น่าเชื่อทำให้ประติมากรรมสามารถถูกไม้โดยตรงเป็นสามดีกระพี้ เป็นความแตกต่างที่อ่อนนุ่มสถาปัตยกรรมยากขอบ มันเป็นอาการทางกายภาพของสาขาความ แข็งแรง และความยืดหยุ่นในเวลากลางวันรูปแบบที่มีรูปพรรณสผกับท้องฟ้าเมื่อมองขึ้นและดู ภาพวาดเงาลงบนพื้นดินด้านล่าง ในเวลากลางคืนมันจะกลายเป็นสัญญาณสว่าง งานศิลปะที่รวมเอา

องค์ประกอบแสงแบบไดนามิกซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงผลกระทบการเปลี่ยนแปลงของลมเซนเซอร์การเคลื่อนไหวยรอบเส้นใยทะเลเบียนเว็บไซต์และความตึงเครียดและนำข้อมูลนี้สีของแสงที่ฉายลงบนพื้นผิวของรูปปั้น"ที่นี้ในบอสตัน, ฉันตื่นเต้นที่จะร่วมกันถักสายตาผ้าของเมืองที่มีศิลปะ"Echelman กล่าวว่า "การสร้างกรีนเวย์เป็นเหตุการณ์น้ำเชื้อในการแฉของเมืองของเราตั้งนั้นผมจึงรู้สึกยินดีแลถ่อมตนเป็นส่วนหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงไปสู่ปลายทางวัฒนธรรมที่สดใส"การทำงานขอเชิญทุกท่านเพื่ออิทธิพลไม่ว่าจะมองเห็นเส้นขอบฟ้าท่ามกลางจากระยะไกลหรือนอนลงบนเนินหญ้าได้ มันโอบกอดบอสตันเป็นเมืองด้วยการเดินเท้าที่ผ่านมาและปัจจุบันมีการผสมผสานกันและใช้เวลาของเราจ้องมองฟ้าที่จะรู้สึกสดใสของชีพจรในขณะนี้ ก็ขอเชิญชวนให้คุณหยุดและพิจารณาการประกาศทางกายภาพของสาขา – อ่อนกับฮาร์ดแผ่นดินด้วยท้องฟ้าสิ่งที่เราควบคุมกับกองกำลังเกินกว่าเรา (เจเน็ต Echelman. 2015)

ภาพประกอบ 25 Warde 1

คนเดินเท้าในกรุงเยรูซาเล็มของ Vallerio สแควร์สามารถหยุดพักผ่อนสำหรับบางอย่างภายใต้เหล่านี้ด้วยตนเองพอง, ดอกไม้ยักษ์ ติดตั้งโดยกองบัญชาการสถาปนิกในปี 2014 และเรื่อง "Warde" เหล่านี้มีเก้าเก้าเมตรดอกไม้ "บาน" เมื่อมีคนเดินเข้ามาใกล้หรือเมื่อรถรางเป็นเรื่องเกี่ยวกับที่จะมาถึงสดใสเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสุขอย่างอื่นของเมือง "โครงการนี้เป็นส่วนหนึ่งของความพยายามของเทศบาลในการปรับปรุงพื้นที่เมืองของใจกลางเมืองและในกรณีนี้โดยเฉพาะของสภาพประกอบนำเสนอ" อ่านส่ง Designboom "ความพยายามที่ Warde เป็นไม่ได้ที่จะต่อสู้กับความสับสนวุ่นวาย แต่จะลองและเบาขึ้นพื้นที่ในเมืองโดยการแพร่กระจายทั่วทั้งสิ่งประกอบที่มีค่าไปของจินตนาการและด้วยความช่วยเหลือของพวกเขาเอาชนะความเป็นจริงของตาราง

ภาพประกอบ 26 Warde 2

ภาพประกอบ 27 Warde 3

ภาพประกอบ 28 Warde 4

โคเปนเฮเกนจะเป็นเมืองที่ร่ำรวยไปด้วยคนเจ๋งๆ และไอเดียเก๋ๆ เต็มไปหมด ดูอย่างโปเจ็คต์แบบเฉพาะกิจนี้เป็นไง

เมื่อฤดูร้อนที่ผ่านมา อยู่ดีๆ สองดีไซน์เนอร์ Jair Strashnow และ Gitte Nygaard ก็ได้ไอเดียชวนชาวเมืองมาชิลล์กันกลางแจ้งบริเวณ Danish Architecture Centre ด้วยเปล Off Ground หรือเปลง่ายๆ ที่ทำจากวัสดุเหลือใช้ ส่วนทำไมต้องเปล ไม่เป็นเก้าอี้ธรรมดาไหน สองดีไซน์เนอร์ให้เหตุผลว่าทำไมจะไม่ล่ะ? “การเล่นไม่ต้องเสียตังค์อยู่แล้ว ที่จริงเรียกได้ว่าเป็นเสรีภาพอย่างหนึ่ง และการเล่นก็มีผลต่อสุขภาวะจิตมาก ทำไมต้องจำกัดการเล่นว่าเป็นกิจกรรมสำหรับเด็กเท่านั้น” ทั้งคู่เคยกล่าวไว้กับนักข่าว แต่ผู้ใหญ่หลายๆ คนก็เหมือนจะรับรู้ไอเดียที่ทั้งคู่ต้องการจะสื่อได้อย่างดี เพราะติดตั้งได้ไม่ทันไร เจ้าเปลสีแดงนี้ก็ได้รับรองผู้คนมากมายที่แวะมานอนเล่น บางคนก็นั่งทานอาหารกลางวันที่นี่ หลายคนมานอนอ่านหนังสือ และอีกมากมายที่นอนเฉยๆ พลังทอดสายตาไปยังเมืองที่เคลื่อนไหวอยู่ข้างหน้า ที่นี่จากที่ไม่ค่อยมีคนเดินผ่าน หน้า Danish Architecture Centre จึงกลายเป็นพลุกพล่านมากยิ่งขึ้นเพราะเจ้าเปลเฉพาะกิจนี้ ในเมืองใหญ่ แม้มีพื้นที่เล็กๆ ให้ชิลล์แบบนี้บ้างก็คงจะพอ www.creativemove.com สืบค้นเมื่อ 14/11/58

ภาพประกอบ 29 เปลแบบ pop up! โพล์กลางโคเปนเฮเกน สร้างพลวัตให้ชุมชน

ภาพประกอบ 30 เพลแบบ pop up! โฝล์กลางโคเปนเฮเกน สร้างพลวัตให้ชุมชน

ภาพประกอบ 31 เพลแบบ pop up! โฝล์กลางโคเปนเฮเกน สร้างพลวัตให้ชุมชน

ภาพประกอบ 32 เพลแบบ pop up! โฝล์กลางโคเปนเฮเกน สร้างพลวัตให้ชุมชน

Suaveciclos: สตรีทอาร์ตสุดเก๋ด้วยรถฉายหนังอะนิเมชันสามล้อนี้เป็นงานสตรีทอาร์ตสุดเท่ที่มีชีวิตชีวาที่สุดชิ้นหนึ่ง ที่ทำให้ผู้สร้างงานกับผู้ชมได้มีโอกาสรับรู้ความรู้สึกในชิ้นงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด ไม่ใช่แค่ภาพนิ่งบนผนังตึก แต่เป็นแอนิเมชันที่เคลื่อนไหวไปพร้อมกับเสียงเพลง ผลงานไอเดียสุดเก๋ของ Ygor Marotta กับ Ceci Soloaga ศิลปินคู่ชาวบราซิลแห่ง VJ Suave ที่ออกแบบรถสามล้อฉายหนังอะนิเมชันประกอบเพลง เคลื่อนที่ไปตามที่ต่างๆ ในเมือง เขาเรียกมันว่า 'Suaveciclos'

ภายในรถที่ประกอบไปด้วย เครื่องฉายภาพ ลำโพง คอมพิวเตอร์ เชื่อมระบบไฟฟ้าด้วยแบตเตอรี่ เรื่องราวของตัวการ์ตูนที่ออกแบบขึ้นให้ล้อเล่นไปกับบรรยากาศของเมืองที่เจียบงันทั้งหมดเคลื่อนที่ไปตามตึกอาคารต่างๆ สร้างความสนใจให้กับชาวเมือง เปลี่ยนอารมณ์ที่ดูนิ่งเฉยให้มีชีวิตชีวา แฉนวนผลงานดึงดูดความสนใจให้ผู้คนที่พบเห็น โดยเฉพาะเด็กๆ ศิลปินบอกเราว่าสิ่งที่ท้าทายสำหรับเขาคือการเลือกตัวละครที่น่าสนใจบนอาคารที่เหมาะสม เพื่อให้การเคลื่อนไหวของภาพประกอบปรากฏบนผนังเหล่านั้นน่าสนใจ เพื่อเติมเต็มโลกแห่งความฝันให้ชาวเมืองจากที่จมอยู่กับหน้าจอคอมพิวเตอร์หรือในห้องแคบๆ ได้ออกมาเห็นตัวการ์ตูนแปลกๆ บนท้องถนนร่วมกัน ในบางมุมมันก็คล้ายหนังกลางแปลงยุคใหม่ เหมือนฉากหนึ่งในหนังเรื่อง Cinema Paradiso เมื่อคนฉายยังภาพจากเครื่องฉายไปบนผนังตึกสร้างความตื่นตาตื่นใจให้กับผู้ชม แต่ก็มีแตกต่างกันมาก เพราะนี่อาจเป็นนวัตกรรมสำหรับโลกยุคใหม่ ภาพเคลื่อนไหวของ Ygor ที่กำลังเคลื่อนที่ไปรอบเมือง พร้อมกับจักรยานสามล้ออาจไม่ต้องการการลำดับเรื่องราวแบบหนัง ได้สร้างปรากฏการณ์สตรีทอาร์ตในยุคดิจิทัลขึ้นด้วยงานอะนิเมชันที่น่าชื่นชม <http://www.creativemove.com/สืบค้นออนไลน์>

ภาพประกอบ 33 Suaveciclos:สตรีทอาร์ตสุดเก๋ด้วยรถฉายหนังอะนิเมชันสามล้อ

5. เอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องความเป็นมาและความสำคัญของเฟอร์นิเจอร์

เฟอร์นิเจอร์หรือเครื่องเรือน ได้มีการผลิตมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2476 ซึ่งในยุคนั้นเป็นการรับทำตามความต้องการของลูกค้าทำเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือนเล็กๆ น้อยๆ ต่อมาความต้องการใช้เฟอร์นิเจอร์ภายในประเทศมีแนวโน้มสูงขึ้นเป็นลำดับทำให้มีผู้สนใจเข้ามาลงทุนในการผลิตและจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์มากขึ้นเรื่อยๆ จนกระทั่งพัฒนาจากอุตสาหกรรมในครัวเรือนมาเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่ผลิตเพื่อการส่งออกและมีการผลิตโดยใช้เครื่องมือเครื่องจักรที่สั่งมาจากต่างประเทศอีกด้วยทั้งนี้เนื่องจากเฟอร์นิเจอร์เป็นสินค้าจำเป็นสำหรับชีวิตประจำวัน คือมีความสัมพันธ์กับชีวิตมนุษย์โดยตรงทุกอิริยาบถ นับตั้งแต่ตื่นนอนจนกระทั่งเข้านอนเฟอร์นิเจอร์จึงมีบทบาทสำคัญยิ่งสำหรับอาคารบ้านเรือนและสถานประกอบการธุรกิจต่างๆ ประกอบกับภาวะเศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลงและประชากรมีจำนวนเพิ่มขึ้นความจำเป็นที่จะใช้สินค้าประเภทนี้จึงมีมากขึ้นตามลำดับจากการขยายตัวของโครงการก่อสร้างที่อยู่อาศัยในช่วง 3-5 ปี ที่ผ่านมาปริมาณอาคารบ้านเรือนอาคารธุรกิจการค้าจำนวนมากกระจายตัวไปตามชนเมืองใหญ่ โดยเฉพาะเขตใกล้

กรุงเทพมหานครจังหวัดพระนครศรีอยุธยานอกจากเป็นเมืองประวัติศาสตร์เป็นเมืองท่องเที่ยวในเชิงโบราณสถานแล้ว ในเขตรอบเมืองได้มีเขตอุตสาหกรรมสวนอุตสาหกรรม และย่านอุตสาหกรรมจำนวนมาก ที่อยู่อาศัยสำหรับพนักงานก็ขยายตัวตามมามากขึ้นความต้องการเฟอร์นิเจอร์สำหรับใช้หรือตกแต่งที่อยู่อาศัยย่อมเพิ่มขึ้นด้วยแม้ว่าในภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันที่ถือว่ามีปัญหาไม่น้อยความต้องการเฟอร์นิเจอร์ที่จำเป็นยังคงมีอยู่แต่อาจจะเปลี่ยนแปลงรูปแบบไป เช่นเฟอร์นิเจอร์ชนิดที่ถอดประกอบได้ (Knock down) เพราะสะดวกในการติดตั้งหรือการขนส่งและยังขึ้นอยู่กับรสนิยมอีกด้วย

เฟอร์นิเจอร์เป็นสินค้าที่ไม่เหมือนกับสินค้าประเภทอื่นคือไม่สามารถกักตุนไว้ได้ เพราะขึ้นอยู่กับแฟชั่นประกอบกับคนไทยเรามากไม่ค่อยให้ความสำคัญเท่าใดนักการจะจัดหาเฟอร์นิเจอร์ไว้ใช้จะต้องพิจารณาถึงความเหมาะสม สไตส์ความแข็งแรงทนทานและที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือถ้ามีฐานะไม่ค่อยจะอำนวนักก็จะซื้อเฟอร์นิเจอร์ประเภทรูปแบบสวยงามคุณภาพอาจจะไม่คำนึงถึงแต่ถ้ามีฐานะดีเฟอร์นิเจอร์ที่เลือกใช้จะเป็นแบบที่ได้รับการตกแต่งและออกแบบโดยมัณฑนากร ซึ่งมีราคาแพงลักษณะของตลาดเฟอร์นิเจอร์ ปัจจุบันถือได้ว่าเป็นตลาดนอกระบบเพราะการผลิตเฟอร์นิเจอร์ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับความต้องการของลูกค้าการผลิตเพื่อการส่งออกยังไม่กว้างขวางนัก เป็นแบบกึ่งอุตสาหกรรมภาวะของตลาดภายในประเทศขึ้นอยู่กับจำนวนประชากรและการยกระดับความเป็นอยู่หรืออัตรารายได้เป็นปัจจัยสำคัญส่วนแหล่งจำหน่ายที่ใหญ่ที่สุดคือย่านสะพานดำกรุงเทพมหานครสำหรับจังหวัดพระนครศรีอยุธยาร้านจำหน่ายกระจายไปตามอำเภอใหญ่ๆในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงเลือกศึกษาเขตอำเภอที่มีประชากรหนาแน่นที่สุด 4 อำเภอเพื่อให้ได้ข้อมูลที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของความต้องการเฟอร์นิเจอร์ว่าขึ้นอยู่กับกาเพิ่มขึ้นของประชากรหรือการมีที่อยู่อาศัยที่เพิ่มขึ้น(ณพสกล สีมานะชัยสิทธิ์. 2550)

ความหมายของเฟอร์นิเจอร์

ในปัจจุบันนี้ความหมายของเฟอร์นิเจอร์หรือเครื่องเรือนนั้นได้มีผู้ให้ความหมายอยู่หลายท่านแต่ละท่านได้ให้ความหมายของเฟอร์นิเจอร์ทั้งแนวกว้างและแนวลึกตามหลักวิชาการต่างๆซึ่งทางผู้เขียนขอรวบรวมและนำเสนอต่อไปนี้ สาคร คันธโชติ (2528: 1) กล่าวว่าเฟอร์นิเจอร์หรือเครื่องเรือน หมายถึง เครื่องตกแต่งบ้านพักอาศัยหรืออาคารมีประโยชน์ใช้สอย มีความสะดวกสบายในการใช้เป็นต้นเครื่องเรือนเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทผลิตภัณฑ์อุปโภค ได้แก่ โต๊ะอาหาร โต๊ะทำงานตู้ใส่เสื้อผ้า เตียงนอน กล้องเก็บของ เก้าอี้ หิ้งหนังสือ ชั้นวางของ เป็นต้นวิวัฒน์ จูฑะวิภาต (2537: 13) กล่าวว่า เฟอร์นิเจอร์หรือเครื่องเรือนคือสิ่งที่มนุษย์คิดค้นประดิษฐ์ขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกสำหรับกิจกรรมต่างๆ ภายในบ้าน ที่ทำงาน หรือที่สาธารณะ กิจกรรมดังกล่าว ได้แก่ การนอน การนั่งรับประทานอาหาร ทำงาน ฯลฯ เครื่องเรือนถูกออกแบบสำหรับคนเดี่ยวหรือกลุ่มคนทำด้วยวัสดุ หลายชนิดแตกต่างกัน เช่น ไม้ โลหะ พลาสติก ฯลฯเครื่องเรือนจัดว่าเป็นส่วนเชื่อมระหว่างผู้อยู่อาศัยกับตัวบ้านหรือมนุษย์กับสถาปัตยกรรม บุญศักดิ์ สมบุญรอด (2544: 1) ได้กล่าว

ไว้ว่าเฟอร์นิเจอร์หรือเครื่องเรือน หมายถึง เครื่องตกแต่งบ้านพักอาศัย มีประโยชน์ใช้สอยมีความ สะดวกสบายในการดำรงชีพแต่ในปัจจุบันเครื่องเรือนยังมีบทบาทมากยิ่งขึ้นทุกขณะสนองความสุข ทางกายและใจอันจะมีผลต่อคุณภาพชีวิต และประสิทธิภาพในการทำงานโดยตรงพิชิต ผลพนิชร์ศมี (มปป.: 2) ได้ให้ความหมายของเฟอร์นิเจอร์หรือเครื่องเรือนว่าสิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นมาเพื่ออำนวยความสะดวก สะดวกสบายเหมาะสมกับการทำทางของสรีระมนุษย์และสิ่งที่ใช้เก็บสัมภาระต่างๆซึ่ง สามารถตกแต่งอาคารบ้านเรือนให้มีความสวยงามและน่าอยู่ ได้แก่ โต๊ะ เก้าอี้ ตู้เตียง หีบ กำปั้นและ อีกสิ่งหนึ่งที่จัดว่าเป็นเครื่องเรือนคือ นาฬิกาแขวนหรือตั้งเนื่องจากเป็นสิ่งที่บอกเวลาและสามารถ ประดับอาคารบ้านเรือนให้ดูสวยงาม เสาวนิตย์ แสงวิเชียร (2535: 82) ได้กล่าวว่าองค์ประกอบที่มีความ สำคัญยิ่งในการอำนวยความสะดวกสบายให้แก่ผู้ใช้อาคารก็คือ เฟอร์นิเจอร์หรือเครื่องเรือน ดังนั้นอาจจะสรุปให้ความหมายของเฟอร์นิเจอร์หรือเครื่องเรือน ไว้ว่าสิ่งที่มนุษย์ได้ประดิษฐ์ขึ้นมา เพื่อตอบสนองความต้องการด้านประโยชน์ใช้สอยในการดำรงชีวิตภายใต้การทำการกิจกรรมต่างเช่น การนั่ง นอน รับประทานอาหาร ทำงานและใช้ประกอบกับอาคารทางด้านงานสถาปัตยกรรมทั้ง ภายในและภายนอก

ประเภทของเฟอร์นิเจอร์

ประเภทของเฟอร์นิเจอร์จะสามารถแบ่งได้เป็นหลายประเภท ดังนี้แบ่งตามสถานที่ตั้ง สอง ประเภท คือ

เฟอร์นิเจอร์ภายในอาคาร (Indoor Furniture) หมายถึง เฟอร์นิเจอร์ที่ตั้งอยู่เพื่อใช้สอย ภายในบ้าน และ อาคารต่างๆการออกแบบเฟอร์นิเจอร์ภายในจะต้องคำนึงถึงสัดส่วนต่างๆ คำนึงถึง การจัดวางเพื่อให้มีที่ว่างเพื่อการสัญจรภายในอาคาร

เฟอร์นิเจอร์ภายนอกอาคาร (Outdoor Furniture) หมายถึง เฟอร์นิเจอร์ ที่ตั้งอยู่เพื่อใช้ สอยภายนอกบ้าน และอาคารต่างๆการออกแบบเฟอร์นิเจอร์ภายนอกจะต้องคำนึงถึงวัสดุที่ นำมาใช้คำนึงถึง สภาพแวดล้อมต้องเป็นวัสดุไม่ถูกทำลายโดยแมลงต่างๆมีความทนทานต่อสภาพ อากาศ เช่น ลม ฝน ความชื้น แบ่งตามลักษณะของการติดตั้ง

เฟอร์นิเจอร์ ลอยตัว หมายถึง เฟอร์นิเจอร์ ที่สามารถเคลื่อนย้ายได้โดยง่าย ตามความ ต้องการในปัจจุบัน เฟอร์นิเจอร์ลอยตัว สามารถซื้อมาจัดวางได้เลยนอกเสียจากว่า ผู้ใช้งานต้องการ รูปแบบพิเศษ ที่ไม่มีขายในท้องตลาด

เฟอร์นิเจอร์ บิวท์อิน สามารถแบ่งออกได้เป็นสองแบบ คือ

1. **เฟอร์นิเจอร์บิวท์อินแบบที่มีโครงคร่าว** จะมีโครงภายในเป็นไม้เนื้อแข็ง แล้วกรุด้วย ไม้อัดทำสีหรือโพลียูรีเทนของไม้หรืออาจจะ ปิดผิวไม้อัดด้วยวัสดุต่างๆเช่นผ้า , กระดาษ, แผ่นลามิเนต หรือฟอรั่มไม้ ฯลฯ ตามแต่ผู้ออกแบบจะกำหนดเฟอร์นิเจอร์บิวท์อินแบบมีโครงคร่าว จะมีความแข็งแรงทนทาน ใช้งานได้นาน

2. เฟอร์นิเจอร์บิวท์อิน แบบไม่มีโครงคร่าว จะใช้วัสดุที่ทำมาจากส่วนผสมของ เส้นใยไม้หรือพืชที่มีเส้นใยผสมผสานด้วยการสังเคราะห์ นำไปอัดให้แน่นจนเป็นเนื้อเดียวกัน เช่นแผ่น MDF (Medium Density Fiber Board), HDF (High Density Fiber Board) หรือพาร์ติเคิลบอร์ด (Particle Board) คือแผ่นวัสดุที่ทำจากเศษไม้ หรือวัสดุอื่นที่มีลิกนิน และเซลลูโลสอื่น ๆ เป็นส่วนประกอบนำไปอัดให้แน่นจนเป็นเนื้อเดียวกันวัสดุเหล่านี้ ไม่ทนทานต่อความชื้น และจะมี ความแข็งแรงทนทานที่น้อยกว่าเฟอร์นิเจอร์บิวท์อินที่มีโครงคร่าวเป็นไม้สิ่งที่ผู้ออกแบบควรคำนึงถึงในการออกแบบเฟอร์นิเจอร์

หลักการออกแบบเฟอร์นิเจอร์

หลักการออกแบบนั้นเป็นพื้นฐานสำหรับการสร้างสรรค์งาน หลักการออกแบบไม่ใช่กฎเกณฑ์ตายตัวแต่ใช้เป็นแนวคิดสำหรับผู้ออกแบบเพื่อใช้สร้างสรรค์งานออกแบบ โดยการออกแบบจะต้องมาจากความมุ่งหมายที่วางไว้ ในการออกแบบเฟอร์นิเจอร์รูปทรงที่ได้มักจะยึดจุดประสงค์หรือความมุ่งหมายในการใช้งานในการใช้งานเป็นหลักสำคัญ ซึ่งความมุ่งหมายหรือหน้าที่ใช้สอยดังกล่าวมักมีความมุ่งหมายออกเป็นสองประเด็นหลัก ได้แก่ ความมุ่งหมายหรือการใช้สอยเพื่อประโยชน์หรือความสุขทางกายหรือกายภาพ อาทิเช่นสัดส่วนที่สอดคล้องและเหมาะสมกับสรีระของผู้ใช้ มีความแข็งแรงและเหมาะสมกับการใช้งาน การสามารถสร้างความสะดวกสบายในการใช้งาน เป็นต้น และความมุ่งหมายหรือการใช้สอยเพื่อประโยชน์หรือความสุขทางใจ ซึ่งได้แก่รูปทรงที่ความสวยงาม รูปทรงที่สร้างความภาคภูมิใจหรือสง่างามแก่ผู้ใช้เป็นต้น

ก่อนทำการออกแบบ ซึ่งปัจจัยที่ต้องคำนึงถึงประกอบด้วยสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. หน้าที่ใช้สอย การออกแบบเฟอร์นิเจอร์ หรือเครื่องเรือน จำเป็นเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรู้และเข้าใจของหน้าที่ใช้สอยของเฟอร์นิเจอร์หรือเครื่องเรือนแต่ละชนิดและประเภทของเครื่องเรือนให้เข้าใจก่อนทำการออกแบบ
2. ความแข็งแรง ความแข็งแรงก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ผู้ออกแบบเฟอร์นิเจอร์ หรือ เครื่องเรือนต้องคำนึงถึง เครื่องเรือนที่มีโครงสร้างใหญ่โตแข็งแรงเกินไปก็ไม่ได้หมายความว่า เป็นการใช้โครงสร้างที่ดี เพราะเป็นการสิ้นเปลืองวัสดุและทำให้ราคาเกินความเหมาะสม
3. ความปลอดภัย การออกแบบเฟอร์นิเจอร์ หรือเครื่องเรือนต้องคำนึงถึงความปลอดภัยต่อผู้ใช้
4. สัดส่วนการใช้งานที่เหมาะสม สัดส่วนการใช้งานเป็นปัจจัยที่มีความจำเป็นอย่างมากในการออกแบบ
5. ความสวยงาม การออกแบบเฟอร์นิเจอร์ หรือเครื่องเรือนเป็นธรรมดาที่ต้องคำนึงถึงความงาม เพื่อเป็นเสน่ห์และแรงจูงใจที่จะทำให้มีความต้องการอยากได้เป็นเจ้าของ
6. การใช้วัสดุที่เหมาะสม การออกแบบที่ดีต้องคำนึงถึงวัสดุที่เหมาะสมกับการใช้งาน

7. กรรมวิธีการผลิต การรู้และเข้าใจกรรมวิธีการผลิต
8. ราคาที่เหมาะสม ควรมีการตั้งราคาที่สมเหตุสมผลและสอดคล้องกับตลาด หรือกลุ่มเป้าหมาย
9. การขนส่ง นักออกแบบควรคำนึงถึงการขนส่งด้วย และความเสี่ยงอันเกิดจากการขนส่ง
10. การดูแลและบำรุงรักษา

6. เอกสารข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับศิลปะ

ศิลปะ เป็นสิ่งที่อยู่รอบตัวมนุษย์เป็นสิ่งที่ให้คุณค่ามหาศาลทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ศิลปะที่ให้คุณค่าทางร่างกายเป็นศิลปะที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตประจำวันของมนุษย์เป็นสิ่งที่มนุษย์พบเห็นเข้าใจและเห็นคุณค่าคุณประโยชน์ได้อย่างเป็นรูปธรรม แต่ศิลปะที่ให้คุณค่าทางจิตใจเป็นงานศิลปะที่มีคุณค่าในการพัฒนา มนุษย์ให้มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคม

หลักการทางทัศนศิลป์

คณะจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้กล่าวไว้ว่า ศิลปะคือการเลียนแบบ (Art is Representation) จากคานิยามความหมายของศิลปะที่มีอยู่มากมาย เราจะพบว่าได้มีผู้ให้คานิยามความหมายไว้ว่า “ศิลปะคือการเลียนแบบ” แต่คำว่าเลียนแบบนี้ก็ยังมีปัญหาว่ากินความหมายเพียงใด เลียนแบบลักษณะใดและเลียนแบบเพื่ออะไร แม้ผู้ที่ให้คานิยามนี้ก็มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ดังที่บล็อกเกอร์ (Blocker) ได้วิเคราะห์การเลียนแบบตามทฤษฎีของอริสโตเติล (Aristotle) ซึ่งเป็นทฤษฎี Art is Representation และการเลียนแบบในทฤษฎีของเพลโต (Plato) คือ ทฤษฎี Art is Imitation ไว้ดังนี้ Imitation หมายถึงการลอกแบบ เลียนแบบ ถ้าเป็นด้านศิลปะ ก็คือ การเสนอใหม่อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งหมายถึงการสร้างงานศิลปะเลียนแบบแมวจริงๆ ที่มีอยู่แล้ว ความคิดเช่นนี้เป็นแนวความคิดเก่าที่มีอยู่มานาน เป็นทฤษฎีโบราณที่เห็นว่า ศิลปะคือการเลียนแบบธรรมชาตินั่นเอง ซึ่งความคิดนี้มีมาตั้งแต่สมัยกรีกโดยเพลโตนักปราชญ์ชาวกรีก ได้ให้ความหมายของศิลปะไว้ว่า ศิลปะคือการเลียนแบบ Art is Imitation แนวคิดเกี่ยวกับศิลปะคือการเลียนแบบตามทฤษฎีของเพลโต ลักษณะนี้ยังมีอยู่ในปัจจุบัน เช่นกลุ่มศิลปินสำนึยมใหม่ (New Realists) มีความเชื่อในการสร้างงานศิลปะที่เลียนแบบธรรมชาติ งานศิลปะจะแสดงออกมาในลักษณะรูปธรรม การสร้างงานศิลปะของศิลปินกลุ่มนี้ ทำให้ผู้ชมเห็นความจริงได้อย่างชัดเจน เพราะศิลปินพยายามเสนอความจริงที่มีอยู่ในโลก เป้าหมายในการสร้างงานศิลปะของศิลปินของกลุ่มสำนึยมใหม่นี้ ก็เพื่อที่จะให้ผู้ชมงานศิลปะเห็นความจริงได้เด่นชัดยิ่งขึ้น เปรียบดังผู้ชมได้มองออกไปนอกหน้าต่างห้อง และมองเห็นสิ่งของภายนอกหน้าต่างได้อย่างชัดเจน เมื่อเป้าหมายของศิลปินที่สร้างงานศิลปะขึ้นมา เพื่อให้งานศิลปะบอกความจริงในสิ่งที่มีอยู่ในโลกเช่นนี้ งานศิลปะลักษณะนี้ ศิลปินผู้สร้างต้องไม่บรรจุอารมณ์

ความรู้สึกความคิดของตนเองลงไปในงานศิลปะ จะต้องแสดงเฉพาะสิ่งที่เห็นตามความเป็นจริง สิ่งที่มีอยู่ในโลกอย่างตรงไปตรงมา และเหมือนจริงที่สุด เหล่านี้เป็นข้อคิดของ รอแบ์ กริลเลท (Robbe Grillet) นักเขียนที่มีชื่อเสียงท่านหนึ่ง แต่ธรรมชาติของมนุษย์โดยทั่วๆ ไป ย่อมมีโลกทัศน์ส่วนตัว มีอารมณ์ความรู้สึก ความคิดเห็นทัศนคติและบุคลิกภาพเฉพาะตน ดังนั้นการรับรู้ของมนุษย์และตีความหมายสิ่งที่รับรู้ทุกสิ่งที่มีในโลก ย่อมมีอิทธิพลของโลกทัศน์ส่วนตัวเข้าไปแทรกอยู่ด้วยทุกครั้ง แม้แต่การแสดงออกก็เช่นเดียวกัน เมื่อมนุษย์มองเห็นรับรู้ทุกสิ่งในโลก จึงไม่สามารถเห็นความจริงโดยปราศจากโลกส่วนตัวเข้าไปปะปน ฉะนั้นการที่ศิลปินจะสร้างศิลปะเพื่อเสนอความจริงแท้โดยที่ไม่มีโลกทัศน์ส่วนตัวเข้าไปปะปนแทรกอยู่ ย่อมเป็นไปได้ยาก ดังที่มีนักจิตวิทยาผู้สนใจศิลปะคือ Rudolf Arnheim และ E.H. Gombrich ได้กล่าวไว้ว่า “มันเป็นไปไม่ได้ที่ศิลปินจะวาดเหมือนความจริงได้ตรงๆ หรือสิ่งที่คนยุคก่อนว่าเหมือนยุคนี้ว่าไม่เหมือนก็ได้” อย่างไรก็ตาม บล็อกเกอร์ได้เสนอทฤษฎะไว้ว่า ถ้ายอมรับทฤษฎีของศิลปินกลุ่มสัจนิยม (Realist Theory of Art) และของเพลโตที่ว่า ศิลปะการเลียนแบบ (Art is Imitation) แล้ว ควรยอมรับสมมุติฐานที่ตั้งขึ้นทั้ง 8 ข้อนี้คือ

1. ต้องยอมรับว่า เรื่องราว (Subject) ในงานศิลปะสำคัญที่สุด เพราะสร้างงานศิลปะขึ้นเพื่อให้เห็นความจริงที่ถูกต้องชัดเจน ดังเช่นถ้าศิลปินวาดภาพแมว ก็ต้องวาดให้เหมือนแมวจนสามารถทำให้ผู้ดูรู้เรื่องของแมวได้ชัดเจนมากและถูกต้องที่สุดด้วย
2. การสร้างงานศิลปะของศิลปิน ต้องไม่มีอารมณ์หรือโลกทัศน์ส่วนตัว เข้าไปปะปนอยู่ในศิลปะ
3. งานศิลปะเป็นการเสนอข้อเท็จจริงเท่านั้น ในงานศิลปะ ศิลปินผู้สร้างมิได้เสนอความคิดเห็นของตนเอง ที่เกี่ยวกับการตีความ ความหมายหรือความสำคัญของเรื่องราวใดๆ ลงไปในงานศิลปะ
4. ผู้ชมงานศิลปะได้รับรู้และมีการตอบสนองจากงานศิลปะ เหมือนกับการที่ได้รับรู้จากของจริงที่มีอยู่ในโลกตามธรรมชาติ เช่นเราได้ชมงานศิลปะที่เป็นภาพวาดทิวทัศน์ทะเล เราจะต้องรู้สึกเช่นเดียวกับเราเห็นทะเลจริงๆ
5. งานศิลปะจะสร้างสิ่งที่เหมือนจริงมากที่สุด แต่ต้องไม่ลืมว่า “ศิลปะเลียนแบบความจริง ศิลปะมิใช่ความจริง” เพราะสิ่งที่เลียนแบบต้องมีใช่ของจริง ถ้าเป็นของจริงจะไม่เรียกว่าเลียนแบบ
6. คุณค่าของงานศิลปะ ต้องเปรียบเทียบความจริงที่มีอยู่ในโลกตามธรรมชาติที่เป็นมาตรฐาน เช่นเมื่อจะวิจารณ์ประเมินค่ารูปภาพแมว จำเป็นต้องอ้างถึงแมวที่มีชีวิตจริงด้วยเป็นมาตรฐาน
7. บทบาทของศิลปิน เป็นเพียงกระจกเงาที่สะท้อนสิ่งที่มีอยู่ในโลกตามธรรมชาติเท่านั้น
8. เราต้องยอมรับว่า มันเป็นไปได้ที่งานศิลปะนั้นเหมือนจริงอย่างที่สุด จนทำให้ผู้ดูสามารถรับรู้ข้อเท็จจริง และมีความรู้ถูกต้องเมื่อได้ชมงานศิลปะ โดยสรุปถ้าจะเชื่อทฤษฎี Imitation การเลียนแบบการเหมือนจริงตามทฤษฎะที่ว่า ศิลปะเลียนแบบจะต้องเหมือนจริงที่สุด และสามารถที่จะให้ความรู้ความจริงที่ถูกต้องสำหรับผู้ดูแล้ว ยอมรับสมมุติฐานทั้ง 8 ข้อนี้ และงานศิลปะจะมีคุณค่าก็ต่อเมื่อ งานนั้นเหมือนของจริงมากที่สุด ถ้าเหมือนมากก็มีคุณค่ามาก ถ้าเหมือน

น้อยคุณค่าก็จะลดน้อยลงตามไปด้วย ทั้งนี้เพราะเป้าหมายเจตนา ก็คือ ทำให้เหมือนจริง ดังนั้นวิธีหรือเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินค่า จะต้องเปรียบเทียบกับของจริง แม้คุณค่าของงานศิลปะก็จะเป็นผลมาจากสิ่งที่มีอยู่จริงในโลก เช่น ถ้าใครไม่เห็นคุณค่าของทะเลจริง ๆ ย่อมจะไม่เห็นคุณค่าของภาพเขียนทะเลด้วย ความคิดเกี่ยวกับศิลปะคือการเลียนแบบตามทฤษฎี Imitation นี้ เป็นความเชื่อของมนุษย์มาตั้งแต่สมัยกรีกจนถึงปัจจุบัน เพลโตเองก็มีความเชื่อลักษณะนี้ ดังนั้นจึงมีคากล่าวของเพลโตที่วิจารณ์ศิลปะในด้านลบ เพราะมีวิธีเกณฑ์ประเมินค่าโดยเปรียบเทียบ งานศิลปะกับสิ่งที่มีอยู่จริงในโลก คากล่าวที่ว่านั้นมีลักษณะดังนี้คือ

1. ศิลปะควรจะเป็นสิ่งที่ให้ความรู้ เพราะเป็นการเลียนแบบธรรมชาติ แต่เพลโตบอกว่า ในศิลปะไม่มีความรู้ให้ มีแต่ข้อมูล และบางข้อมูลก็เป็นข้อมูลที่ผิดด้วย

2. ศิลปะเป็นสิ่งที่สะท้อนชีวิต แต่จริงแล้วศิลปะจะมีอารมณ์ของศิลปินเข้าไปด้วย ทำให้ผู้ชมเข้าใจผิด และไม่ได้รับความจริงที่ถูกต้องเพราะถูกสอดแทรกอารมณ์ของศิลปินเข้าไปด้วย ดังนั้นเจตนาที่จะเลียนแบบธรรมชาติให้เหมือนจริง ก็ไม่สามารถทำสำเร็จได้

3. ศิลปะอาศัยประสาทสัมผัส เพลโตกล่าวว่า ผู้ที่ชอบพอใจการสัมผัสจะเป็นผู้ที่ใช้เหตุผลน้อย ทำให้ไม่มีเหตุผล ถ้าศิลปินใช้อารมณ์สัมผัสมาแสดงออกในศิลปะแล้ว งานศิลปะก็ไม่สามารถเหมือนจริงได้เลย

4. ในเรื่องศีลธรรมความดี สิ่งชั่วร้ายอาจเป็นที่ยอมรับและชื่นชอบของผู้ชมดังเช่นเรื่องราวละคร ผู้ร้ายจะเป็นตัวเด่นที่ผู้ชมชื่นชอบก็ได้ จากเหตุผลทั้ง 4 ข้อนี้ เพลโตจึงเห็นว่า ศิลปินสามารถจุดไฟอันชั่วร้าย ให้ความรู้ความจริงที่ไม่ถูกต้องสำหรับประชาชนผู้ชม เพราะศิลปินไม่สามารถที่จะเลียนแบบได้เหมือน ดังนั้นนครรัฐที่สมบูรณ์ที่สุดไม่ควรที่จะมีศิลปินอาศัยอยู่ ควรไล่ศิลปินออกจากเมืองได้แล้ว แนวความคิดของเพลโตนี้ เห็นว่าศิลปินไม่มีประโยชน์ ไม่ได้ใช้สมองความคิดและเหตุผลในการสร้างงานศิลปะ จึงไม่สามารถสร้างงานศิลปะเลียนแบบให้เหมือนจริงตามความนิยมของประชาชน ทรรศนะเช่นนี้นับเป็นปัญหาการเลียนแบบตามทฤษฎี Imitation เพราะทฤษฎีนี้ต้องการให้งานศิลปะคือสิ่งที่เลียนแบบได้เหมือนจริงมากที่สุด แต่ความจริงแล้วเป็นไปได้ ศิลปินต้องมีโลกทัศน์ส่วนตัวสอดแทรกอยู่ในงานศิลปะของเขาเสมอ จึงทำให้งานศิลปะไม่สามารถที่จะเหมือนจริง เมื่อเป็นเช่นนี้ งานศิลปะจึงไร้ค่าไม่มีความหมายเพราะไม่สามารถเป็นไปได้ตามเกณฑ์ที่ทฤษฎีนี้กำหนด เพลโตเป็นคนแรกที่นำความคิดว่าศิลปะคือ การเลียนแบบ และเป็นการเลียนแบบตามทฤษฎี Imitation อีกทั้งเพลโตก็ได้วิเคราะห์ทฤษฎีนี้อย่างชัดเจน ในลักษณะปรัชญาซึ่งทำให้เชื่อว่าศิลปินไม่มีโอกาสที่จะสร้างงานศิลปะเลียนแบบได้เหมือน ฉะนั้นการสร้างงานศิลปะของศิลปินจึงไม่มีจุดหมาย ไม่เป็นความจริง ไม่สามารถที่ให้ความรู้ที่เชื่อถือได้ ดังนั้นเพลโตจึงเกรงว่า ถ้าประชาชนผู้ชมศิลปะแยกไม่ออกว่าอะไรคือความจริงอะไรเป็นความเท็จจะเกิดอันตรายมากเมื่อเช่นนี้ ก็ไม่ควรจะปล่อยให้ศิลปินผู้ไม่มีความรู้มาบ่มบพาทในการชักนำประชาชน ให้เชื่อในสิ่งที่ไม่เป็นจริงนั้นๆ ความคิดที่ว่าศิลปะคือการเลียนแบบธรรมชาตินี้ ได้รับความนิยมในสมัยฟื้นฟูวิทยา (Renaissance) แต่นักจิตวิทยาสองท่านคือ Gombrich และ Arnheim วิเคราะห์ว่าเราไม่มีศิลปะที่เหมือนจริงโดยตรง แต่จะเหมือนจริงในโครงสร้าง (Structure) เท่านั้น เขาให้ข้อสังเกตไว้ว่าการดู

ภาพประกอบเหมือนจริงนั้น ควรสนใจแบบอย่าง (Style) ด้วย เพราะศิลปินได้แทรกหรือมีการนำแบบ เข้าไปในศิลปะ ทำให้การเลียนแบบนั้นไม่บริสุทธิ์ แบบ (Style) ศิลปะของแต่ละสมัย แต่ละวัฒนธรรมย่อมมีความแตกต่างกันไม่มากนัก และยังเป็นนามธรรมอีกด้วย เปรียบดังภาษาที่มนุษย์เราใช้กันอยู่ในปัจจุบัน คนต่างชาติต่างภาษาเข้าใจภาษาของคนชาติอื่นได้ไม่ลึกซึ้งเท่าเจ้าของภาษาเขาอย่างแน่นอน เช่นดังภาษาไทยคนจีน ฝรั่งเศส หรือแขก จะเข้าใจลึกซึ้งเข้าถึงอารมณ์ของภาษาเท่าคนไทยย่อมเป็นไปได้ยาก ฉะนั้นเมื่อศิลปินสร้างงานศิลปะเพื่อเลียนแบบ จะมีการผสมผสานความคิด จินตนาการ การรับรู้และโลกทัศน์ของศิลปินด้วยทุกครั้ง แม้สังคมแต่ละแห่งก็ยังตีความหมาย ความเหมือนจริงแตกต่างกันออกไปตามความต้องการแต่ละสังคม ทั้งนี้จะต้องไม่ลืมว่าความจริงที่ว่าย่อมผ่านกระบวนการคิดของสมองด้วย จากการวิเคราะห์ทฤษฎี Imitation ของ บล็อกเกอร์ จะเห็นว่าเพลโตหรือศิลปินที่มีความเชื่อตามทฤษฎีนี้ ได้กำหนดเป้าหมายศิลปะว่า จะต้องสามารถเลียนแบบได้เหมือนจริงที่สุด ให้ความรู้ความจริงสำหรับผู้ชมได้ถูกต้องอย่างตรงไปตรงมา ซึ่งเป็นความคิดความเชื่อว่างานศิลปะสามารถได้ตามเป้าหมายที่กำหนดนี้จริงๆ แต่ความเป็นจริงศิลปะไม่สามารถที่จะกระทำได้ เพราะงานศิลปะย่อมมีอารมณ์ความคิดโลกทัศน์ของศิลปินผู้สร้างเข้าไปสอดแทรกอยู่ด้วยทุกครั้ง แม้เพลโตเองก็ยังผิดหวังกับการสร้างงานศิลปะของศิลปินเพราะเห็นว่าศิลปินได้แทรกโลกทัศน์ส่วนตัวเข้าในงานศิลปะ จนทำให้งานศิลปะไม่สามารถให้ความรู้จริงที่บริสุทธิ์สำหรับผู้ชม ถ้าเราเชื่อว่าศิลปะคือการเลียนแบบตามทฤษฎี Imitation นี้ สามารถกล่าวได้เลยว่าในโลกนี้จะไม่มียานศิลปะ ฉะนั้นบล็อกเกอร์จึงได้เสนอมติที่ประชุมขึ้นใหม่ 8 ข้อคือ

1. เรื่องราว มีใช้สิ่งสำคัญ แต่รูปแบบ และเทคนิคเป็นสิ่งสำคัญ เรื่องราวที่เห็นในงานศิลปะกับเรื่องราวในชีวิตประจำวันเป็นคนละอย่างกัน
2. งานศิลปะที่เราเห็นมิได้เหมือนกับสิ่งที่เราเห็นเมื่อมองออกไปนอกหน้าต่าง เพราะงานศิลปะเป็นผลจากการมองโลกตามทัศนะของศิลปินผู้สร้าง มนุษย์จะมองโลกและมีทัศนะของศิลปินผู้สร้าง มนุษย์จะมองโลกและมีทัศนะที่แตกต่างกันในแต่ละคน ดังนั้นการที่จะดูโลกมิใช่มาดูที่ศิลปะ
3. ศิลปะไม่ได้เสนอเรื่องราวข้อเท็จจริงเฉยๆ แต่ศิลปะเป็นการตีความหมายจากโลกทัศน์ของศิลปินในเรื่องราวนั้นๆ
4. การตอบสนองของเราที่มีต่องานศิลปะ จะไม่เหมือนกับการตอบสนองในชีวิตจริงงานศิลปะมิใช่ของจริง
5. โครงสร้างของงานศิลปะจะเป็นเพียงการเปรียบของจริงเท่านั้น มิได้เป็นโครงสร้างของจริงเลย ถ้าศิลปะสามารถเลียนแบบได้เหมือนจริง เราจะไม่สามารถแยกศิลปะและความจริงออกจากกันได้
6. การประเมินคุณค่างานศิลปะ ไม่ควรนามาตรฐานของจริงที่มีในโลก มาเป็นเกณฑ์เปรียบเทียบวิจารณ์ประเมินค่า

7. บุคลิกภาพ ความคิด ทักษะคติ โลกทัศน์ของศิลปินจะแฝงอยู่ในงานศิลปะที่เขาแสดงออก

8. เราไม่สามารถที่จะสร้างงานศิลปะได้เหมือนความจริงได้ร้อยเปอร์เซ็นต์ และไม่มีใครทำได้ด้วย

บล็อกเกอร์อยากให้พิจารณาความหมายของคำ ที่เกี่ยวกับการเลียนแบบ เช่น Imitation หมายถึงการเลียนแบบในลักษณะที่ผู้กระทำการเลียนแบบนี้ ต้องมีเจตนาที่จะเลียนแบบเพื่อให้เหมือนจริง หรือ Realist theory of Art เป็นคำที่นิยมใช้สมัยปัจจุบัน หมายถึง ทฤษฎี หลักการ ความคิดเห็นของนักสังนียม หรือกลุ่มศิลปิน นักนิยมศิลปะตามความเป็นจริง และคำ Representation ที่อริสโตเติลใช้ หมายถึงการแทน การเป็นตัวแทน และการแสดงให้เห็น และอีกคำคือ Resemblance หมายถึง ความเหมือน สิ่งที่เหมือนกัน ดูเหมือน ซึ่งเป็นความเหมือนที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญ มิได้เจตนา จากความหมายของคำเหล่านี้ แม้จะหมายถึงการเลียนแบบ แต่ลักษณะเป้าหมายการเลียนแบบนั้นแตกต่างกัน ถ้าใครเชื่อทฤษฎี Imitation ของเพลโต เป้าหมายของการเลียนแบบจะพยายามทำให้เหมือนจริงร้อยเปอร์เซ็นต์ เพื่อให้ได้ข้อมูล ความรู้ความจริงที่ถูกต้องที่สุด ลักษณะการเลียนแบบนั้น ศิลปินเปรียบดังพาหะมีหน้าที่นำความจริงในโลก มาถ่ายทอดให้ผู้ชมเท่านั้น โดยที่ศิลปินไม่ต้องบรรจุความคิดเห็น อารมณ์ ทักษะคติส่วนตัวเข้าไปในงานศิลปะ เพราะถ้าบรรจุโลกทัศน์ส่วนตัวของศิลปินเข้าไปแล้ว งานศิลปะนั้นจะไม่เป็นความจริงที่บริสุทธิ์และถูกต้อง สำหรับประชาชนผู้ชมงานศิลปะ สามารถหาความรู้ความจริงได้จากงานศิลปะและเกิดอารมณ์ความรู้สึกเมื่อได้รับรู้งานศิลปะนั้นเช่นเดียวกับที่ได้รับรู้จากของจริงที่มีอยู่ในโลก การประเมินคุณค่าหรือวิจารณ์งานศิลปะที่ถูกสร้างมาตามความเชื่อทฤษฎีนี้ หรือผู้วิจารณ์ประเมินค่าที่มีความเชื่อเช่นนี้ จะใช้เกณฑ์การตัดสินใจโดยเปรียบเทียบศิลปะกับสิ่งที่มีอยู่จริงในโลก แต่การสร้างงานศิลปะเพื่อเลียนแบบนั้น นอกจากจะมีลักษณะดังทฤษฎี Imitation ของเพลโตแล้ว ยังมีการเลียนแบบตามลักษณะความเชื่อของอริสโตเติลคือ ทฤษฎี Representation ซึ่งบล็อกเกอร์ได้วิเคราะห์ไว้ดังนี้ Representation หมายถึงการสร้างสิ่งแทน ตัวแทน ถ้าเป็นด้านศิลปะจะหมายถึง การแบบอย่าง ตัวอย่าง (Type) ดังเช่นในโลกนี้มีสุนัขจริง ๆ เราเขียนภาพสุนัข ภาพสุนัขไม่ใช่สุนัขจริง ๆ แต่เป็นแบบสุนัขที่เรารับรู้และได้นำเสนอเป็นรูปภาพ เรายอมรับว่าเรื่องราวที่ศิลปินแสดงออกมาเป็นงานศิลปะนั้น จะเป็นเรื่องราวจากการรับรู้ตามทฤษฎีโลกทัศน์ของศิลปิน ที่เข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่เขาพบเห็น และถ่ายทอดออกมาเป็นงานศิลปะดังเช่น เมื่อเราชมภาพยนตร์ เรื่องเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ เราทราบว่าเรื่องราวของภาพยนตร์นั้นมีจริงในโลก แต่เราก็คงจะทราบดีกว่าภาพยนตร์ที่เราชมอยู่นั้น มิใช่ความจริงภาพยนตร์จะเป็นเพียงแบบ ที่อธิบายถึงเรื่องจริงที่มีอยู่ในโลกเท่านั้น ฉะนั้นถ้าเราพูดถึงศิลปะ เรากำลังพูดถึงแบบในลักษณะทั่ว ๆ ไป ไม่ควรพูดถึงเฉพาะกรณี เพราะศิลปินไม่มีหน้าที่จะพูดถึงสิ่งเฉพาะสิ่งนั้น ๆ แต่ศิลปินจะพูดถึงโดยสรุป หรือสิ่งที่น่าจะเกิดขึ้นโดยทั่ว ๆ ไป ศิลปะจะคล้ายปรัชญา ไม่เหมือนประวัติศาสตร์ คือปรัชญาและศิลปะจะกล่าวถึงความรู้ ความจริงที่เป็นสากลโดยทั่ว ๆ ไปอันเป็นความรู้ที่ถูกต้องเป็นสัจธรรม (Truther) แต่ประวัติศาสตร์จะเป็นความรู้ความจริงที่เกิดขึ้นเฉพาะกรณี อริสโตเติลได้กล่าวไว้ในหนังสือ The Poetics ว่า “บางครั้งได้บอกเรื่องจริงแต่

คนไม่เชื่อ เพราะเรื่องนั้นไม่น่าเชื่อ ดังนั้นเมื่อเราเล่าไปแล้วไม่ได้ผลอะไร ผู้ฟังก็ไม่ได้อะไร ตัวผู้เล่าเองก็จะเกิดความคับข้องใจ ฉะนั้นเราควรบอกแต่ผลซึ่งน่าเชื่อ และจะมีคนเชื่ออีกทั้งเกิดประโยชน์มากกว่า เราหวังในผลสรุปเท่านั้นมิใช่หรือ” งานศิลปะก็เช่นกัน ควรหาสิ่งที่น่าเชื่อ สิ่งที่ไม่น่าเชื่อควรตัดออกไป ซึ่งคาดหมายว่า ศิลปะจะตีความสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นมีการดัดแปลงหรือสร้างขึ้นมาให้เหมาะสมที่จะเป็นงานศิลปะ เพราะจุดประสงค์มิใช่ต้องการบรรยายเหตุการณ์นั้น แต่เป็นการบอกถึงความจริงโดยทั่วไป ผู้ชมงานศิลปะจะได้รับรู้ความจริงที่เป็นสากล อริสโตเติลไม่ได้คิดว่า “ศิลปะจะเป็นกระจกที่แสดงลักษณะที่เหมือนความจริง แม้ศิลปะจะแสดงความจริงแต่เป็นความจริงอีกชนิดหนึ่ง บางครั้งเราจำเป็นต้องเปลี่ยนความจริงที่เห็นนั้น ให้เหมาะสมที่จะแสดงออกทางศิลปะเรื่องราวอาจเป็นเรื่องในอดีต ในปัจจุบันหรือเรื่องราวที่มีคนบอกเล่าต่อกันมา ตลอดถึงเรื่องราวที่ควรจะเป็นสามารถเป็นไปได้ ศิลปินที่เก่งสามารถเสนอเหตุการณ์ที่ไม่น่าเชื่อ ให้เป็นสิ่งที่น่าเชื่อได้ ดังเช่นวรรณกรรม” การประเมินค่าหรือวิจารณ์งานศิลปะตามทฤษฎี Representation นี้ จะไม่ใช่มาตรฐานโดยเปรียบเทียบกับสิ่งที่มีอยู่จริงในโลก แต่ใช้การพิจารณาว่ามีเรื่องราวที่น่าเชื่อถือหรือไม่ เป็นสิ่งที่น่าเชื่อถือหรือไม่ และมีเอกภาพในงานหรือไม่ ทั้งนี้โดยใช้ประสบการณ์เดิมช่วยตัดสิน ถ้าเราพบเห็นงานศิลปะเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ สิ่งนั้นเป็นข้อผิดพลาดหรือความอ่อนด้อยในคุณค่าศิลปะ

บทสรุป

ที่กล่าวมานี้เป็นทรรศนะของบล็อกเกอร์ในการวิเคราะห์ทฤษฎีการเลียนแบบของเพลโตและของอริสโตเติล แนวคิดของนักปราชญ์ทั้งสองท่าน ได้มีนักปรัชญา นักการศึกษา นักวิจารณ์ศิลปะยุคหลังๆ วิเคราะห์ไว้ ซึ่งการวิเคราะห์นั้นบางท่านก็มีทรรศนะที่แตกต่างกันแต่อย่างไรก็ตามยังนับว่าควรที่จะได้ศึกษา โดยสรุปทฤษฎีการเลียนแบบของเพลโตและอริสโตเติลในเรื่องศิลปะที่บล็อกเกอร์ไว้ มีข้อแตกต่างที่เห็นได้ชัดเจนอนุหลายประการ ทั้งๆ ที่เพลโตและอริสโตเติลเองมีความเชื่อในปรัชญาคล้ายๆ กันแทบจะเหมือนกัน คือ เพลโตเชื่อในเรื่องจิต เป็นกลุ่มจิตนิยมในปรัชญาของเพลโต “แบบ” มีความสำคัญมาก “แบบ” ของเพลโตเป็นสิ่งสากลและนิรันดร์ ถือว่าเป็นความจริงอันสูงสุดอีกทั้งเป็นอัสสาร (วิทย์ วิศทเวทย์. 2527: 1-19) ส่วนอริสโตเติลก็เชื่อในเรื่องจิตแต่ในลักษณะอัตนิยมและเห็นว่า “ปฐมกร” (First Mover) เป็นความจริงที่นิรันดร์ เป็นอัสสารเหมือนกันกับ “แบบ” ของเพลโต “ปฐมกร” เป็นจุดจบของการเปลี่ยนแปลงในภาวะแฝงของภาวะจริง (วิทย์ วิศทเวทย์. 2527: 36-41) นั่นก็คือ ทั้งเพลโตและอริสโตเติลเชื่อว่า “จิต” ความสำคัญ สามารถยังเห็นค้นพบสิ่งที่เป็นแบบตามทรรศนะของเพลโตและเป้าหมายปฐมกรในทรรศนะของอริสโตเติลได้ ซึ่งแบบและปฐมกรก็คือ ความจริงสากลอันเป็นนิรันดร์นั่นเอง แต่เป็นแบบที่เป็นนิรันดร์ของเพลโตอยู่ที่พระเจ้าเบื้องบน ส่วนปฐมกรที่เป็นนิรันดร์ของอริสโตเติลนั้นอยู่ในโลกมนุษย์ จากปรัชญาความเชื่อของนักปราชญ์ทั้งสองท่านนี้ แม้เชื่อเรื่องจิตเหมือนกัน แต่ในเรื่องความรู้ความจริงก็แตกต่างกัน ดังนั้นในทรรศนะเกี่ยวกับศิลปะย่อมจะแตกต่างกันไปด้วย ทั้งๆ ที่ต่างก็เชื่อว่าหน้าที่ของศิลปะศิลปินต้องให้ความจริงที่ถูกต้องสำหรับผู้ชม และให้แง่คิดในเรื่องความดีความงามเพื่อส่งเสริมศีลธรรมแก่

ประชาชนก็ตาม ดังจะเห็นได้ว่าการสร้างงานศิลปะโดยการเลียนแบบตามทฤษฎีของเพลโตนั้น ต้องให้เหมือนจริงมากที่สุด ซึ่งแบบของเพลโตนี้จะแบบที่นิรันดร์จึงถือว่า เป็นความจริงที่ถูกต้อง แม้แบบที่เป็นสสารวัตถุในโลกนี้ ก็ยังเป็นแบบที่มีใช้ความจริงที่ถูกต้องอันเป็นนิรันดร์ ดังที่เพลโตได้กล่าวไว้ในหนังสือ Republic ว่า “ศิลปินผู้ลอกเลียนแบบวัตถุ ย่อมต่ำต้อยกว่าช่างฝีมือ (Craftsman) ผู้ซึ่งสร้างงานตามรูปแบบ (Form or Archetype) ในโน้ตทัศน์ ส่วนรูปแบบของพระเจ้า หรือรูปแบบจิตภาพแห่งความดีจากข้ออภิปรายในมุมมองเมตาฟิสิกส์ของเขา สรรพสิ่งที่ผัสสะได้มิใช่สัจภาวะอันแท้จริง จะเป็นไปได้ก็เพียงปรากฏการณ์ การลอกแบบอันเป็นสากลสัจธรรมที่ไม่รู้จบสิ้นจะเกิดได้ด้วยจิตภาพจตุติ การที่ศิลปินทางานศิลปะย่อมห่างไกลจากความจริงหรือสัจธรรม (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2531: 2) แม้ความดี ความงามต่างก็มีแบบอยู่อย่างสมบูรณ์ ดังในบทสนทนาเรื่องเพลโต เพลโตได้พูดถึงสิ่งสวยงามกับแห่งความงามไว้ว่า “ข้าพเจ้าเห็นว่าถ้ามีสิ่งที่สวยงามแล้ว สิ่งเหล่านี้ที่งามได้เพราะไปเข้าร่วมในแบบแห่งความงามเข้า” (วิทย์ วิศทเวทย์. 2527: 13) ดังนั้นศิลปินผู้สร้างงานศิลปะ ถ้าต้องการงานศิลปะเลียนแบบความจริงในสิ่งใด จะต้องใช้จิตให้หยั่งรู้เข้าถึงแบบในสิ่งนั้น แล้วถ่ายทอดออกมาซึ่งจะเป็นไปได้เหมือนการจตุติโดยที่มีได้แทรกจินตนาการมโนทัศน์ของตนเองเข้าไปในงานศิลปะจึงทำให้ศิลปะนั้นเลียนแบบได้มากที่สุด ถูกต้องและให้ความจริงที่เป็นนิรันดร์อันเป็นความรู้ที่แท้จริง เกณฑ์มาตรฐานที่เพลโตตั้งไว้นั้นเป็นสิ่งที่ยากที่มนุษย์จะเข้าถึงหาได้ความจริงที่เป็นสากลดังนั้นในทรรศนะของเพลโตเกี่ยวกับศิลปินจึงเป็นไปในด้านลบมากกว่าด้านบวก ส่วนการเลียนแบบตามทฤษฎีของอริสโตเติลนั้น จากปรัชญาความเชื่อเรื่องความรู้ความจริงที่แตกต่างจากเพลโต ทำให้ทฤษฎีการเลียนแบบของอริสโตเติลต่างจากของเพลโตตามไปด้วย โดยเฉพาะจากผลของความเชื่อในเรื่องความจริงที่เป็นนิรันดร์นี้อยู่ในโลกมนุษย์มิใช่อยู่กับพระเจ้า ทำให้การสร้างงานศิลปะเพื่อเลียนแบบให้ได้ความรู้ความจริงสามารถเป็นไปได้ นอกจากนี้อริสโตเติลยังเชื่อในปรากฏการณ์ที่เปลี่ยนแปลง เป็นแนวโน้มเข้าสู่จุดหมายปลายทาง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้ไปไปตามภาวะแฝงที่อยู่ภายในไปสู่ภาวะจริงที่เป็นรูปธรรม และจะนำไปสู่จุดหมายจุดจบหรือข้อสรุปที่เรียกว่าปฐมกรอันเป็นความรู้ความจริงสากลอย่างนิรันดร์ ดังนั้นลักษณะการเลียนแบบในศิลปะตามทฤษฎีของอริสโตเติล จึงเป็นลักษณะสรุปในสิ่งที่ต้องการจะเลียนแบบมากกว่าจะเลียนแบบเป็นเฉพาะกรณี ดังทฤษฎีของเพลโต เพราะข้อสรุปนั้นคือความรู้ความจริงที่ถูกต้องเป็นสากล ถือว่าบรรลุเป้าหมายการเลียนแบบอย่างแท้จริง

โครงสร้างทางทัศนศิลป์

องค์ประกอบศิลป์หมายถึง ส่วนประกอบต่างๆของศิลปะ เช่น จุด เส้น รูปร่าง ขนาด สัดส่วน น้ำหนัก แสง เงาลักษณะพื้นผิว ที่ว่างและสี (มานิต กรินพงศ์:51)

องค์ประกอบศิลป์ หมายถึงศิลปะที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อแสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดหรือความงามซึ่งประกอบด้วย ส่วนที่มนุษย์สร้างขึ้นและส่วนที่เป็นการแสดงออกอันเป็นผลที่เกิดจากโครงสร้างทางวัตถุ (ชูลูด นิยมเสมอ:18)

โครงสร้างทางทัศนศิลป์หรือทฤษฎีศิลปะ เรียกว่า องค์ประกอบหลักในการสร้างสรรค์ และพิจารณาศิลปะว่า มีความงามและความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด โครงสร้างทัศนศิลป์ ประกอบด้วยดุลยภาพ สัดส่วน ความกลมกลืน ช่วงจังหวะ และจุดเด่นทางด้านศิลปะแต่หลักการเหล่านั้น ไม่ได้เป็นกฎเกณฑ์ตายตัวที่ต้องปฏิบัติตามทุกกรณีเพราะการจัดและการสร้างสรรค์เป็นการแก้ปัญหาซึ่งอาจต้องดัดแปลงปรับปรุง เพื่อให้งานนั้นออกมาดีที่สุด (สุชาติ เถาทอง. 2539: 67)

รูปร่าง(Shape)และรูปทรง(Form)

คำว่า รูปร่าง (Shape) และรูปทรง(Form)โดยทั่วไปมักใช้แทนกันได้ มีความหมายใกล้เคียงกัน แต่ในทางศิลปะคำเหล่านี้มีความตื้นลึกและเจาะจงต่างกัน

รูปร่าง หมายถึง

1. รูปร่างของสิ่งที่มีลักษณะ 2 มิติ หรือ 3 มิติ เช่น แผ่นกลมกับลูกกลม จะมีรูปร่างเป็นวงกลมเหมือนกัน แต่มีรูปทรงต่างกัน เพราะโครงสร้างต่างกัน
2. แบบรูปแบบที่เป็น 2 แสดงเนื้อที่ของผิวที่เป็นระนาบมากกว่าที่เป็นปริมาตรหรือมวล
3. รูปแบบธรรมดาที่ไม่มีความหมาย ไม่มีโครงสร้าง

คำว่า รูปร่าง มีความหมายทั่วไปดีกว่าคำว่า รูปทรง คนกลุ่มหนึ่งมีรูปทรงที่อย่างเดียวกัน มีหัว ลำตัว ขา แขน มีโครงสร้างเหมือนกัน มีอ้วน มีผอม มีสูง มีต่ำ ดินเหนียวก้อนหนึ่งจะมีรูปร่างตามบุญกรรมของมันอยู่จนกว่าประตอมารวมจะปั้นให้เป็นรูปทรงที่มีความหมายขึ้น การที่จะจัดรูปทรงของสิ่งใดจะต้องรู้ถึงความหมายและจุดหมายของมันมากกว่าเพียงรูปร่างภายนอก (ชูลัด นิมเสมอ. 2531: 209-210)

รูปทรงหมายถึง

1. โครงสร้างทางรูปของศิลปะมีทั้งรูปภายนอกและภายใน จะเป็นโครงสร้างที่ก่อขึ้นด้วยหน่วยเพียงหน่วยเดียว หรือหลายหน่วยรวมตัวกันขึ้นก็ได้ เช่นรูปทรงของงาน ประติมากรรมที่ทำเป็นรูปคนๆเดียว หรืองานประติมากรรมกลุ่ม รูปทรงของจิตรกรรมชิ้นหนึ่ง หมายถึงส่วนร่วมของงานชิ้นนั้น ซึ่งอาจประกอบไปด้วยส่วนต่างๆหลายส่วน หรือรูปทรงย่อยๆหลายๆหลายรูปทรง รวมทั้งที่ว่างและฉากหลังด้วย
2. ส่วนที่เป็นนามธรรมที่ตรงข้ามกับเนื้อหา ขึ้นเป็นส่วนที่เป็นนามธรรมในงานศิลปะ (บางแห่งใช้คำว่ารูปแบบ)
3. สิ่งที่มีการทึบแบบสามมิติ ไม่ว่าจะเป็นงานวัตถุจริงอย่างงานประติมากรรมหรือเห็นได้เป็นจริงอย่างงานจิตรกรรม
4. สิ่งที่มีรูปนอกแน่นอนมีความหมาย

5. สิ่งที่มีโครงสร้างมีความหมายมีเอกภาพในตัว เช่น คน สัตว์ ต้นไม้ จุลินทรีย์
6. สิ่งที่ตรงกันข้ามกับที่ว่างในงานศิลปะ งานศิลปะนั้น ถ้าเรามองดูในแง่กายภาพ จะเห็นมี 2 ส่วนประกอบอยู่ คือรูปทรงและที่ว่าง
7. อาการที่แสดงหรือแบบอย่างที่ทำให้การจัดประสานส่วนต่างๆ เพื่อให้เกิดกายภาพ หรือความหมายในงานศิลปะ เช่น การสร้างทัศนศิลป์ การแต่งวรรณกรรม หรือการประพันธ์ดนตรี (โดยทั่วไปมักใช้คำว่า รูปแบบ)
8. ลึกซึ่งไปกว่าความหมายทั่วไปรูปทรงคือ รูปที่เกิดจากโครงสร้างที่มีเอกภาพและสุนทรีย์ภาพ

พจนานุกรมให้ความหมายของคำ ว่า รูปทรง ว่าเป็นการจัดสัดส่วนต่างๆทำที่ที่แลเห็นได้ มีรูปลักษณะเกิดขึ้นทันทีที่มีรูปร่าง คือในทันทีที่มีการจัดการรวมสองส่วนหรือมากกว่านั้นเข้าด้วยกันอย่าเป็นระเบียบ แนนอนว่าเรากล่าวถึงรูปลักษณะทางงานศิลปะ ก็หมายถึงรูปทรงที่มีลักษณะพิเศษบางประการ และกระทบใจของเราทางใดทางหนึ่ง

รูปทรงมิได้หมายถึง ความสม่ำเสมออย่ามีระเบียบหรือมีความรูปแบบเท่ากันทั้งสองข้าง หรือมีสัดส่วนที่ตายตัวใดๆทั้งสิ้น(กิตติมา อมรทัต. 2530: 38-39)

รูปทรงที่เป็นองค์ประกอบศิลป์ในบรรดาทัศนธาตุทั้งสี่ ซึ่งอาศัยรังสรรค์ด้วยศิลปะการเขียนภาพสี รูปลักษณะเกี่ยวข้องกับปัญหาที่มีลักษณะอภิธรรมชาติ ตัวอย่างเช่น พลาโตได้แบ่งรูปทรงออกเป็นสองอย่างต่างกัน คือรูปทรงสัมพันธ์ กับรูปทรงอิสระสมบูรณ์

รูปทรงสัมพันธ์เพลโตหมายถึง รูปทรงซึ่งสัดส่วนและความงามได้รับมรดกจากธรรมชาติ และการลอกเลียนแบบสิ่งมีชีวิต

ส่วนรูปทรงอิสระสมบูรณ์แบบนี้หมายถึงรูปธรรมหรือนามธรรมที่ประกอบไปด้วยเส้นตรงและเส้นโค้งและพื้นผิวและรูปลักษณะแบบที่บ ซึ่งได้มาจากสิ่งมีชีวิตโดยใช้ เครื่องกลึงไม้บรรทัดและไม้ฉาก ความงามของรูปลักษณะอื่นเปลี่ยนแปลงไม่ได้และต้องเป็นไปตามธรรมชาติและแนนนอนเด็ดขาด เพลโตเปรียบดั่งเสียงเดียวบริสุทธิ์สดใส และราบเรียบ ซึ่งมีได้ไพเราะสัมพันธ์กับสิ่งอื่นใด แต่ไพเราะตามธรรมชาติอันเหมาะสมของมันเอง (กิตติมา อมรทัต. 2530: 86)

ประเภทของรูปทรง

ได้อธิบายเกี่ยวกับรูปทรงลักษณะ (Form)ว่า เป็นรูปทรงที่มี 3มิติ และเป็นศิลปะที่เกิดจากองค์ประกอบ ได้แก่ เส้น,รูปร่าง,คุณค่าของแสงและเงา,พื้นผิวและสี เกิดเป็นรูปทรง รูปทรงที่มีคุณค่าทางสุนทรีย์ภาพจะขึ้นอยู่กับการจัดองค์ประกอบของศิลปะให้ เป็นเอกภาพ ตามลักษณะของงานศิลปะนั้นๆวิรัตน์ พิชญ์ไพบูลย์ (2524: 44)

ได้ให้ความหมายของรูปทรงไว้ข้อหนึ่งว่า หมายถึง สิ่งที่มีความแน่นทึบแบบ 3มิติไม่ว่าจะเป็นวัตถุจริงอย่างงาน ประติมากรรม หรือเห็นเป็นของจริงอย่างงานจิตรกรรม ดังนั้น จึงกล่าว ได้ว่า รูปทรง หมายถึง รูปที่มีลักษณะ 3 มิติ ซึ่งเกิดจากส่วนประกอบ สำคัญของศิลปะ สามารถมองเห็น

เป็นภาพลวงตาอย่างของจริงในงาน จิตรกรรม หรือเป็นรูปทรงจริง 3มิติในงานประติมากรรม ชลูด นิ่มเสมอ (2531: 209)

รูปทรงในทาศิลปะอาจแบ่งได้เป็น 3ประเภท คือ

1. รูปทรงเรขาคณิต(Geometric Form)
2. รูปทรงอินทรีย์รูป(Organic Form)
3. รูปทรงอิสระ(Free Form)
4. รูปทรงบริสุทธิ์(Pure Form)

รูปทรงเรขาคณิต(Geometric Form)

ได้แก่รูปทรงเรขาคณิต เช่นรูปกลม รูปสี่เหลี่ยม รูปสามเหลี่ยม ฯลฯในธรรมชาติ ผนังของสารต่าง ๆ จะมีรูปทรงเรขาคณิต รูปทรงเหล่านี้เป็นรูปทรงที่มีโครงสร้างหรือเป็นพื้นฐานของรูปทรงอื่นๆ ศิลปินบ้างพวกใช้รูปทรงเรขาคณิตสร้างงาน เช่นศิลปินคิวบิสม์ (Cubism) ศิลปินสตรักวิสม์ (Constructive) และศิลปินนามธรรมบางพวก เช่นซาน (Paul Cezanna)ใช้รูปทรงทางเรขาคณิตสร้างรูปทรงในธรรมชาติ หรือวิเคราะห์รูปทรงในธรรมชาติ ออกเป็นรูปทรงเรขาคณิต รูปทรงแบบนี้ให้ความรู้สึที่เป็นกลาง แต่ศิลปินอาจจะนำมาประกอบกันเพื่อแสดงความคิดหรืออารมณ์ด้วยวิธีการหรือแบบอย่างการแสดงออกของตนเอง

รูปทรงอินทรีย์รูป(Organic Form)

หมายถึง รูปทรงสิ่งมีชีวิต หรือลักษณะคล้ายสิ่งมีชีวิต มีโครงสร้างที่ประกอบขึ้นด้วยการขยายตัวและผนังเซลล์ต่างๆได้แก่ คน สัตว์ พืช เซลล์ของสัตว์และพืช ที่มีการขยายกระดูก ปะการัง ฯลฯ เมื่อกล่าวถึงอินทรีย์รูปในงานศิลปะ เราจะหมายถึงรูปทรงที่ให้ความรู้สึที่มีโครงสร้างของสิ่งมีชีวิตและเติบโตได้

รูปทรงอิสระ (Free Form)

หมายถึงรูปทรงที่ไม่ได้จำกัดอยู่ในเรขาคณิต หรืออินทรีย์รูป แต่เกิดขึ้นอย่างอิสระ ไม่มีโครงสร้างแน่นอนของตัวเอง เป็นไปตามอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม เช่นรูปทรงหยดน้ำ เมฆ บ่อน้ำ ควมมีลักษณะเลื่อนไหล รูปทรงอิสระให้ความเคลื่อนไหว มีลักษณะขัดแย้งกับรูปทรง เรขาคณิต แต่กลมกลืนกับรูปทรงอินทรีย์รูป

รูปทรงบริสุทธิ์(Pure Form)

หมายถึง รูปทรงที่มีได้เป็นตัวแทนของสิ่งใดในธรรมชาติ เป็นรูปทรงของมันเองแสดงออกด้วยตัวเอง โดยไม่อาศัยการอ้างอิงหรือเปรียบเทียบของธรรมชาติ การเข้าถึงรูปทรงบริสุทธิ์ มี 2 วิธีคือพยายามตัดส่วนที่ไม่จำเป็นกับสาระแท้จริงของรูปทรงธรรมชาติออกไปให้มากที่สุด ด้วยกระบวนการที่ควบคุมโดยเห็นแจ้งหรือสัญชาตญาณสร้างรูปทรงขึ้นใหม่ โดยไม่อาศัยรูปทรงจาก

ธรรมชาติธรรมชาติเลย ด้วยกระบวนการที่หนักไปทางปัญญาศิลปินสร้างรูปทรงบริสุทธิ์ โดยวิธีแรก ได้แก่ แคนดินสกี (Wassily Kandinsky) มิโร (Joan Miro) มาติสส์ (Henri Matisse) เป็นต้น วิธีที่สอง ได้แก่ มาเลวิช (Kasimir Malevich) มอนเดรียน Piet Mondrian (ชูลูด นิมเสมอ. 2531: 210-214)

มวล (Mass)

มวล (MASS) เพราะงานประติมากรรมเป็นงานที่บ่งบอกถึงรูปทรงลักษณะ 3 มิติ ฉะนั้น ส่วนประกอบที่จำเป็นต้องนึกถึงก็คือ มวล ในการสร้างงานประติมากรรมควรจัดส่วนประกอบทั้งหมดทั้งสิ้นให้เป็นกลุ่มก้อน มีปริมาตร เช่น ควรจัดส่วนประกอบทั้งหมดให้เป็นหนึ่งเดียว และ มวลนี้เองก็เป็นอีกหนึ่งหลักสำคัญในการสร้างงานประติมากรรมเพราะจะทำให้งานมีปริมาตร มีความหนาแน่น มีความแบ่งตัว และมีน้ำหนักซึ่งจะทำให้รูปทรงนั้นโดดเด่นขึ้น

ชูลูด นิมเสมอ (2531: 210) ได้กล่าวเกี่ยวกับรูปแบบ รูปทรงและมวลว่า เราเข้าใจของคำว่า รูปทรง รูปแบบและมวลได้ง่ายขึ้น ด้วยการพิจารณาสິงเดียวกันเช่น เรามองรูปทรงคนที่มีชีวิต มี อารมณ์ มีโครงสร้างที่เป็น สองมิติ เรามองดูว่าเขามีรูปร่างอย่างไรสูงและต่ำ อ้วนหรือผอม จากรู นอก ไม่ได้พิจารณาถึงโครงสร้างทางสรีระหรือสุนทรียภาพ ถ้าคนๆนั้น เป็นคนอ้วนใหญ่ มีน้ำหนักเช่น นักมวยปล้ำญี่ปุ่น หรือ นักยกน้ำหนักรุ่นใหญ่ เราจะมองเห็นมวลของเขาทั้งสองสิ่งอื่น เพราะเขา ปริมาตรความหนา ความแบ่งตัว ของพื้นผิวของร่างกายเป็นเด่นชัดกว่ารูปร่างหรือรูปทรง พื้นผิวว่างหรือมิติในงานประติมากรรม

พื้นที่ว่าง คือบริเวณว่างโดยรอบวัตถุต่างๆ ถ้าเปรียบเราเป็นวัตถุซึ่งมีสภาพเป็นมวล ความว่างดังกล่าวเป็นบริเวณพื้นที่ลบ (Negative space) ส่วนพื้นที่ที่เป็นส่วนตัวของเรานั้นเป็นบวก (Positive space) (มาโนช กงกะนันท์. 2538: 92)

การนำพื้นที่ว่างที่นำมาใช้ในงานประติมากรรม นั้นมีมากมายหลายแบบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ จุดมุ่งหมายของการแสดงออก เทคนิควิธี และวัสดุ

พื้นที่ว่างนำมาใช้ในผลงานประติมากรรม เป็นพื้นที่เชิงกายภาพทำนองเดียวกับการ นำมาใช้งานสถาปัตยกรรม คือ สามารถสัมผัสได้โดยตรง หรือจากเห็นพร้อมๆกัน (สุชาติ สุทธิ. 2535: 77)

สี (Color)

สี (Color) คือลักษณะของแสงที่ปรากฏแก่สายตาให้เห็นเป็นสี (พจนานุกรมฉบับ ราชบัณฑิตยสถาน) ในทางวิทยาศาสตร์ให้คำจำกัดความของสีว่า เป็นคลื่นแสงหรือความเข้มของ แสงที่สายตาสถาปัตยกรรมมองเห็น ในทางศิลปะ สี คือ ทัศนธาตุอย่างหนึ่งที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของ งานศิลปะ และใช้ในการสร้างงานศิลปะโดยจะทำให้ผลงานมีความสวยงาม ช่วยสร้างบรรยากาศ มีความสมจริง เด่นชัดและน่าสนใจมากขึ้น สีเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งของงานศิลปะ และเป็น

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึก อารมณ์ และจิตใจ ได้มากกว่าองค์ประกอบอื่นๆ ในชีวิตของมนุษย์มีความเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ อย่างแยกไม่ออก

จรรยา โกมุทรัตนานนท์ (2540: 41) ได้กล่าวไว้ว่า มาเรีย อีแวนส์ เรื่องสัญลักษณ์ของสีไว้ดังนี้ สีแต่ละสีจะมีความหมายเป็นเฉพาะตัว ซึ่งจะทำให้ความรู้สึก มีทั้งในด้านดีและด้านไม่ดีไปตามลักษณะของแต่ละคน ซึ่งอาจจะเปลี่ยนแปลงไปตามวัฒนธรรมของแต่ละแห่งด้วย

ในด้านจิตวิทยา สี เป็นตัวกระตุ้นความรู้สึกและมีผลต่อจิตใจของมนุษย์ สีต่างๆ จะให้ความรู้สึกที่แตกต่างกัน ดังนั้นเราจึงมักใช้สีเพื่อสื่อความรู้สึกและความหมายต่างๆ (โกสุม สายใจ 2540: 51)

7. เอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องแนวคิดด้านความหมายของศิลปะและทัศนศิลป์

ศิลป์ พีระศรี กล่าวว่า “ศิลปะ” คือการงานอันเป็นความพากเพียรของมนุษย์ ซึ่งต้องใช้ความพยายามด้วยมือ และความคิดเห็น เช่น ตัดเสื้อ สร้างเครื่องเรือน ปลูกต้นไม้เป็นต้น อย่างนี้เป็นศิลปะมีความหมายอย่างกว้าง เมื่อกล่าวว่าจิตรศิลป์ (Fine Arts) หมายความว่างานอันเป็นความพากเพียรของมนุษย์ นอกจากต้องใช้ความพยายามด้วยมือและด้วยความคิดแล้วยังต้องมีการพวยพุ่งแห่งปัญญาและสติออกมาด้วย (intellectual and spiritual emanation) ถ้ากล่าวเป็นภาษาสามัญคือต้องมีใจจดใจจ่ออยู่กับสิ่งที่ทาเพื่อให้เกิดปัญญา ความคิด และความรู้สึกทางใจให้พวยพุ่งออกมาและแทรกซึมเข้าไปในสิ่งนั้น เรียกเป็นคาเฉพาะของศัพท์ศิลปะว่า emanation คือการพวยพุ่งออกมา

พทยา สายหู กล่าวว่า ศิลปะเป็นเรื่องของสิ่งสวยๆ งามๆ ซึ่งเป็นผลงานของศิลปินผู้มีฝีมือและทักษะพิเศษกว่าคนทั่วไป นอกจากนี้ยังใช้ความหมายกว้าง โดยใช้คำว่า “ศิลปะ” เป็นสานวนภาษาทั่วไป ซึ่งมีความหมายว่า “ฝีมือ” หรือความสามารถพิเศษในเชิงสร้างสรรค์วิธีการที่ให้ผลน่าพึงพอใจ (พทยา สายหู (2548: 9)

เพลโต กล่าวถึงเรื่องเกี่ยวกับทฤษฎีความงาม ซึ่งนำเสนอโดย เพลโต (Plato 428-348) ก่อน คริสตศักราชในเรื่อง Symposium สำหรับแนวเรื่องโดยทั่วไปของ Symposium เป็นเรื่องของความรัก มีการพูดถึงเรื่องขอความรักและเกี่ยวกับความงามและความงามทางด้านวัฒนธรรมของความรัก (beauty is the object of love) Socrates ได้แสดงทัศนะของตน ในลักษณะกาสนทนากับผู้หญิงคนหนึ่งที่มีชื่อว่า Diotima แห่ง Mantinea ซึ่งการสนทนากันนั้น Diotima ได้ให้เค้าโครงเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่จะรักในความงาม ซึ่งเป็นการเตรียมพร้อมที่จะนำไปสู่พื้นฐานสำหรับความรักในเรื่องร่างที่งดงามทั้งหมด เพียงแต่ความรักในเรื่องร่างของตนแต่เพียงผู้เดียวเท่านั้น จัดเป็นความงามในระดับวัตถุ ผู้ที่เรียนรู้จะต้องตระหนักว่า ความงามของวิญญาณต่างๆ (beauty of soul) เป็นสิ่งที่สูงส่งกว่าความงามในระดับของเรื่องร่าง ที่เรียกว่าเป็นระดับของจิตวิญญาณ (spiritual stage) จัดเป็นความงามในระดับสติปัญญาซึ่งไม่ได้เป็นตัวตนหรือรูปร่าง มันมีลักษณะที่เป็นนามธรรมจัดเป็นความงามในระดับนามธรรมสมบูรณ์ แบบของความงาม วิธีการของเพลโตเกี่ยวกับเรื่องของ

ความงาม ในทฤษฎีของ เพลโตเองในเรื่องเกี่ยวกับแบบ(forms) ในคำต่างๆอย่าง เช่น ความงาม, ความดี, ความยุติธรรม, และความเป็นสามเหลี่ยมคำต่างๆเหล่านี้จะมีความหมายโดยธาตุแท้ที่เป็นนามธรรมคือขั้นที่ต่ำลงมาจากโลกของแบบ

ในทฤษฎีของเพลโตหมายถึง วัตถุหรือสิ่งของทางกายภาพหรือการกระทำต่างๆที่มองเห็นได้ในธรรมชาติ เช่น ความงาม, ความดี, ความยุติธรรม, ที่เป็นปรากฏการณ์บนโลก โลกที่เป็นวัตถุสิ่งของ การกระทำต่างๆล้วนมีส่วนร่วมในแบบของความเป็นนามธรรม เพราะว่าเพลโตได้วาดเส้นแบ่งที่ชัดเจนขึ้นมาคือ

1. สิ่งสวยงามต่างๆซึ่งถูกรวมอยู่ในระดับของวัตถุที่เราเห็นได้ และได้ยินเสียง เช่นความไพเราะหรือที่เราสัมผัสได้ในโลกของความรู้สึกเป็นสิ่งเฉพาะ
2. ความงามในตัวของมันเองซึ่งดำรงอยู่พ้นไปจากโลกของการเห็นและการได้ยินเสียงหรือเหนือโลกแห่งกายสัมผัสต่างๆ

เพลโตเชื่อว่ามี ความงาม ความงามเป็นความคิดที่สมบูรณ์ ความงามเป็นชนิด เป็นเนื้อแท้ เป็นแบบที่เป็นนิรันดร์ มีอยู่ในโลกแห่งความคิด ซึ่งอยู่เหนือโลกนี้ ท่านถือเอาความงามที่อาศัยความสัมพันธ์เป็นเพียงปรากฏการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไม่แน่นอน ความงามทางอุดมคติไม่เปลี่ยนแปลง สมบูรณ์ในตัว สิ่งที่ปรากฏการณ์ยิ่งงามเพียงใด ก็ยิ่งใกล้อุดมคติแห่งความงาม ซึ่งเป็นเนื้อแท้แห่งวัตถุที่งามทั้งหมดที่เป็นนิรันดร์ โพลติณัส ผู้ยกย่องแนวความคิดของ เพลโต ว่าความงามแจ่มแจ้งแห่งเหตุผล อันเป็นทิพย์บริสุทธิ ความงามเป็นการแสดงออกของสิ่งสมบูรณ์อย่างเต็มที่ ศิลปินเมื่อดู ย่อมเห็นความงามอันเป็นทิพย์ เป็นทฤษฎีว่าด้วยความงามทางวิญญาณ เพลโตได้เน้นในเรื่องของการวัดมาตรฐาน และเรื่องของสัดส่วนว่าเป็นสิ่งที่สำคัญมาก่อนนักปรัชญาคนอื่น ๆ นักปรัชญาบางคนได้ดำเนินรอยตามความคิดของเขาอันนี้และได้นำเอาผลงานบางส่วนของเขาที่เกี่ยวกับเรื่อง ทฤษฎีแบบมาใช้รวมไปถึงเรื่องความคิดเกี่ยวกับความงาม ซึ่งโดยธาตุแท้แล้วเป็นเรื่องที่อยู่เหนือโลก ในขณะที่ปรัชญาเมธีบางคนก็พยายามที่จะพิสูจน์เรื่องของความงามกับจังหวะสัดส่วน จากประสบการณ์ทางด้านผัสสะของเรา ความงามสามารถแบ่งได้เป็น 2 แหล่ง ใหญ่ๆด้วยกัน คือ ความงามที่ประจักษ์ชัดอยู่ในธรรมชาติ และความงามที่มนุษย์สร้างสรรค์หรือปรุงแต่งขึ้นรูปแบบของสุนทรียะที่เกิดขึ้นจากปัจจัยที่มีผู้ควบคุมรูปแบบทางความงาม มักปรากฏให้เห็นได้ในผลงานสร้างสรรค์ของศิลปิน

ความงามแห่งปรัชญาของแต่ละคนล้วนมีความแตกต่างกันที่เกิดจากรากฐานที่เป็นหนึ่งเดียว เจกเดียวกับสาวงามนางหนึ่งด้วยวัยเพียงยี่สิบสี่ปีเธอก็ตระหนักรู้ถึงความงามที่เทวดาบรรจงประดิษฐ์ภูมิกรรมบนใบหน้าและเรือนกายเธอแสดงความอหังการต่อสิ่งที่เทพมอบให้ด้วยการอวดโฉมให้แก่ชายหนุ่มหลากหลายได้ลืมนรติมน้ำทิพย์วิมานแห่งสวรรค์ล้นเปรมปรีดิ์ปราโมทย์กับกโจนขึ้นสู่ปุบเมฆขาวแล้วดำดิ่งสู่หุบเหวนรกพล่านกามโลกก็ย้อยอยู่บนเรือนกายอันสมบูรณ์แบบเธอไม่เคยคิดว่าชายเหล่านั้นจะมีอำนาจเทียบเคียงเธอสิ่งที่เธอทำคือทานแห่งพระเจ้าผู้เอื้อเพื่อแก่มนุษย์ผู้ อปโลกชนและบกพร่องและชายเหล่านั้นก็พร้อมพกวตรัสโรราลงแทบเท้าเธอ ทฤษฎีโลกแห่งแบบของเพลโตเริ่มมาจากความต้องการของมนุษย์ที่จะไปให้ถึงสัจจะที่แท้จริงในปรัชญาความคิดอัน

ซับซ้อนของเพลโต คือ ความไม่สมบูรณ์ และมันถูกลอกแบบมาจากโลกอีกแห่งหนึ่งหากเปรียบเทียบกันแล้วโลกที่เราก็ไม่ผิดอะไรกับสวรรค์ที่ทุกสิ่งทุกอย่างเต็มพร้อมไปด้วยความงามอย่างสมบูรณ์ทั้งปวง

ศิลปะกับทฤษฎีการเลียนแบบของเพลโต

การเลียนแบบหรือทฤษฎีการเลียนแบบเกิดขึ้นจากศิลปะตามธรรมชาติที่มีอยู่เช่นเมื่อเราพูดถึงศิลปะอุดมคติที่จะคิดว่า ศิลปะนั้นคงต้องเลียนแบบบางอย่างของโลกนี้เช่นเมื่อเราเห็นภาพทิวทัศน์ เราต้องนึกว่าจิตรกรคงต้องตั้งใจจะเลียนแบบทัศนียภาพประกอบไหนสักแห่งเมื่อเราเห็นปฏิมากรรมเราต้องนึกว่าผู้ปั้นคงต้องปั้นเลียนแบบใครสักคนเป็นต้นสิ่งเหล่านี้คือต้นตอที่ทำให้นักปรัชญาบางคนคิดว่าสาระสำคัญของศิลปะคือการเลียนแบบศิลปะโลกภายนอกที่อยู่แวดล้อมตัวมนุษย์เช่นธรรมชาติ มีต้นไม้ คน สัตว์ สิ่งของ หรือสิ่งที่ถูกสร้างและการกระทำต่างๆของมนุษย์

ทฤษฎีศิลปะของเพลโต เกี่ยวข้องกับความคิดทางอภิปรัชญาเมื่อกล่าวถึงแก่นสารของศิลปะ โดยท่านกล่าวว่าศิลปะคือการเลียนแบบสิ่งเฉพาะบนโลกแห่งผัสสะและการเลียนแบบของศิลปินเป็นได้แต่เพียงความคล้ายคลึงหรือบางส่วนบางส่วนของต้นแบบ เหตุผลในการเชื่อเช่นนี้เพราะเพลโตคิดว่าศิลปินเลียนแบบด้วยผัสสะและธรรมชาติของสิ่งเฉพาะก็ไม่อาจทำให้ศิลปินรับรู้ทุกส่วนของมันได้สิ่งเฉพาะหนึ่งสิ่งสามารถมองได้หลายด้านแตกต่างกันจิตรกรขณะเขียนภาพจะมองได้เพียงด้านหนึ่งด้านใดของต้นแบบและไม่ว่าเขาจะมีความชำนาญมากเพียงใดก็ตามผลที่เกิดขึ้นย่อมเป็นได้แค่เพียงแค่ความคล้ายคลึงหรือเพียงมุมใดมุมหนึ่งของต้นแบบเขาไม่สามารถเลียนแบบออกมาได้ทั้งหมด เพลโตถือว่าผลงานที่เกิดขึ้นเป็นเพียงจินตภาพ (Image) หรือภาพลวงตา (Illusion) เหมือนภาพสะท้อนในกระจกซึ่งจะหลอกให้เราคิดว่าผลงานที่เกิดขึ้นนั้นเป็นต้นแบบจริงๆของกุหลาบขาวที่เป็นสิ่งเฉพาะดอกหนึ่งสามารถมองได้หลายด้านแตกต่างกันจิตรกรขณะเขียนภาพกุหลาบขาวที่มา เขาจะมองไปยังด้านใดด้านหนึ่งของกุหลาบขาวและไม่ว่าเขาจะมีความชำนาญอย่างไรก็ตามภาพกุหลาบขาวที่เกิดขึ้นจะเป็นได้เพียงแค่ความคล้ายคลึงหรือเป็นเพียงมุมเดียวของจิตรกรไม่สามารถเลียนแบบมาได้ทั้งหมดภาพกุหลาบขาวที่เกิดขึ้นนับได้ว่าเป็นจินตภาพหรือภาพลวงตาของกุหลาบขาวเป็นเหมือนภาพสะท้อนในกระจกและลวงให้เราคิดว่าเป็นกุหลาบขาวจริงและเมื่อจิตรกรเขียนภาพสิ่งใดก็แล้วแต่ ผลลัพธ์ ก็ย่อมออกมาในทำนองเดียวกันนี้ทั้งสิ้นเพลโตเห็นความจริงของศิลปะว่าศิลปะคือการเลียนแบบและการเลียนแบบเป็นความสัมพันธ์แบบง่าย ๆ และตรงไปตรงมาระหว่างศิลปะกับโลกภายนอกที่ปรากฏต่อสายตาศิลปินเมื่อรับรู้สิ่งใดเขาจะถ่ายทอดสิ่งที่รับรู้ออกมาอย่างนั้นโดยไม่บิดเบือนหรือตัดทอนแต่อย่างใด

จากความคิดด้านอภิปรัชญาและความจริงด้านศิลปะนำไปสู่ความคิดสำคัญในเรื่องการประเมินค่าทางศิลปะของเพลโต จะเห็นได้ว่าท่านเพลโตได้ให้นิยามคำว่าสิ่งเฉพาะคือสิ่งที่มีค่าต่ำกว่าเพราะห่างไกลจากสิ่งสากลซึ่งเป็นความจริงสูงสุดศิลปะซึ่งเลียนแบบได้คล้ายคลึงหรือเพียงบางส่วนหนึ่งของสิ่งเฉพาะผลงานศิลปะจึงเป็นสิ่งที่มีความต่ำสุดเพราะห่างไกลความจริงมากที่สุดมันห่างไกลจา

ความจริงถึง 3 ขั้นตอนผลงานจิตรกรรมเป็นสิ่งที่มีความต่ำเนื่องจากสิ่งเฉพาะที่มันเลียนแบบนั้นห่างไกลความจริงอยู่แล้วเมื่อจิตรกรรมเลียนแบบได้คล้ายคลึงกับสิ่งเฉพาะซึ่งเป็นต้นแบบผลลัพธ์ออกมาก็ยังห่างไกลจากความจริงจิตรกรรมห่างไกลจากความจริงถึง 3 ขั้นตอน คือ 1) แบบของกุหลาบขาวเป็นความจริงสูงสุดหรือมีค่าสูงสุด 2) กุหลาบขาวที่เป็นสิ่งเฉพาะห่างไกลจากกุหลาบขาวสากลหรือมีค่ารองลงมา 3) ภาพกุหลาบ

ในทำนองเดียวกันกวีผู้ซึ่งเลียนแบบเรื่องราวของชีวิตทั้งการกระทำชั่วด้วยภาษาหรือถ้อยคำกวีนิพนธ์ซึ่งเป็นผลงานของเขาย่อมอยู่ห่างไกลจากความจริงถึง 3 ขั้นตอนเช่นเดียวกับผลงานของจิตรกรรมเพราะเลียนแบบได้เพียงจินตภาพหรือภาพลวงตาของเรื่องราวของชีวิตของโลกแห่งผัสสะอันเป็นโลกซึ่งห่างไกลจากโลกแห่งความจริงอีกทอดหนึ่ง ดังนั้นกวีนิพนธ์จึงเป็นสิ่งที่มีความต่ำเช่นเดียวกับผลงานจิตรกรรมและกวีก็มิได้เข้าถึงความจริงเช่นเดียวกับจิตรกร ความงามเป็นประสบการณ์ที่สร้างความพอใจให้แก่ผู้ได้พบเห็น แม้ความงามที่ปรากฏอยู่ในธรรมชาติซึ่งไม่มีใครสร้างขึ้นมาก็สามารถสร้างพึงพอใจให้แก่ผู้ได้พบเห็นได้เช่นกัน เช่น เมื่อมองที่ต้นไม้ที่มีดอกสวยงาม เราก็พอใจและอยากได้เป็นของเรา อีกมากมาย นักปราชญ์ทางศิลปะกล่าวว่า ความงามเป็นหน่วยความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ทางความรู้สึกกับการสื่อความหมาย

มโนคติการเรียงแบบของเพลโต การเข้าใจทฤษฎีการเลียนแบบทางศิลปะของเพลโตมีความจำเป็นต้องเข้าใจความคิดทางอภิปรัชญาของเพลโตเสียก่อนเพราะการเลียนแบบศิลปะสัมพันธ์กับความคิดทางอภิปรัชญาอย่างลึกซึ้งอภิปรัชญาเป็นเรื่องอธิบายความจริงเกี่ยวกับโลก เพลโตอธิบายเรื่องนี้ไว้ว่าโลกมีอยู่ 2 ประเภท คือ

1. โลกแห่งแบบ (world of form) หมายถึงโลกแห่งความเป็นจริงมีความเป็นอมตะและเป็นนิรันดร์เป็นโลกที่สมบูรณ์แบบและมีค่ามากที่สุดมีลักษณะเป็นนามธรรมสามารถเข้าถึงได้โดยการคิดด้วยเหตุผลทุกอย่างในโลกแห่งแบบเรียกว่าสิ่งสากล หรือแบบสากล (Universal thing)

2. โลกแห่งผัสสะ (world of sensible) หมายถึงโลกที่มนุษย์อาศัยอยู่เป็นเพียงโลกแห่งมายา หรือ โลกแห่งสภาพประกอบปรากฏเป็นโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงและขาดความสมบูรณ์เป็นโลกที่สามารถเข้าถึงโดยการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ทุกๆสิ่งในโลกแห่งผัสสะเรียกว่าสิ่งเฉพาะ (particular thing) โลกทั้ง 2 มิติได้อยู่รวมกัน

สิ่งเฉพาะบนโลกแห่งผัสสะมีหลายประเภททั้งที่เป็นธรรมชาติเช่นต้นไม้ คน สัตว์ สิ่งของ และวัตถุเป็นต้นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นรวมทั้งการกระทำต่างๆของมนุษย์สิ่งเฉพาะแต่ละประเภทบนโลกแห่งผัสสะจำนวนหลายหน่วยนับไม่ถ้วนสิ่งเฉพาะแต่ละประเภทถึงจะมีหลายหน่วยแต่จะเกิดจากการเลียนแบบต้นแบบของมันซึ่งมีเพียงแบบเดียวในโลกของแบบอันเป็นแบบที่สมบูรณ์และเป็นจริงที่สุดแต่การกระทำที่มีความกล้าหาญ ของแต่ละคนเกิดจากการเลียนแบบ แบบของความกล้าหาญสากลซึ่งมีเพียงแบบเดียวในโลกแห่งแบบโดยพระเจ้า แบบของความกล้าหาญสากลจะเป็นแบบที่สมบูรณ์และเป็นจริงมากที่สุด แต่ความกล้าหาญที่เป็นสิ่งเฉพาะเป็นได้แค่เพียงความคล้ายคลึงของแบบแห่งความกล้าหาญสากลเท่านั้นและไม่มีแบบแห่งความกล้าหาญใดเลยที่สมบูรณ์แบบเหมือนกับต้นแบบแห่งความกล้าหาญสากล

กล่าวโดยสรุปทัศนะของเพลโตว่า สิ่งเฉพาะมีค่าต่ำกว่ากว่าสิ่งสากลเพราะคล้ายคลึงแลห่างไกลจากความเป็นจริงกุหลาบขาวเป็นสิ่งเฉพาะมีค่าต่ำกว่ากุหลาบขาวสากลเพราะมีแค่ความคล้ายคลึงหรือห่างไกลจากความจริงของกุหลาบขาวที่เป็นสากลเช่นเดียวกันการทำความกล้าหาญบนโลกแห่งผัสสะจะมีค่าน้อยกว่าแบบของความกล้าหาญสากลเพราะคล้ายคลึงหรือห่างไกลจากความกล้าหาญที่เป็นความจริงสิ่งอื่นๆ บนโลกแห่งผัสสะก็เช่นกัน

แนวคิดด้านความหมายของประติมากรรม

นักวิชาการได้ให้ความหมายของประติมากรรมไว้ดังนี้

กาจร สุนพงษ์ศรี ได้ให้ความหมายว่า “ประติมากรรม คือสิ่งหนึ่งในการกระทำของมนุษย์ ซึ่งมีลักษณะกินเนื้อที่ในอากาศเป็นรูปทรงต่างๆ มีทั้งที่ต้องการเรื่องของปริมาตร และไม่ต้องการ (กาจร สุนพงษ์ศรี. 2523: 101)

วิเชียร อินทรกระตึก กล่าวว่าประติมากรรมถือเป็นศิลปะที่มีรูปลักษณะกินระวางพื้นที่ในอากาศ (space art) คือมีสามมิติ หรือศิลปะรูปทรง (plastic art) อันเป็นคุณสมบัติทุกชนิดที่เป็นทัศนศิลป์ (visual art) (วิเชียร อินทรกระตึก. 2539: 7)

พยุร โมสิกรัตน์ ให้ความหมายของประติมากรรมว่า ศิลปกรรมที่มีรูปทรงสามมิติโดยใช้กรรมวิธีแกะสลัก ปั้นหล่อหรือ ผสมผสานกรรมวิธีต่างๆ ประติมากรรมจึงมีลักษณะเป็นร่องหรือเว้าเข้าไปในเนื้อวัตถุ หรือนูนขึ้นมาจากผิวระนาบของวัตถุ หรือเป็นแท่งเป็นก้อนที่เห็นได้รอบตัว(พยุร โมสิกรัตน์: คู่มือการศึกษาชุดวิชาศิลปะกับสังคมไทย, 2548, น.88)

ผลงานประติมากรรมที่สร้างขึ้นโดยกลุ่มประติมากรรม กรมศิลปากรกับการสร้างประติมากรรม ในเมืองคาร์ราร์่า ประเทศอิตาลีนั้นมีการใช้พื้นฐานของความรู้ด้านประติมากรรมที่มักสร้างประติมากรรมเป็นรูปทรงสามมิติ สามารถมองเห็นได้รอบตัว โดยที่แต่ละมุมมองสามารถสื่อสารความหมายและความรู้สึกได้ใกล้เคียงกัน เมื่อรูปทรงทางานร่วมกับพื้นที่ว่างในอากาศอย่างเหมาะสมจนเกิดปริมาตร ระนาบ กายวิภาค โดยมีแสงและเงาเป็นตัวแสดงความงามที่เกิดขึ้นประกอบกับหลักการทางทัศนียวิทยา ศาสตร์ทั้งหลายนี้เป็นหลักการที่ประติมากรต้องนำไปใช้สร้างผลงานประติมากรรมเพื่อให้เกิดคุณค่าทางสุนทรียศาสตร์ โดยมีผลงานประติมากรรมหลากหลายประเภทที่สร้างขึ้นในลักษณะที่แตกต่างกันดังนี้

Universal Design (การออกแบบเพื่อมวลชน)

Universal Designเป็นคำภาษาอังกฤษที่พบอยู่ในวงการด้านการออกแบบสิ่งแวดล้อม สถานที่และสิ่งของต่างๆ รวมถึงในกลุ่มคนทำงานด้านผู้สูงอายุคนพิการและผู้ด้อยโอกาสต่างๆที่มีข้อจำกัดในการใช้หรือเข้าถึง สิ่งแวดล้อม สถานที่และสิ่งของเครื่องใช้ทั่วไปในชุมชน และสังคม Universal Design ในวงการด้านคนสูงอายุคนพิการ หมายถึงการออกแบบด้านสิ่งแวดล้อม สถานที่และสิ่งของเครื่องใช้ที่เป็นสากลและใช้ได้ทั่วไปอย่างเท่าเทียมกันสำหรับมวลมนุษย์ทุกคนในสังคม

โดยไม่ต้องมีการออกแบบดัดแปลงพิเศษ หรือเฉพาะเจาะจงเพื่อบุคคลกลุ่มหนึ่งกลุ่มโดยเฉพาะ สำหรับในบทความนี้จะขอใช้คำภาษาไทยว่า “การออกแบบเพื่อมวลชน” แทนคำภาษาอังกฤษว่า Universal Design

การออกแบบเพื่อมวลชน

แนวคิดการออกแบบเพื่อมวลชน เป็นแนวคิดเรื่องการออกแบบสิ่งแวดล้อม การสร้างสถานที่และสิ่งของต่างๆ เพื่อให้ทุกคนที่อยู่ในสังคมสามารถใช้ประโยชน์จากสิ่งเหล่านั้นได้อย่างเต็มที่และเท่าเทียมกัน โดยไม่ต้องมีการออกแบบดัดแปลงพิเศษ หรือเฉพาะเจาะจงเพื่อบุคคลกลุ่มหนึ่งกลุ่มโดยเฉพาะไม่ว่าบุคคลนั้นจะเป็นหญิงหรือชายใช้ขาเดินหรือใช้รถเข็น ตามองเห็นหรือมองไม่เห็น เด็กหรือผู้ใหญ่อ่านหนังสือออกหรือไม่ออก ฯลฯ การออกแบบเพื่อมวลชนเป็นการออกแบบที่คำนึงถึงการใช้งาน การใช้ให้คุ้มค่าสมประโยชน์ครอบคลุมสำหรับทุกคน โดยเริ่มต้นจากการคิดว่าทำอย่างไรคนประเภทต่างๆ จึงจะมีโอกาสมาใช้ได้อย่างเท่าเทียมกัน เช่น คนสูงอายุคนป่วย สตรีตั้งครรภ์คนแคระเด็กเล็กที่มากับรถเข็นเด็กคนพิการประเภทต่างๆ ไม่ว่าตาบอด หูหนวกแขนขา ร่างกายพิการคนพิการทางปัญญา ทางจิตคนที่อ่านหนังสือไม่ออก ฯลฯ แต่ถึงแม้บุคคลเหล่านั้นจะมีจำกัดทางร่างกาย ทางปัญญา ทางจิตใจอย่างไรก็ตามเมื่อเทียบกับคนทั่วไปส่วนใหญ่ในสังคมสังคมก็ควรรับผิดชอบดูแลเขา ให้เขาสามารถอยู่ในสังคมร่วมกับบุคคลทั่วไปได้อย่างมีความสุขตามอัตภาพของแต่ละคน

ข้อมูลหลักการการออกแบบเพื่อมวลชนและเรียบเรียงจากเอกสารประกอบการฝึกอบรมเรื่อง Universal Design เขียนโดย Assistant Professor Nicolo Del Castillo, University of the Philippines ในสังคมเจริญทั้งทางวัตถุและจิตใจและมีความมั่นคงพอเพียงสำหรับสมาชิกทุกคนในสังคม สังคมนั้นๆ ต้องปรับสภาพแวดล้อม สถานที่และสิ่งของเครื่องใช้ที่สามารถรองรับและใช้งานได้สำหรับมวลสมาชิกทุกคนด้วย

หลักการของการออกแบบเพื่อมวลชน

1. เสมอภาคใช้งานได้กับทุกคนในสังคมอย่างเท่าเทียมกันไม่มีการแบ่งแยกและเลือกปฏิบัติ เช่น การติดตั้งตู้โทรศัพท์สาธารณะสองระดับ ระดับทั่วไปสำหรับผู้ใหญ่หรือคนที่นั่งรถเข็นใช้ได้
2. ยืดหยุ่น ใช้งานได้กับผู้ที่ถนัดซ้ายและขวาหรือปรับสภาพความสูงต่ำขึ้นลงได้ตามความสูงของผู้ใช้
3. เรียบง่ายและเข้าใจได้ดี เช่น มีภาพหรือคำอธิบายที่เรียบง่าย สำหรับคนทุกประเภทไม่ว่าจะมีความรู้ระดับไหน อ่านหนังสือออกหรือไม่อ่านภาษาต่างประเทศได้หรือไม่หรืออาจใช้รูปภาพเป็นสัญลักษณ์สากล สื่อสารให้เข้าใจได้ง่าย ฯลฯ
4. มีข้อมูลพอเพียง มีข้อมูลง่ายสำหรับประกอบการใช้งานที่พอเพียง

5. ทนทานต่อการใช้งานที่ผิดพลาดเช่น มีระบบป้องกันอันตรายหากมีการใช้ผิดพลาดรวมทั้งไม่เสียหายได้โดยง่าย

6. ทุ่มร่างกาย สะดวกและไม่ต้องออกแรงมากเช่น ใช้ที่เปิดก๊อกน้ำแบบยกขึ้น-กดลงแทนการใช้มือขันก๊อกแบบเป็นเกรียว สวิตช์ไฟฟ้าแบบตัวยาวใหญ่ที่กดเบาๆและก็สามารถทำงานได้แทนสวิตช์ที่ต้องใช้มือออกแรงจดย่างแรง

7. ขนาดและสถานที่ที่เหมาะสม และใช้งานในเชิงปฏิบัติได้โดยคิดออกแบบเพื่อสำหรับคนร่างกายใหญ่โตคนที่เคลื่อนไหวร่างกายยากเช่น ขนาดของห้องน้ำโถส้วมใหญ่เพียงพอสำหรับคนที่ที่ร่างกายใหญ่โตคนพิการที่มีรถเข็นคันใหญ่รวมถึงคำนึงถึงคนพิการที่มีรถเข็นคันใหญ่ต้องมีพื้นที่สำหรับหมุนรถกลับไปมาในบริเวณห้องน้ำข้อเสนอแนะแนวคดการออกแบบเพื่อมวลชนเป็นแนวคิดที่ดีควรนำมาประยุกต์ใช้ ในสังคมไทยให้มากกว่านั้นเพราะเป็นการเปิดกว้างให้ทุกภาคส่วน สมาชิกทุกคนได้อยู่ร่วมกันและยอมรับกันและกันท่ามกลางความหลากหลายที่มีอยู่โดยมีความเชื่อพื้นฐานว่า มนุษย์ทุกคนในโลกนี้เกิดมาเป็นคนเหมือนกัน ส่วนร่วมมีหน้าที่ต้องดูแลรับผิดชอบให้สมาชิกทุกคนอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขและเป็นส่วนหน้าของสิ่งของชุมชนและสังคมส่วนรวมได้อย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

แนวคิดนี้สามารถเป็นจริงได้ถ้าฝ่ายหลักที่เกี่ยวข้องร่วมมือ ร่วมใจที่จะดำเนินการได้แก่

1. ภาครัฐองค์กรท้องถิ่นที่ต้องดูแลและสนับสนุนให้มีการจัดสร้างก่อสร้างในระดับต่างๆให้ความสนใจและตระหนักว่าจะต้องดูแลสมาชิกทุกคนในสังคมอย่างเท่าเทียมกัน

2. ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ สถาปนิกวิศวกรและผู้รับผิดชอบด้านการก่อสร้างและผลิตในฐานะผู้ออกแบบ วางแผนในเชิงรายละเอียดที่ต้องใช้ความรู้ทักษะพิเศษในการสร้างและออกแบบที่ครอบคลุมถึงมวลชนทุกคน

3. ผู้พิการผู้สูงอายุหรือผู้มีขีดจำกัดต่างๆในฐานะผู้ใช้บริการจะต้องช่วยเสนอแนะวิพากษ์วิจารณ์เพื่อต่อให้มีการปรับปรุงพัฒนาและสอดคล้องสะดวกแก่การใช้งานได้เป็นอย่างดีโดยนายสมชาย รุ่งศิลป์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการส่งเสริมศักยภาพคนพิการศูนย์และการฝึกอบรมคนพิการแห่งเอเชียและแปซิฟิก

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับพื้นที่

ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับพื้นที่ เป็นวิทยานิพนธ์ที่นำเสนอผลงานศิลปะทางด้านการประติมากรรม เพื่อมุ่งเน้นการค้นหาและเป็นสื่อถ่ายทอดถึงคุณค่าและความสำคัญต่อการบริโภคทรัพยากรพื้นที่

การนำเสนอของวิทยานิพนธ์ประกอบด้วยที่มาของการสร้างสรรค์ผลงาน แนวคิดในการสร้างสรรค์ แรงบันดาลใจ การสร้างรูปทรง เนื้อหา สัญลักษณ์ในการแสดงออกและทัศนคติเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ จากนั้นจะเป็นการกล่าวถึงรูปแบบ หลังจากนั้นเป็นการวิเคราะห์คุณค่าทางความคิดทางสังคมและคุณค่าทางทัศนคติ ของผลงาน และจบลงด้วยการกล่าวถึงแนวทางอีกมุมมองที่หนึ่งของการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมที่แสดงความรู้สึกของเนื้อหามากกว่ารูปลักษณ์ที่พบเห็น

ประติมากรรมสิ่งแวดล้อมในสวนสาธารณะ

การวิจัยโครงการนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและสร้างสรรค์งานประติมากรรมหนึ่งซึ่งมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมที่เป็นสวนสาธารณะ โดยกำหนดสวนจตุจักร เป็นพื้นที่ดำเนินโครงการวิจัย ในภาคผลงานสร้างสรรค์นั้น เพื่อให้ผังพื้นที่มีส่วนประสานกันทั้งหมด ขั้นแรกได้ปรับปรุงพื้นที่โดยแก้ไขส่วนอันไม่สมบูรณ์ของพื้นที่บางจุดโดยสร้างสรรค์ขึ้นเป็นหุ่นจำลองแสดงทัศนียภาพของผังทั้งหมด ขั้นต่อไปได้ตัดส่วนบริเวณพื้นที่ด้านทิศใต้ เพื่อสร้างสรรค์ประติมากรรมกับสิ่งแวดล้อม แสดงทัศนียภาพด้วยหุ่นจำลอง ผลงานประติมากรรมที่จะนำไปติดตั้ง พิจารณาด้านเนื้อหาของรูปทรง ความว่าง องค์ประกอบ ขนาดและวัสดุ และสรุปผลทั้งหมดร่วมกันด้วยการวิเคราะห์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. ศึกษาข้อมูลภาคเอกสาร
3. การสำรวจ
4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผลงานประติมากรรมเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ทิ้งร้างในเมืองเชียงใหม่ มาจากการศึกษา ผลงาน หนังสือ ที่เกี่ยวข้อง เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มตัวอย่าง ผลงานการออกแบบประติมากรรมแก้ไขพื้นที่ทิ้งร้าง ทั้งหมด 3 ผลงาน ที่มาจากการคัดเลือกผลงานประติมากรรม

2. ศึกษาข้อมูลภาคเอกสาร จากหนังสือ เอกสารด้านวิชาการ จากมหาวิทยาลัยต่างๆ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสื่อสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์

3. การสำรวจ

ผู้วิจัยลงพื้นที่สำรวจพื้นที่ทิ้งร้างภายในจังหวัดเชียงใหม่ และบันทึกภาพพื้นที่ทิ้งร้างไว้ นำเสนอ จะได้นำมาประกอบการศึกษาค้นคว้าและคัดเลือกพื้นที่โดยปรีกษาผู้เชี่ยวชาญทางด้านประติมากรรม ด้านความปลอดภัย และด้านสถาปัตยกรรม เพื่อวิเคราะห์หาข้อมูลต่อไป

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ประกอบไปด้วย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการศึกษาวิจัย โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. แบบสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญแบบปลายเปิด

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้มีความรู้ความชำนาญในด้านการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเก็บข้อมูล ความรู้ ในเรื่องประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ลักษณะทางกายภาพ ประชากร ศิลปวัฒนธรรม บ้านถวาย บ้านวัวลาย พื้นที่ทิ้งร้างในเมืองเชียงใหม่ ครอบคลุมในทุกด้านที่

เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแนวทางในการออกแบบ
ประติมากรรมพื้นที่ที่สร้างขึ้นในจังหวัดเชียงใหม่

2. แบบประเมินผลรูปแบบ

ผู้วิจัยได้เลือกผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ประเมินแนวทางออกแบบประติมากรรมกับพื้นที่ที่สร้างขึ้น
จังหวัดเชียงใหม่ โดยผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ด้วยการสอบถามความคิดเห็นในแง่มุมมองของ
ผู้เชี่ยวชาญในด้านที่ผู้เชี่ยวชาญมีความชำนาญเพื่อเป็นความคิดเห็นในเชิงลึกต่อชิ้นงานต้นแบบของ
ประติมากรรมแก้ไขปัญหพื้นที่ที่สร้างขึ้นจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อนำแนวคิดไปปรับปรุงพัฒนาการ
ออกแบบ

3. การสอบถามผู้เชี่ยวชาญ

การทำแบบสอบถามเพื่อสอบถามข้อมูลที่ใช้ในการออกแบบจากผู้เชี่ยวชาญทางด้าน
ประติมากรรม ด้านความปลอดภัย ด้านประโยชน์ใช้สอย ได้แก่ นักวิชาการ 3 ดังนี้

- 1) รองศาสตราจารย์ สุนทร สุวรรณแห่ม
สาขาประติมากรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- 2) พ.ต.ต.วชิระ ศรีนวลไชย
สารวัตรอำนวยการ
- 3) อาจารย์ ורתัย มหารรรณ
สาขาสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยพะเยา

3. การจัดทำ และการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ทบทวนเอกสารที่ได้ศึกษานำมาเป็นองค์ความรู้ประกอบในการทำวิจัยในด้านต่าง ๆ
ด้าน ความปลอดภัย ประติมากรรม อัตลักษณ์ในพื้นที่ และด้านภูมิสถาปัตยกรรม

2. ศึกษาข้อมูลประติมากรรมจากการศึกษางานวิจัยต้นแบบ คือ วิจัยเรื่องประติมากรรม
ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับพื้นที่ และ ประติมากรรมสิ่งแวดล้อมในสวนสาธารณะ

3. สร้างเครื่องมือในการสอบถามผู้เชี่ยวชาญทางด้านประติมากรรม ด้านความปลอดภัย
และด้านสถาปัตยกรรมมาตรวจอีกครั้งก่อนสร้างข้อกำหนดในการทำรูปแบบงานประติมากรรม

สรุปผลการสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญได้องค์ความรู้หลักข้อกำหนดในการออกแบบ โดย
แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ทางด้านความงาม ด้านประโยชน์การใช้สอยและ ด้านความปลอดภัย

4. แบบร่างร่วมวิเคราะห์ร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาและประเมินคัดเลือก 3 รูปแบบ
ประติมากรรม

5. สร้างเครื่องมือในรูปแบบประเมินจากผู้เชี่ยวชาญโดยนำประติมากรรมจำลองต้นแบบ
มาให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินก่อนการสรุปผล

6. นำแบบร่างและคัดเลือกมาผลิตเป็นชิ้นงานต้นแบบจำลอง

7. สรุปผลเป็นข้อมูล ข้อเสนอแนะในผลงานการวิจัยครั้งนี้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นการศึกษาและพัฒนาการศึกษาและพัฒนารูปแบบประติมากรรมเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ทิ้งร้างในเมืองเชียงใหม่ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลรวบรวมข้อมูลโดยขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเอกสาร เก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร และการลงพื้นที่แบบสัมภาษณ์วิเคราะห์แบบไม่มีโครงสร้าง ในประเด็นประวัติความเป็นมาพื้นที่ร้างหรือพื้นที่ที่ถูกปล่อยในเมืองเชียงใหม่ที่ขาดการสนใจของคนในพื้นที่
2. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์แบบปลายเปิด
3. วิเคราะห์อัตลักษณ์ที่นำมาออกแบบร่างประติมากรรมเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ทิ้งร้างในเมืองเชียงใหม่
4. แบบร่างการออกแบบประติมากรรมเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ทิ้งร้างในเมืองเชียงใหม่ 3 รูปแบบ
5. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินแบบร่างจากผู้เชี่ยวชาญ
6. การผลิตรูปแบบที่ผู้เชี่ยวชาญวิเคราะห์ความเหมาะสม
7. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินผลงานประติมากรรมต้นแบบโดยผู้ประเมิน 100 คน

1. วิเคราะห์ข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคเอกสารและการลงพื้นที่ภาคสนามโดยการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง

ผู้วิจัยได้ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่ทิ้งร้าง จากผู้เชี่ยวชาญทางด้านความปลอดภัย คือเจ้าหน้าที่ตำรวจ แนวความคิดพื้นที่เกิดอาชญากรรมและพื้นที่ทิ้งร้างในเมืองเชียงใหม่ โดยสรุปได้ดังนี้

เจ้าหน้าที่ตำรวจ (2559: สัมภาษณ์) กล่าวว่า พื้นที่เกิดอาชญากรรมเยอะในเมืองเชียงใหม่ส่วนใหญ่เป็นคดีอาชญากรรม พื้นที่เสี่ยงมากคือพื้นที่ทิ้งร้างหรือพื้นที่ที่ถูกปล่อยเกิดปัญหาด้านมั่วสุม ยาเสพติด ส่วนใหญ่เกิดในเวลากลางคืนมากกว่ากลางวัน

นักท่องเที่ยวยาวต่างชา (2559: สัมภาษณ์) กล่าวว่า พื้นที่ทิ้งร้างในเมืองเชียงใหม่ถือว่าเสี่ยงแก่การเข้าไปทำให้ไม่มีคนเข้าไปใช้งานหากแก้ปัญหาถือว่าดี เช่น สวนสาธารณะ พื้นที่ที่มีนักท่องเที่ยวเยอะๆก็น่าจะทำให้พื้นที่นั้นดูปลอดภัย เชียงใหม่ควรบูรณะพื้นที่ทิ้งร้างให้เกิดการใช้ งาน หากพื้นที่นั้นดูปลอดภัยก็จะอยากไปใช้งานในพื้นที่นั้นๆ

2. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์แบบปลายเปิด

ผู้จัดทำวิจัยได้จัดทำแบบสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆเพื่อทัศนคติการศึกษาและพัฒนาประติมากรรมเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ทิ้งร้างในเมืองเชียงใหม่ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการ

ออกแบบประติมากรรมเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ที่ทิ้งร้างในเมืองเชียงใหม่ จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านประติมากรรม ด้านความปลอดภัยและด้านสถาปัตยกรรม เบื้องต้นเพื่อเก็บข้อมูล สรุปผลได้ งานวิจัยการศึกษาและพัฒนาประติมากรรมเพื่อพื้นที่ที่ทิ้งร้างสามารถช่วยแก้ปัญหาพื้นที่ที่ทิ้งร้างในเมืองเชียงใหม่ และส่งเสริมการท่องเที่ยวได้

ผลจากการตอบแบบสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำมาใช้ในการออกแบบและพัฒนาจากสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประกอบด้วยด้านประติมากรรม 1 ท่าน สถาปนิก 1 ท่าน ด้านความปลอดภัย คือเจ้าหน้าที่ตำรวจ 1 ท่าน พบข้อกำหนดในการออกแบบ ดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญทางด้านประติมากรรม (2559: สัมภาษณ์) กล่าวว่า ควรมีอัตลักษณ์ความงาม ควรสร้างอัตลักษณ์ให้ตัวชิ้นงาน นำความเป็นล้านนาแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมการใช้ชีวิต ประเพณี อัตลักษณ์ที่แสดงถึงความเป็นล้านนาเชียงใหม่ ได้แก่

1. บ้านถวาย ศิลปะไม้แกะสลักของล้านนา เป็นงานศิลป์ที่เก่าแก่ มีเอกลักษณ์และมีคุณค่า ควรแก่การภาคภูมิใจสำหรับชาวล้านนาเอง งานแกะสลักไม้ จึงกลายเป็นส่วนหนึ่งของ วัฒนธรรมล้านนาที่สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อ ค่านิยม ประเพณี การทำมาหากิน ตลอดจนวิถีชีวิตของชาวล้านนา ที่ผูกพันอยู่กับธรรมชาติ ทุ่งนา ป่าไม้ ซึ่งจะพบเห็นกันได้ทั่วไปในปัจจุบันในสถานที่สำคัญทางศาสนา บ้านเรือนที่อยู่อาศัยหรือเครื่องใช้สอยในชีวิตประจำวัน

ภาพประกอบ 34 งานแกะสลักไม้

ที่มา: <http://xylographywood.blogspot.com/>

2. บ้านวัวลาย ชุมชนย่านถนนวัวลาย จังหวัดเชียงใหม่ได้ชื่อว่าเป็น แหล่งผลิตเครื่องเงิน ที่สร้างชื่อเสียงให้กับเมืองเชียงใหม่มาจนถึง ปัจจุบัน ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สร้างงานลักษณะลายและ รูปทรงเครื่องเงินภาคเหนือ ก็มีแบบเฉพาะของตนเองมีลายชาดก ลายสิบสองนักษัตร ลายดอก กระจิน ลายดอก ทานตะวัน ลายสับประรด ลายนกยูง ลายดอกหมาก ซึ่งบางคนก็ เรียก ลายแสบ้าง ลายฝักข้าวโพด

ภาพประกอบ 35 ผลิตภัณฑ์เงิน

ที่มา: <http://culture.mome.co/salung/>

ผู้เชี่ยวชาญทางด้านความปลอดภัย (2559: สัมภาษณ์) กล่าวว่า ผลจากการตอบ แบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญด้านความปลอดภัย ได้ให้ข้อเสนอแนะพื้นที่อาชญากรรมในเชียงใหม่ พื้นที่ที่เกิดอาชญากรรมบ่อยครั้งและประติมากรรมสามารถมีส่วนช่วยแก้ไขและลดอาชญากรรมได้ด้าน ความปลอดภัยควรมีการติดตั้งกล้องวงจรปิดและแสงสว่าง ได้ข้อกำหนดด้านความปลอดภัยสรุป ดังนี้

1. กล้องวงจรปิด เครื่องมือป้องกันการโจรกรรม การย่องเบา การทำลายทรัพย์สินและ เหตุร้ายอื่นๆ มันไม่เพียงช่วยในการป้องกันทรัพย์สินโดยบันทึกภาพฟุตเทจแต่ยังลดเหตุร้ายที่ สามารถเกิดขึ้นได้ ภาพผ่านกล้องวงจรปิดช่วยในการจับภาพผู้ก่อเหตุร้ายและลดโอกาสในการก่อ เหตุใดๆ

ภาพประกอบ 36 กล้องวงจรปิด

ที่มา: <http://www.mediasearch.co.th/Panasonic-Cctv-IPcamera.html>

2. หลอดไฟ LED

- มีอายุการใช้งานนานกว่า
- หลอดLED ทนต่อแรงกระแทก สั่นสะเทือน และทนการกัดกร่อนได้ดี
- ประหยัดค่าไฟ
- ไม่เป็นอันตราย
- ใช้พลังงานคุ้มค่า ลดภาวะโลกร้อน

ภาพประกอบ 37 หลอดไฟ LED

ที่มา: <http://svtraders.net/LED-Lights.aspx>

ผลจากการตอบแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญด้านความสถาปัตยกรรม ได้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประโยชน์การใช้สอยควรมีกิจกรรมในพื้นที่ ให้คนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วม สร้างกิจกรรมของคนที่อยู่ชุมชนรอบข้างเกิดการมีส่วนร่วมและนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเมืองเชียงใหม่ได้รับประโยชน์จากพื้นที่ที่ทั้งร้านนั้นๆ ได้ข้อกำหนดด้านสถาปัตยกรรมสรุปดังนี้

1. เก้าอี้ เป็นเฟอร์นิเจอร์ชนิดหนึ่งใช้สำหรับนั่ง มีส่วนประกอบหลักคือที่นั่งและพนักพิง เก้าอี้บางชนิดจะมีที่วางแขนด้วย เก้าอี้ทั่วไปจะมีขาสี่ขา ซึ่งขาทั้งสองรับที่หนึ่งที่ยกสูงขึ้นมาจากพื้น

ภาพประกอบ 38 เก้าอี้

ที่มา: <http://www.furnituretohome.com>

1. นาฬิกา เป็นเครื่องมือสำหรับใช้บอกเวลา

ภาพประกอบ 39 นาฬิกา

3. เครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง Wi-Fi ย่อมาจาก wireless fidelity) หมายถึงชุดผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่สามารถใช้ได้กับมาตรฐานเครือข่ายคอมพิวเตอร์แบบไร้สาย (WLAN) ซึ่งอยู่บนมาตรฐาน IEEE 802.11 เดิมที่วางขายออกมาใช้สำหรับอุปกรณ์พกพาต่างๆ และใช้เครือข่าย LAN เท่านั้น แต่ปัจจุบันนิยมใช้วางขายเพื่อต่อกับอินเทอร์เน็ต โดยอุปกรณ์พกพาต่างๆ สามารถเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ตได้ผ่านอุปกรณ์ที่เรียกว่าแอคเซสพอยต์ และบริเวณที่ระยะทำการของแอคเซสพอยต์ครอบคลุมเรียกว่า ฮอตสปอต ที่มา <http://mblog.manager.co.th/vilawan050/cxWi-Fi-3/>

ภาพประกอบ 40 เครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง Wi-Fi

ที่มา: <http://mblog.manager.co.th/vilawan050/cxWi-Fi-3/>

ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ด้านนำมาสรุปผลพบองค์ความรู้ได้ว่า 1. ข้อกำหนดการออกแบบ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความปลอดภัยควรมีการติดตั้งกล่องวงจรปิดและแสงสว่าง และประโยชน์ใช้สอย พบว่าควรใช้พลังงานธรรมชาติและแบตเตอรี่เพื่อประหยัดและไม่เกิดมลพิษ ควรมีกิจกรรมในพื้นที่เช่น นานาพิก้า หรือ เก้าอี้นั่งและเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงไร้สาย ทางด้านอัตลักษณ์ทางด้านทัศนศิลป์พบว่าควรสร้างอัตลักษณ์ให้ตัวชิ้นงาน 2. การออกแบบร่างเป็นรูปแบบประติมากรรมทั้งหมด 3 ชิ้น โดยมีอัตราส่วน 1: 3 เพื่อนำมาติดตั้งงานต้นแบบในพื้นที่โดยนำมาให้ผู้เชี่ยวชาญทำการคัดเลือกและเสนอแนะเพื่อใช้ในการทำต้นแบบ 1 ชิ้น สร้างต้นแบบประติมากรรมกับพื้นที่ที่ทั้งร่าง

2.1 พื้นที่ทั้งร่างในเมืองเชียงใหม่

การวิเคราะห์พื้นที่ทั้งร่างในเมืองเชียงใหม่ ได้แก่ สวนสาธารณะ พื้นที่สาธารณะ วัดร้างในเมืองเชียงใหม่

1. พื้นที่สาธารณะในเมืองเชียงใหม่พื้นที่เรียบริมแม่น้ำปิง พื้นที่ที่มีชุมชนหลากหลายชุมชนชุมชนล้วนมีอัตลักษณ์ของพื้นที่นั้นๆ วิถีชีวิตคนสมัยก่อน จุดศูนย์กลางการจัดงานเทศกาลประเพณี

ต่างๆในเมืองเชียงใหม่ได้แก่ งานบุฟฟาชาติ งานประเพณียี่เป็ง เป็นต้น ด้านความปลอดภัย ปัญหาที่เกิดขึ้นใหญ่คือปัญหาการค้าประเวณียามค่ำคืนและคนจรจัดที่อาศัยอยู่มาก ปัญหาอาชญากรรมจำนวนมาก ด้านประโยชน์ใช้สอย ขาดที่นั่งเนื่องจากเป็นจุดที่นักท่องเที่ยวเดินภายในเมืองจำนวนมาก ขาดแสงสว่าง และพื้นที่แลกเปลี่ยนพูดคุยของคนในเมืองเชียงใหม่

วิเคราะห์พื้นที่	ด้านอัตลักษณ์	ด้านความปลอดภัย	ด้านประโยชน์ใช้สอย
	-วิถีชีวิตคนสมัยก่อน -จุดศูนย์กลางการจัดงานเทศกาลประเพณีต่างๆในเมืองเชียงใหม่ได้แก่ งานบุฟฟาชาติ งานประเพณียี่เป็ง	-มีปัญหาด้านคนจรจัดอาศัยอยู่ได้สะพาน -มีปัญหาด้านอาชญากรรม	-ขาดที่นั่ง เนื่องจากเป็นจุดที่นักท่องเที่ยวเดินภายในเมืองจำนวนมาก -ขาดแสงสว่าง
	-สุสานหายยา หัตถกรรมเครื่องเงินที่ใหญ่ที่สุดในภาคเหนือ ที่รู้จักกันในชื่อเครื่องเงินว้าลาย	-เกิดปัญหาด้านอาชญากรรมบ่อยครั้งถือว่าเป็นอันดับต้นๆของเมืองเชียงใหม่	-ขาดแสงสว่าง -ขาดจุดศูนย์กลางที่ให้ชุมชนพบปะพูดคุยกัน -ขาดที่นั่งพักผ่อนหย่อนใจของคนที่มาเที่ยวในเมือง
	-วิถีชีวิตของคนเชียงใหม่สมัยโบราณศูนย์กลางของชุมชนในเมืองเชียงใหม่ศูนย์กลางทางจิตใจของคนสมัยโบราณ -ความหลากหลายของวัฒนธรรม	-ปัญหาการขาดส่วนรวมของคนในชุมชนในพื้นที่ -การขาดบูรณะของภาครัฐความเข้าใจในโบราณสถาน	-ขาดแสงสว่างยามค่ำคืน -ขาดที่นั่งพักผ่อนหย่อนใจของคนที่มาเที่ยวในเมืองเชียงใหม่เนื่องจากบริเวณนั้นจะมีทัศนียภาพที่สวยงาม

3. วิเคราะห์อัตลักษณ์ที่นำมาออกแบบร่างประติมากรรมเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ที่ทิ้งร้างในเมืองเชียงใหม่

ผู้วิจัยวิเคราะห์อัตลักษณ์จังหวัดเชียงใหม่ดังนี้

1. โคมตุงบ้านเมืองสาตร

บ้านเมืองสาตรเป็นหมู่บ้านใกล้ตลาดหนองหอย เป็นคนไทยเชื้อสายพม่าจากเมืองสาตร เชียงตุง ในรัฐชาน มีตระกูลใหญ่อยู่ เจ็ดตระกูล ภายหลังได้กลายเป็นชุมชนใหญ่ และแบบออกเป็นสองชุมชนย่อย ได้แก่ บ้านเมืองสาตรหลวง เมืองสาตรน้อยชุมชนได้มีความสามารถทางด้านหัตถกรรมมากและชื่อเสียงในการทำโคมและตุงเป็นที่ผลิตโคมตุงที่ใหญ่ที่สุดในประเทศ และมีบ้านที่

จัดทำเกือบทุกบ้านที่เข้าไปในหมู่บ้าน แม่บัวไหล คณะปัญญาเป็นบุคคลที่มีความชำนาญและมีชื่อเสียงมากในการทำโคมเป็นบุคคลที่คิดการทำโคมรูปแบบใหม่ๆ อยู่เรื่อยๆ ส่วนใหญ่โคมตุ่งทำมาจากผ้าและกระดาษ เป็นของที่คนล้านนาใช้เป็นเครื่องบูชาพระพุทธร่องค์ในงานยี่เป็งหรือลอยกระทงนั่นเอง โดยความเชื่อ มีความเชื่อว่า ช่วยให้มี ความเจริญรุ่งเรือง เพราะแสงสว่างจากโคม ปัจจุบันใช้ได้ทุกเทศกาลตลอดทั้งปี ไม่ใช่ใช้ระดับแต่เทศกาลยี่เป็งเท่านั้น บ้างที่อาจใช้ประดับอาคารบ้านเรือน หมู่บ้านบ้านเมืองสารทยังมี ชาวถักล้านนาที่ถือว่าเป็นเครื่องสักการะบูชาชั้นสูงของชาวล้านนา มักใช้ในเทศกาลที่สำคัญทางพุทธศาสนา อย่างเช่น ปอยหลวง ทอดกฐิน เป็นต้นโดยจะมีลักษณะหลายๆ ชั้น 3 5 7 9 ต้องมีความชำนาญอย่างมากเพราะต้องถักเม็ดข้าวเปลือกด้วยเส้นไหมที่ละเอียดกว่าจะทำได้ต้องถักเม็ดให้เท่ากันทุกเม็ด แต่เป็นงานที่ไม่ค่อยมีคนสืบ แต่ถือว่าเป็นงานที่ดีงามของล้านนาก็ได้บุญสืบทอดพุทธศาสนา ชาวล้านนาถือว่าการถวายเป็นข้าวถักที่ทำนั้นจะได้านิสงค์ผลบุญยิ่งใหญ่ นัก ชีวิตจะเจริญงอกงาม

ภาพประกอบ 41 คนไทยเชื้อพมามาจากเมืองสาต เชียงตุง ในรัฐชาน มีตระกูลใหญ่อยู่เจ็ดตระกูล

ที่มา: <http://culture.mome.co/lannalantern/>

ภาพประกอบ 42 โคมตุงบ้านเมืองสาตร

ที่มา: <https://www.gotoknow.org/posts/316866>

2. โคมล้านนา

โคมลอยหรือการลอยโคมเป็นพิธีกรรมที่เราได้มาจากศาสนาพราหมณ์ ถือว่าเป็นการบูชาพระพุทธเจ้า คือการขับไล่ความมืด ดั่งแสงสว่าง ให้ชีวิตเจริญงอกงามมีปัญญาดี เป็นมงคลแก่ชีวิตโคมของล้านนามีหลายประเภท ได้แก่ โคมลอยทำมาจากกระดาษว่าวเพื่อบูชาพระธาตุเกศแก้ว

จุฬามณีบนสรวงสวรรค์ โคมถี๊ยะ เป็นโคมดอกบัวไข่มุขพระเจ้า โคมแขวน ได้แก่โคมเพชร โคมทรงกระบอก โคมดาว โคมพัด โคมรูปสัตว์ต่างๆ

ภาพประกอบ 43 โคมล้านนา

ที่มา: <http://www.banmuang.co.th>

3. ร่มแม่วาง

ร่มแม่วางเป็นการทำร่มที่มีชื่อเสียงและมีความงดงามสวยงามและมีเอกลักษณ์กว่าด้วยการเรียงร้อยด้าย การทำร่มของคนในหมู่บ้านเป็นอาชีพเสริมจากการทำนา เริ่มจากการที่พระสงฆ์ไม่มีร่มใช้ ได้ลองทำร่มเพื่อใช้เองก่อน ซึ่งผู้ที่ชำนาญการทำร่ม คือ พ่อปิ่น ศรีจันทร์ โดยการลองถอดส่วนประกอบต่างๆของร่มที่ซื้อมาจากไทใหญ่แม่ฮ่องสอน พยายามถอดแบบดูการทำร่มสมัยแรกของแม่วางจะเป็นहनากันทั้งนั้น โดยลุงไต้วิชามาจากวัดเมื่อสงครามโลกครั้งที่สอง โดยลายของลุงจะมีลวดลายที่สวยงามราคาขึ้นอยู่กับความยากง่าย

ภาพประกอบ 44 ร่มแม่วาง 1

ที่มา: <http://market.kapook.com/product-112663>

ภาพประกอบ 45 ร่มแม่วาง 2

ที่มา: <http://www.siambig.com/shop/supsearch.php>

4. เครื่องเงินวัดศรีสุพรรณ

ชุมชนชนวัวลายเกิดจากการสร้างบ้านสร้างเมืองของดินแดนล้านนา โดยจากรัฐชนประเทศพม่า ไทลื้อ ไทเขิน ไทใหญ่ ไทยอง ให้มาตั้งถิ่นฐานอยู่สมัยพระเจ้ากาวิละ อยู่ในชุมชนวัวลาย เป็นการอพยพของบรรพบุรุษไทใหญ่มาตั้งถิ่นฐานอยู่นอกกำแพงเมืองเชียงใหม่ เป็นชุมชนหัตถศิลป์ที่มีชื่อเสียงเป็นอย่างมาก และเป็นอัตลักษณ์ของเมืองเชียงใหม่ เครื่องเงินนำไปทำพวกพาน เครื่องประดับ ชันน้ำและสลุงและปัจจุบันนำมาประดับอาคารราชการสถานที่ที่สำคัญในเมืองเชียงใหม่บริเวณวัวลายเป็นชุมชนที่ทำเครื่องเงินและมีร้านค้าจำนวนมาก ศูนย์รวมของการทำเครื่องเงินอยู่ที่วัดศรีสุพรรณและวัดหมื่นสาร จะพบเห็นสละจำนวนมากตั้งแต่เช้ายันเย็นสามารถถามซื้อได้ราคาจะไม่แพงเพราะไม่ผ่านพ่อค้าคนกลางหรือร้านค้า ถ้าหากต้องการเรียนก็จะมีพระครูสอนให้ หากสนใจเรียนจะเริ่มต้นจากการคุ้นเคยอะลูมิเนียมจะได้ไม่ต้องมีการรีดแผ่นหน้าเตา เพราะได้มีการรีดแผ่นมาแล้วโดยเริ่มจากอาจารย์ดิเรก สิทธิการ เป็นการทำเทคนิคการแกะไม้มาใช้ในการแกะสลักเครื่องเงิน ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากและได้รับความนิยมาจากชาวต่างชาติโดยอาศัยวัดศรีสุพรรณเป็นการสร้างงาน สอนพระ สอนคนที่สนใจในงานอาจารย์ดิเรกเริ่มทำกลุ่มหัตถศิลป์ล้านนาตั้งแต่ปีพ.ศ.2544 วัดศรีสุพรรณได้มีชื่อเสียงเรื่อยมา สามารถนำแผ่นราคาถูกมาทำก่อนได้ได้แก่ทองแดง ทองเหลือง อะลูมิเนียมมาผลิตได้หากลูกค้าต้องการสนใหญ่ทำรูป นกยูง รามเกียรติ์ ลีปสองนักษัตร ช้างงานชิ้นใหญ่ที่ได้ทำคือวัดศรีสุพรรณเป็นส่วนของอุโบสถเริ่มสร้างพ.ศ.2547 ได้แรงบันดาลใจมาจากวัดร่องขุ่นของอาจารย์เฉลิมชัย โฆษิตพิพัฒน์ อุโบสถวัดศรีสุพรรณภายนอกทำมาจากอะลูมิเนียมส่วนยอดจะสลักเป็นเครื่องเงินแท้ ในอดีตเครื่องเงินได้มีความซบเซาอย่างมากเพราะมีแผ่นอะลูมิเนียมเข้ามา มีราคาถูกร้านเกือบสิบต้องปิดกิจการลงแต่ภายหลังสลุงเป็นที่ต้องการของคนลำปางเพราะมีการแห่สลุงหลวงขึ้นจึงได้ให้ร้านในเมืองเชียงใหม่ทำ เพราะต้องใช้ในพิธีกรรมต่างที่สำคัญ การนำไปวัด การจัดทำสลุงจึงเปลี่ยนเป็นการทำขึ้นเพื่อเป็นของขวัญในงานสำคัญของเชียงใหม่ล้านนาเอาไว้ใส่หมั้นสัปปายะเทศกาลสงกรานต์รดน้ำดำหัวผู้ใหญ่

ภาพประกอบ 46 วัดศรีสุพรรณ

ที่มา: <http://www.remawadee.com/changmai/WatSriSupan.html>

ภาพประกอบ 47 เครื่องเงินวัดศรีสุพรรณ

ที่มา: <http://www.handicrafttourism.com>

5. เครื่องเขินนันทาราม

เครื่องเขินนันทารามเป็นเครื่องเขินที่อยู่ใกล้กับวัดศรีสุพรรณ ย่านวัวลายเป็นแหล่งผลิตเครื่องเขินส่งคัมหลวงในเชียงใหม่ แต่ปัจจุบันหลงเหลือเพียงไม่กี่ที่ ที่ทำเครื่องเขิน ส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงแทบทั้งสิ้น สถานที่ที่ทำในปัจจุบันส่วนใหญ่อยู่ในวัดนันทารามโดยมีชื่อกลุ่มว่า กลุ่มอาชีพเครื่องเขิน ช่วงเวลาที่เหมาะสมแก่การทำเครื่องเขินคือช่วงฤดูฝนเนื่องจากมีอากาศที่เย็นสบายและฤดูหนาวฤดูแห่งการท่องเที่ยวของภาคเหนือในกลุ่มนี้จะเปิด จันทร์-เสาร์ ตั้งแต่ 10.00-14.00 น. เท่านั้น กลุ่มอาชีพนี้มีเพียงสิบกว่าคนเท่านั้นแต่ละคนจะทำงานตามความถนัดของตนแล้วแต่กระบวนการความถนัด มีทั้งการสาน ลวดรัก ทาเงาและการเขียนลวดลายกระบวนการค่อนข้างเยาะในแต่ละเดือนกลุ่มนี้จะทำได้เพียง สองสามร้อยชิ้น เท่านั้น เพราะมีความยุ่งยากเรื่องกระบวนการผลิต เวลาในการผลิตผลตอบแทนค่อนข้างน้อย คนรุ่นใหญ่ไม่ค่อยมีคนสืบสานงานต่อมากนักแต่สามารถเป็นรายได้เสริมได้แต่ที่สำคัญคือ สังคมการมีส่วนร่วม ความสมัครสมานสามัคคีของคนในชุมชนให้มีกิจกรรมร่วมกันเป็นกิจกรรมของผู้สูงอายุในชุมชน การผลิตเครื่องเขินของบ้านนันทารามนั้นค่อนข้างที่จะเวลานานในการทำเนื่องจากกระบวนการเยาะ จึงทำให้คนรุ่นใหม่ไม่สืบสานต่อและคนในปัจจุบันหันไปใช้สีตีทาแทนรักจึงทำให้คุณค่าของงานเสื่อมถอยลง แต่การใช้รักกลนั้นดีกว่าเนื่องจากสามารถรักษาภาพเนื้อไม้และยืดอายุการใช้งานของเครื่องเขินได้ยาวนานเครื่องเขินบ้านนันทารามนั้นแต่เดิมเป็นชาวไทเขิน และชาวไทยวน เป็นคนอพยพมาจากเมืองเชียงตุง และนำวิชาชีพติดตัวมา การจัดทำเครื่องเขินนันทารามนั้นจะมีหลายรูปแบบได้แก่ถาดใส่ดอกไม้ ถาดใส่กล่องนามบัตร จานรองแก้ว ชามบ้าน

ชอบยิ่งนักหากมีคนมาสนใจและสอบถาม เครื่องเขินมีแม่ดวงกมล ใจคำปัน เป็นแกนนำหลักของหมู่บ้าน แม่ดวงกมลเล่าว่าเครื่องเขินแต่ก่อนใช้ในคุ้มในวังของเจ้าขุนมูลนายฝ่ายเหนือแต่ก่อน ส่วนสำคัญในการทำเครื่องเขินคือยางรักจะมีสีดำ ได้จากยางไม้ของต้นรักเมื่อก่อนยังพอหาได้แถวอำเภอฮอดเชียงใหม่แต่ปัจจุบันค่อยข้างต้องสั่งซื้อจากประเทศพม่าโดยพ่อค้าคนกลางนำเข้ามาค่อนข้างราคาสูงกว่าจะเป็นเครื่องเขินนั้นหารามได้นั้นกระบวนการผลิตค่อนข้างที่จะสำคัญอย่างยิ่งกว่าจะสมบูรณ์การออกแบบแต่ละชิ้นต้องผ่านกระบวนการต่าง ๆ นับสิบขั้นตอนตั้งแต่การสานไม้ไผ่จากนั้นไปทาสีขาว ลงรักผสมน้ำเพื่อประสานเนื้อไม้ งอม อีกครั้งคือการชุบผิวงานให้เรียบจนนำไปทาร์กพแห้งก็ขัดให้เรียบอีกครั้งเมื่อแห้งสนิทแล้วอีก 3 รอบเป็นขั้นตอนที่ยากมาก ใช้ความชำนาญ หากทงหนาหรือบางเกินไปมันจะทำให้เกิดรอยหยด การทำเครื่องเขินเครื่องชอบอากาศชื้นไม่ชอบ แสงแดด เครื่องเขินชอบไอชื้นจากดินการอบเครื่องเขินคือการที่โรยทรายรองพื้นรดน้ำให้ชุ่มเหมือนหน้าฝน เครื่องเขินจึงชอบมากที่สุด เครื่องเขินส่วนใหญ่จะเป็นลายดอกไม้ ลายรดน้ำ และเครื่องเครื่องประดับด้วยเปลือกไข ต้องใช้ความประณีตอย่างมาก

ภาพประกอบ 48 เครื่องเขินนันทาราม

ที่มา: http://jamjureejino.blogspot.com/2015/11/blog-post_28.html

7. ตุ้ง เป็นสิ่งที่ทำขึ้นเพื่อใช้ในงานพิธีทางพุทธศาสนา ทั้งในงานมงคลและอวมงคลต่างๆ โดยมีขนาดรูปทรงต่างๆ แตกต่างกันไปตามความเชื่อและพิธีกรรม ตลอดจนตามความนิยมในแต่ละท้องถิ่นด้วย ตุ้ง เป็นสิ่งที่ทำขึ้นเพื่อใช้ในงานพิธีทางพุทธศาสนา
- จุดประสงค์ของการทำตุ้งในล้านนา ดังนี้ คือ

7.1 ถวายเป็นพุทธบูชา สร้างให้แก่ตนเองและผู้ล่วงลับไปแล้ว จะได้พ้นเวรกรรมและได้ขึ้นสวรรค์ ประดับศาสนสถาน ศาสนาวัตถุ การเฉลิมฉลอง เช่น งานปอยหลวง เป็นต้น

7.2 เพื่อสะเดาะเคราะห์ โดยเฉพาะภัยที่เชื่อว่าเกิดจากภูตผี

7.3 ใช้ในพิธีกรรม ประเพณีสงกรานต์

อานิสงส์ของการสร้างตุง, ทานตุง

สร้างตุงถวายพุทธบูชาจะไม่ ตกนรก ได้เกิดในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ถ้ากลับมาเกิดในโลกมนุษย์ ถ้าสร้างอุทิศให้ผู้ตายผู้ตาย กล่าวนี้ทำให้ชาวล้านนานิยมสร้างตุงกันทุกชั้นวรรณะ ซึ่งรูปแบบของตุงจะมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับฐานะทางสังคมของเจ้าของพิธี พื้นฐานความเชื่อของสังคม วัสดุและความสามารถของคนในท้องถิ่นในการที่จะนำเอาวัสดุที่มีมาประดับทำตุง

ภาพประกอบ 49 ตุง

ที่มา: www.lannaway.com, www.lannawaypro.com, www.lannaway.webiz.co.th

8. ฟ้อนเล็บ

คือการฟ้อนหน้าครัวทาน ฟ้อนเล็บ หรือเรียกกันว่าฟ้อนครัวทาน ฟ้อนเมืองบั้ง ฟ้อนเล็บบั้ง มักมีการฟ้อนครัวทาน คือการฟ้อนนำขบวนแห่ ครัวทาน จะประกอบด้วย ตั้งแต่ของใช้ในครัวเรือน เพราะประเพณีทางเหนือ บ้านก็จะมุ่งทำบุญมีการบูรณะวัดใหม่ เป็นต้น ถ้าหมู่บ้านใด บูรณะวัดเรียบร้อยแล้ว ก็นิยมบอกบุญไปยังหมู่บ้านอื่นๆ ก็ให้มาช่วยทำบุญฉลอง เช่นฉลองโบสถ์ วิหาร เป็นต้น จึงเรียกว่าฟ้อนครัวทาน ถ้าจะดูการฟ้อนจะมีลีลาที่อ่อนช้อยอ่อนโยนตามจังหวะเครื่องดนตรี สมัยก่อนจะฟ้อนในคุ้มหลวง

พ้อนเล็บ แต่เดิมเรียก พ้อนเล็บ ด้วยเห็นว่าเป็นการพ้อนที่เป็นเอกลักษณ์ของ คนเมือง เชียงใหม่ ซึ่งหมายถึงคนในถิ่นล้านนาที่มีเชื้อสายไทยวน และเนื่องจากการเป็นการแสดงที่มัก ปรากฏ ในขบวนแห่ครวทานของวัดจึงมีชื่อเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า พ้อนแห่ครวทาน ต่อมา มีการสวมเล็บ ที่ทำด้วยทองเหลืองทั้ง 8 นิ้ว โดยไม่ใส่นิ้วโป้ง จึงได้ชื่อว่า พ้อนเล็บ

ภาพประกอบ 50 พ้อนเล็บ

ที่มา: <https://konrawee1996.wordpress.com/2014/0/121/พ้อนเล็บ-ภาคเหนือ/>

ความเชื่อและประเพณีของล้านนาไทย

ความเชื่อพุทธศาสนาเรียกว่าศรัทธา ที่แปลว่าความเชื่อ เลื่อมใส เห็นดี เห็นงามด้วยสิ่ง ต่างเหล่านี้คนเราสัมผัสได้อินทรีย์ทั้ง 6 คือ ตา หู จมูก ลิ้น ร่างกายสัมผัส ใจกระทบได้ความรู้สึคนั้น ขึ้นกลายเป็นสัญญาเจตนาเป็นนามธรรม ความเชื่อมีอยู่ 2 ประการ คือ

1. ความเชื่อที่เกิดจากความคตินามธรรม
2. ความเชื่อที่สร้างสัญลักษณ์รูปธรรม

ชาวล้านนามความเชื่อว่า ชาวล้านนาเชื่อว่า จักรวาลมีโลกเรียกว่าโลกราหุ ที่เราเข้าใจว่า นั้นคือ โลกเป็นแกนกลาง มีการเดินไปสุดขอบคือพระอาทิตย์ พระจันทร์เป็นบริวารร่วมกับจักรวาล นั้นได้มีคัมภีร์ นพคาถาทั้ง 9 คือพระเคราะห์ 9 ที่ล้อมโลกไว้มีความสำคัญกับชีวิต ทั้งหลาย มีมนุษย์ สัตว์ และอีกความเชื่อของชาวล้านนา คือ การบูชาศิวะลึงค์และนางแก้ว หมายถึง พระอุมาเทวีนาง แก้วจะต้องบูชาด้วยศิวะลึงค์ด้วยเครื่องเพชรชาย เอาไม้มาทำเป็นรูปทรงองคชาติ เพื่อนำไปบูชานาง แก้วเพื่อให้พบกับความสุขสวัสดิ ประสพความสำเร็จ คัมภีร์ทางภาคเหนือ นางแก้วคือ ผู้วิเศษ และ เป็นการขยายความเชื่อของพราหมณ์เข้ามาในล้านนาคับพันปีมาแล้ว

ผลจากการวิเคราะห์อัตลักษณ์ของจังหวัดเชียงใหม่ สามารถสรุปได้ว่า ตุงล้านนา โคม ล้านนา และการฟ้อนเล็บเป็นสิ่งที่สามารถแสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้ 1. โคมตุงมีความเกี่ยวข้องกับด้านประวัติศาสตร์วิถีชีวิตของชาวเชียงใหม่ 2. การฟ้อนเล็บ เกี่ยวข้องด้านศิลปวัฒนธรรมประจำจังหวัดเชียงใหม่ และ 3. โคมล้านนา เกี่ยวข้องด้านความเชื่อและการประกอบพิธีกรรมต่างๆในประเพณีล้านนา

4. แบบร่างการออกแบบประติมากรรมเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ทิ้งร้างในเมืองเชียงใหม่

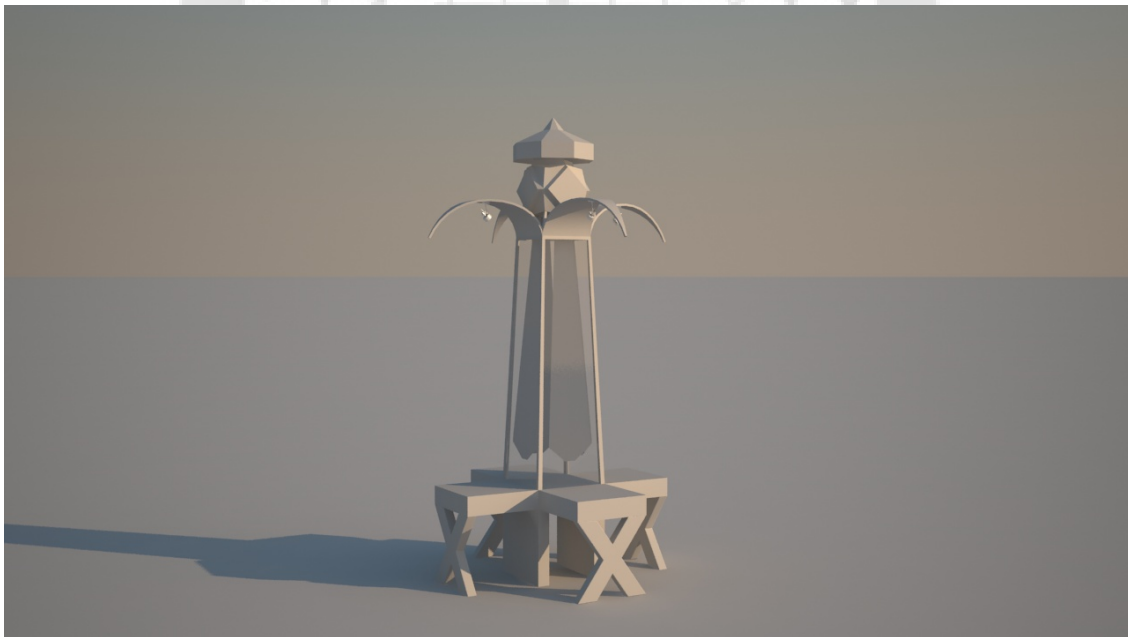
3 รูปแบบ

ผลจากการวิเคราะห์อัตลักษณ์ ของล้านนาเชียงใหม่ ได้ดังนี้ได้แก่

1. โคมล้านนา
2. ตุงล้านนา
3. ฟ้อนเล็บ

สรุปเป็นแบบร่างก่อนให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินรูปแบบได้ดังนี้

1. แบบร่างที่ 1

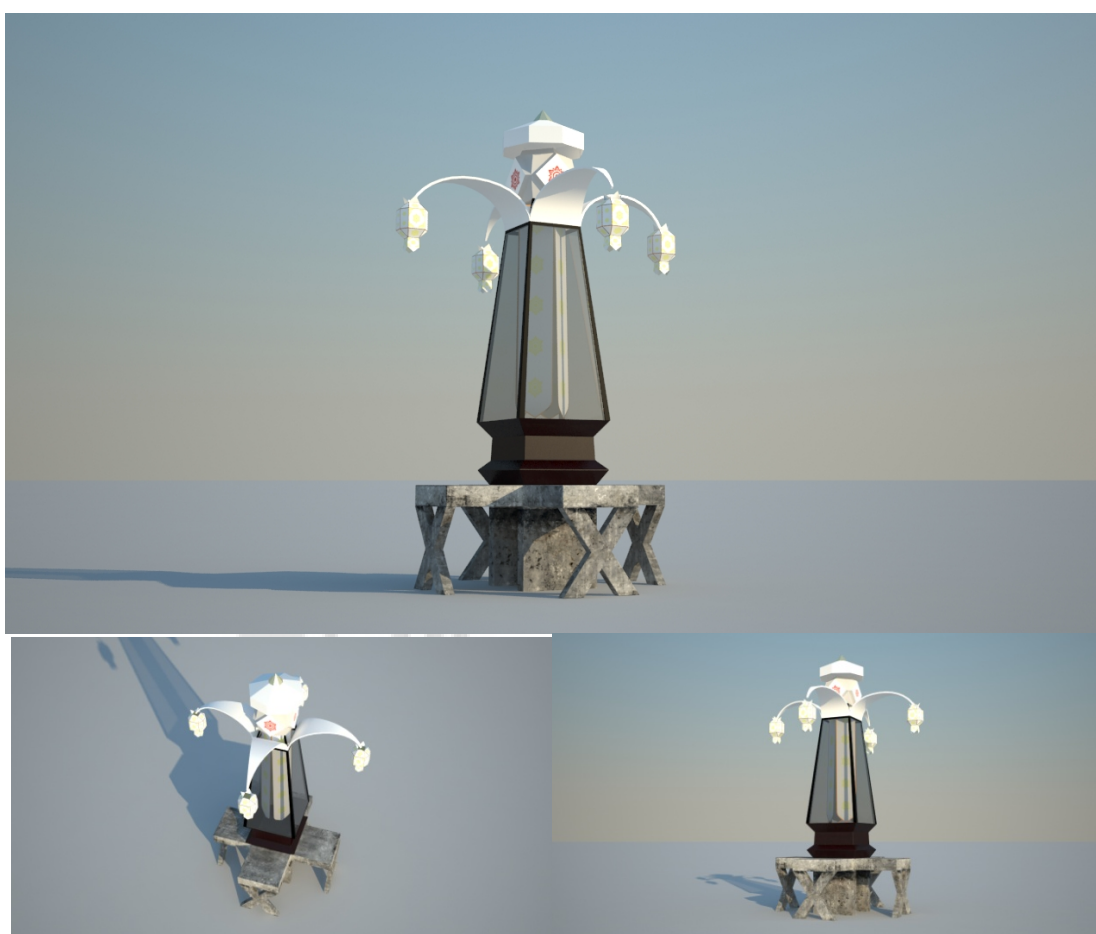

ภาพประกอบ 51 แบบร่างที่ 1

วิเคราะห์อัตลักษณ์: นำเอาโคมล้านนา นำมาใช้ในงานเพื่อสร้างอัตลักษณ์ให้แก่ ประติมากรรมสร้างชิ้นงานที่แปลกใหม่ และตุ๊กล้านนานำมาออกแบบในแบบร่างชิ้นงาน ให้เกิดการ ผสมผสานกับโครงสร้างประติมากรรม

วัสดุที่คาดว่าจะเลือกใช้: เหล็กเป็นโครงสร้างหลักในการนำมาทำประติมากรรมเพื่อ แก้ปัญหาพื้นที่ที่ทั้งร้างเพราะมีความทนทานต่อสภาพอากาศและการใช้งานแต่ฐานที่นั้งจะเป็นปูน เพราะมีความทนทานต่อการใช้งาน แข็งแรงทนรองรับน้ำหนักบุคคลทั่วไปที่ใช้งานได้ดี

2. แบบร่างที่ 2

ภาพประกอบ 52 แบบร่างที่ 2

วิเคราะห์อัตลักษณ์: นำเอาโคมล้านนา นำมาใช้ในงานเพื่อสร้างอัตลักษณ์ให้แก่ ประติมากรรมสร้างชิ้นงานที่แปลกใหม่ โดยนำโคมมาไขประดับและใช้งาน กับแสงสว่างได้จริง และ ตุ๊กล้านนานำมาออกแบบในแบบร่างชิ้นงาน ให้เกิดการผสมผสานกับโครงสร้างประติมากรรม นำเอา ไม้บ้านถวายมาสร้างเพิ่มเพราะมีชื่อเสียงในจังหวัดเชียงใหม่อย่างมาก

วัสดุที่คาดว่าจะเลือกใช้: นำไม้บ้านถวายเป็นโครงสร้างฐานประติมากรรมเพราะมีอัตลักษณ์ของเชียงใหม่มาช้านาน ไม้ตุงใช้วัสดุเป็นเหล็กเพราะมีความทนทานต่อสภาพอากาศและใช้งานแต่ฐานที่หนึ่งจะเป็นปูนเพราะมีความทนทานต่อการใช้งาน แข็งแรงทนทาน

3. แบบร่างที่ 3

ภาพประกอบ 53 แบบร่างที่ 3

วิเคราะห์อัตลักษณ์: นำเอาร่มแม่วางที่มีชื่อเสียงอย่างมากในเมืองเชียงใหม่ นำมาใช้ในงานเพื่อสร้างอัตลักษณ์ให้แก่ประติมากรรมสร้างขึ้นงานที่แปลกใหม่ และนำแหงช้างที่ทุกบ้านในเชียงใหม่นำมาเป็นฐานที่หนึ่ง เพื่อให้ความสบายแก่คนที่มาใช้งานรู้สึกเหมือนนั่งอยู่บ้าน

วัสดุที่คาดว่าจะเลือกใช้: นำไม้เป็นโครงสร้างฐานที่หนึ่งประติมากรรมเพราะมีอัตลักษณ์ของบ้านของชาวเชียงใหม่มาช้านาน วัสดุเป็นเหล็กเพราะมีความทนทานต่อสภาพอากาศและการใช้งาน แต่ฐานที่หนึ่งจะเป็นปูนเพราะมีความทนทานต่อการใช้งาน แข็งแรง

5. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินแบบร่างจากผู้เชี่ยวชาญ

ตาราง 1 การประเมินความคิดเห็นด้านการออกแบบประติมากรรมเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ทิ้งร้าง
แบบร่างที่ 1

คำถามเพื่อการประเมินรูปแบบ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย
1. ด้านรูปแบบของงานประติมากรรม						
- รูปแบบงานประติมากรรมที่ออกแบบมีความเหมาะสมต่อพื้นที่ทิ้งร้าง	3					5
- รูปแบบงานประติมากรรมสามารถช่วยสร้างความปลอดภัยให้คนที่ผ่านบริเวณพื้นที่ทิ้งร้างได้	1	2				4.333
- รูปแบบงานประติมากรรมมีประโยชน์ใช้สอยที่มีความเหมาะสม	3					5
- รูปแบบของงานประติมากรรมมีความสวยงามเหมาะสม	2	2				4.333
- โทนสีที่ใช้ในการออกแบบงานประติมากรรมมีความเหมาะสม	3					5
- ขนาดของงานประติมากรรมมีความเหมาะสม	2	1				4.666
2. ด้านวัสดุที่ใช้ในการออกแบบงานประติมากรรม						
- วัสดุส่วนโครงสร้างของงานประติมากรรมมีความเหมาะสม	1	2				4.333
- วัสดุที่ใช้มีความคงทนแข็งแรงสามารถใช้ได้เป็นระยะเวลานาน		3				4
- วัสดุที่ใช้ตกแต่งงานประติมากรรมมีความเหมาะสม	3					5
3. สรุปความพึงพอใจโดยรวม	2	1				4.666
รวมค่าเฉลี่ย						3.861

ค่าเฉลี่ยการประเมินแบบร่างที่ 1 ได้ผลคือ อยู่ในระดับมาก

ตาราง 2 การประเมินความคิดเห็นด้านการออกแบบประติมากรรมเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ทิ้งร้าง
แบบร่างที่ 2

คำถามเพื่อการประเมินรูปแบบ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย
1. ด้านรูปแบบของงานประติมากรรม						
- รูปแบบงานประติมากรรมที่ออกแบบมีความเหมาะสมต่อพื้นที่ทิ้งร้าง	2	1				4.666
- รูปแบบงานประติมากรรมสามารถช่วยสร้างความปลอดภัยให้คนที่ผ่านบริเวณพื้นที่ทิ้งร้างได้		3				4
- รูปแบบงานประติมากรรมมีประโยชน์ใช้สอยที่มีความเหมาะสม		3				4
- รูปแบบของงานประติมากรรมมีความสวยงามเหมาะสม	1	2				4.333
- โทนสีที่ใช้ในการออกแบบงานประติมากรรมมีความเหมาะสม	1	2				4
- ขนาดของงานประติมากรรมมีความเหมาะสม						4.333
2. ด้านวัสดุที่ใช้ในการออกแบบงานประติมากรรม						
- วัสดุส่วนโครงสร้างของงานประติมากรรมมีความเหมาะสม	1	2				4.33
- วัสดุที่ใช้มีความคงทนแข็งแรงสามารถใช้ได้เป็นระยะเวลานาน		3				4
- วัสดุที่ใช้ตกแต่งงานประติมากรรมมีความเหมาะสม		3				4
3. สรุปความพึงพอใจโดยรวม		3				4
รวมค่าเฉลี่ย						3.472

ค่าเฉลี่ยการประเมินแบบร่างที่ 2 ได้ผลคือ อยู่ในระดับมาก

ตาราง 3 การประเมินความคิดเห็นด้านการออกแบบประติมากรรมเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ทิ้งร้าง
แบบร่างที่ 3

คำถามเพื่อการประเมินรูปแบบ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย
1. ด้านรูปแบบของงานประติมากรรม						
- รูปแบบงานประติมากรรมที่ออกแบบมีความเหมาะสมต่อพื้นที่ทิ้งร้าง		3				4
- รูปแบบงานประติมากรรมสามารถช่วยสร้างความปลอดภัยให้คนที่ผ่านบริเวณพื้นที่ทิ้งร้างได้		2	1			3.666
- รูปแบบงานประติมากรรมมีประโยชน์ใช้สอยที่มีความเหมาะสม			3			3
- รูปแบบของงานประติมากรรมมีความสวยงามเหมาะสม		2	1			3.666
- โทนสีที่ใช้ในการออกแบบงานประติมากรรมมีความเหมาะสม		3				4
- ขนาดของงานประติมากรรมมีความเหมาะสม			3			3
2. ด้านวัสดุที่ใช้ในการออกแบบงานประติมากรรม						
- วัสดุส่วนโครงสร้างของงานประติมากรรมมีความเหมาะสม		3				4
- วัสดุที่ใช้มีความคงทนแข็งแรงสามารถใช้ได้เป็นระยะเวลานาน		3				4
- วัสดุที่ใช้ตกแต่งงานประติมากรรมมีความเหมาะสม		2	1			3.666
3. สรุปความพึงพอใจโดยรวม		3				4
รวมค่าเฉลี่ย						3.083

ค่าเฉลี่ยการประเมินแบบร่างที่ 2 ได้ผลคือ อยู่ในระดับมาก

สรุปผลการผลการคัดเลือกรูปแบบที่จะนำมาผลิตเป็นชิ้นงานต้นแบบจำลองจากการตอบแบบสอบถาม สรุปได้ว่ารูปแบบที่ผู้เชี่ยวชาญ ด้านประติมากรรมเลือก 3 ท่าน คือ รูปแบบที่ 1 เป็นรูปแบบที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด

6. การผลิตรูปแบบที่ผู้เชี่ยวชาญวิเคราะห์ความเหมาะสม

การผลิตแบบจำลองประติมากรรมเพื่อพื้นที่ทั้งร้างในเมืองเชียงใหม่ วิเคราะห์การออกแบบจำลองได้ดังนี้

1. ทำฐานที่โดยการเชื่อมเหล็กให้แสดงอัตลักษณ์ นำเอาแหงช้างของแต่ละบ้านมาทำเป็นฐานที่นี้

2. นำเอาเหล็กขนาดต่างๆ มาตัดเป็นชิ้นส่วนด้านบนที่ออกแบบมาเชื่อมประกอบแบบจำลองเป็นรูปทรงโคมล้านนา

3. นำเอาเหล็กที่ประกอบส่วนด้านบนที่ทำเป็นรูปทรงโคมล้านนามาประกอบกับชิ้นส่วนฐานแบบจำลองด้านฐานที่หนึ่งโดยมีความสูง 55 เซนติเมตร

4. ทำการพ่นสีรองพื้นประติมากรรมแบบจำลอง ด้านสีสเปรย์สีขาว มีความสูงของชิ้นงาน

1 เมตร

5. นำตุ้งล้านนาแบบทอจากผ้าฝ้ายมาประกอบกับชิ้นงานประติมากรรมต้นแบบจำลองที่อยู่ส่วนประกอบด้วยใน

การผลิตประติมากรรมเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ทิ้งร้างในเมืองเชียงใหม่ วิเคราะห์ข้อมูลทางการออกแบบได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้ ใน 3 แบบร่างจำลองประติมากรรมเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ทิ้งร้างในเมืองเชียงใหม่ได้มีการใช้ผ้าฝ้ายที่ทอตุ้งล้านนา ขนาดเล็กตามรูปแบบจำลองตามรูปแบบงานประติมากรรมเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ทิ้งร้างในเมืองเชียงใหม่ขนาดจำลอง ผู้วิจัย เพื่อแสดงถึงอัตลักษณ์ความสวยงาม และเทคนิคการสร้างสรรค์ในรูปแบบ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว การออกแบบไร่ขอบเขตจำกัดทางประติมากรรม โดยเน้นอัตลักษณ์กับวัสดุ แสดงคุณค่าของ อัตลักษณ์ วิถีชีวิตของชาวล้านนา สีของงานจะใช้สีเขียวของเนื้อวัสดุนำมาผสมผสานกันอย่างลงตัว ด้านความปลอดภัย ก็จะมีกล่องวงจรปิด และด้านสถาปัตยกรรม การใช้งานก็สามารถนั่งได้ และมีสัญญาณเครื่องข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงแบบไร้สายเพื่อในคนในพื้นที่และนักท่องเที่ยวเข้าไปใช้งานทั้งหมดมี 3 ด้าน ที่สรุป

7. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินผลงานประติมากรรมต้นแบบ โดยผู้ประเมิน 100 คน

ตาราง 4 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินผลงานประติมากรรมต้นแบบโดยผู้ประเมิน 100 คน

ประเมินความคิดเห็นที่มีต่อผลงานต้นแบบ ประติมากรรมเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ทิ้งร้างในเมือง เชียงใหม่	N=100		ระดับความ พึงพอใจ
	$\bar{X}$	s.d.	
1. ด้านรูปแบบของงานประติมากรรม			
-รูปแบบงานประติมากรรมที่ออกแบบมีความ เหมาะสมต่อพื้นที่ทิ้งร้าง	4.13	0.92	มาก
-รูปแบบงานประติมากรรมสามารถช่วยสร้างความ ปลอดภัยให้คนที่ผ่านบริเวณพื้นที่ทิ้งร้างได้	4.10	0.88	มาก
-รูปแบบงานประติมากรรมมีประโยชน์ใช้สอยที่มี ความเหมาะสม (อินเตอร์เน็ต, แก้อื้อ, ระบบแสง สว่าง)	3.97	0.85	มาก
-รูปแบบของงานประติมากรรมมีความเหมาะสมกับ ชุมชน	4.33	0.62	มาก
-รูปแบบของงานประติมากรรมมีความสวยงาม เหมาะสม	4.35	0.72	มาก
- ชุมชนมีส่วนร่วมกับการงานประติมากรรม	4.55	0.73	มากที่สุด
2. ด้านวัสดุที่ใช้ในการออกแบบงานประติมากรรม			
-วัสดุส่วนโครงสร้างของงานประติมากรรมมีความ เหมาะสม	4.25	0.90	มาก
-วัสดุที่ใช้มีความคงทนแข็งแรงสามารถใช้ได้เป็น ระยะเวลานาน	3.92	0.86	มาก
- วัสดุที่ใช้ที่เหมาะสมกับพื้นที่ทิ้งร้างในเมือง เชียงใหม่	4.10	0.76	มาก
3. สรุปความพึงพอใจโดยรวม	4.20	0.82	มาก

ค่าเฉลี่ยการประเมินต้นแบบ ได้ผลคือ อยู่ในระดับมาก

สรุปผลการผลการคัดเลือกรูปแบบที่จะนำมาผลิตเป็นชิ้นงานต้นแบบจำลอง
ประติมากรรมจากการตอบแบบสอบถาม สรุปได้ว่าประเมินผลงานประติมากรรมต้นแบบเพื่อ
แก้ปัญหาพื้นที่ทิ้งร้างในเมืองเชียงใหม่ โดยผู้ประเมิน 100 คน.ในเมืองเชียงใหม่ รูปแบบด้าน
ประติมากรรมมีความเหมาะสมมาก

และด้านวัสดุที่นำมาใช้ในงานประติมากรรมค่อนข้างมีความเหมาะสมมาก

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วิจัยเรื่องการศึกษาและพัฒนาการศึกษาและพัฒนารูปแบบประติมากรรมเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ทิ้งร้างในเมืองเชียงใหม่เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสาร และการลงพื้นที่ร้างในเมืองเชียงใหม่จริง เพื่อเก็บข้อมูล จากนั้นทำการแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านประติมากรรม ด้านความปลอดภัย คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจ และด้านสถาปัตยกรรม เพื่อทำการร่างแบบร่างประติมากรรมและประติมากรรมโดยผู้เชี่ยวชาญ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้อาศัยหลักการพัฒนาด้านแบบนวัตกรรม ซึ่งได้สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะในการวิจัยไว้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ความรู้ด้านการออกแบบสร้างสรรค์ประติมากรรมเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ทิ้งร้างในเมือง
2. เพื่อออกแบบและนำเสนอต้นแบบประติมากรรมแก้ปัญหาพื้นที่ทิ้งร้างในเมืองเชียงใหม่ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว

ความสำคัญของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการสร้างสรรค์งานประติมากรรมในพื้นที่สาธารณะที่ทิ้งร้างโดยเลือกพื้นที่ในเมืองเชียงใหม่ เป็นที่สร้างสรรค์และกำหนดให้เป็นขอบเขตในเนื้อหาด้านความสัมพันธ์พื้นที่ ปัญหา และเทคนิค
2. เพื่อส่งเสริมสร้างความสัมพันธ์ก่อให้เกิดความเข้าใจระหว่างประติมากรรมสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ทิ้งร้างกับประชาชน
3. เพื่อที่จะนำเสนอรูปแบบหนึ่งแก่สังคม โดยการสร้างสรรค์ประติมากรรมให้เข้าไปมีส่วนพื้นที่ทิ้งร้างในเมืองเชียงใหม่ ทางภูมิสถาปัตยกรรมเพื่อปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมให้แก่ชุมชนซึ่งมีอิทธิพลต่อ คนในพื้นที่และบุคคลทั่วไปที่จะได้รับประสบการณ์ใหม่ด้านงานประติมากรรม เพื่อส่งเสริมสุนทรียภาพต่อจิตใจและพัฒนาสังคมต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษานี้มุ่งเน้นการศึกษา อัตลักษณ์ วัสดุท้องถิ่นในพื้นที่ ทางด้านต่างๆ เพื่อหาแนวทางการออกแบบต้นแบบประติมากรรม ขอบเขตพื้นที่การติดตั้งผลงาน บริเวณในเมืองเชียงใหม่ หน้าบริเวณวัดร้างในตัวเมืองเชียงใหม่ สวนสาธารณะที่ถูกกละเลย ฯลฯ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชียงใหม่

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในงานวิจัย คือ ผลงานประติมากรรมเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ทิ้งร้างในเมืองเชียงใหม่ มาจากการศึกษา ผลงาน หนังสือ ที่เกี่ยวข้อง เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย ผลงานการออกแบบประติมากรรมแก้ไขพื้นที่ทิ้งร้างทั้งหมด 3 ผลงาน ที่มาจากการคัดเลือกผลงานประติมากรรม

สรุปผลการวิจัย

การสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรม พื้นที่ทิ้งร้างในเมือง จังหวัดเชียงใหม่มีวัตถุประสงค์มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการใช้ประติมากรรมเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ทิ้งร้างในเมือง ด้านต่างๆ ได้แก่ความปลอดภัย, การใช้สอย และการสร้างอัตลักษณ์ และเพื่อออกแบบประติมากรรมสำหรับแก้ปัญหาพื้นที่ทิ้งร้างในเมืองเชียงใหม่ และส่งเสริมการท่องเที่ยวถ่ายทอดผลงานประติมากรรมสะท้อนอัตลักษณ์เมืองเชียงใหม่ และสังคมชุมชนในพื้นที่นั้นเกิดกิจกรรมและคนในชุมชนมีส่วนร่วมสร้างบริบทเช่นนาฬิกา แก้วน้ำเพื่อสร้างกิจกรรมให้คนในพื้นที่ ทำให้พื้นที่ทิ้งร้างนั้นเกิดความปลอดภัยและยังปรับปรุงพื้นที่ทิ้งร้างให้ดูสวยงามและนักท่องเที่ยวให้ปลอดภัยในสิ่งแวดล้อมนั้นยิ่งขึ้น เนื่องจากประติมากรรมพื้นที่ทิ้งร้างนี้จะมีแสงสว่างในเวลากลางคืนแล้วยังดึงดูดนักท่องเที่ยวเพื่อช่วยให้เกิดความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น และใช้แบตเตอรี่และพลังงานธรรมชาติเพื่อประหยัดพลังงาน และได้นำอัตลักษณ์มาสร้างชิ้นงานต้นแบบให้แก่ชุมชนและจังหวัดเชียงใหม่

การศึกษาวิเคราะห์พื้นที่ ได้ข้อสรุปทางด้านอัตลักษณ์จะส่งเสริมก่อให้เกิดการทำบุญแลพัฒนาสู่เทศบาลงานประเพณีงานต่างให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมและสืบทอดกันต่อไป ทางด้านความปลอดภัยจะมีระบบสนับสนุนได้แก่ กล้องวงจรปิด และแสงสว่างให้พื้นที่ให้ดูปลอดภัยมากยิ่งขึ้น และด้านประโยชน์การใช้สอย ทำให้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของคนในพื้นที่ และนักท่องเที่ยว เป็นที่สร้างกิจกรรมของคนในพื้นที่พบปะพูดคุยกันประติมากรรมแก้ไขปัญหพื้นที่ทิ้งร้างจะเป็นประโยชน์แก่คนรุ่นหลังได้ศึกษาต่อไปและอาจจะเป็นต้นแบบแก่จังหวัดอื่นได้อีกด้วย จากการศึกษาข้อมูลเพื่อนำมาประกอบกับกระบวนการของการทำงานสามารถสรุปได้ดังนี้

การอภิปรายผล

1. ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านประติมากรรม ด้านความปลอดภัยและด้านสถาปัตยกรรม เบื้องต้นเพื่อเก็บข้อมูล สรุปผลได้ งานวิจัยการศึกษาและพัฒนาประติมากรรมเพื่อพื้นที่ทิ้งร้างสามารถช่วยแก้ปัญหาพื้นที่ทิ้งร้างในเมืองเชียงใหม่ และส่งเสริมการท่องเที่ยวได้

ผลจากการตอบแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำมาใช้ในการออกแบบและพัฒนาจากสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ3ท่านประกอบด้วยด้านประติมากรรม 1 ท่าน สถาปนิก 1 ท่าน ด้านความปลอดภัย คือเจ้าหน้าที่ตำรวจ 1 ท่าน พบข้อกำหนดในการออกแบบ ดังนี้

1. ด้านอัตลักษณ์ความงามควรสร้างอัตลักษณ์ให้ตัวชิ้นงาน

1.1 บ้านถวายเป็น

อัตลักษณ์ ศิลปะไม้แกะสลักของล้านนา เป็นงานศิลปะที่เก่าแก่ มีเอกลักษณ์และมีคุณค่า ควรแก่การภาคภูมิใจสำหรับชาวล้านนาเอง งานแกะสลักไม้ จึงกลายเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมล้านนาที่สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อ ค่านิยม ประเพณี การทำมาหากิน ตลอดจนวิถีชีวิตของชาวล้านนา ที่ผูกพันอยู่กับธรรมชาติ ทุ่งนา ป่าไม้ ซึ่งจะพบเห็นกันได้ทั่วไปในปัจจุบันในสถานที่สำคัญทางศาสนา บ้านเรือนที่อยู่อาศัยหรือเครื่องใช้สอยในชีวิตประจำวัน

1.2 บ้านวัวลาย

อัตลักษณ์ ชุมชนย่านถนนวัวลาย จังหวัดเชียงใหม่ได้ชื่อว่าเป็น แหล่งผลิตเครื่องเงินที่สร้างชื่อเสียงให้กับเมืองเชียงใหม่มาจนถึง ปัจจุบัน ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สร้างงานลักษณะลายและรูปทรงเครื่องเงินภาคเหนือ ก็มีแบบเฉพาะของตนเองมีลายชาดก ลายสิบสองนักษัตร ลายดอกกระถิน ลายดอก ทานตะวัน ลายสับประรด ลายนกยูง ลายดอกหมาก ซึ่งบางคนก็ เรียก ลายแส บ้าง ลายผักข้าวโพด

2. ด้านความปลอดภัย

2.1 กล้องวงจรปิด

การใช้งานเครื่องมือป้องกันการโจรกรรม การย่องเบา การทำลายทรัพย์สินและเหตุร้ายอื่นนั้นไม่เพียงช่วยในการป้องกันทรัพย์สินโดยบันทึกภาพ footage แต่ยังลดเหตุร้ายที่สามารถเกิดขึ้นได้ ภาพผ่านกล้องวงจรปิดช่วยในการจับภาพผู้ก่อเหตุร้ายและลดโอกาสในการก่อเหตุใดๆ

2.2 หลอดไฟ แสงสว่าง

มีอายุการใช้งานนานกว่าหลอดLED ทนต่อแรงกระแทก สั่นสะเทือน และทนการกัดกร่อนได้ดีประหยัดค่าไฟ

3. ด้านประโยชน์การใช้สอย

3.1 แก้ว การใช้งาน เป็นเฟอร์นิเจอร์ชนิดหนึ่งใช้สำหรับนั่ง มีส่วนประกอบหลักคือนั่งและพนักพิง แก้วบางชนิดจะมีที่วางแขนด้วยแก้วทั่วไปจะมีขาสี่ขา ซึ่งขาทั้งสี่รองรับที่นั้งที่ยกสูงขึ้นมาจากพื้น

3.2 การใช้งานสำหรับเป็นเครื่องมือใช้บอกเวลา

จากการตอบแบบสอบถามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านประติมากรรมควรนำอัตลักษณ์ภายในพื้นที่นั้น ๆ มาสร้างในชิ้นงานประติมากรรม

ผลจากการตอบแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญด้านความปลอดภัย ได้ให้ข้อเสนอแนะพื้นที่อาชญากรรมในเชียงใหม่พื้นที่ที่เกิดอาชญากรรมบ่อยครั้งและประติมากรรมสามารถมีส่วนช่วยแก้ไขและลดอาชญากรรมได้ด้านความปลอดภัยควรมีการติดตั้งกล้องวงจรปิดและแสงสว่าง

ผลจากการตอบแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญด้านความสถาปัตยกรรม ได้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประโยชน์การใช้สอยควรมีกิจกรรมในพื้นที่ ให้คนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วม

ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ด้านนำมาสรุปผลพบองค์ความรู้ได้ว่า 1.ข้อกำหนดการออกแบบ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความปลอดภัยควรมีการติดตั้งกล้องวงจรปิดและแสงสว่าง และประโยชน์ใช้สอย พบว่าควรใช้พลังงานธรรมชาติและแบตเตอรี่เพื่อประหยัดและไม่เกิดมลพิษ ควรมีกิจกรรมในพื้นที่เช่น นันทนาการ หรือ เก้าอี้นั่ง ทางด้านอัตลักษณ์ทางด้านทัศนศิลป์พบว่าควรสร้างอัตลักษณ์ให้ตัวชิ้นงาน 2. การออกแบบร่างเป็นรูปแบบประติมากรรมทั้งหมด 3 ชิ้น โดยมีอัตราส่วน 1: 3 เพื่อนำมาติดตั้งงานต้นแบบในพื้นที่โดยนำมาให้ผู้เชี่ยวชาญทำการคัดเลือกและเสนอแนะเพื่อใช้ในการทำต้นแบบ 1 ชิ้น สร้างต้นแบบประติมากรรมกับพื้นที่ที่ทั้งร่าง

3. การวิเคราะห์พื้นที่

วิเคราะห์พื้นที่	ด้านอัตลักษณ์	ด้านความปลอดภัย	ด้านประโยชน์ใช้สอย
	-วิถีชีวิตคนสมัยก่อน -จุดศูนย์กลางการจัดงานเทศกาลประเพณีต่างๆในเมือง เชียงใหม่ได้แก่ งานบุญผะเหวด งานประเพณียี่เป็ง	-มีปัญหาด้านคนจรจัดอาศัยอยู่ได้ สะพาน -มีปัญหาด้านอาชญากรรม	-ขาดที่นั่ง เนื่องจากเป็นจุดที่นักท่องเที่ยวเดินภายในเมืองจำนวนมาก -ขาดแสงสว่าง
	-สวนสาธารณะ ในเขตเมืองเชียงใหม่	-เกิดปัญหาด้านอาชญากรรมบ่อยครั้งถือว่าเป็นอันดับต้นๆของเมืองเชียงใหม่	-ขาดแสงสว่าง -ขาดจุดศูนย์กลางที่ให้ชุมชนพบปะพูดคุยกัน
	-วิถีชีวิตของคนลุ่มแม่น้ำปิงสมัยโบราณ -ความหลากหลายของวัฒนธรรม	-ปัญหาด้านเยาวชนในพื้นที่ -การขอติดตั้งสัญญาณไฟบนถนน	-ขาดแสงสว่างได้ สะพานยามค่ำคืน -ขาดที่นั่งพักผ่อน ย่อนใจของคนที่มาเที่ยวในเมืองเชียงใหม่เนื่องจากบริเวณนั้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาเรื่องวัสดุที่มาใช้กับงานประติมากรรมที่ผลิต เพราะมันสามารถทำให้รูปแบบของงานที่สร้างไว้เกิดอุปสรรคและรูปแบบมีการเปลี่ยนแปลงไปจากแบบร่างออกแบบทำให้ตัวชิ้นงานไม่เป็นอย่างกำหนดไว้คาดเคลื่อนบ้าง
2. ควรมีการศึกษาวิจัยอย่างต่อเนื่องโดยพัฒนาต้นแบบประติมากรรมพื้นที่ทั้งร่างในเมืองเชียงใหม่เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง
3. ควรมีการจัดสร้างประติมากรรมขนาดเท่าจริง ตามความเหมาะสมเพื่อเพิ่มวัฒนธรรมให้กับพื้นที่ทั้งร่างจริงเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของเมืองเชียงใหม่

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- ฉายนภา เลปาจารย์. (2530). *ประติมากรรมกับสิ่งแวดล้อมในสวนสาธารณะ*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร
- ชลุต นิมเสมอ. (2531). *องค์ประกอบศิลป์*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ดนายา เขียววัณกี. (2558). ความหมายของคำว่า ศิลปะ. สืบค้นเมื่อ 25 ธันวาคม 2558, จาก <http://danayart103.blogspot.com/2010/06/art.html>
- นิรมล กุลศรีสมบัติ, และยุวดี ศิริ. (2550). พื้นที่ที่ทั้งร่างกับการฟื้นฟูเมือง:กรณีพื้นที่ทางพิเศษยกระดับใน กรุงเทพมหานคร. สืบค้นเมื่อ 19 ตุลาคม 2558 , จาก <http://www.uddc.net/th/urban-renewal>
- เนื่ออ่อน ขว้ทองเขียว. (2558). ความงามในงานประติมากรรม .สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2558, จาก <http://mblog.manager.co.th/leknuaoon/th-65947/>
- บุญพาด ฆังคะมะโน. (2558). มุมมองประติมากรรมกับสภาพแวดล้อมในเมือง. สืบค้นเมื่อ 22 ธันวาคม 2558, จาก http://reo06.mnre.go.th/home/images/upload/file/report/art_envi.pdf
- มานะ เอี่ยมวัฒนา. (2548). *ความสัมพันธ์มนุษย์กับพื้นที่*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- วิเชียร อินทรกระทึก. (2539). *ประติมากรรม*. กรุงเทพฯ: อักษราพิพัฒน์.
- วรรณภา พิมพ์วิริยะกุล. (2558). ความหมายและบทบาท:ศาสตร์การออกแบบแสงสว่างในสถาปัตยกรรม แสงกับคุณค่าของสถาปัตยกรรมในอดีต. สืบค้นเมื่อ 11 พฤศจิกายน 2558, จาก <http://www.arch.chula.ac.th/journal/files/article/z9zNCUhQGASun100922.pdf>
- อุดม จิมภักดี. (2547). *ผลงานประติมากรรมกับสภาพแวดล้อม: รายงานการวิจัย = The Sculpture in environment*. เชียงใหม่: ภาควิชาภาพพิมพ์ จิตรกรรมและประติมากรรม คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- Even, Hellen Marie. (1973). *Men the Design*. New York: The Macmill Company .
- Graves, Maiitland. (1951). *The art of color and design*. New York: McGrew-Hill Book
- Midgley, Barry. (1989). *Sculpture ,modeling and ceramic*. Cincinnati.Ohio: North Light Book.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์

งานวิจัยเรื่องประติมากรรมเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ทิ้งร้างในเมืองเชียงใหม่

สัมภาษณ์โดย นางสาวรัชดาภรณ์ สารเงิน

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา ศิลปกรรมวิชาเอกนวัตกรรมการออกแบบ

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2558

สัมภาษณ์วันที่ เดือน พ.ศ. เวลา ถึง

ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ-นามสกุล วุฒิการศึกษา

ตำแหน่ง สถานที่ทำงาน

ประสบการณ์ในการทำงาน ปี

หมายเหตุ: การสัมภาษณ์ในครั้งนี้ เป็นการสัมภาษณ์ข้อมูลเนื้อหาที่มีความเกี่ยวข้องกับผลสรุปของการทำประติมากรรมในพื้นที่ทิ้งร้างในเมืองเชียงใหม่ เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในงานวิจัยเรื่อง การศึกษาและพัฒนาประติมากรรมแก้ไขปัญหาพื้นที่ทิ้งร้างในเมืองเชียงใหม่ โดยแบ่งเป็นประเด็นดังต่อไปนี้

ประเด็นการสัมภาษณ์

1. แนวทางในการใช้ประติมากรรมเพื่อแก้ไขปัญหาพื้นที่ทิ้งร้างในเมืองเชียงใหม่

.....

ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ได้ทำการตรวจสอบเครื่องมือ

.....

ข้อเสนอแนะจากผู้วิจัยต่อการปรับปรุงเพื่อการพัฒนา

.....

.....

.....

.....

.....

2. ประติมากรรมแก้ไขพื้นที่ทั้งร้างในเมืองเชียงใหม่ส่งผลให้ชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านใดและมากน้อยเพียงใด

.....

.....

.....

.....

.....

ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ได้ทำการตรวจสอบเครื่องมือ

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะจากผู้วิจัยต่อการปรับปรุงเพื่อการพัฒนา

.....

.....

.....

.....

.....

3. ประติมากรรมบนพื้นที่ทั้งร้างในเมืองควรมีประโยชน์ใช้สอยหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ได้ทำการตรวจสอบเครื่องมือ

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะจากผู้วิจัยต่อการปรับปรุงเพื่อการพัฒนา

.....

.....

.....

.....

4. ความต้องการด้านวัสดุและอายุการใช้งานของประติมากรรมพื้นที่ทั้งร่างในเมืองเชียงใหม่เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ได้ทำการตรวจสอบเครื่องมือ

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะจากผู้วิจัยต่อการปรับปรุงเพื่อการพัฒนา

.....

.....

.....

.....

5. ประติมากรรมมีส่วนช่วยในเรื่องความปลอดภัยในพื้นที่ทั้งร้างในเมืองเชียงใหม่หรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ได้ทำการตรวจสอบเครื่องมือ

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะจากผู้วิจัยต่อการปรับปรุงเพื่อการพัฒนา

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในองค์ประกอบโดยรวมของประติมากรรมพื้นที่ทั้งร้างในจังหวัดเชียงใหม่

.....

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินกลุ่มตัวอย่างแบบร่างออกแบบงานออกแบบประติมากรรม(ผู้เชี่ยวชาญ)

หัวข้องานวิจัยเรื่อง

การศึกษาและพัฒนาประติมากรรมเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ทิ้งร้างในเมืองเชียงใหม่

โดย นางสาว รัชดาภรณ์ สารเงิน

นิสิตปริญญาโท สาขานวัตกรรมการออกแบบ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาและพัฒนาประติมากรรมเพื่อแก้ไขพื้นที่ทิ้งร้างในเมืองเชียงใหม่ เป็นการวิจัยและพัฒนา(Research and Development) โดยวิเคราะห์ข้อกำหนดการออกแบบ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านอัตลักษณ์ ด้านความปลอดภัยและด้านประโยชน์การใช้สอย โดยเนื้อหาข้อมูลที่ได้จากการศึกษานำมาพัฒนาสร้างสรรค์ประติมากรรมเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ทิ้งร้างในรูปแบบของผู้วิจัย

สัมภาษณ์วันที่ เดือน พ.ศ. เวลา ถึง

ผู้ตอบแบบประเมิน

ชื่อ-นามสกุล วุฒิการศึกษา

ตำแหน่ง สถานที่ทำงาน

คำชี้แจง แบบประเมินกลุ่มตัวอย่างร่างงานออกแบบประติมากรรม มีดังนี้

ตอนที่ 1 การประเมินความคิดเห็นด้านการออกแบบประติมากรรมเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ทิ้งร้าง

ข้อกำหนดในการออกแบบแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

- ด้านอัตลักษณ์
- ด้านความปลอดภัย
- ด้านประโยชน์การใช้สอย

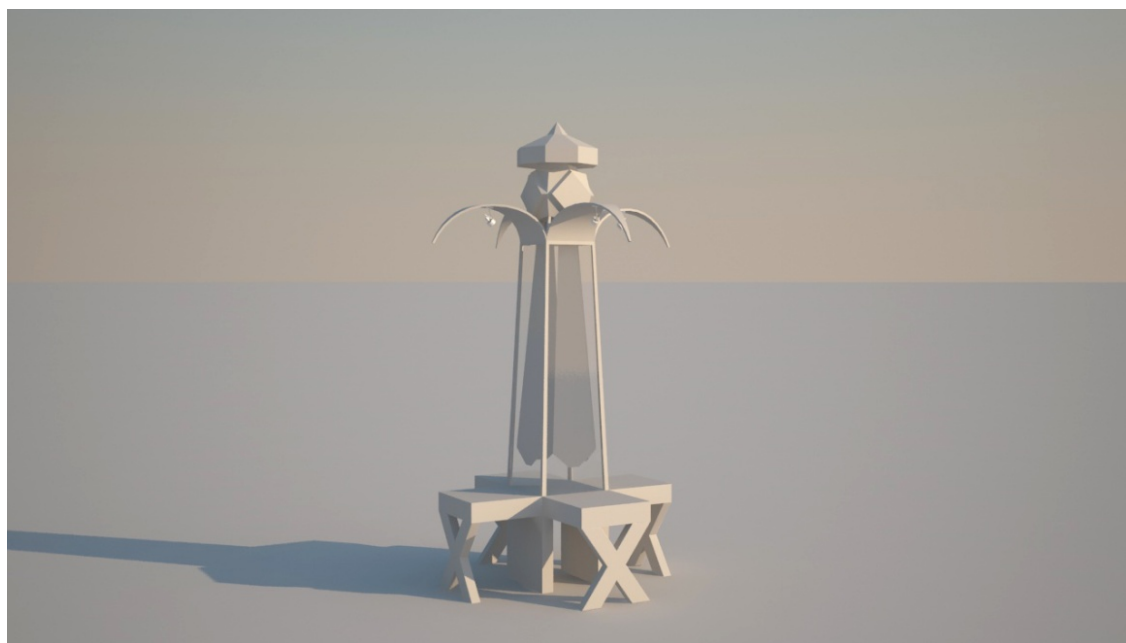
ขอความกรุณาให้ผู้เชี่ยวชาญประเมิน และโปรดใส่เครื่องหมาย / ในช่องของระดับความคิดเห็นของแต่ละข้อในตาราง ซึ่งกำหนดคะแนน (Weight) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 1 หมายถึง ผลการประเมินในระดับดีมากมากที่สุด
- 2 หมายถึง ผลการประเมินในระดับมาก
- 3 หมายถึง ผลการประเมินในระดับปานกลาง
- 4 หมายถึง ผลการประเมินในระดับน้อย
- 5 หมายถึง ผลการประเมินในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 ขอเสนอแนะเพิ่มเติมท่านสามารถตอบแบบประเมินได้อย่างอิสระ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

จุดประสงค์ในการประเมินข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบประเมิน และข้อมูลต่างๆ เพื่อเป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้

NO.1

ตอนที่ 1 การประเมินความคิดเห็นด้านการออกแบบประติมากรรมเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ทิ้งร้าง

คำถามเพื่อการประเมินรูปแบบ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ด้านรูปแบบของงานประติมากรรม					
- รูปแบบงานประติมากรรมที่ออกแบบมีความเหมาะสมต่อพื้นที่ทิ้งร้าง					
-รูปแบบงานประติมากรรมสามารถช่วยสร้างความปลอดภัยให้คนที่ผ่านบริเวณพื้นที่ทิ้งร้างได้					
- รูปแบบงานประติมากรรมมีประโยชน์ใช้สอยที่มีความเหมาะสม					
- รูปแบบของงานประติมากรรมมีความสวยงามเหมาะสม					
- โทนสีที่ใช้ในการออกแบบงานประติมากรรมมีความเหมาะสม					
- ขนาดของงานประติมากรรมมีความเหมาะสม					
2. ด้านวัสดุที่ใช้ในการออกแบบงานประติมากรรม					
- วัสดุส่วนโครงสร้างของงานประติมากรรมมีความเหมาะสม					
- วัสดุที่ใช้มีความคงทนแข็งแรงสามารถใช้ได้เป็นระยะเวลานาน					
- วัสดุที่ใช้ตกแต่งงานประติมากรรมมีความเหมาะสม					
3. สรุปความพึงพอใจโดยรวม					

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

NO.2

ตอนที่ 1 การประเมินความคิดเห็นด้านการออกแบบประติมากรรมเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ทิ้งร้าง

คำถามเพื่อการประเมินรูปแบบ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ด้านรูปแบบของงานประติมากรรม					
- รูปแบบงานประติมากรรมที่ออกแบบมีความเหมาะสมต่อพื้นที่ทิ้งร้าง					
-รูปแบบงานประติมากรรมสามารถช่วยสร้างความปลอดภัยให้คนที่ผ่านบริเวณพื้นที่ทิ้งร้างได้					
- รูปแบบงานประติมากรรมมีประโยชน์ใช้สอยที่มีความเหมาะสม					
- รูปแบบของงานประติมากรรมมีความสวยงามเหมาะสม					
- โทนสีที่ใช้ในการออกแบบงานประติมากรรมมีความเหมาะสม					
- ขนาดของงานประติมากรรมมีความเหมาะสม					
2. ด้านวัสดุที่ใช้ในการออกแบบงานประติมากรรม					
- วัสดุส่วนโครงสร้างของงานประติมากรรมมีความเหมาะสม					
- วัสดุที่ใช้มีความคงทนแข็งแรงสามารถใช้ได้เป็นระยะเวลานาน					
- วัสดุที่ใช้ตกแต่งงานประติมากรรมมีความเหมาะสม					
3. สรุปความพึงพอใจโดยรวม					

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

NO.3

ตอนที่ 1 การประเมินความคิดเห็นด้านการออกแบบประติมากรรมเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ทิ้งร้าง

คำถามเพื่อการประเมินรูปแบบ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ด้านรูปแบบของงานประติมากรรม					
- รูปแบบงานประติมากรรมที่ออกแบบมีความเหมาะสมต่อพื้นที่ทิ้งร้าง					
-รูปแบบงานประติมากรรมสามารถช่วยสร้างความปลอดภัยให้คนที่ผ่านบริเวณพื้นที่ทิ้งร้างได้					
- รูปแบบงานประติมากรรมมีประโยชน์ใช้สอยที่มีความเหมาะสม					
- รูปแบบของงานประติมากรรมมีความสวยงามเหมาะสม					
- โทนสีที่ใช้ในการออกแบบงานประติมากรรมมีความเหมาะสม					
- ขนาดของงานประติมากรรมมีความเหมาะสม					
2. ด้านวัสดุที่ใช้ในการออกแบบงานประติมากรรม					
- วัสดุส่วนโครงสร้างของงานประติมากรรมมีความเหมาะสม					
- วัสดุที่ใช้มีความคงทนแข็งแรงสามารถใช้ได้เป็นระยะเวลานาน					
- วัสดุที่ใช้ตกแต่งงานประติมากรรมมีความเหมาะสม					
3. สรุปความพึงพอใจโดยรวม					

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินกลุ่มตัวอย่างผลงานการออกแบบงานประติมากรรม
หัวข้องานวิจัยเรื่อง
การศึกษาและพัฒนาประติมากรรมเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ทิ้งร้างในเมืองเชียงใหม่
โดย นางสาว รัชดาภรณ์ สารเงิน
นิสิตปริญญาโท สาขานวัตกรรมการออกแบบ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาและพัฒนาประติมากรรมเพื่อแก้ไขพื้นที่ร้างในเมืองเชียงใหม่ เป็นการวิจัยและพัฒนา(Research and Development) โดยวิเคราะห์ข้อกำหนดการออกแบบ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านอัตลักษณ์ ด้านความปลอดภัยและด้านประโยชน์การใช้สอย โดยเนื้อหาข้อมูลที่ได้จากการศึกษานำมาพัฒนาสร้างสรรค์ประติมากรรมเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ทิ้งร้างในรูปแบบของผู้วิจัย
 สัมภาษณ์วันที่ เดือน พ.ศ. เวลา ถึง

คำชี้แจง แบบประเมินกลุ่มตัวอย่างงานออกแบบประติมากรรม มีดังนี้

ตอนที่ 1 การประเมินความคิดเห็นด้านการออกแบบประติมากรรมเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ทิ้งร้าง

ข้อกำหนดในการออกแบบแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

- ด้านอัตลักษณ์
- ด้านความปลอดภัย
- ด้านประโยชน์การใช้สอย

ขอความกรุณาให้ผู้ประเมิน และโปรดใส่เครื่องหมาย / ในช่องของระดับความคิดเห็นของแต่ละข้อในตาราง ซึ่งกำหนดคะแนน (Weight) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 1 หมายถึง ผลการประเมินในระดับดีมากมากที่สุด
- 2 หมายถึง ผลการประเมินในระดับมาก
- 3 หมายถึง ผลการประเมินในระดับปานกลาง
- 4 หมายถึง ผลการประเมินในระดับน้อย
- 5 หมายถึง ผลการประเมินในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 ขอเสนอแนะเพิ่มเติมท่านสามารถตอบแบบประเมินได้อย่างอิสระ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

จุดประสงค์ในการประเมินข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบประเมิน และข้อมูลต่างๆ เพื่อเป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้

ตอนที่ 1 การประเมินความคิดเห็นด้านการออกแบบประติมากรรมเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ทิ้งร้าง

คำถามเพื่อการประเมินรูปแบบ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ด้านรูปแบบของงานประติมากรรม					
- รูปแบบงานประติมากรรมที่ออกแบบมีความเหมาะสมต่อพื้นที่ทิ้งร้าง					
- รูปแบบงานประติมากรรมสามารถช่วยสร้างความปลอดภัยให้คนที่ผ่านบริเวณพื้นที่ทิ้งร้างได้					
- รูปแบบงานประติมากรรมมีประโยชน์ใช้สอยที่มีความเหมาะสม (อินเตอร์เน็ต, แก้อื้อ, ระบบแสงสว่าง)					
- รูปแบบของงานประติมากรรมมีความเหมาะสมกับชุมชน					
- รูปแบบของงานประติมากรรมมีความสวยงามเหมาะสม					
- ชุมชนมีส่วนร่วมกับการงานประติมากรรม					
2. ด้านวัสดุที่ใช้ในการออกแบบงานประติมากรรม					
- วัสดุส่วนโครงสร้างของงานประติมากรรมมีความเหมาะสม					
- วัสดุที่ใช้มีความคงทนแข็งแรงสามารถใช้ได้เป็นระยะเวลานาน					
- วัสดุที่ใช้ที่เหมาะสมกับพื้นที่ทิ้งร้างในเมืองเชียงใหม่					
3. สรุปความพึงพอใจโดยรวม					

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

เอกสารขอใช้เครื่องมือวิจัย

ที่ ศธ 0519.12/ ๖15๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

15 ธันวาคม 2558

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เนื่องด้วย นางสาวรัชดาภรณ์ สารเงิน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปกรรม (นวัตกรรมการออกแบบ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาและพัฒนาประติมากรรมเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ทิ้งร้างเมืองเชียงใหม่” โดยมี อาจารย์ ดร.อรัญ วานิชกร และ อาจารย์ ดร.ยศไกร ไททอง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่า รองศาสตราจารย์สุนทร สุวรรณหม เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบตาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวรัชดาภรณ์ สารเงิน และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภกวี โยเหลา)
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 082 627 8566

ที่ ศธ 0519.12/ ๖๒๖๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

15 ธันวาคม 2558

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เนื่องด้วย นางสาวรัชดาภรณ์ สารเงิน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปกรรม (นวัตกรรมการออกแบบ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาและพัฒนาประติมากรรมเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ทิ้งร้างเมืองเชียงใหม่” โดยมี อาจารย์ ดร.อรุณ วาณิชกร และ อาจารย์ ดร.ยศไกร ไททอง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่า รองศาสตราจารย์สุกรี เกษรเกศรา เป็นผู้เชี่ยวชาญตรงแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวรัชดาภรณ์ สารเงิน และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ตู่ชฎี โยเหลา)
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 082 627 8566

ที่ ศธ 0519.12/ ๒๕๕๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

15 ธันวาคม 2558

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน รองนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่

เนื่องด้วย นางสาวรัชดาภรณ์ สารเงิน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปกรรม (นวัตกรรมการออกแบบ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาและพัฒนาประติมากรรมเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ทิ้งร้างเมืองเชียงใหม่” โดยมี อาจารย์ ดร.อริญ วานิชกร และ อาจารย์ ดร.ยศไกร ไททอง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่า นายชาติรี เชื้อมโนชา เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวรัชดาภรณ์ สารเงิน และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชัชฎี โยเหลา)

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

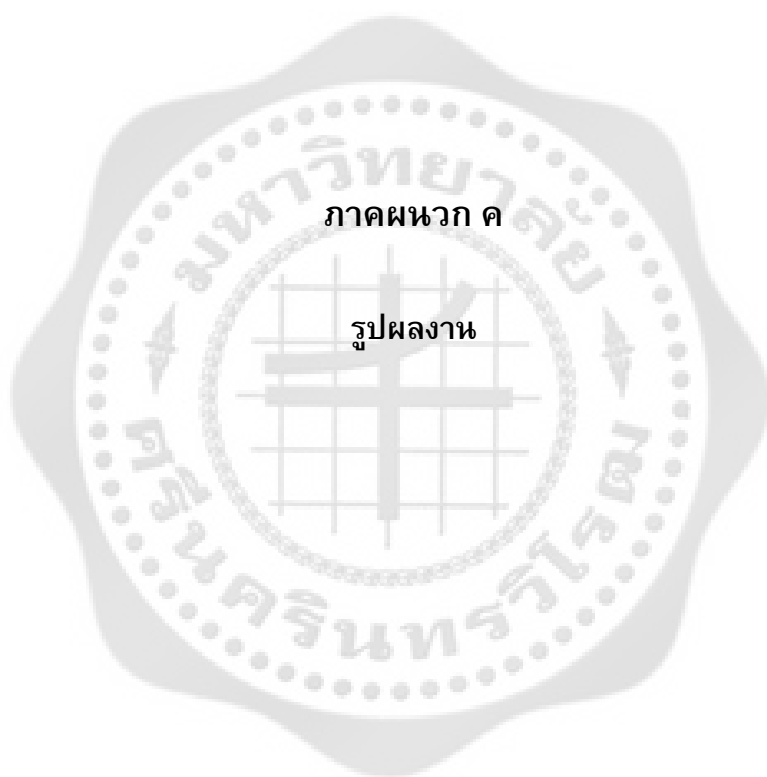
สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 082 627 8566

ภาคผนวก ค

รูปผลงาน

ภาพจากงานนิทรรศการปริญญาโท

In10tion

ณ โซนอีเดน ชั้น 3 เซ็นทรัลเวิลด์

ภาพจากงานการประชุมวิชาการระดับชาติ “มศว วิจัย” ครั้งที่ 9
ระหว่างวันที่ 28-29 กรกฎาคม 2559
ณ อาคารนวัตกรรมการสอน ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพฯ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	รัชดาภรณ์ สารเงิน
วันเดือนปีเกิด	8 ตุลาคม 2532
สถานที่เกิด	เชียงใหม่
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 14 หมู่ที่ 6 ตำบล ดอนแก้ว อำเภอสารภี จังหวัด เชียงใหม่ 50140

ประวัติการศึกษา

2550	โรงเรียนปรีสน์รอยแยลล์วิทยาลัย
2551	โรงเรียนเรีนนาเชลีวิทยาลัย
2555	ปริญญาศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาประติมากรรม คณะวิจิตรศิลป์ จาก มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
2559	ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต (ศป.ม.) สาขาวิชาศิลปกรรมวิชาเอกนวัตกรรมการออกแบบ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ